Henry Rider Haggard

Bibliotek 1800

Verdens hjerte

Henry Rider Haggard

Verdens hjerte

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

Prolog: Don Ignatio

De omstændigheder, hvorunder de følgende sider er nået frem til trykning, er ganske sælsomme og vel værd at gøre en bemærkning om. Gennem de sidste par år har en vis engelsk gentleman – lad os kalde ham Jones, for det er ikke hans navn – været beskæftiget som leder af en mine ikke så langt fra Usumacinto-floden, hvis øverst del danner grænsen mellem den mexicanske stat Chiapas og republikken Guatemala.

Livet ved en mine i Chiapas har antagelig sine charmerende sider, men svarer ikke ganske til en europæers forestillinger om lykken. For det første er det hårdt arbejde, utrolig hårdt, og selv om klimaet i disse bjergegne er udmærket og sundt, findes der også fugtige dale, hvor man kan dø af feber. Jagt og andet tidsfordriv er der ikke meget af, for skoven er for tæt til at man kan jage uden mange besværligheder, og selv om det ikke var tilfældet, ville de store sværme af giftige insekter, der hjemsøger dem, gøre denne særlige form for afslapning umulig.

Det almindelige samfund og samvær med andre mennesker, som vi er vant til, glimrer ved sit fravær, og skulle en mand være så heldig at være gift, kan han ikke ret godt være bekendt at bringe sin hustru ind i sådanne områder, der stadig er stort set ubeboede, ad skovstier, gennem floder og langs randen af stejle afgrunde, der er så farlige og ufremkommelige at de kan få selv den mest erfarne rejsende til at gyse tilbage.

Da mr. Jones havde levet et år ved minerne i La Concepcion, blev hans ensomhed og et ønske om at stifte andre

bekendtskaber end den amerikanske ekspedient i den lokale blandede landhandel og hans indianske medhjælpere, ham overvældende. Under de første måneder af hans ophold havde han prøvet at blive venner med ejerne af nogle nærliggende *fincas* eller ranches. Disse forsøg opgav han dog snart med væmmelse, da disse mennesker viste sig alle som en at være mestizer af de laveste klasser, der udelukkende hengav sig til et liv af ensformig lastefuldhed.

Da Jones var en rimelig intelligent mand, så han sig under disse forhold nødsaget til at hengive sig til mere åndelige sysler, og gav sig, så vidt hans tid tillod ham det, til at samle på antikviteter og til studiet af de mange før-columbianske byer og templer, der lå i området. Og jo mere han fordybede sig i disse ting, jo mere fascinerede de ham, så meget, at da han tilfældigvis hørte at der, på den anden side af bjerget på en *hacienda* ved navn Santa Cruz, levede en indianer ved navn Don Ignatio, som ejede *hacienda*en og havde ry for at vide mere om de gamle folk, deres historie og efterladenskaber end nogen anden i denne del af Mexico, besluttede han straks at besøge denne ved først givne lejlighed.

Det havde han egentlig allerede haft lyst til i lang tid, for Don Ignatio havde et godt ry på sig, men havde været forhindret ved den lange vej fra minen, hvor han boede. Denne vanskelighed var nu imidlertid blevet mindre derved, at en indianer, som havde tilbudt at vise ham en vej over bjerget, der gjorde det muligt at nå Santa Cruz fra La Conception ved en tre-timers tur på muldyrryg i stedet for de ti timer, der var nødvendige for at komme frem ad den almindelige vej. En dag i den tørre årstid, hvor arbejdet i minen lå stille på grund af lavvande i den

flodarm, der drev møllen, hvor man knuste malmen, drog Jones så afsted. Det var en lørdag, og mandagen forud havde han sendt et bud til Don Ignatio for at forberede ham på sit besøg. Han havde modtaget svar i et brev, der var affattet i de mest høflige og velskrevne vendinger, og indbød ham til at tilbringe den efterfølgende søndag på *hacienda*en, "hvor enhver engelsk gentleman til enhver tid var overordentlig velkommen."

Alt som han nærmede sig *hacienda*en, overraskedes han ved at facaden af en enorm hvid stenbygning i en halv-maurisk arkitektur med tårne og udsirede døråbninger i begge ender og en stor kuppel midt på det flade tag. Jones red videre gennem majsmarker, kakaolunde og marker med kaffebuske, alt smukt vedligeholdt og dækkende mange tønder land på alle sider af bygningen, og nåede snart indgangen til en stor *patio*, eller gård, hvor der voksede flere kæmpemæssige ceïba-træer, som kastede deres yndefulde skygger over en brønd. Ud fra denne lund kom en indianer, som åbenbart havde holdt øje med, når han kom, og, idet han tog hans hest, med mange buk og hilsener oplyste ham om, at señor Ignatio var til messe i kapellet histovre, som han havde for vane på denne tid, men at bedetimen snart ville være forbi.

Jones overlod hesten i indianerens varetægt og gik hen mod kapellet. Dets døre var åbne, og han gik ind og satte sig. Så snart hans øjne havde vænnet sig til det svage lys, kunne han se, at dette var et ualmindelig smukt sted, såvel i proportioner som udstyrelse.

Der var en stor menighed til stede – måske hen ved tre hundrede – tydeligvis alle indianere, der var ansat ved *hacienda*en; og de var alle så optaget af deres andagt, at ingen

havde opdaget, at Jones var kommet ind. Men den allermest mærkelige genstand i bygningen var imidlertid en stor sten af hvid marmor, der var indsat i muren over alteret, på hvilken følgende inskription på spansk stod indgraveret, med så store bogstaver, at han uden besvær kunne læse den:

"Tilegnet af indianeren Ignatio til mindet om hans mest elskede ven, James Strickland, en engelsk gentleman, og til Maya, Hjertets prinsesse, hans hustru, som han første gang mødte på dette sted. Du, der passerer her forbi, bed for deres sjæle."

Mens Jones spekulerede på, hvem denne James Strickland og Maya, Hjertets prinsesse, mon kunne være, og om det var hans vært, der havde opsat denne mindesten, havde præsten udtalt velsignelsen over menigheden, og man var begyndt at forlade kirken.

Den første, der nåede døren, var en indiansk herre, som Jones med rette antog måtte være Don Ignatio selv. Han var en mand på omkring de tres, men så meget ældre ud, end han var, for sorger, nød og lidelser havde mærket ham. Han var høj og mager af skikkelse, en begyndende lammelse havde dog ikke frataget ham hans oprette og værdig holdning. Han var klædt i en simpel dragt uden den pynt i form af broderier og sølvknapper, som virker så tiltrækkende på mexicaneren. Den bestod af en sombrero af panama-græs med et sort bånd, en helt hvid jakke og skjorte, et sort slips bundet i en sløjfe, et par gråbrune bukser og brune støvler af europæisk fabrikat.

Det eneste virkelig bemærkelsesværdige ved Don Ignatio var hans ansigt. Aldrig, tænkte Jones, havde han set et så skønt åsyn, eller – for at være mere præcis – et åsyn, der gav ham en sådan følelse af sikkerhed på indehaverens absolutte godhed og

rene natur. Trækkene var en højbåren indianers, spinkle og fintbyggede; næsen var krum, kindben og pande fremtrædende, og under denne sidste skinnede et par store, bløde sorte øjne, så blide og tillidsfulde i deres udtryk, at de næsten forekom Jones upassende hos en mand.

Han stod i døren til kapellet i lyset fra den nedgående sol, støttet til en stok, mens indianerne passerede forbi ham. Enhver af disse, mænd, kvinder og børn, hilste ham med den største respekt, og nogle af dem, især børnene, kyssede hans lange, fintskabte hånd, idet det bød ham godnat i kærlige vendinger som fx. "fader", og påkaldte alle helgeners beskyttelse over ham. Jones iagttog dette skue og undrede sig over den forskel i deres holdning fra den sædvanlige krybende tjenstagtighed, som flere hundrede års undertrykkelse ellers havde indprentet i deres race overfor enhver hvid herre, og hvad mon hans værts indflydelse på dem kunne skyldes. I dette øjeblik vendte Don Ignatio sig og fik øje på ham.

"Jeg beder Dem så mange gange undskylde, señor," sagde han på spansk, med et tilbageholdende og hengivent smil, idet han løftede på sin sombrero og derved afslørede sit lange hår, der ligesom det spidse skæg var næsten fuldstændig hvidt. "De må virkelig finde mig uhøflig, men det er min vane ved afslutningen af ugens arbejde at deltage i bøndernes gudstjeneste – pas nu på ikke at trænge jer så meget om den ædle *inglese*, børn – og desuden ventede jeg Dem ikke før efter solnedgang."

"De har ikke nødig at undskylde, señor," svarede Jones; "det har været meget interessant for mig at iagttage alle Deres

tjenestefolk ved deres andagt. Og hvilket smukt kapel, De her har! Kan jeg få lov at besigtige det, før De lukker dørene?"

"Naturligvis, señor. Det er ganske smukt – det er hele huset her. De gamle munke, der byggede det for flere hundrede år siden – dette var engang et stort kloster – vidste, hvordan man skulle bygge; arbejdskraften var slaver og kostede intet. Naturligvis har jeg måttet istandsætte en del, for de, der boede her før mig, tog sig ikke af den slags.

De vil næppe tro mig, señor, når jeg fortæller Dem, at i gamle dage, for tyve år siden, var dette sted en røverkule, smuglerrede og hjemsted for mordere, og at disse folk, som De har set i kapellet, eller deres fædre, var slaver med færre rettigheder end hunde.

Men sådan var det ikke desto mindre. Mangen rejsende har mistet livet i dette hus eller dets omgivelser. Jeg blev selv engang næsten myrdet her. De ser udskæringerne på alteret – smukt arbejde, ikke sandt? Søjlerne dér er skåret i sapote-træ og daterer sig fra de gamle munkes tid. Men jeg har oplevet Don Pedro Moreno, min forgænger, binde mennesker til dem og brændemærke dem med rødglødende jern."

"Hvem er det, som inskriptionen derhenne taler om?" spurgte Jones, idet han pegede på marmorstenen, vi tidligere har omtalt.

Don Ignatios ansigt antog et trist udtryk, idet han svarede:

"Det er den største, den bedste ven, jeg nogensinde har haft, señor, en mad, der frelste mit liv med risiko for sig selv – det var ved den lejlighed, jeg blev halt – og en mand, som var mig mere kær end nogen kvinde. Men der var også en kvinde, der elskede ham, tilmed en indiansk kvinde, og han elskede hende

højere end mig, som det sig hør og bør, thi har ikke Gud bestemt, at en mand skal forlade sine venner, ja endog sin fader og moder, og holde sig til hustru?"

"Han giftede sig altså med hende?" spurgte Jones, som begyndte at blive interesseret.

"Åh ja, han giftede sig med hende, og det på en meget mærkelig måde og på et mærkværdigt sted. Men det er en gammel historie, señor, og med Deres tilladelse vil jeg helst ikke fortælle den, for den vækker for mange pinefulde minder, om død og tab og skuffede forventninger, og store håb, som ikke blev opfyldt. Måske vil jeg en dag få mod til at skrive det hele ned, hvis jeg lever længe nok. Ja, jeg begyndte allerede for nogle år siden, men det jeg skrev forekom mig tåbeligt, og jeg gav det op.

Jeg har levet et hårdt liv, señor, og udstået mangt et eventyr; mine sidste år har jeg dog, Gud ske lov, fået lov at tilbringe i ro. Nå, det er også ved at være slut, og hvis det ikke var for tanken om, at mine folk her måske vil falde i hænderne på onde mennesker, når jeg er borte, ville det ikke bekymre mig særligt.

Men kom nu, señor, De er nok sulten, og den gode Fader, som har lovet at spise sammen med os, skal ride videre i nat for at holde messe i morgen i en landsby tre mil borte, så jeg har givet besked om at sætte aftensmaden tidligt på bordet. Deres bagage er ankommet, og er sat ind på Deres værelse – vi kalder det Abbedens værelse, og hvis De vil komme med, skal jeg vise Dem den korteste vej dertil fra kapellet."

Og han viste mig vej til en lille dør i muren, som han låste op. Derpå gik de op ad en smal trappe, ved hvis øverste trin lå en afsats med et vindue – eller snarere et gitter – således indrettet,

at mens det var usynligt nedefra, kunne en iagttager, der stod på afsatsen se og høre alt, hvad der passerede i kapellet.

"Dette var stedet," sagde Don Ignatio, "hvor de gamle abbeder i hemmelighed holdt øje med munkene, og det var herfra, jeg engang så noget, som jeg næppe nogen sinde vil glemme."

Derpå gik vi videre gennem flere lange og snørklede gange, indtil vi kom til en stue fyldt med smukke gamle spanske møbler.

"Der inde er Deres soveværelse, señor," sagde Don Ignatio, idet han åbnede en anden dør, der førte ind til et stort, trist udseende kammer, oplyst gennem vinduer, der sad ikke mindre end ti fod fra gulvet og var forsynet med kraftige gitre.

På murene sås freskoer af Dommedag og scenerier fra Inkvisitionens blodige virksomhed, uhyggelige at se på og, skønt noget beskadiget af fugt, udført med stor kraft og en levende, omend forkrøblet, fantasi. Under det midterste vindue, og ned til omkring tre fod fra gulvet, hang et ældgammelt portræt i legemsstørrelse af en af klosterets abbeder, malet med oliefarver på træ. Det viste en mand med et streng og ondt ansigt, over hvis kronragede hoved man så den Helligånd svæve i form af en due. For resten var værelset udmærket, omend sparsomt, møbleret, og udstyret med firkantede tæpper spredt ud over stengulvet.

"Jeg er bange for, at De måske vil finde dette et noget dystert opholdssted, señor," sagde Don Ignatio, "men det er nu engang vort gæsteværelse. Der er desuden et lille værelse her ved siden af, som jeg tænkte ville være nyttigt for Dem, hvis De skulle få brug for at skrive. Folkene her siger, at værelset er hjemsøgt, men jeg ved, at I englændere ikke tager jer af den slags. Det er

nu ikke så mærkeligt, at man siger sådan, for der blev udført mange mord herinde i Don Pedro Morenos tid. Han havde også planlagt at myrde mig og min ven her; det lykkedes ham ikke, men jeg har efter at jeg kom i besiddelse af huset, fundet adskillige skeletter under gulvet – to af dem, husker jeg, lige under det sted, hvor sengen står nu – og har givet dem en anstændig begravelse."

Jones erklærede, at han på æresord var fuldstændig ligeglad med billeder af Inkvisitionens tortur, afdøde abbeder, skeletter af myrdede under gulvet, spøgelser og *ad hoc genus omne*. Alligevel – men det indrømmede han aldrig over for sin vært – blev hans første nat i Abbedens værelse ikke en så helt hyggelig oplevelse. Men det skyldtes formentlig den stærke kaffe, han havde indtaget. Senere hen vænnede han sig til stedet, og det blev endog hans foretrukne frem for andre af *hacienda*ens rum.

I forhold til den dårligt tilberedte føde, Jones plejede at tilfredsstille sin sult med ved minen, var Don Ignatios aftensmåltid en fest værdig Epikur, ikke mindst da den var behageligt fri for det sammenrod af olie og dyreindvolde, der optræder så hyppigt i det mexicanske køkken.

Efter deres måltid blev der budt på cigarer og sort kaffe, af råvarer, der var dyrket på *hacienda*en, og aldrig havde Jones røget noget bedre. Da præsten – en blid og oplyst mand – var draget videre, begyndte Jones at tale om landets arkæologiske seværdigheder. Og han fandt snart, at rygtet om hans værts viden på dette område ikke havde været overdrevet; han var endog i stand til at dechifrere de hieroglyfiske inskriptioner, nøglen til hvilke man ellers mente var tabt, og kunne opstille en oversigt over de racer, der havde bygget de store templer og

paladser, som man finder så rigelige mængder af i Palenque-området.

"Det er trist at tænke på," sagde Jones endelig, "at intet mere lever af alle disse civilisationer. Hvis blot legenden om den Gyldne Stad, der skulle være skjult et sted i de uudforskede, afsides egne i Mellemamerika, var sand, tror jeg, at jeg ville give ti år af mit liv for at få lov at besøge den. Det ville være en storslået ting at kunne gå tilbage i tiden, at se det hele i virksomhed, og blande sig med et folk, som resten af Verden har mistet enhver kundskab om; thi om fantasien så er aldrig så levende, er det jo praktisk taget umuligt at rekonstruere at dette ud fra ruiner og overleveringer. Ja, jeg forstår virkelig ikke, Don Ignatio, hvordan det kan være, at De, der aldrig har set disse *antiguo*s i kød og blod, kan vide så meget om dem."

"Det ville være vidunderligt, om jeg aldrig have set dem," svarede han stille. "De har måske ret i at anse mig for en slags historiefortæller, men jeg *har* faktisk set legendens Gyldne Stad og dens kultur, og jeg kan forsikre Dem, at dens vidundere var langt større end noget af det, der fortælles i legender, ja selv af de spanske romanforfattere."

"Hvad?!" gispede Jones, "har jeg drukket for meget af Deres gode vin? Sover jeg, eller hørte jeg Dem netop sige, at De, som sidder lige foran mig, med egne øjne har set indianernes hemmelige by?"

"De hørte mig sige det, señor, skønt jeg ikke forventer, at De skal tro mig. Ja, det er netop fordi, jeg ikke kan tåle at blive kaldt en løgner, at jeg aldrig har fortalt denne historie til nogen, og af samme årsag skal jeg ikke gentage den for Dem, eftersom

jeg ikke ønsker, at én, som jeg håber vil blive min ven, skulle komme til at foragte mig.

Jeg er virkelig ked af, at jeg er kommet til at sige dette, men som støtte for min sanddruhed beder jeg Dem erindre, at i alle de vældige skove, vildnis og *sierra*s i Mellemamerika, hvor ingen hvid mand har sat sin fod, og hvorfra indianerne forsvandt for mange generationer siden, er der plads til mange ældgamle byer. Inden for to hundrede mil eller mindre fra det sted, hvor vi sidder her i aften, findes der stadig stammer af *lacandones*, som aldrig har set en hvid mand, og som stadig tror på deres forfædres guder. Nej, señor, den historie vil aldrig blive fortalt, i det mindste ikke i min levetid, for jeg har intet at fremvise til bevis, eller i hvert fald kun én ting –"

"Hvad er det?" spurgte Jones ivrigt.

"De skal få det at se, hvis De ønsker det, señor," svarede hans vært, og forlod stuen.

Lidt efter vendte han tilbage med en lille læderpose, hvorfra han fremtog et meget bemærkelsesværdigt og smukt smykke. Det var en stor smaragd, den største, Jones nogensinde havde set, ufacetteret, men helt blankpoleret. Denne sten, som var indfattet i det reneste guld, havde åbenbart en gang været spændet i et bælte, og kunne også bruges som en slags segl, for i den var udskåret en maske i relief, et strengt og dødlignende menneskeligt ansigt omgivet af en inskription af hieroglyffer. Tilsvarende var der på bagsiden andre hieroglyffer.

"Kan De læse denne skrift?" spurgte Jones efter at have undersøgt smykket.

"Ja, señor. Ordene på forsiden er: 'O Øjne og Mund, se på mig, bed for mig'. Og på bagsiden står der: 'Himlens Hjerte, vær

mit hjem'."

"Det er vidunderligt," sagde Jones, idet han leverede smykket tilbage med et suk, for han ville have givet alt, hvad han ejede lige til sokkeholderne, for at eje det. "Og De vil ikke gøre en undtagelse og fortælle mig historien?"

"Jeg er bange for, at jeg kan føje Dem, señor," svarede Don Ignatio og rystede på hovedet.

"Men," bad Jones, "når De nu har fortalt så meget, er det virkelig ondt af Dem at skjule resten."

"Señor," sagde hans vært, "ønsker De mere kaffe? Nej? Så vil vi gå op på taget og se på udsigten; den er smuk nu i månelyset, og tagene her er så vidunderlige, helt af sten – man siger, at de gamle munke plejede at sidde her og spise til aften om sommeren. Der er også en mur med skydeskår hele vejen rundt, hvorfra abbeden – ham, der hænger i Deres soveværelse – nedslog et stort angreb af indianere, som hans undertrykkelse havde ophidset til oprør.

I morgen håber jeg at kunne vise Dem rundt på mine jorder, som har givet mig et godt udbytte for de tyve års arbejde, jeg har lagt i deres opdyrkning. Alle og enhver her i Mexico løber efter miner, men i virkeligheden er jorden den rigeste mine af alle. Jeg solgte de andre smaragder, der hørte til spændet – alle sammen finde sten, men uden inskriptioner og derfor uden særlig interesse – og købte stedet her billigt nok. Nu, hvor landet er mere roligt, og jeg har plantet så meget, er det betydeligt mere værd, og vil blive det endnu mere, når de unge kakaotræer opnår fuld bæring om nogle år.

Så, Himlen være lovet – nu er vi færdige med trapperne. Min ryg smerter mig, når jeg skal op ad trapper. Hvor luften er

forfriskende og udsigten smuk, ikke sandt, señor? Se, hvor floden skinner som sølv. Hvor er Guds verden dog skøn! Det gør mig trist at tænke på, at jeg skal forlade den, men uden tvivl vil Han give os endnu smukkere steder at bo og tjene Ham i hinsides, haver hvor synd og sorg ikke kan komme. Der er jo plads nok deroppe."

Han nikkede mod himlen.

Det var kun den første af mange nætter, Jones tilbragte under Don Ignatios gæstfrie tag, hvor han, som tiden gik, blev en mere og mere velkommen gæst. Han begyndte lidt efter lidt at føle en stor hengivenhed for den alvorlige, blide og venlige gamle indianer, som syntes ude af stand til at nære nogen ond tanke, og hvis eneste ærgerrighed var at forbedre sin jord og udføre gode gerninger mod alle omkring ham, især hans indianske arbejdere eller *peones*.

I begyndelsen af deres bekendtskab tog de på adskillige udflugter sammen for at besigtige ruinerne i omegnen, og en gang besøgte Don Ignatio ham og boede en tid ved minen i La Conception, hvor hans besøg blev til stor nytte for mr. Jones og det selskab, han arbejdede for. En af de største besværligheder ved at udnytte netop denne mine lå i manglen på arbejdskraft på egnen. På et ord fra Don Ignatio blev denne vanskelighed overvundet. Han sendte bud efter en *cacique*, som boede i bjergene, talte med ham, og se! inden for en uge tilbød halvtreds kraftige indianere deres tjeneste ved minen. Og dette var blot ét af mange tilfælde, hvor Jones så, hvilken overordentlig indflydelse hans ven havde blandt de indfødte.

Til sidst ophørte disse udflugter imidlertid, da Don Ignatios helbred blev for skrøbeligt til, at han kunne forlade *hacienda*en.

Da de havde kendt hinanden i hen ved to år, ankom der en morgen en budbringer til minen, som fortalte, at hans herre, Don Ignatio, havde bedt ham sige señor Jones, at han lå for døden og ville blive glad for at se ham. Han skulle imidlertid understrege, sagde han, at hvis det på nogen måde skulle volde señor Jones besvær, skulle han ikke ulejlige sig for noget så uvigtigt, for hans herre havde så skrevet et brev, der ville blive ham leveret efter hans død.

Det er vel unødvendigt at sige, at señor Jones straks drog over bjergene, så hurtigt det bedste muldyr, han ejede, kunne bære ham. Da han ankom til *hacienda*en, fandt han Don Ignatio liggende på sit værelse, næsten fuldstændig lammet og meget svag, men fuldkommen klar og vel fornøjet med at se ham.

"Jeg skal til at drage ud på min sidste rejse, min ven," sagde han, "og jeg er glad for det, for i den sidste tid har jeg haft voldsomme smerter i ryggen – det er en gammel skade. Og det er vel også på tide, at en hjælpeløs gammel mand gør plads for en mere virksom." Han kastede et mærkeligt blik hen på sin gæst, og smilede.

Jones, der var bevæget, gjorde sin sædvanlige bemærkning om, at Don Ignatio sikkert stadig havde mange måneder at leve i, men denne afbrød ham.

"Spild ikke Deres tid med den slags forsikringer, min ven," sagde han, "men hør mig. Lige fra den første gang, vi traf hinanden, har De forsøgt at trække historien om, hvordan jeg kom til den Gyldne Stad, ud af mig, og om min ven, James Strickland, som jeg, Gud være lovet, snart skal se igen.

Nå, jeg har aldrig villet fortælle Dem noget, skønt jeg et par gange var lige ved det, når jeg så, hvordan min tavshed ærgrede

Dem. Men det var dels, fordi jeg roser mig af at være i stand til at bevare en hemmelighed, selv når man presser mig, og dels fordi jeg er egoistisk, og vidste, at så snart De havde hørt min beretning ville De ophøre at interessere Dem for sådan en dum, affældig gammel mand, thi hvem bekymrer sig om skallen, når han har suget saften ud af en appelsin?

Men der var også andre grund: for eksempel ville jeg næppe kunne fortælle denne historie uden af vise upassende følelser, og jeg ved, at I englændere afskyr den slags udbrud. Og endelig, hvis jeg i det hele taget begyndte på at fortælle, så ville jeg fortælle det hele, omhyggeligt og med alting sat i det rette perspektiv, og dette ville have været vanskeligt at gøre mundtligt. Men jeg har dog ikke villet skuffe Dem fuldstændigt, og jeg har også haft et ønske om at der skulle bevares en eller anden optegnelse om de mærkværdige ting, jeg har set i mit liv, skønt dette sidste alene ikke ville have været tilstrækkelig grund til at bevæge mig til det, jeg nu har afsluttet for ti dage siden, før lammelsen ramte min arm.

Hvis jeg må ulejlige Dem med at åbne det skab, der står nede ved fodenden af min seng, og give mig den stak af papir, De finder i det. Tusind tak. Hvis De vil gøre Dem det besvær at læse dem, señor, vil De deri finde en beretning om, hvorledes jeg og min engelske ven kom til den Gyldne Stad, hvad vi så og led dér, og en del andet, som De måske vil finde overflødigt, men som ikke er uden betydning for historien. Jeg befrygter, at mine evner som forfatter er beskedne, men måske tjener de dog alligevel deres formål, og hvis ikke, så er det uden betydning, thi jeg ser, at De søger efter ånd, ikke bogstaver, og ikke kender nok til det spanske sprog til at være overvættes kritisk.

Tag nu blot bogen og gem den af vejen, for det blotte syn af den trætter mig, når jeg erindrer de talløse timers arbejde, jeg har lagt i den. Jeg vil også tale med Dem om noget mere vigtigt. Sig mig, min ven, har De tænkt Dem at blive her i landet, eller vil De vende tilbage til England?"

"Vende tilbage til England! Hvorfor dog det, jeg ville jo dø af sult derovre, hvor der ikke er nogen miner at bestyre. Nej, jeg er for fattig."

"Ville De vende tilbage, hvis De var rig?" spurgte den døende mand ængstelig.

"Jeg ved det ikke; det kommer an på så meget. Men jeg tror, jeg har været for længe væk til at tage tilbage."

"Det er jeg glad for at høre, min ven, for jeg kan lige så godt først som sidst fortælle Dem, at jeg har indsat Dem som min arving, og De vil følgelig blive en rig mand, i hvert fald på den måde, vi forstår rigdom her i landet."

"De har gjort mig til Deres arving?" stammede Jones.

"Ja. Og hvorfor ikke? Jeg holder af Dem, og jeg kender Dem som en god og ærlig mand. Jeg har ingen slægt eller venner, og – hvad der ikke er det mindste – jeg er sikker på at De vil handle retfærdigt og venligt med mine folk her, ofr jeg har iagttaget Dem, når De stod overfor Deres arbejdere i minen. For resten har jeg opsat betingelser, som ikke vil være mindre bindende for Dem, skønt de ikke er nedskrevet på papir, nemlig: at De selv skal opholde Dem her og videreføre det arbejde, jeg har påbegyndt, i så lang tid, det er muligt, og at, hvis De engang skulle blive tvunget til at sælge stedet her af en eller anden uforudselig grund, eller testamentere det bort, så må det kun

ske til en anden englænder – en som De kender til bunds. Vil De acceptere det?"

"Ja naturligvis, og jeg ved ikke, hvordan jeg skal takke Dem."

"Så lad være, og tak Deres egen karakter og ærlige ansigt, som har fået mig til at tro, at jeg ikke kan finde bedre anvendelse for min ejendom. Og nu må De gå, for jeg er træt; men kom og besøg mig igen i morgen tidlig, når præsten er gået."

Og således forlod Jones dette værelse, hvor han var komme ind som en mand, der ved hårdt arbejde kunne fortjene otte hundrede om året, som ejer af en ejendom, der i løbet af kort tid blev lige så mange tusinde værd årlig, som enhver, der har besøgt Santa Cruz, kan bevidne. Tre dage senere forlod Don Ignatio fredsommeligt denne verden, og blev stedet til hvile i *hacienda*ens kapel.

Dette var altså den måde, hvorpå beretningen om den Gyldne Stad, Verdens Hjerte, og om Don Ignatio og hans ven James Strickland, som så den, kom i hænderne på den mand, vi har kaldt Jones.

Herefter følger en oversættelse af Don Ignatios manuskript.

1. Den mislykkede sammensværgelse

Jeg, Ignatio, som har taget mig for at nedskrive denne fortælling i mit to og tresindstyvende år, blev født i en bjerglandsby, der ligger mellem byerne Pichaucalco og Tiapa. Over hele den omliggende egn var min fader høvding eller *cacique*, og alle de indfødte elskede ham højt.

Da jeg var ni år gammel, opstod der store uroligheder i landet. Jeg forstod dem aldrig helt, eller jeg har glemt omstændighederne, for den slags skete hele tiden, men jeg mener, de kom af, at regeringen i Mexico havde pålagt folket en stor og uretfærdig skat. Min fader, en høj mand med flammende øjne, og hans undergivne nægtede at betale denne skat; og kort tid efter ankom der en afdeling soldater til hest, som nedskød en stor del af folket og bortførte nogle af kvinderne og børnene.

Min fader tog de til fange, og den følgende dag førte de ham, mens min moder og jeg blev tvunget til at se på, ud til randen af et dybt hul, de havde gravet. Her satte de deres bøsser til hans hoved og truede med at skyde ham ned, hvis han ikke åbenbarede dem en hemmelighed, som de var meget opsatte på at få at vide. Men han sagde ikke andet, end at han ville ønske, de ville skyde ham straks, at han kunne blive befriet for deres og moskitoernes pinsler.

Men de dræbte ham dog ikke. Om aftenen slæbte de ham tilbage til fangehullet, hvor jeg blev ført hen til ham tillige med

pater Ignatio, hans fætter og min gudfader. Jeg kan huske, at fangehullet var afskyelig snavset og så hedt, at det var vanskeligt at drage ånde der, samt at der uden for døren lå nogle drukne soldater, som truede med at tage livet af os indianske hunde.

Min gudfader, præsten Ignatio, skriftede min fader i en krog af cellen og tog noget af hans hånd. Derefter tog min fader mig hen til sig og kyssede mig samt hængte mig det om halsen, som han havde givet Ignatio, dog kun for straks derpå at give denne det igen, idet han sagde: "Sørg for, at drengen får det tillige med dets historie, når han bliver stor."

Derefter kyssede min fader mig igen, gav mig sin velsignelse i Guds navn, og idet han gjorde det, randt store tårer ham ned ad kinderne. Så førte Ignatio mig bort, og det var sidste gang, jeg så min fader; for næste morgen skød soldaterne ham og kastede hans lig ned i den grav, de havde gravet til det.

Nu tog min gudfader mig og min moder med sig til byen Tiapa, hvor han var præst; men min moder døde snart derefter af sorg.

I Tiapa boede vi i det bedste af husene, der var bygget af sten og lå på bredden af en smuk, strømmende flod med vand, der altid var klart og gennemsigtigt som glas, lige meget hvor meget det regnede. Denne flod lå omkring hundrede fod fra vore vinduer.

Der er kun lidt at sige om Tiapa, undtagen at folkene der dengang i hovedsagen var tyve, og så store syndere, at min fætter, præsten, end ikke ville skrifte visse af dem på deres dødsleje. Men der var dog en kirke, hvis tag hvad overgroet med

de smukkeste orkideer. Vejene deromkring var så ringe, at de kun i den tørreste årstid lod sig gøre at rejse til og fra byen.

Imidlertid voksede jeg op på det afsides sted, men dog ikke uden undervisning, som man måske kunne tro, for min fætter var en nogenlunde lærd mand, der gjorde hvad han kunne for at holde mig ud af vanskeligheder.

Da jeg var omkring femten år gammel, blev jeg pludselig grebet af et ønske om at blive præst. Det skete således: En søndag aften sad jeg i kirken i Tiapa og så skiftevis på orkideerne, der svingede frem og tilbage i brisen uden for vinduerne, og votivbillederne på væggene, gaver fra mænd og kvinder, der havde påkaldt deres skytshelgener i nødens stund og var blevet frelst af dem – så fra ild eller mordere, så fra at drukne – det var naive og overtroiske skilderier, men uden tvivl Gud velbehagelige, fordi de viste ham den fromhed og taknemmelighed, der havde været grunden til deres tilblivelse.

Som jeg sad der uden at beskæftige mig med noget særligt, begyndte den gode præst at prædike. Nu begav det sig, at der netop to dage før var begået et grufuldt mord i Tiapa. Tre rejsende og en søn af en af dem, som var undervejs fra San Christobal til kysten, havde gjort ophold for at tilbringe natten i et hus i nærheden af vores eget. Med sig havde de et muldyr lastet med dollars, udbyttet af de varer, de havde solgt i San Christobal, hvilke nogle af vore bysfæller, mestizer og hengivne til et liv af forbrydelser, besluttede at stjæle.

Følge brød disse mordere – ti i tallet – ind i det hus, hvor de rejsende opholdt sig, og da de blev mødt med modstand, huggede de de tre mænd ned med macheter, og satte sig i besiddelse af sølvet. Da de var på vej ud, opdagede en af tyvene

drengen, der skjulte sig under en seng, og de trak ham frem og dræbte ham, så at han ikke kunne vidne mod dem senere.

De, som havde udførte denne frygtelige handling var vel bekendte i byen, men ingen af dem blev arresteret, for de bestak politiofficererne med noget af deres bytte. Men min gudfader, der så nogle af dem til stede i kirken, tog som dagens tekst det femte bud: "Du må ikke ihjelslå".

Jeg havde aldrig hørt en bedre prædiken; og før den var til ende, rejste to af mændene sig og forlod kirken, slået af deres samvittighed, og da præsten beskrev nedslagtningen af dreng, som deres onde hænder så pludseligt havde kastet ud i evigheden, brast flere af menigheden i tårer.

Jeg fortæller denne historie, fordi det, da jeg tænkte på den myrdede dreng, der blot et par dage i forvejen havde været lige så fuld af liv som jeg selv, var første gang, jeg forstod, hvad døden betød, og at også jeg engang måtte dø og forlade denne verden til enten Himlen eller Helvede. Jeg skælvede, da denne tanke slog mig, og det forekom mig, at jeg så Døden stå ved min side, sådan som han står der i dag, og det var i det øjeblik, jeg besluttede at blive præst og gøre godt i hele mit liv, så at jeg kunne finde fred i dette og undgå en ond skæbne.

Om morgenen dagen efter gik jeg ind til min gudfader og fortale ham mit ønske. Han lyttede opmærksomt til mig og svarede: "Jeg ville ønske, det kunne blive således, min søn, for jeg holder denne verdens ting for intet i forhold til den næstes, men det kan det ikke, af grunde, du skal erfare, når du bliver ældre. Til den tid, når jeg ikke mere har ansvaret for dig, kan du gøre dit valg, og hvis du så stadig ønsker det, kan du blive præst."

Der gik endnu fem år, i hvilken tid jeg voksede mig stor og stærk, og uddannede mig i enhver mandig idræt. Samtidig lærte jeg meget under min gudfaders vejledning, der endog sendte bud til Spanien efter bøger til mig.

Iblandt de bøger, han gav mig at læse, var der også nogle, som handlede om min egen race, indianerne, og om, hvorledes de var blevet overvundet af spanierne. Dem blev jeg aldrig træt af at læse i, om end det harmede mig at læse om mit folks ulykke og grusomme undertrykkelse, der havde gjort dem til et folk af slaver.

Endelig på min tyvende fødselsdag kaldte min gudfader, der nu var blevet meget gammel og svag, mig ind i sit kammer, og efter at have låset døren talte han således til mig:

"Min søn, timen er kommet, da jeg må bringe dig din faders sidste budskab, min fætter og bedste ven, der blev myrdet af soldaterne, da du var lille, og fortælle dig om din byrd og om andre ting.

Først må du da vide, at du er af kongeligt og ædelt blod, for din stamfader i ellevte led var ingen anden end Guatemozin, den sidste aztekiske kejser, som spanierne myrdede. Af gamle skrifter og stamtavler kan jeg bevise dig denne afstamning, og endvidere er den kendt imellem indianerne, der ikke har glemt den stamme, hvorfra deres konger udsprang."

"Da er jeg altså Mexicos rette kejser," sagde jeg stolt; for i min dårskab forekom det mig en fremragende ting at nedstamme fra en, der havde båret en krone.

"Ak, min søn," svarede den gamle præst sørgmodigt, "i denne onde verden er magten den eneste ret, og ved hjælp af pinsler

og strikker gjorde spanierne for længst ende på dine forfædre. Når undtages, at det kan skaffe dig ærbødighed blandt indianerne, er det kun en gold ære, du har arvet med deres blod.

Dog er der én ting, som er gået i arv til dig fra din stamfader Guatemozin og de herskere, der rådede i landet før ham. Måske husker du, at din fader natten før sin død hængte en amulet om din hals og derefter gav mig den at gemme. Her ser du denne amulet."

Dermed rakte han mig et smykke, der bestod af halvdelen af en hjerteformet smaragd, usleben men poleret af slid, og så stor som det halve af et dueæg. Ædelstenen var ikke brækket, men skåret itu fra den ene ende til den anden, og det med så kunstfærdigt et snit, at ingen, når han ikke havde den ene halvdel for sig, kunne eftergøre den anden. Smykket var gennemboret, så at det kunne bæres i en kæde, og på dets overflade var indgraveret nogle sælsomme hieroglyffer samt omridsene af et menneskeansigt.

"Hvad er det?" spurgte jeg.

Den gamle præst trak på skuldrene og svarede:

"En relikvie, som hørte til deres onde, hedenske magi og riter, antager jeg. Jeg ved kun lidet om det, men din fader fortalte mig, at det var aztekerkongernes dyrebareste klenodie, samt at de indfødte troede, at når de to halvdele af denne sten blev sammenføjet, da ville de hvide mænd blive drevet ud af Mexico, og en indianer skulle da herske der som kejser fra hav til hav."

"Men hvor er da den anden halvdel, fader?"

"Hvorledes skulle jeg vide det?" sagde han ærgerlig, "jeg, der ikke tror på slige historier eller på sten med indgraverede

afgudshoveder? Jeg er præst, og derfor fortalte din fader mig kun lidt om dette, eftersom jeg ikke har lov til at være medlem af hemmelige selskaber. Men et sådant selskab består der, og når du ejer denne talisman, da vil du blive dets overhoved, som dine forfædre var før dig, om end denne ære kun bragte dem liden lykke.

Jeg ved ikke mere om det, men jeg vil medgive dig brev til en vis indianer, der lever i den egn, hvor din fader var *cacique*, og når du viser ham stenen, vil han sikkert indvie dig i dens mysterier, skønt jeg rigtignok råder dig til intet at have at gøre med dem.

Hør videre, Ignatio, – du er en rig mand; hvor rig kan jeg ikke sige dig, men gennem mange slægtled har dine forfædre opdynget skjulte rigdomme til et øjemed, som jeg må forklare dig, og guldet vil blive dig overleveret af den af det hemmelige selskab, der har det i forvaring. Det var netop på grund af denne rigdom, at din fader og din oldefader blev dræbt tillige med mange andre, eftersom rygtet om det kom for den mexicanske øvrigheds øre, og da de ikke kunne vriste hemmeligheden fra dem, pinte de dem og dræbte dem i deres raseri.

Således lyder din faders budskab til dig angående den rigdom, som han og hans forfædre have skjult:

'Sig min søn, Ignatio, når han bliver voksen, at aldrig er den attrå veget fra vor slægt at tilbagevinde den krone, som Guatemozin mistede, eller dog i det mindste at uddrive de forbandede spaniere og deres yngel samt oprette en indiansk republik. Til dette øjemed har vi gennem mange slægtled ophobet store rigdomme, at de kunne blive os til nytte, når

tiden kommer. Fordi denne rigdom ikke kunne holdes hemmelig i et land fyldt med spioner, har nogle af os mødt en voldsom og pinefuld død, således som jeg også vil gøre det i nat.

Men jeg skal bevare min hemmelighed, og når min søn vokser til, da vil måske andre råde i Mexico, eller sagen er måske blevet glemt; i det mindste vil guldet være der, hvor jeg forlod det. Bed nu min søn, om han vil bruge det i det øjemed, hvortil det er samlet, at han vil hellige sit liv til at underkue vore hvide beherskere og til at ophøje den folkestamme, som de århundreder igennem har plyndret, myrdet og undertrykt.

Men du skal sige ham, at jeg ikke pålægger ham noget bånd i denne sag; han må følge sin egen vilje, thi jeg kan ikke glemme, at der blandt de generationer, der er gået før os, ikke har været én, der har høstet andet end ulykke i denne kamp mod de hvide djævle, som det på grund af vore forfædres hang til synder og djævletilbedelse har behaget Gud at sætte til herrer over os.'

Således lød din faders ord til mig, aftenen før han blev myrdet. Du forstår nok, hvorfor jeg sagde, at du måtte vente, før du tog en endelig beslutning om at blive præst. Er det stadig dit ønske, så kan det opfyldes, for din fader overlod det til dig selv at beslutte, hvad du vil bruge dit liv til."

Da han havde talt ud, tænkte jeg mig om en tidlang, og svarede så: "Så længe min faders blod er uhævnet, kan jeg ikke blive præst."

"Det frygtede jeg nok," sagde den gamle mand med et suk. "Den forbandede talisman, der hænger om din hals, er allerede begyndt at gøre sin indflydelse gældende, og du vil træde ad de samme stier, som andre har trådt før dig, måske for at dø en

blodig død ligesom de. Ak! Hvorfor kan mennesket ikke være tilfreds med at overlade hævnen og nationernes skæbne til den Almægtige og hans engle?"

"Fordi den Almægtige på godt og ondt vælger mennesker til at blive hans redskaber," svarede jeg.

Omtrent en uge efter kom nogle indianere forklædt som bærere til Tiapa, og deres ærinde var at føre mig op til bjergene, hvor min fader havde boet, og hvor rigdommene endnu lå skjult.

Jeg tog da afsked med min gudfader, der græd, da han skulle skilles fra mig, og tog af sted uden at åbenbare for nogen, hvad min bestemmelse var. Jeg så ham aldrig mere, for en måned efter blev han angrebet af feberen og døde pludseligt. Det bedste, jeg kan sige om ham, er, at når undtages én mand, da findes der ingen i Himlen, jeg længes så meget efter at træffe, som ham.

På min rejses tredje dag nåede vi et snævert pas imellem bjergene, bag hvilket der lå en indianerlandsby. Her førte min fører mig hen til en vis Antonios hus, til hvem Ignatio havde medgivet mig breve. Han var en gammel mand med et ærværdigt udseende, og han tog meget hjerteligt imod mig samt forestillede mig for flere *caciques*, der var samlet hos ham, af hvilken grund vidste jeg ikke.

Så snart jeg var blevet ene med disse, spurgte en af dem, efter at have tiltalte mig med nogle ord, jeg ikke forstod noget af, om jeg havde et "Hjerte". Hertil svarede jeg, at det håbede jeg da, og de lo alle sammen. Men nu trådte Antonio hen til mig, knappede min skjorte op og viste dem talismanen, der havde

tilhørt min fader, og ved synet af den bøjede de sig alle til jorden.

Straks blev alle døre lukket og låst, og da der var blevet sat vagt uden for dem alle, begyndte der en række sælsomme og højtidelige ceremonier, som det selv ikke i dag vil være passende at beskrive nærmere. Således var begyndelsen til min indvielse i Hjertets broderskab. Senere blev jeg højtideligt anerkendt som dets overhoved og blev således i min unge alder enevældig herre over mange tusinde mænd, der var spredt vidt om i det ganske land, og som alle hørte til nævnte broderskab.

Dagen efter, at jeg havde svoret de sidste højtidelige eder, overleverede Antonio mig den skat, som mine forfædre havde skjult på et hemmeligt sted, og den beløb sig nu til over en million dollars.

Nu var jeg allerede rig både på penge og undergivne, men i nogen tid blev jeg dog efter Antonios råd boende i landsbyen og modtog alle dem, der kom fra Mexicos forskellige egne for at besøge mig som hjertets ejer og overhoved for alle indianere.

Det var i denne tid, at jeg begik mit livs store misgreb. Omtrent tre mil fra det sted, hvor jeg opholdt mig, boede to søstre, indianske piger af ædel byrd om end fattige, den ene af dem enke og den anden en meget smuk jomfru, yngre end jeg selv. Det hændte sig en søndag aften, da de fleste af dalens indbyggere var borte til en stor fest, at jeg, da jeg red forbi deres hus, hørte høje skrig derinde fra.

Jeg sprang af hesten og løb ind ad døren, der stod åben, og jeg så nu, at den ene af søstrene, enken, lå død på gulvet, mens to mexicanske banditter havde fat i den yngre søster. Jeg drog da min machete og huggede den ene af dem ned, før han fik tid

at vende sig om, hvorefter jeg angreb den anden med et sådant raseri, at jeg trængte ham tilbage mod væggen. Da han så, at hans liv var i fare, råbte han til mig, at jeg dog ikke ville skille ham ved livet for en simpel indianerpiges skyld, men denne fornærmelse opbragte mig således, at jeg huggede ham ned på stedet, hvorefter jeg i al hemmelighed fik de to lig begravet.

Siden efter flyttede den pige, som jeg således havde frelst, til den landsby, hvor jeg boede; her kom jeg tit sammen med hende, og så skøn og snild var hun, at hun snart vandt mit hjerte. Enden på det blev, at jeg, da jeg var meget forelsket og desuden stædig, giftede mig med hende trods Antonios og mange andre ordensbrødres råd. Det havde været bedre for det indianske folk, og måske også for mig selv, om jeg var død, før jeg stod foran alteret med denne kvinde, skønt hun for en tid var mig en god hustru, og på grund af hendes snildhed desuden tjente mig godt dengang.

Men i den tid, der var hengået, havde jeg ikke ligget på den lade side. Jo mere jeg tænkte på den uret, der stadig tilføjedes mine landsmænd, landets rette ejere, des mere opsat blev jeg på at hjælpe dem, så at jeg til sidst ikke tænkte på andet, og således blev jeg både en entusiast og en drømmer. Det blev mit livs opgave at danne en stor sammensværgelse, der på en given dag skulle fremkalde en rejsning af alle indianere i hele Mexico, og derefter, når spanierne og deres bastarder, de spanske mexicanere, var udslettet, at genoprette det aztekiske kejserrige.

Det var vel galskab, men galskaben lurede i mit blod; min forfædre havde lidt af den og for den, og jeg tror, at det var noget, der stammede helt tilbage fra vor stamfader

Guatemozin, den største og ulykkeligste indianer, der nogensinde har levet. Hvor de havde fejlet, var jeg besluttet på at sejre, og, mærkværdigt nok, til sidst var jeg lige ved at opnå mit mål.

I mange år arbejdede jeg hen mod dette mål og drog hid og did i landet, så at der næppe fandtes en afkrog i det, hvor jeg ikke var kendt som Hjertets ejer og bærer og ved min afstamnings ret alle indianeres høvding. Alle vegne søgte jeg at rejse mit folk af dets dorskhed og vinde deres *cacique*r for sagen, og jeg arbejdede heller ikke forgæves. Jeg brugte min store rigdom til at købe våben, til at bestikke de lunkne, og på mange andre måder, og da pengene næsten var brugt op, samlede jeg flere, for uden guld kunne intet udrettes. Skatte, der i de henrundne dage var gemte i jordens skød, blev mig overgivet som Hjertets herre af dem der kendte hemmeligheden, og mange var der også, som bragte mig penge, de havde sammensparet, og jeg samlede dem, indtil timen oprandt.

I over et år besad jeg den største magt i Mexico, men skønt mange hundrede var indviet i planen, blev denne dog holdt så hemmelig, at ikke den ringeste hvisken om den kom regeringen for øre. Til sidst var alt rede, og så omhyggeligt var alt forberedt, at det måtte lykkes, men da skete det uforudsete, og hele planen strandede.

Den kvinde, hvis liv jeg havde frelst, min egen hustru, som jeg elskede og havde ubetinget tillid til, hun, som var knyttet til min og mine landsmænds sag med alle mulige menneskelige og guddommelige bånd, forrådte både mig og vor sag. Kort forinden den dag, der var bestemt til den store rejsning, blev det aftalt, at hun, som en af de pålideligste, skulle anbringes

som tjenestepige hos den mand, der den gang regerede over Mexico, for at hun kunne udspejde ham.

Men i stedet for at gøre dette, fattede hun, min hustru, kærlighed til ham, og resten vil enhver let kunne slutte sig til. En uge før den fastsatte tid blev jeg og en fem-seks andre, vort partis hovedmænd, pågrebet om natten. Mine fæller blev hemmeligt skaffet af vejen, men jeg blev bragt frem for den store mand, der med en pistol i hånden tog imod mig i enrum.

"Jeg kender alle dine planer, min ven," sagde han, "og jeg må gøre dig min kompliment, for de var meget snildt lagt og godt forberedte. Endvidere ved jeg at du har en stor skat i guld stukket til side" – her nævnede han summen. "Den hustru, som du var tåbelig nok til at tro på, har fortalt mig alt, men hvor skatten er, kan hun ikke fortælle mig; for det er blevet holdt hemmeligt for hende, hvilket viser, at du dog ikke er helt gal.

Se nu, min ven, giver jeg dig et godt tilbud – giv mig denne skat, og du skal gå fri – naturligvis først, når hævnens tid er omme, og dine får har erkendt, at de er uden hyrde – uden at der skal ske dig nogen overlast hverken før eller side. Nægt det, og du vil blive anklaget og dømt til døden, som du fortjener."

"Hvorledes kan I alene give mig dette løfte?" spurgte jeg, "I er ikke den eneste hvide mand, der skulle være fældet."

"Jeg kan love det, for det første, fordi jeg er deres herre, og dernæst, fordi ingen anden end jeg selv ved noget om denne sag; for havde jeg fortalt dem om den, da måtte jeg også dele skatten med dem, og den, min ven, har jeg tænkt mig selv at beholde. Overlad skatten til mig, og du kan gå ud og lave alle de komplotter mod mine efterfølgere du lyster, og tag endelig din hustru med dig, jeg er ligeglad; fordi, min ven, efter at have

skaffet mig en så udmærket erstatning, agter jeg at forlade dette land, hvor der er en grim tradition for at skære halsen over på dem, der bestemmer. Vælg nu – men vær så venlig at stå ganske stille, mens du tænker over sagen, ellers kunne jeg blive tvunget til at skyde dig."

"Men nu mine medsammensvorne?" spurgte jeg.

"Så vidt, jeg ved, er nogle stykker af dem revet bort – af tyfus – inden for de sidste par dage, for fængslerne her er så usunde, men jeg er vis på, at når guldet bringes til veje, vil ingen flere blive syge."

Da traf jeg mit valg. Jeg sagde til mig selv, at jeg vel kunne få mere guld, men aldrig kunne jeg genvinde mit liv, og at hvis jeg skulle dø, da ville mange komme til at lide med mig, og alt mit håb om en lykkelig fremtid for den indianske stamme ville da være tilintetgjort.

Ti dage derefter havde tyrannen da pengene, og jeg kunne nu begynde mit liv forfra. Men ingen af dem, vi havde besluttet at dræbe under vor rejsning, fik nogen sinde noget at vide om den fare, der havde truet dem.

Jeg var fri, men hvilken frihed var det; jeg havde mistet alt undtagen den ånde, Gud lod mig drage gennem næsen, og så måske min ære. Det store hus, jeg havde bygget, var faldet i grus, pengene, jeg havde samlet, var røvet, mine nærmeste fæller var døde, den tillid, mine brødre havde haft til mig som deres befrier, var ødelagt, og min sag var blevet håbløs. Og alle disse ting var kommet over mig ved en kvinde, en forræderske, som jeg havde næret ved min egen barm.

Først var jeg ganske sønderknust; men da jeg igen kom lidt til mig selv, svor jeg en dyr ed for Himlen, at jeg for hendes

falskheds skyld ville hade og sky hendes køn, og at jeg, hvor stor fristelsen så end måtte blive til det, aldrig ville se venligt på kvinderne eller have noget med dem at gøre i ord, tanke eller dåd. Denne ed har jeg, så vidt det har stået i min magt, holdt indtil denne dag, og jeg håber at holde den i al evighed.

Nu vil man vel spørge, hvad der blev af min hustru. Jeg ved det ikke. Jeg løftede ikke hånd mod hende, der var kød af mit kød, men hun forblev ikke i live. Sammenhængen blev opklaret; jeg var nødt til åbenbare den for at rense mig selv. Efter at jeg var sluppet ud af fængslet, lå jeg syg i mange uger, men da jeg igen kom ud, var hun forsvundet. Foruden mig var andre blevet forrådt, og uden tvivl havde de taget en passende hævn over hende. Men hvorledes denne var, har jeg aldrig spurgt om.

I mange år – i henved en snes – blev jeg nu en vandrer i mit land. Nu som før elskede indianerne mig, og som Hjertets herre og deres øverste *cacique* var jeg endnu i en vis forstand stor; men det var dog kun magtens skygge, der omgav mig. Magten selv var veget fra mig, som det altid sker med dem, der fejler deres mål. Tid efter anden søgte jeg atter at danne en ny sammensværgelse, men nu, da jeg var helt uden penge og venner, var der kun få, som ville vove sig så yderligt med mig.

Så opgav jeg da til sidst mit værk og levede, som det kunne falde sig. Jeg kæmpede med i tre krige og vandt ære i dem alle, og senere bestod jeg mangt et eventyr, som alle efterlod mig lige så fattig som jeg havde været før. Fra tid til anden erindrede jeg mit ønske om at blive præst, men nu var det for sent at begynde at studere, og desuden var mine hænder nu alt for meget tilsmudsede af verdslige affærer.

Til sidst blev jeg ked af mit urolige liv og vendte tilbage til min fødeby mellem bjergene, hvor jeg boede nogen tid, men også det blev jeg træt af, og da jeg ikke havde noget at gøre, tog jeg arbejde som minebestyrer.

Det var, mens jeg som en midaldrende mand var således beskæftiget, at jeg gjorde bekendtskab med James Strickland, der af skæbnen var bestemt til at ledsage mig til den skjulte by: Verdens Hjerte.

2. Señor Strickland

For to og tyve år siden besøgte jeg en landsby i staten Tamaulipas ved navn Cumarvo, et smukt sted, halvt skjult i fyrreskovene mellem bjergene. Jeg tog til denne by, fordi en ven af mig, en af Hjertets brødre, skrev til mig og lod mig vide, at der var en indianer i nærheden, der i sit eje havde en ældgammel aztekisk skriftrulle, som hverken han eller nogen anden kunne læse, da den var i den gamle billedskrift.

Rullen havde tilhørt indianerens familie i mange slægtled, og med den fulgte det sagn, at den gav besked om en meget rig guldmine oppe mellem bjergene – en mine, der var blevet tilkastet for at skjule den for Cortés' grådige hænder, efter befaling af Guatemozin, min stamfader, som spanierne myrdede – forbandet være deres sjæle!

Samtidig med at Antonio havde indviet mig i Hjertets mysterier, havde han også lært mig mine forfædres ældgamle billedskrift, skønt denne kunst må dø sammen med mig, for jeg tror, at der nu ikke mere findes noget levende menneske, der kan læse den.

Da jeg jo endnu var Hjertets herre var rullens ejer villig til at overlade mig den. Jeg havde intet bedre at gøre og rejste derfor til Cumarvo for at tyde den. Men i denne sag som i så mange andre skulle jeg foreløbig lide en skuffelse, for da jeg kom til min vens hus, fortalte han, at indianeren var død af en pludselig sygdom, og at hans søn ikke kunne finde rullen, som hans fader havde gemt på et hemmeligt sted.

Endnu en ting fik jeg at vide, nemlig at en hvid mand, en *inglese*, den første, der endnu havde besøgt disse egne, var kommet til landsbyen et halvt års tid før og ført tilsyn med driften af en meget gammel sølvmine, der ejedes af et selskab af hvide – en bestilling, som han fandt meget vanskelig, for de mexicanske landejere i omegnen var vrede på ham, fordi han betalte sine arbejdere en ordentlig løn, hvorfor de også gjorde alt, hvad de kunne, for at forhindre indianerne i at arbejde for ham i minen.

De indfødte på dette sted var fra mandag morgen til lørdag aften et mildt og flittigt folk, men de havde den fejl, at mange af dem lørdag aften og nat havde for vane at drikke sig fra vid og sans i mescal, en berusende drik, der brygges på aloens rod. Og når de blev fulde, blev deres natur ganske forandret: de kivedes og sloges med stor voldsomhed – for det meste om kvinder, og det endte da gerne med blodsudgydelse.

Det hændte sig netop, at en sådan strid opstod den aften, jeg kom til Cumarvo, og om morgenen så jeg dens følger, idet jeg vandrede ned ad den lille gade, der lå omgivet af hvide huse med flade tage og var brolagt med sten, på vej til messe i den hvidkalkede kirke, hvis klokke ringede dag og nat for at skræmme de onde ånder tilbage i Helvede.

Midt på denne gade lå i skyggen af et hus to døde mænd. En smuk indianerpige var ved at svøbe et tæppe omkring det ene af ligene, som hun betragtede med et mørkt, ufølsomt udtryk. Det andet lå uænset, mens forskellige blodpletter på dets klædning fortalte om, hvorledes den døde var kommet af dage. På husets dørtrin sad en tredje mand, hårdt såret i ansigtet og hovedet, mens landsbyens hårskærer og eneste læge var ved at klippe

hans hår af med en meget sløv saks for at komme til at lægge plaster på sårene.

Det var en gyselig scene, men der var ingen, som gav synderlig agt på dem, for et indianerliv regnedes ikke for noget, og en voldelig død var den gang om muligt endnu mere almindelig i Mexico, end den er nu. På den anden side af gaden stod en kælling og pruttede med en forbigående om prisen på hendes appelsiner, mens nogle børn med råb og latter søgte at fange og trække en gris bort, der gik og rodede tæt ved ligene, og en pige på vej til messe skrævede over det utildækkede lig, der lå der så stille i skyggen, og, da hun i det genkendte en ven, korsede hun sig, før hun ilede videre.

"Hvad har været årsag til dette, señor?" spurgte jeg barberen.

"Jeg antager, at jeg har den ære at tale med Don Ignatio?" svarede den lille mand, og idet han tog hænderne fra mandens hoved, gjorde han et tegn, der viste, at han også var medlem, om end et ringe, af broderskabet.

"Ja, jeg tænkte det jo nok," fortsatte han, da jeg havde givet ham svartegnet; "vi har nok hørt, at I ville besøge os, og jeg er glad over det, for jeg er meget ked af altid at skulle forbinde sårede om søndagen, og måske I kan være i stand til at sætte en stopper for disse slagsmål. Det hele kom naturligvis over kvinden der, señor, og disse er ikke de første, hun har voldet døden." Dermed pegede han hen på pigen, der var ved at indsvøbe liget i tæppet.

"Det hele skyldes, at hun stod for at skulle giftes med denne mand" – han prikkede den indianer, han var ved at forbinde, på skulderen – "men hun lagde an på ham dér," – han pegede på det nærmeste lig – "hvorefter nummer ét her, som var drukken

af mescal, lagde sig på lur efter nummer to og myrdede ham med en kniv. Pigen, som var sammen med ham, løb hen efter nummer tre derovre, nummer tos broder, men nummer ét overfaldt ham og han blev så også dræbt. De nu landsbypolitiet hørte støjen, kom de til og slog vor ven her ned med deres macheter, men som De kan se, så var han så uheldig at overleve."

Jeg blev nu grebet af stor harme og gik hen til kvinden og sagde:

"Dette er altså dit værk, kvinde! Er du ikke bange for følgerne?"

"Nå – hvad så?" spurgte hun tvært. "Kan jeg vel gøre ved, at jeg er smuk, og at mændene kommer op at trættes om mig? Hvem er ellers du, som spørger mig, om jeg er bange?"

"Tåbe!" råbte barberen henne fra tærsklen, "Vover du at tale således til Hjertets herre?"

Pigen studsede og svarede:

"Hvorfor skulle jeg ikke det – er han måske også min herre?"

"Hør mig, pige," svarede jeg, "der er andre foruden disse, som har lidt døden for din skyld."

"Hvorledes ved du det?" svarede hun. "Dog – hvorfor spørge om det? Er du Hjertets herre, da har du jo et ondt øje og kan læse hemmelighederne ud af andres sind, uden at man behøver udtale dem."

"Nej, det er dig, der ligesom mange andre af dit køn har et ondt øje!" sagde jeg. "Hør mig nu: du skal forlade dette sted, og aldrig tiere tør du vende tilbage, for gør du det, da vil du dø. Husk endvidere dette, at hvis andre mænd kommer i fortræd

for din skyld, da skal jeg vide det, og da vil du også komme til at lide døden, hvor du så end er."

"Hvem du så er, er du ikke konge eller øvrighed og har ingen ret til at dræbe mig," sagde hun, idet hun søgte at skjule den frygt, der krøb frem i hendes mørke øjne.

"Nej, kvinde, jeg er ikke øvrigheden, men blandt vort folk er jeg mægtigere end øvrigheden. Tror du mig ikke, da spørg doktoren hist, han vil da sige dig, at jeg bør adlydes selv af folk, der aldrig har set mig, og selv der, hvor man blot ville le ad en hel trop soldater. Siger jeg, at du må dø, da vil du også dø enten på denne eller hin måde, for min forbandelse vil da være over dig. Måske vil du styrte ned i en afgrund eller blive angrebet af feberen eller drukne ved at passere en flod – *quien sabe*!"

"Jeg ved det herre, jeg ved det," hviskede hun og gyste, for nu var hun blevet grundigt forskrækket. "Se ikke så skrækkeligt på mig, men skån mig denne gang for Guds kærligheds skyld! Jeg havde jo slet ikke i sinde at gøre dette, men når mænd lægger deres hjerter i en kvindes hånd, da kan hun ikke undgå at knuge dem, især ikke når hun hader mænd! – Men jeg hadede ikke ham der," hun berørte blidt den døde indianers kind, "jeg ville virkelig have giftet mig med ha. Det er *ham* jeg hader," og hun pegede på den sårede elsker, "og jeg håber, han bliver skudt, for ellers forgifter jeg ham!"

"Du vil ikke forgifte ham, kvinde, og selv om han fortjener døden, er du endnu værre end ham. Nu nok om dette; gå bort og husk mine ord!"

Hun bøjede sig ned, berørte ligets pande med læberne; så rejste hun sig og sagde:

"Jeg kysser dine fødder, du Hjertets herre," hvorefter hun gik bort uden at se sig tilbage, og hun blev heller ikke tiere set der i landsbyen.

Med et suk vendte jeg mig også for at gå, for det gjorde mig trist at tænke på, at en kvinde havde magt over disse mænd, der var mine brødre, når de blev grebet af rusen, og kunne forvandle dem til vilde dyr, der tørstede efter hverandres blod.

"Ak!" tænkte jeg, "hvis det ikke var for denne anden kvinde, der ødelagde mig selv og mine håb, kunne jeg nu være godt i vej med at lære dem noget bedre."

I det samme så jeg op, og opdagede en mand, en sådan, som jeg aldrig før havde set, der stod ved min side og stirrede på mig. Det fortælles, hvorledes mænd og kvinder, der ser hinanden første gang, kan fyldes med en stærk kærlighed, som de senere aldrig kan blive kvit.

Mange ulykker har jeg vel døjet, men takket være min skytsengel, er denne skæbne endnu aldrig overgået mig. Dog følte jeg i hint øjeblik noget, der var nær beslægtet med det – ganske vist ikke kærlighed, men en stor, betagende venskabsfølelse og sympati for denne mand – en følelse, som dengang overvældede mig, og sidenhen voksede lige til denne stund, skønt dens mål nu har været død i mange år.

Måske var det den store forskel imellem os, der fra begyndelsen tiltrak mig så meget, for de menneskelige væsener tiltrækkes altid af dem, der i karakter og udseende er dem modsatte. Jeg selv er, som du, min ven, for hvem jeg nedskriver dette, nok vil huske, skønt du kun har kendt mig som en gammel mand, høj og tynd og gusten som hele min race med et

sørgmodigt udseende og melankolske øjne, der afspejler det modfaldne hjerte.

Men vidt forskelligt herfra var James Strickland, englænderens, sind og udseende. Han var en smuk mand i trediveårs alderen, lav i forhold til sin førhed, men dog smal over hofterne og med slank rejsning. Hans træk var lige så skarpt skårne som en oldtidsguds på en marmorvæg, hans øjne var blå som havet, og skønt de nu var bekymrede ved synet af døden, var de dog ellers muntre som en drengs. Hans krusede hår – for han havde blottet sit hoved i dødens nærværelse – var gult som en mimosablomst, men mørknede næsten til rødt i det korte skæg og ved ørene, hvor det var udsat for vejret, og under hans skjorte, som stod åben i halsen, var hans hud hvid som mælk. For resten var hans hænder lange og fine, om end de bar spor af hårdt arbejde. Hans blik var hurtigt, og hans smil det fornøjeligste, jeg endnu har set.

"Undskyld, señor," sagde englænderen på godt spansk, idet han bukkede for mig, "men uden at ville det har jeg hørt nogle af Deres ord til kvinden hist, og jeg kan ikke forstå, hvorledes De, en fremmed, kan have så stor myndighed over hende. Jeg kunne nok ønske, at De ville forklare mig dette, for at jeg kan lære at sætte en stopper for disse mord. De døde mænd var to af mine bedste arbejdere, og jeg ved ikke, hvorledes jeg skal få deres pladser fyldt ud."

"Jeg kan ikke forklare det på nogen anden måde, señor," svarede jeg og bukkede ligeledes, "end ved at sige, at jeg har en vis rang imellem indianerne, som de ærer mig på grund af. Men skønt jeg ikke har nogen ret til at forlange det af en fremmed, vil jeg dog bede Dem glemme de ord, De måtte have hørt af min

mund, for øvrigheden bryder sig ikke om anden magt end sin egen."

"Naturligvis, señor; de er allerede glemt. *Adios*, dette syn er ikke så lysteligt, at jeg har lyst til at dvæle længe ved det." Dermed satte han hatten på hovedet og gik bort.

Skønt min rejse altså havde været frugtesløs, eftersom den rulle, jeg kom for at læse, var forsvundet, blev jeg dog nogen tid i Cumarvo, idet jeg foregav, at det var mit håb, at rullen kunne komme for en dag, men i virkeligheden var grunden den, at jeg ønskede at blive ven med denne hvide mand.

Det hændte sig da også, at jeg ikke længe derefter fik lejlighed til at gøre ham en stor tjeneste. Jeg har fortalt, at der på dette sted boede flere folk i høje stillinger, mexicanere, der var skinsyge på englænderen, og disse fik nogle misfornøjede minearbejdere i hans tjeneste til at rotte sig sammen om at myrde ham, idet de sagde til dem, at hvis de gjorde det, ville de finde en stor skat, som han havde skjult i sit hus.

Dette komplot kom mig for øre gennem en af broderskabet, og jeg besluttede at tilintetgøre det, til hvilket formål jeg samlede tyve gode og trofaste mænd og bevæbnede dem med bøsser, men bød dem at tie stille med sagen, for jeg ville ikke forurolige nogen, og da slet ikke englænderen.

Mordernes plan var i dagningen at angribe huset, hvor señor Strickland sov tillige med fire-fem tjenere, og dræbe alle dem, der fandtes inden for dets vægge. På den bestemte nat udsendte jeg derfor mine mænd to og to og bød dem gå rundt om højene hen til bagsiden af huset, krybe ind i haven og skjule sig der bag træerne, indtil jeg kom.

En time efter begav jeg mig selv derhen uden at blive opdaget af angribernes spejdere, for det regnede stærkt, og natten var meget mørk. Da jeg var kommet ind i haven, samlede jeg mine mænd og lagde dem i baghold under en lav mur, der gik langs med gaden, morderne ville komme ad. Her ventede vi tålmodigt, indtil hanerne toge til at gale, og dagen begyndte at gry i øst.

Da hørte vi en svag støj i landsbyen neden for os som af mænd, der brød op, og i det tiltagende dagslys så vi morderne i et antal af over et halvt hundrede komme listende op ad gaden. Så stor var deres frygt for englænderen, at de mente, der behøvedes så mange mænd til at dræbe ham, og desuden ønskede enhver af disse skurke, at hans nabo skulle være hans broder i forbrydelsen.

"Vil I ikke nu vække englænderen?" spurgte den mand, der stod nærmest ved mig.

"Nej," svarede jeg, "det vil være tids nok at vække ham, når sagen er afgjort. Ingen af jer må skyde, før jeg giver tegn til det."

Efter at disse skamløse banditter nede på gaden havde ventet lidt, for at det imens kunne blive lysere, gik de nu frem mod porten, og de så ud som en procession af munke, for vejret var råt, og de var alle indsvøbt i deres kapper. Nogle var væbnede med bøsser og andre med macheter.

Omtrent ti skridt fra porten gjorde de holdt et øjeblik for at rådslå, og jeg hørte deres anfører, en mexicaner, befale halvdelen af dem at liste sig bag om huset, for at ingen skulle flygte bort den vej. Da gav jeg signalet, som vi havde aftalt, og sigtede med det samme på mexicaneren. I samme nu hørtes en

bragende salve af en snes bøsser, og femten-seksten af fjenderne lå strakt til jorden.

Et øjeblik vaklede de, og jeg troede næsten, at resten af dem ville til at flygte, men det turde de ikke, for de vidste nu, at de var blevet set; derfor styrtede de nu op mod muren og affyrede deres bøsser, idet de kom. Men idet de klatrede over muren, tog vi imod dem med pistolskud og vore korte sværd, og i nogle minutter blev striden meget hed, for de kæmpede fortvivlet og var mange flere end os.

Men de led store tab ved at klatre over muren og trænge gennem porten, og med undtagelse af fjorten, som flygtede, og som for de flestes vedkommende blev grebet siden hen, gjorde vi det af med resten mellem havens blomster og buske. Netop, som det hele var forbi, kom englænderen, der havde et godt sovehjerte, gabende frem i døren i bar skjorte og med en pistol i hånden.

"Hvad er det for en støj?" spurgte han, idet han gned øjnene, "og hvad er I for folk, der bruger min have til at slås i? Af sted med jer alle sammen, eller jeg skyder løs på jer."

"Jeg håber," sagde jeg og bukkede, "at señoren vil tilgive os, at vi har forstyrret Deres søvn – denne sag kunne ikke godt afgøres uden støj. Må jeg ikke tilbyde señoren min kappe? Luften er så kølig, og De kan let forkøle Dem i den tynde dragt."

"Tak skal De have," sagde han, idet han svøbte sig ind i kappen. "Men vil De så være så god at forklare mig, hvorfor De er kommet her og har ødelagt min have ved at gøre den til en slagmark?"

Nu fortalte jeg ham det hele, men jeg blev meget forbavset ved at se ham blive mere og mere harmfuld, alt som jeg fortalte.

"Jeg må vel takke jer, mine herrer, fordi I har frelst mit liv," sagde han, da jeg var færdig, "skønt jeg rigtignok ikke har anmodet jer om det. Men på samme tid må jeg rigtignok sige, at jeg finder det skammeligt, at I har kæmpet her i min egen have uden at give mig lejlighed til at være med. *Caramba!* Er jeg måske et lille pigebarn, at jeg skal behandles på den måde?" Men derefter stak han pludselig i at le og trykkede min hånd.

Samme dag, da det hele var forbi og haven var blevet gjort i orden igen, sendte señor Strickland bud ned til mig, om jeg ville gøre ham den fornøjelse at spise til middag hos ham. Jeg tog mod indbydelsen, og da vi efter middagen sad og røg og havde talt om kampen, indtil vi var blevet trætte af det, sagde han til mig:

"Don Ignatio, jeg skylder Dem mit liv, og tro mig, jeg er Dem meget taknemmelig; for jeg kan ikke indse, at De havde nogen som helst grund til at vove så meget for en fremmed udlænding."

"Jeg gjorde det, fordi jeg synes om Dem, señor," sagde jeg, "og tillige, fordi det var mig en glæde at fange misdæderne i deres eget garn. De, som mistede livet i morges, var misdædere hver og én. De kom her i håb om at plyndre Dem, for slige slyngler er parate til at myrde deres medmennesker blot for at vinde fem dollars hver, men de var pudset på Dem af andre, der hader Dem, fordi De behandler Deres indianske arbejdere godt, og tillige, fordi de ikke ville have nogen fremmed her til at kappes med dem og mener, at De er kun den første fugl af en hel flok. De troede, at det ville være klogt handlet at dræbe Dem for derved at skræmme andre bort, der måtte komme efter Dem. Men nu er jo den fare drevet over, og De behøver ikke at frygte

for nogen efterfølgende, for de har nu fået en lære, som de ikke vil glemme."

"Nå, så meget des bedre," svarede han; "jeg har vanskeligheder nok at overvinde her, så jeg behøver ikke også at have den at måtte vogte mit liv for sligt nedrigt kryb. Og nu, Don Ignatio – jeg holder ikke rigtig af at spørge Dem om det, og måske vil De se med foragt ned på mit forslag – men dog vil jeg spørge Dem, om De er villig til at træde i min tjeneste? Jeg trænger meget hårdt til en underbestyrer, en der kan holde øje med indianerne, og en sådan mand er jeg parat til at betale et hundrede dollars om måneden – jeg ville gerne byde mere, men det selskab, jeg repræsenterer, vil ikke tillade mig at give mere."

Jeg betænkte mig noget og svarede derefter:

"Señor, lønnen er ikke stor nok til at friste mig, skønt den vil være tilstrækkelig til føde, husly og cigarer, men jeg modtager Deres tilbud af samme grund, som jeg kæmpede for Deres liv i morges – fordi jeg synes så godt om Dem og gerne vil gøre mit bedste for at tjene Dem og Deres interesser. Dog må jeg belave Dem på, at jeg måske kan blive nødt til at forlade Deres tjeneste med meget kort varsel, for min tid er ikke fuldt ud min egen. Også jeg tjener et stort selskab, señor, og skønt jeg for tiden kan sige, at jeg har orlov, så kan min tjeneste dog blive krævet, hvad dag det skal være."

– Således skete det, at jeg trådte i señor James Stricklands tjeneste eller rettere i hans selskabs, og jeg forblev der i over et år og arbejdede meget hårdt, for señoren skånede hverken sig selv eller mig. Men det tjener intet formål at nedskrive noget om disse måneder af et formålsløst arbejdsliv, da dette næppe kan have interesse for Dem, min ven, så i stedet vil jeg fortælle

om denne englænders tidligere liv, således som han selv fortalte mig det.

Han var af ædel byrd, hvad der var let nok at se på ham, og han havde ret til titlen "Velbårne", hvilket dog nok betyder mere i England end her hos os. Men hans fader var præst i hans hjemlands kætterske kirke og dertil meget fattig; hvordan dette kan forekommer, ved De, som englænder, nok bedre end jeg, for i de fleste lande, jeg kender til, er det de højbårnes privilegium at berige sig på bekostning af andre af lavere rang.

Hvordan det så er eller ikke, så døde James Stricklands fader, og hans søn, der dengang var omkring de tyve, fandt, at han i hele verden kun ejede lidt under fem tusinde dollars. Da sønnen var meget sangvinsk og havde lyst til eventyr, investerede han i en ranch i Texas, hvor han døjede meget ondt og mistede alle sine penge.

Da han nu intet havde at leve af og ingen venner, var han nødt til at arbejde med sine hænder som en anden træl, og dette gjorde han da også, og det på mange måder. Han tæmmede heste og vogtede kvæg, ja, engang sank han endog så dybt – det gør mig endnu vred at skrive det – at han tog tjeneste som opvarter i en kro i Panama.

Derefter drog han til Nicaragua og slog ind på mineforretningerne, og da jeg traf ham, havde han givet sig af med den bestilling i ti år. Det meste af tiden havde han bestyret en mine for en amerikaner i Chontales-distriktet på grænsen til Honduras, hvor feberen hærger så slemt, at kun få hvide mænd overlever. Det var der, han lærte at tale spansk og mayasproget. Til sidst, da et feberangreb næsten fik taget livet af ham, forlod han Honduras og drog til Mexico, hvor han tog stillingen som

bestyrer ved minen i Cumarvo. Hidtil havde den været bestyret af en mexicaner, men ejerne havde opdaget, at denne stjal malmen og solgte den videre, og afskedigede ham.

Den sølvmine, han havde at gøre med, var vel meget righoldig, men tillige meget besværlig at have med at gøre, fordi der samlede sig meget vand i den, og i al den tid, señor Strickland havde været dens bestyrer, havde han været beskæftiget med at føre en tunnel ind til den nedefra for at få afløb for vandet. Kort efter, at jeg var trådt i hans tjeneste, blev denne tunnel færdig, for jeg skaffede ham lige så mange arbejdere, han ville have, hvilket han ikke havde kunnet få før. Derfor blev udbyttet af minen nu mange gange større, end det havde været tidligere, og i nogle måneder gik alt godt.

Men så drejede sølvåren pludselig lige nedad, som om den var blevet bøjet, mens den var varm, og vi fulgte den, indtil der blev så stærk tilstrømning af vand, at vi ikke var i stand til at skaffe det bort, for i hine tider fandtes der ingen damppumper i Mexico, således som man nu bruger til at dræne minerne med. Først søgte vi derefter at finde en ny åre, men forgæves. Så søgte vi at bore en ny tunnel, men efter at have arbejdet et helt fjerdingår på dette kom vi til så hård en stenmasse, at vi var nødt til at opgive forsøget.

Nu var der intet andet at gøre end at standse arbejdet og ved brev indberette sagernes stilling til selskabet, mens vi holdt os beskæftigede med at udsmelte sølvet af den malm, vi havde oplagret. Dette var vi nødt til for at kunne betale løn med sølvet, da ejerne i den senere tid var ophørt med at sende os penge.

En aften, da jeg kom tilbage til señor Strickland, fandt jeg ham siddende med hånden under kinden og en utændt cigar i

munden. Foran ham på bordet lå et åbent brev. Under alle vore uheld og vort hårde arbejde havde han aldrig tabt modet eller glemt at smile og være munter, men nu så han så bedrøvet ud, som om han havde begravet sin egen moder, og jeg spurgte ham derfor om, hvad ondt der nu var hændet.

"Ikke noget videre, Ignatio," svarede han, "men hør nu her." Dermed læste han brevet højt.

Det var fra en af minens ejere, og meningen af det var i al korthed, at skakten naturligvis var blevet fyldt med vand, fordi señoren hverken forstod sig på eller gad tage sig af arbejdet; derfor kunne de ikke længere have ham i deres tjeneste; den løn, han havde til gode, fandt de ingen grund til at udbetale ham, derimod måtte han med sin person være dem ansvarlig for de penge, de havde tabt.

"Dette brev," råbte jeg rasende, da jeg havde hørt det, "er sandelig skrevet af en skamløs mand, og jeg vil ønske, at han må finde sin grav i høges og gribbes mave!" For jeg forglemte mig selv i min harme mod den, der kunne tale således om señoren, der havde trællet dag og nat i deres tjeneste uden at unde sig nogen hvile.

"Tag dig ikke det så nær, Ignatio," sagde han med et svagt smil, "således er nu engang verden. Jeg har tabt og må tage følgerne. Havde jeg vundet, da ville piben have fået en helt anden lyd. Men træffer jeg nogen sinde denne karl, da barer jeg mig dog næppe for at give ham et spark, fordi han således lyver mig på. Med undtagelse af et tusinde dollars, jeg har stående i banken i Mexico, har jeg nu sat alle de penge til, jeg har tjent i de sidste år, og af disse tusinde dollars, skylder jeg jo dig de otte hundrede i løn, så jeg må atter begynde på bar bund."

"Ti dog stille, señor, for sådanne ord får mine ører til at brænde. Hvad! er jeg også en tyv, at jeg skulle plyndre dig, du som allerede er blevet plukket til skindet af de andre? Fornærm mig atter med slige tanker, og jeg vil aldrig tilgive dig."

Dermed forlod jeg ham for at få ro i mit opbragte sind ved at vandre om imellem højene. Lidet vidste jeg, hvad jeg skulle få at høre, før jeg atter vendte tilbage til huset.

3. Kaldet

Da jeg gik ned ad gaden, mødte jeg min ven, som jeg havde boet hos, da jeg var kommet til Cumarvo.

"Ak herre," sagde han – thi denne titel bruges af de indviede, når ikke andre hører det – "jeg søgte netop efter Dem. Nu er rullen blevet fundet."

"Hvilken rulle?"

"Den rulle, der bragte Dem hertil, med billedskriften, der fortæller om den gamle mine. Som De nok husker, døde den mand, der ejede rullen, og hans søn kunne ikke opdage, hvor den var skjult. Nå, i går fandt han den ved et tilfælde, da han gjorde jagt på rotterne på loftet i hans hus, og bragte den straks hen til mig. Her er den." Dermed rakte han mig en rulle, indsvøbt i gult lærred.

"Godt," svarede jeg, "så vil jeg studere den i aften." Dermed gik jeg videre og tænkte kun lidt over sagen, for mit sind var opfyldt af helt andre ting.

Vejret var skønt, og jeg vendte ikke tilbage til huset, før månen var stået op. Idet jeg gik nedad stien, trådte en mand så pludseligt frem fra en busk foran mig, at jeg uvilkårligt trak min machete i den tanke, at han ville gøre mig fortræd.

"Gør ikke det, herre," sagde manden, idet han hilste mig ydmygt og samtidig gav mig broderskabets tegn. "Nu er det mange år siden, vi har set hinanden, så du har vel glemt Molas, din fosterbroder."

Nu så jeg nøjere på ham og kendte ham også, skønt tiden havde forandret ham en del. Jeg rakte da armen ud og

omfavnede ham, for han havde været trofast, da mange forlod mig, og jeg elskede ham, som jeg nu elsker hans minde.

"Hvorfor kommer du hid, Molas?" spurgte jeg, "da jeg sidst hørte om dig, var du jo langt borte i Chiapas."

"En sælsom sag: en Hjertets sag, o Hjertets herre, en så vigtig, at jeg har rejst over land og hav for at finde dig. Har du et sted, hvor vi kan tale sammen i enrum?"

"Følg mig," sagde jeg undrende og førte ham til mit eget værelse, hvor jeg gav ham mad og drikke, for han var træt af rejsen.

"Kom så frem med dit ærinde," sagde jeg.

"Vis mig først tegnet, herre. Jeg har en grund til at ønske at få det at se endnu en gang."

Jeg rejste mig, lukkede skodderne for vinduet, blottede derefter mit bryst og viste ham det gamle symbol. En stund stirrede han på det, derpå sagde han: "Det er nok. Sig mig endnu en gang, herre, hvad siger sagnet om dette gamle smykke?"

"Sagnet siger, Molas, at når den halvdel, som jeg bærer, forbindes med den halvdel, som savnes, da skal indianerne atter herske fra hav til hav, ligesom før, da Hjertet var helt."

"Det er rigtigt, herre. Det lærer vi i det ritual, der kaldes 'Hjertets Åbning', ikke sandt? og i de ceremonier, som broderskabet har, kaldes den halvdel, som du bærer, "Dagen", eftersom den er synlig, mens den halvdel, som er tabt, kaldes "Natten", såsom den vel findes, men for tiden ikke kan ses; men når "Dagen" og "Natten" forenes, da vil de udgøre en fuldkommen helhed, hvis centrum kaldes 'Himlens Hjerte', som disse ting er symboler på. Er det ikke således?"

"Således er det, Molas."

"Udmærket. Men hør nu videre, herre. Det, som var tabt, er fundet, den halvdel, som kaldes "Natten", har ladet sig se i landet, for jeg har set den med mine egne øjne, og det er for at fortælle dig om den, at jeg er draget hid."

"Videre," sagde jeg.

"Herre, hist ovre i Chiapas ligger ruinerne af et tempel, som de gamle byggede, og til dette tempel er der kommet en mand sammen med en kvinde, hans datter. Manden er gammel og har gennemtrængende øjne, en frygtelig mand, men kvinden er vidunderlig smuk. I denne ruin har de dvælet i over fire måneder, og manden helbreder mange sygdomme, for han er en stor læge, dog tager han ingen penge for sin kunst, men kun føde.

Nu skete det, herre, at min hustru, som jeg ægtede for kun to år siden, blev meget syg – så syg, at landsbyens læge ikke kunne helbrede hende – men da jeg havde hørt om denne gamle indianers vidunderlige kure, besluttede jeg at søge råd hos ham, og om muligt bringe ham med hjem til mit hus.

Da min kone hørte min beslutning, sagde hun, at det ikke ville nytte, thi hun så allerede Døden sidde for fodenden af sin seng. Alligevel kyssede jeg hende og overlod i hende i vor præsts varetægt sammen med nogle kvinder, hendes søstre. Jeg tog en lok af hendes hår med mig samt nogle høns og æg med som foræring til denne *lacandone*, for man sagde, at skønt han var af vor egen stamme, var denne læge ikke kristen.

Da jeg efter at have rejst hele dagen over floder og gennem skove hen ad aften kom til tempelruinen, og begyndte at gå op ad dets forfaldne trappe. Idet jeg nærmede mig toppen, trådte

en mand frem under den store buegang, der omgiver dets forfaldne mure og stirrede ud mod den synkende sol. Han var en meget gammel mand, kun klædt i en hvid linnedskjortel, af en lys hudfarve og med langt, hvidt hår og skæg; hans næse var krummet som en rovfugls næb, og øjnenes blik var så skarpt, at det var, som han kunne læse menneskenes inderste tanker blot ved at stirre på dem.

'Jeg hilser dig, broder,' sagde han, idet han talte i vort eget tungemål, men med et fremmed tonefald og med mange ord, der var fremmede for mig. 'Hvad bringer dig hid?'

Han så på mig en tid, og spurgte så langsomt:

'Sig mig, broder, er du syg om hjertet?'

Da jeg hørte disse ord, herre, hvis mening du bedre end nogen kender, blev jeg så bestyrtet, at jeg nær var faldet baglæns ned ad trappen; men da jeg kom til mig selv igen, prøvede jeg ham med et tegn, og se, han besvarede det. Derefter prøvede jeg ham med mange flere lige op til det tolvte, og han besvarede dem alle, skønt ikke altid nøjagtig på den måde, som vi bruger dem. Da jeg holdt inde, sagde han:

'Du er trådt inden for helligdommens dør, træd da nu op til alteret, broder.'

Men jeg rystede på hovedet, for jeg kunne ikke. Derefter prøvede han mig med mange tegn og ord, der hørte til de inderste mysterier, men jeg kunne ikke besvare dem, skønt jeg undertiden så, hvor de bar hen.

'Du har nogen kundskab,' sagde han; 'men du står kun ved pyramidens fod, mens jeg agter på stjernerne fra dens top og varmer mine hænder ved den evige ild.'

'Ingen af min orden har flere, herre,' svarede jeg, 'når undtages den allerhøjeste.'

'Så er der altså endnu nogen højere i dit land?' spurgte han ivrigt, men derpå studsede han pludselig, og efter at have set sig om, fortsatte han uden at vente på noget svar: 'Du har sorg, barn af Hjertet, og er kommet fra en, der er syg til døden. Nu til dit ærinde, så kan vi måske senere tale om disse andre ting.'

'Først, herre,' sagde jeg, 'har jeg bragt en gave,' og dermed satte jeg kurven ned for hans fødder.

'Gaver er gode mellem brødre,' sagde han, 'og på dette øde sted er mad altid en velkommen ting Kom hid, min datter, og tag, hvad denne fremmede bringer.'

Ved disse ord kom en kvinde frem i buegangen; hun var klædt ligesom sin fader i en hvid klædning af fint stof, men den var noget slidt. Jeg stirrede på hende, og nær var jeg faldet baglæns ned igen, herre, for så stor var denne kvindes skønhed, at jeg aldrig har set eller drømt mig noget, der kunne komme den nær."

"Gå nu videre med din fortælling, Molas. Hvad har en kvindes skønhed at gøre med Hjertets affærer?" afbrød jeg ham vredt.

"Jeg ved det ikke, herre," svarede han, "men jeg tror nu, at det har at gøre med alle ting her på Jorden." Så fortsatte han:

"Kvinden, hvis navn var Maya, så ligegyldig på mig og tog derefter kurven. Så fulgte jeg bag efter hende gennem buegangen til terrassen bagved, idet jeg forklarede min hustrus sygdom for lægen – eller rettere ham, der går for at være læge, men hvis rette navn er Zibalbay eller Vogteren – og bad ham komme til landsbyen og se til hende.

Han hørte på mig i tavshed, derpå tog han den lok af hendes hår, jeg havde bragt med mig, gik hen til en ild, der brændte nær ved, lagde noget af håret på gløderne og så på det, mens det krummede sig sammen og svedes op.

'Det vil være til liden nytte, broder,' sagde han sørgmodigt, 'for jeg ser, at din hustru allerede er død. Jeg følte hendes ånd fare forbi, mens vi stod i buegangen, dog vidste jeg ikke bestemt, før jeg havde brændt hendes hår, om det var hende eller en anden, der fo'r forbi."

Her må jeg sige dig, herre, at jeg senere erfarede, at det netop var i denne time ved solnedgang, min hustru døde, men om denne læge, Zibalbay, gættede, at hun måtte dø efter de symptomer, jeg havde fortalt ham, eller han kunne se ånderne og virkelig så hende, ved jeg ikke.

Dog, det forekommer mig meget naturligt, at hendes ånd i dødsstunden kom for at byde ham farvel, som hun elskede, om end det forekommer mig at være et ondt varsel for mig, og jeg vil bede til, at jeg aldrig tiere må få hint sted at se mere. Men da jeg hørte ham udtale det, tvivlede jeg ikke om, at det var sandheden, for noget i mig syntes at bekræfte det, og jeg skjulte mit ansigt og stønnede højt i min bitre smerte.

De tog Zibalbay, Vogteren, min hånd og talte til mig med store og alvorlige ord, der syntes at trøste mig, ligesom en moders sang trøster det urolige barn, thi han talte med en sikkerhed som en, der har kundskab om og har set de, der er gået forud. Han fortalte mig, at vor adskillelse ikke ville blive lang, og jeg snart atter ville finde hende, jeg havde mistet, i ære og skønhed nær ved Himlens Hjerte. Så lagde han en hånd på

mit hoved, og jeg faldt i søvn, for senere at vågne, stadig trist i sindet, men dog fyldt af en mærkværdig fred.

'Her er føde til dig, min broder,' sagde Zibalbay. 'Spis nu, og bliv her i nat, i morgen kan du da vende hjem.'

Da vi havde spist, talte Zibalbay til mig i sin datters nærværelse, der skønt kvinde dog også hører til broderskabet:

'Du er en af broderskabet, og derfor må de ord, jeg nu siger, aldrig gentages for dem, der ikke er vore brødre, for jeg taler om Hjertet.'

'Jeg lytter med Øret, herre,' svarede jeg.

'Lyt!' vedblev han. 'Jeg er kommet langvejs fra med denne mø, min datter, og vi er ikke, hvad vi synes at være, dog, hvem og hvad vi er, er det endnu ikke tiden at fortælle. Men alle har vi til formål for vort komme at finde det, der er ét om end delt, det som ikke er tabt, men skjult. Måske, broder, kan du vise os vejen til det.' Dermed tav han og så på mig med sine gennemtrængende øjne.

Jeg forstod godt, herre, hvad han hentydede til, for er disse ord ikke en del af ceremonien 'Hjertets åbning'? Men da jeg ville være ganske sikker, tog jeg et stykke brændt træ fra bålet, og bøjede mig ligesom i tanker ned og tegnede med det et halvt hjerte med en takket rand på gulvet i kammeret, hvor vi sad. Derefter rakte jeg træstykket til Zibalbay, der tog det og lod det gå videre til datteren, idet han sagde:

'Jeg ejer intet snilde til den slags, fuldend du det, Maya.'

Hun smilede, knælede ned og tegnede det halve af et ansigt indenfor den skitse, jeg havde lavet, hvorefter hun sagde:

'Er dette nok, eller vil du også have skriften?'

'Det er nok,' sagde jeg. 'Nu, herre, hvad ønsker I?'

'At vide, hvorledes det, der er skjult, kan bringes frem for lyset, og om det findes i dette land, for vide har jeg faret for at finde det.'

'Det er at finde her,' svarede jeg; 'for jeg har set det med mine egne øjne, og det er hos sin vogter.'

'Kan du føre mig til ham, broder?'

'Nej, for jeg har ingen sådan befaling fået; men måske kan jeg bringe ham til jer, skønt jeg må drage over sø og land for at finde ham – det vil sige, hvis han vil komme. Sig, hvilket bud skal jeg bringe? At en fremmed, jeg tilfældigt har mødt har lyst til at se det hellige symbol? Det vil næppe få ham til at drage langt.'

'Nej, sig ham, at tiden er kommet, da Nat og Dag skal forenes, at en ny sol må skinne fra en ny himmel.'

'Jeg kan sige ham dette, men vil han tro på det, når jeg intet bevis har at vise frem? Vil han ikke i stedet tro, at en lumsk fremmed og en falsk broder lægger en snare for ham? Giv mig et bevis, herre, ellers vil jeg ikke drage ud i dette ærinde.'

'Vil han tro på det, du har set med dine egne øjne?'

'Det vil han, for han har stolet på mig siden vi var børn.'

'Så se da dette!' sagde han, og dermed knappede han sin skjorte op i halsen og knælede ned, for at bålets lys kunne beskinne ham.

Der, herre, på hans bryst, hang det, som har været skjult, siden guden Quetzals sønner herskede her i landet, modparten af det tvedelte symbol, du bærer på dit bryst. Se, det var det, jeg havde at meddele, o herre."

Jeg lyttede til hans fortælling med stor undren, for den lød såre vidunderlig.

"Sendte denne mand mig intet andet budskab?" spurgte jeg.

"Nej. Han sagde, at hvis du var den sande vogter af mysteriet, ville du komme til ham for at høre om hans sendelse, eller få ham bragt til dig."

"Fortalte du ham noget om mig og min historie, Molas?" spurgte jeg.

"Intet, det havde jeg jo ikke fået lov til. Næste morgen ved daggry forlod jeg dem for at begrave min hustru, hvis hun var død, eller pleje hende, om hun endnu var i live, og jeg sagde til dem, at jeg, så snart jeg kunne, ville drage til Hjertets vogter for at bringe ham disse tidender, og samt at jeg om otte uger eller lidt før ville komme tilbage og melde, hvorledes mit ærinde var lykkedes. Oldingen spurgte mig, om jeg havde penge, og uden at vente på mit svar gav han mig af en skindpose to håndfulde guldstykker, der var præget med Hjertets tegn."

"Lad mig se et af dem," sagde jeg.

"Ak, herre, jeg ejer ikke et eneste. Ikke langt fra tempelruinen, hvor Zibalbay og hans datter dvæler, ligger *hacienda*en Santa Cruz, og der bor, som du måske har hørt, en bande mænd, der til anfører har en vis Don Pedro Moreno og som ernærer sig som smuglere, røvere og mordere, selv om de giver det udseende af, at de lever af at dyrke kakao og kaffe.

Da jeg drog hjemad, skete det, at jeg faldt i hænderne på nogle af disse mænd. De ransagede mig, og da de i min lomme fandt nogle af de nævnte guldstykker, gav de dem til Don Pedro selv, der kom ridende til, da han så, at de havde fået en fisk i garnet. Han undersøgte guldet meget omhyggeligt og spurgte

mig, hvor jeg havde fået det. Først vægrede jeg mig ved at svare, men så sagde han, at jeg skulle indesluttes i et fangehul på *hacienda*en, indtil jeg fandt for godt at lukke munden op.

Da jeg nu var som afsindig efter at komme tilbage til mit hjem for at erfare min hustrus skæbne, lukkede jeg straks munden op og fortalte ham om den gamle indianske læge, der med sin datter boede i tempelruinen ude i skoven.

"Ved Guds moder!" sagde Don Pedro, "den mand har jeg nok hørt om før, men nu ved jeg altså, hvilke rare ting, han fører med sig; jeg vil nu aflægge ham et besøg og se at få at vide, i hvilken mønt den er præget."

Efter at de derpå havde plukket mig så nøgen som en fugl, der er klar til at gå i ovnen for det, jeg havde hos mig, lod de mig gå uden at gøre mig fortræd, men senere har jeg bittert fortrudt, at jeg i mit hastværk og min nød fortalte dem, hvor guldet var kommet fra, for jeg frygter såre, at jeg derved har pudset disse misdædere på den gamle vandringsmand og hans datter, og i så fald er de måske myrdet, før du, herre kan nå dem."

"Uden tvivl vil Himlen beskytte dem," svarede jeg, "skønt du har handlet meget ufornuftigt. Men sig mig, Molas, hvorledes fik du at vide, hvor jeg var, og kom hid uden penge?"

"Jeg havde nogle penge hjemme, herre, og da jeg havde begravet min hustru, rejste jeg til Frontera ude ved kysten, hvor jeg kom om bord på et skib, der sejlede til Vera Cruz, og gjorde turen som sømand, hvilken næringsvej jeg før har beskæftiget mig ved. Derfra gik jeg videre til byen Mexico, hvor jeg henvendte mig til den øverste af broderskabet i denne by. Som

jeg regnede med, kunne han sige mig, hvor jeg kunne træffe dig.

Derpå drog jeg til denne landsby, hvor jeg er ankommet her til aften, efter en måned og to dages rejse. Og nu, herre, hvis du kan, da giv mig et sted, hvor jeg kan sove, for i tre dage har jeg vandret nat og dag næsten uden hvile og søvn. I morgen kan du da lade mig vide, hvilket svar jeg skal bringe oldingen Zibalbay."

Den nat sad jeg længe og grublede over disse tidender, som fyldte mig med et sælsomt håb. Var det virkelig sådan, at min lykkestjerne nu efter så mange års venten vinkede mig frem til mit store mål? Hvis der var sandhed i nogle af spådommene, da kunne det syntes at være således, og dog havde jeg endnu mange tvivl. Denne rejsende, som Molas havde set, var måske afsindig, og hans symbol forfalsket. Men jeg ville dog prøve ham, og så snart som muligt ville jeg rejse ned til Chiapas og opsøge ham.

Med disse tanker lagde jeg mig til sengs og ville sove, men jeg kunne ikke, og da jeg kom til at huske på rullen, min ven havde givet mig, stod jeg op igen for at berolige mine tanker ved at studere den og på den måde komme til at sove. Det var et hårdt arbejde, men til sidst fattede jeg dog tegnenes mening og så, at skriften handlede om en mine nær ved Cumarvo og desuden nøjagtigt beskrev indgangen til den.

Indgangen var, lod det til, blevet tilkastet under Guatemozins regering, og rullen var skrevet af den *cacique*, som i hine dage havde opsyn med minen, for at hans efterkommere atter kunne åbne den, når spanierne engang var drevet ud af landet. At minen var meget rig på rent guld så man af rullens regnskab for

mængden af rent guld, der var sendt til Montezumas hof af denne *cacique*, og desuden ved, at man havde fundet det umagen værd at skjule den for spanierne.

Tidligt næste morgen gik jeg til señor Stricklands værelse og talte til ham med et tungt hjerte:

"Señor", sagde jeg, "du vil erindre, at jeg, da jeg trådte i din tjeneste, sagde dig, at jeg måske kom til at forlade dig med meget kort varsel. Nu er jeg kommet for at sige dig, at den stund er oprundet. Et bud er kommet for at kalde mig til den anden ende af Mexico i et ærinde, som jeg ikke må omtale, og i morgen må jeg bryde op."

"Det gør mig ondt at høre, Ignatio," svarede han, "for du har været mig en god ven. Men du gør klogt i at skille din skæbne fra min, for jeg bringer kun ulykke med mig."

"Og du, señor, gør uret i at tale således til mig," svarede jeg fortrydeligt. "Dog – jeg tilgiver dig, eftersom jeg ved, at når hjertet er såret, ytrer munden ord, som ikke bliver ment. Men hør nu, señor, når vi har spist frokost, vil du da ride en tur ud med mig?"

"Ja, gerne, hvis du synes det. Hvorhen skal vi ride?"

"Til en anden mine, der er, eller skulle være omtrent to timers ridt herfra i en dal ved foden af dét bjerg. Det var først i nat, jeg erfarede, hvor den var, skønt jeg kom til Cumarvo for at søge den, og det til, at den var meget rig på Montezumas tid."

"På Montezumas tid?" sagde han.

"Ja, dengang man sidst udnyttede den, og jeg foreslår, at vi hvis vi kan finde den, og den ser lovende ud, så skal du indregistrere dig selv som ejer, og give den indianer, fra hvem

jeg har fået denne oplysning, nogle får dollars, for han er en fattig mand."

"Men når den er så rig, hvorfor åbner og driver du den da ikke selv? Og hvordan er det sket, at du har hørt om den efter så mange år?"

"Af to grunde, señor: for det første fordi jeg, så vidt det står i min ringe magt, gerne vil gøre dig en tjeneste, og for det andet, fordi jeg ikke kan se efter den, men må forlade dig, om end dette vil være en stor sorg for mig, for, hvis du vil tillade mig at sige det, så har jeg aldrig truffet et menneske, jeg har næret en større agtelse og kærlighed for. Men hvis jeg vender tilbage igen, da vil du måske give mig en andel i udbyttet, så at vi kan blive rige sammen. Men nu skal jeg fortælle dig, hvorledes jeg kom til at høre om denne mine." Dermed greb jeg rullen tillige med den oversættelse, jeg havde foretaget, og læste den for ham.

Han lyttede ivrigt, for ligesom De selv, señor Jones, elskede Deres landmand James Strickland eventyr og interesserede sig overmåde meget for alt, hvad der vedrørte dette gamle land og dets fortid.

"Lad os tage derhen straks," sagde han, da jeg var færdig. "Jeg vil give besked om at gøre to heste klar og et muldyr med udstyr. Skal vi tage nogle mænd med os?"

"Det synes jeg ikke, señor; minen er jo endnu ikke fundet, og jo mindre der tales om den, des bedre, for hvis sagen kommer ud mellem folk, da kunne let andre komme os i forkøbet og føre krav på minen før os. Buddet, der kom til mig i aftes, er vel en meget pålidelig mand, men han er meget træt af rejsen og sover endnu, vi vil derfor gå alene."

En time senere red vi ind mellem bjergene; jeg havde efterladt en besked til Molas om, at jeg ville vende tilbage før mørkets frembrud. Den sti, vi fulgte, var meget vanskelig at færdes på, og gik noget af vejen langs randen af en afgrund, indtil den nåede toppen. Den var så dårlig, at vi endog mange steder måtte stå af og drive hesten og muldyret, vi havde med, foran os, mens vi selv gik bagefter og klyngede os til buskene og bregnerne i klipperevnerne for ikke at falde.

Til sidst nåede vi dog op til bjergets top og drog nu nedad gennem en skov af fyrre- og egetræer, idet vi styrede efter en dal, der lå ved foden af et bjerg, og gennem hvilken der løb en lille strøm. Denne fulgte vi omtrent en mil, idet vi søgte efter en nærmere bestemt spids klippe, som var omtalt i rullen, ifølge hvilken den skulle findes ensomt beliggende på en bjergskråning, hvor der ingen træer voksede, og ved hvis nederste ende der skulle findes en grøn plads, hvor der i Guatemozins tid voksede et stort ceïbatræ, som overskyggede indgangen til minen.

Efter at have redet igennem en tæt egeskov, kom vi til den grønne plads, der lå neden for skråningen med den spidse klippe.

"Her må stedet være," sagde jeg; "men jeg ser intet ceïbatræ."

"Det er velsagtens styrtet om og rådnet op siden dengang," sagde señor Strickland. "Lad os binde dyrene og søge efter."

Dette gjorde vi, og vor søgen blev lang, for græsset og bregnerne voksede højt på stedet; men til sidst fandt jeg dog en plet, hvor stammen af et meget gammelt træ lå halvrådnet på jorden, så at der ikke var andet tilbage end nogle af de større rødder.

Rundt om disse rødder søgte vi nu meget ivrigt i over en time, men fandt intet, og til sidst blev min kammerat træt af det og gik hen for at rykke et lille palmetræ op, som han havde opdaget, med det formål at tage det hjem med sig og plante det i sin have, for han var en stor plante- og blomsterelsker.

Mens han var beskæftiget med dette, og jeg endnu søgte fortvivlet rundt omkring i græsset efter minens indgang, der, som jeg troede, var tabt for evigt, hørte jeg ham råbe: "Kom her hen, Ignatio. Under roden af palmen her ligger der en del småsten, der er blevet kløvet med en hammer. Jeg antager, at dette har været platformen foran minen. Det er let at se, at grunden har været jævnet her."

Jeg løb straks hen til ham, og vi fornyede vor søgen, indtil vi til sidst var så heldige at opdage et hul lige bag ved et klippestykke, stort nok til, at en mand kunne krybe igennem det.

"Er dette her lavet af en coyote, eller mon det skulle være indgangen til minen?" spurgte señoren.

"Det kan vi kun finde ud af ved at trænge ned i det," svarede jeg. "Da *antiguo*erne tilkastede minen, har de rimeligvis ladet en lille åbning blive tilbage, for at der kunne komme luft ind i minen. Kom hid med hakken, señor, så skal vi snart få det at se."

I over ti minutter brugte vi hakken og spaden i den bløde jord, indtil vi fandt siden af en tunnel, som jeg nærmere undersøgte.

"Nu behøver vi ikke at tvivle længere," sagde jeg. "Denne åbning er blevet udhugget med kobbermejsler, for der sidder endnu grønt ir på den. Vi har sikkert fundet minen. Giv mig nu

hammeren og lysene, og bring mig læderposen til prøverne, så vil vi træde derned."

4. Sagnet om Hjertet

Da vi havde gået nogle få skridt ned i hullet, udvidede dette sig pludselig, så at vi kunne stå oprejst og tænde vore lys. Nu var det ganske tydeligt, at vi var i en gammel minetunnel, en råt udgravet gang, der snart drejede til den ene og snart til den anden side, idet den havde fulgt ertsårens vindinger.

Denne tunnel passerede vi i en strækning af 30-40 skridt, idet vi krøb over nedfaldne sten og vred os ind mellem de brune stalaktitter, der i tidens løb havde dannet sig fra loftet og til gulvet, indtil vi kom til en hindring, der satte en bom for vor videre fremtrængen. Det var et vældig stort klippestykke, der en gang i tiden var faldet ned fra tunnelens loft og omtrent havde lukket den. Jeg så på den og sagde;

"Nu, señor, tror jeg, at vi må gå tilbage. Du husker, at rullen fortæller os, at minen, der var så rig, tillige var meget usikker, fordi klippen er så porøs. Uden tvivl har de dengang understøttet den med bjælker, men nu er disse naturligvis for længst rådnet bort."

"Ja," svarede han, "vi kan nu ikke udrette mere her uden hjælp, og, Ignatio, jeg holder ikke af klippens udseende, den er så fuld af revner."

Netop, som han sagde dette, løsnedes et klippestykke så stort som et barnehoved fra loftet og faldt ned lige for hans fødder.

"Tal sagte," hviskede jeg, "det er lyden af dine ord, der løsnede dette stykke."

Derefter bukkede jeg mig for at tage den faldne sten op, da jeg tænkte mig, at den kunne indeholde metal, og idet jeg

gjorde dette, stødte min hånd mod noget skarpt, som jeg tog op og holdt hen til lyset. Det var kæbebenet af en mand, gult af ælde og blødt af fugtighed. Jeg viste señoren det, og derefter knælede vi begge to ned for nøjere at undersøge tunnelens gulv. Der fandt vi da også resterne af mandens hovedskal og et stykke af underarmsbenet, men det øvrige af skelettet lå inde under det store klippestykke foran os.

"Han har været ved at forlade minen, da klippestykket er faldet ned på ham, stakkels fyr," hviskede señoren. "Se her." Han pegede på noget, der lå og glimtede i skæret af vort lys.

Det var næsten ren gulderts, måske et par hundrede gram. det meste i små klumper, der engang havde været indeholdt i en pung, som for længst var rådnet bort.

Efter at minen er blevet tilkastet, har en eller anden azteker, som vidste besked med hemmeligheden, rimeligvis arbejdet i den for egen regning, indtil han en dag, da han ville gå ud, er blevet knust af klippen, som er faldet ned over ham, så at hans ånd nu måtte hjemsøge stedet for evigt.

"Der er ingen tvivl om, at denne mine er meget rig," hviskede señoren, "men alligevel er det vist bedst, at vi forføjer os herfra så hurtigt som muligt. Jeg hører sære lyde og en rumlen, som foruroliger mig. Kom, Ignatio." Han vendte sig om for at gå mod indgangen.

Da han havde gået et par skridt, så jeg ham støde anklen mod et klippestykke, der ragede seks-otte tommer op fra gulvet, og det voldte ham så megen smerte, at han glemte, hvor han var, og udstødte et højt råb. I næste øjeblik hørte jeg en underlig lyd oven over mig som om af noget, der blev sønderrevet og – jeg lå

med ansigtet mod jorden, og på min ryg hvilede en stor stenmasse!

Jeg siger, at den hvilede på min ryg, men det var dog ikke helt rigtig, for, for i så fald ville jeg den have dræbt mig øjeblikkelig, som en bille bliver knust under en mands fod. Den største del af dens vægt blev båret af den stump sten, señoren havde stødt sin fod imod, og det var kun et fremspringende punkt af stenen, der trykkede mod min ryg og pressede mig fladt ned mod gulvet. Nu var vi i mørke, for også señoren var faldet, og hans lys udslukt, og midt i mine pinsler fo'r det igennem mine tanker, at han måtte være død.

Straks derefter hørte jeg ham imidlertid sige: "Ignatio, er du i live, Ignatio?"

Jeg tænkte mig om et øjeblik. Selv i mine smerter erindrede jeg, at det var at vente, at loftet inden ret længe ville give efter, og at min ven derfor ville omkomme, hvis han blev hos mig. Intet kunne frelse mig, jeg var dømt til en langsom død under stenen; men jeg vidste, at hvis han kendte min stilling, ville han ikke forlade mig. Derfor svarede jeg så frisk, som jeg kunne:

"Flygt, señor, jeg er i sikkerhed og venter kun for at tænde et lys. Jeg kommer bagefter."

"Du lyver for mig," sagde han, "din stemme kommer jo nede fra gulvet!" Og idet han sagde dette, hørte jeg ham stryge en tændstik.

Så snart han havde fundet sit lys og tændt det, knælede han ned og så på mig. Derefter undersøgte han loftet over os; jeg fulgte med nogen vanskelighed hans blik og så, at der tæt ved det hul, stenmassen var kommet fra, hang en anden stor sten, som var omgivet af store, åbne revner, hvorfra der dryppede

vand. Den skælvede som løvet på træerne i vinden, hver gang han bevægede sig eller talte.

"For Guds skyld, flygt," hviskede jeg. "Om nogle få timer vil det være forbi med mig, og du kan dog ikke hjælpe mig. Jeg er en dødsdømt mand, vent ikke her for at dele min skæbne."

Et øjeblik betænkte han sig, men så vendte hans mod tilbage til ham, og han svarede hæst:

"Vi gik ind på dette sted sammen, min ven, og vi vil også komme ud herfra sammen – eller også slet ikke. Du er vel nok klemt fast af stenen; men knust kan du jo ikke være, siden du taler om at leve i nogle timer. Lad mig engang se ..." Han lagde han sig på maven og undersøgte ved lysets skin den faldne sten. "Gud ske lov, der er håb," sagde han til sidst. "Stenen hviler på gulvet og på den sten, jeg stødte min fod på, og kun en spids af den rører ved din ryg. Tror du, der er brækket noget, Ignatio?"

"Jeg kan ikke sige det, señor; men det gør frygtelig ondt, og jeg bliver trykket langsomt til døde, men jeg tror dog alligevel, at mine knogler foreløbig er hele. Fly alligevel, jeg beder jer!"

"Nej, jeg gør det ikke," sagde han mørkt. "Jeg skal få væltet stenen af dig."

Han tog fat med al sin kraft og søgte at bevæge stenen; men uden at det lykkedes, for det lå over et dødeligt menneskes kræfter at rokke den, og under alt dette hang den sorte stenmasse skælvende over hans hoved.

"Så må jeg gå efter hjælp," sagde han.

"Ja, señor, ja, gå efter hjælp," svarede jeg, for jeg vidste godt, at der ville være faldet mere ned, før han kunne komme tilbage, så at jeg enten ville være blevet helt indelukket for at dø

langsomt eller måske nådigt knust øjeblikkelig. Da kom jeg til at tænke på noget andet og sagde:

"Vent dog et øjeblik, før du går, jeg vil give dig noget. Føl her om min hals – der er en lille kæde, træk den ud over mit hoved – således. Du ser, at der hænger et tegn ved den. Hvis du nogen sinde kommer i forlegenhed med indianerne, så tag deres leder til side og vis ham dette – han vil da give sit liv for dig, om det behøves.

Englænder, ved denne gave har jeg i enhver indianers hjerte gjort dig til arving af aztekernes kejserrige og til overhovedet for det mexicanske broderskab. Molas, budbringeren, vil åbenbare dig alt og føre dig til dem, der kan indvie dig. Sig til ham, at han skal føre dig derhen, hvor han ville have ført mig. Farvel og Gud være med dig! Sig indianerne, hvorledes jeg døde, så at de ikke skal tro, du har myrdet mig."

Señoren svarede intet til disse ord, men stak som i drømme og uden at se på det tegnet i lommen, hvorefter han tog lyset, krøb ud gennem tunnelen og forsvandt. Men mit hjerte sank i livet på mig, da jeg så ham gå og uden et eneste ord til farvel overlade mig til min skrækkelige skæbne.

"Han er vel sagtens alt for rædselsslagen til at kunne tale," tænkte jeg, "og han gør ret i at flygte så hurtigt, han kan, for at frelse sit liv."

Men som jeg snart skulle erfare, gjorde jeg señoren bitter uret ved at tænke sådan, da han ikke et øjeblik drømte om at lade mig i stikken, men kun skyndte sig ud for at finde midler til at hjælpe mig. Som han senere fortalte mig, nåede han enden af gangen uden at kunne tænke sig noget middel, hvormed jeg

kunne blive frelst, eftersom disse bjerge var ubeboede, og det ville tage flere timer at bringe mænd hertil fra Cumarvo.

Uden for tunnelen satte han sig ned og overvejede, hvad der var at gøre, men han kunne længe ikke finde på noget råd, for i den snævre gang var det umuligt at bruge hestene. Så sprang han op og så sig i fortvivlelse om. Tæt ved ham var der en lille kløft udhulet af vandet, og ved den yderste rand voksede et lille mimosatræ, hvis lange rødder var skyllet næsten helt frie af vand. Da han så det, fik han en idé. Hvis han kunne bruge det som løftestang, kunne han måske løfte en byrde, som han ellers ikke ville være i stand til at rokke af stedet.

Han sprang da hen til det lille træ, der på grund af sit stærke ved var det bedst tænkelige til hans formål, og rev de rødder op, som endnu holdt det fast i jorden; nogle få slag af hans tunge jagtkniv skilte stammen ved grenene og rødderne, og snart krøb han forsigtigt tilbage gennem minegangen, idet han slæbte stammen efter sig. Da han var kommet et stykke frem, hørte han endnu et stykke af loftet falde, og som han fortalte mig, følte han sig i dette øjeblik stærkt fristet til at flygte.

Han var jo nys med nød og næppe undgået en skrækkelig død, – den død, der for mange menneskealdre siden ramte den stakkels azteker, og det var skrækkeligt at trodse den. Han vidste, at der kun var liden udsigt til, at han kunne redde mig, hvorimod der var al mulig sandsynlighed for, at han ville omkomme ynkeligt under forsøget. Men så huskede han på, hvor store mine lidelser måtte være, hvis jeg endnu befandt mig i live, og hvorledes hans samvittighed senere hen ville nage ham, hvis han overlod mig til min skæbne, og han krøb videre.

Nu kunne han se, at den fra loftet halvt skilte stenmasse endnu hang der, det var kun et mindre klippestykke, der var faldet ned. Han kunne også se, at jeg lå i samme stilling som før under klippen, og han troede, jeg var død, da jeg hverken rørte mig eller talte. I virkeligheden skyldtes det, at jeg var faldet i afmagt på grund af mine store smerter.

"Er du død?" hviskede han, og jeg hørte hans stemme i min besvimelse og løftede i stor forbavselse hovedet lidt, for jeg havde ikke ventet at se ham igen.

"Er dette en ånd, jeg ser?" sagde jeg, "eller er du kommet tilbage?"

"Det er mig, Ignatio, og jeg har medbragt en løftestang. Når jeg nu løfter, så må du se at krybe frem, så hurtigt du kan."

Så satte han stammen af mimosatræet ind under stenmassen, hvor det syntes ham mest lovende, og trykkede ned med al sin vægt på den. Det var forgæves; selv på denne måde kunne han ikke rokke den.

"Prøv det lidt længere til højre," sagde jeg svagt, "der er bedre hold."

Han fulgte mit råd og løftede, så at hans muskler knagede ved det, og jeg følte stenen skælve, idet den begyndte at hæve sig.

"Kan du hjælpe, om det så blot er en lille smule, så vil den komme," gispede han.

Skønt smerten, det voldte, var nær ved at dræbe mig, satte jeg dog i min fortvivlelse mine håndflader mod gulvet og trykkede opad med ryggen som en slange, der er fanget i en tveje, indtil stenen var løftet otte-ti tommer fra jorden.

Kun et kort øjeblik blev den der, i næste sekund måtte señoren give efter og lade den synke igen. Men jeg havde benyttet mig af dette øjeblik, for med en lynsnar bevægelse havde jeg trukket mig en fod eller mere fremad; og da stenen atter faldt, ramte den spids, som havde martret min ryg, jorden mellem mine ben.

Nu greb señoren mig i armene og trak mig længere frem, men en af mine støvler blev tilbage under stenen. Jeg søgte at rejse mig, men kunne ikke på grund af smerten i min ryg.

"Du må bære mig, señor," sagde jeg.

Han skottede op til stenen, der hang skælvende over os, derefter gav han mig lyset, løftede mig op fra jorden som et barn og vaklede fremad gennem tunnelen med mig. Da han havde gået syv-otte skridt, hørte vi et skrækkeligt brag bag ved os. Loftet var faldet ned, og det sted, hvor vi havde befundet os for et halvt minut siden, var nu opfyldt af en vældig stenmasse.

"Fremad!" sagde jeg, "der er også revner her oven over os," og han styrtede fremad, indtil vi kom uden for minen.

Jeg bøjede hovedet og takkede Gud for min frelse, derefter løftede jeg det, så min redningsmand ret i ansigtet og sagde:

"Ved Guds hellige navn, señor – aldrig har der på jorden levet en ædlere sjæl end du!"

I næste øjeblik faldt jeg til jorden, og faldt i afmagt der mellem bregnerne.

Ti dage var gået, efter at jeg på en båre var bragt fra den afskyelige mine tilbage til Cumarvo, og i al den tid havde jeg lidt store smerter i min ryg og været så syg, at jeg ikke fik lov til at tale med nogen. Nu befandt jeg mig imidlertid meget bedre, og

en eftermiddag løftede señor Strickland og min fosterbroder Molas mig fra sengen og lagde mig i en hængekøje.

"Det er sandt, Ignatio," sagde señoren, da Molas var gået, "jeg har endnu ikke givet dig din talisman tilbage. Det er for resten et løjerligt smykke," tilføjede han, idet han tog det af sin hals, "og hvad var meningen med det, du sagde i tunnelen, om at det gjorde mig til arving til aztekernes rige i enhver indianers hjerte, og alt det andet? Du talte vel i vildelse, antager jeg, på grund af de store pinsler, du måtte døje, og vidste ikke, hvad du sagde."

"Er døren lukket, señor?" spurgte jeg; "og er du sikker på, at der ikke står nogen ude på verandaen? Godt! Træk så din stol nærmere herhen, señor, så skal jeg fortælle dig noget. Jeg er ikke sikker på, at jeg bør tage talismanen tilbage igen, men vil dog alligevel gøre det, at grunde, du lige straks skal få at vide.

Det skal du vide, señor, at dette ødelagte smykke er på én gang et stort broderskabs grundsten og hemmelige symbol – et broderskab, som du nu selv er blevet medlem af og herre over, om du end ikke er indviet i dets love, for når jeg, som er Hjertets herre, hænger symbolet om halsen på en person, selv om det kun bliver der et minut, så er vedkommende blevet en af broderskabets høvdinger – og du har jo båret det i hele ti dage."

"Før vi skilles, skal jeg sammenkalde et broderskabskapitel – for selv mellem disse bjerge har vi brødre – og du skal blive indviet i dets mysterier og ceremonier og løftet til en rang af en af de øverste høvdinge, som det nu er din ret. Imidlertid skal jeg i al korthed instruere dig i dets første love, som det er min pligt imod den, jeg har optaget i ordenen.

Du må forstå, señor, at Hjertets tjeners første pligt er tavshed, og denne tavshed forlanger jeg af dig. Der er mænd, der er døde før denne dag, señor, ja, døde endog på Inkvisitionens torturbænke, og brændte som troldmænd på bålet, hellere end de afslørede de ting, der var blevet dem betroet som Hjertets tjenere. End ikke kirkens skriftehemmelighed kan sammenlignes med dette – selv ikke hos den mest troende katolik."

"Men hvis nu nogen ikke kunne tie, Ignatio, hvad så?" spurgte han.

"Der findes et land, señor," svarede jeg, "hvor selv den mest snakkesalige bliver stum, og dets grænser kan krydses af enhver, selv en af Hjertets herrer, og frygtelig er den falske broders skæbne!"

"Du mener altså, at hvis jeg afslører noget af det, jeg får at høre, vil jeg blive myrdet."

"Bestemt ikke, señor; men muligvis vil du dø. Jeg taler for Hjertet; hører du med Øret?"

"Jeg hører med Øret," svarede han, idet han fangede, hvad jeg mente.

"Udmærket, señor, siden du nu har tilsværget mig tavshed ved den mest højtidelige ed, der kan komme over et menneskes læber, vil jeg tale åbent til dig. Dette er historien om det brudte Hjerte, så vidt jeg kender den, skønt hvor meget, der er sandhed af det, og hvor meget der er sagn, kan jeg ikke sige:

Du har jo nok hørt fortællingen om hin hvide mand, eller gud, som indianerne somme tider kalder Quetzal, andre gange Cucumatz, og som i længst svunden tid kom til dette land og

oplærte folket. Siden forsvandt han i et skib efter at have lovet, at han en gang i tiden ville komme tilbage.

Da han var draget bort, faldt det kejserrige, han havde oprettet, i hænderne på to brødre, hvis vigtigste by var Palenque eller i hvert tilfælde et sted der i nærheden, og beboerne i kejserriget tilbad ligesom vi kristne én god gud, den sande gud, under navnet *Himlens Hjerte*, og til ham ofrede de intet andet end blomster og frugter. Men én af de to brødre ægtede en kvinde fra et andet land – en Djævelens datter, meget skøn, men en magtfuld heks. –

Snart vendte denne kvinde, ligesom fordum Salomons hustru, sin husbonds hjerte fra den sande gud og lokkede ham til at tilbede sit eget lands guder, og bragte ham så vidt, at han ofrede mennesker til dem. Da opstod der stor forstyrrelse i landet, og det endte med, at folket delte sig i to partier, Himlens Hjertes tilbedere og Djævelens tilbedere.

De påførte hinanden krig, indtil mange af deres bedste mænd var dræbt, men så sluttede de fred således, at folket blev delt i to. Halvdelen af det under den konge, der havde ægtet hin kvinde, drog nord på og blev stamfædre til aztekerne og andre stammer; den anden halvdel, Hjertets trofaste tilbedere, forblev i Tabasco-landet.

Men fra den stund hjemsøgte ulykken disse to folk, for blomstrede aztekerne end en tid, så blev de dog til sidst tilintetgjort af spanierne. Hjertets tilbedere blev også drevet fra deres byer af barbariske horder, der faldt over dem, og deres tro forsvandt eller syntes at forsvinde."

"Men hvad har denne historie at gøre med smykket om din hals, Ignatio?" spurgte han.

"Det kommer vi til. Da Quetzal sejlede bort fra sit folk, således fortæller sagnet, efterlod han en sten, som han havde båret på sin pande, og som denne er halvdelen af, for at den skulle være en skat for de konger, der kom efter ham. Og han lod det vilkår følge med stenen, at så længe den forblev hel og udelt, så længe skulle også folket blive ét og helt, men blev den delt eller knust, da skulle det deles tillige med den, og ikke samles igen, før stenens adskilte stykker forenedes.

Da kongebrødrene stredes og adskiltes, savede de stenen midt over, som du kan se, og hver af dem beholdt halvdelen; denne halvdel her tilfaldt ham, som ægtede heksen. I mange slægtled blev den båret af hans efterkommere, som på deres dødsseng gav den videre til sin efterfølger, eller somme tider blev taget fra deres lig, når de var døde.

Der fortælles mange historier fra gamle dage om denne sten, og det er sikkert og sandt, at den, der havde den i sin besiddelse, var landets virkelige konge. Til sidst kom den til at tilhøre den store Guatemozin, den sidste af de aztekiske kejsere, der, før spanierne hængte ham, fandt midler til at sende den til sin søn, fra hvem den er gået i arv til mig."

"Til dig? Hvad har du med Guatemozin at gøre?"

"Jeg er hans direkte efterkommer, señor, det ellevte led af mandslinjen."

"Da burde du jo være indianernes kejser, hvis hver mand skete sin ret, Ignatio."

"Det er rigtigt, señor, men om min egen historie vil jeg fortælle dig senere. Nu videre om denne sten. Gennem de lange tider er den ikke gået tabt, og den er kendt i hele landet fra den ene ende til den anden. Den, der bærer den, kaldes for hele livet

"Hjertets Vogter," og tillige "De ventendes Håb", eftersom det i hans dage kan hænde, at de to halvdele kunne komme sammen igen."

"Og hvis de nu gør det?"

"Da – således siger sagnet – vil indianerne atter blive en mægtig nation og drive deres undertrykkere ud i havet, som vinden driver støvet."

Nu rejste señoren sig fra stolen og vandrede op og ned i værelset.

"Tror du på alt dette?" spurgte han pludselig.

"Ja," svarede jeg, "eller i alt fald på den største del af det. Hvis det er sandt, hvad jeg har hørt, så findes den anden halvdel af talismanen, der i så mange slægtled er blevet savnet, nu i Mexico i dette øjeblik, og så snart jeg er rask nok til det, drager jeg bort for at opsøge ham, som er kommet så langt borte fra for at søge mig. Det er derfor, vi må skilles, señor."

"Hvor er den mand kommet fra?" spurgte han ivrigt.

"Det ved jeg ikke med sikkerhed," svarede jeg; "men jeg antager, at han er kommet fra indianernes hellige by, den skjulte Gyldne Stad, som spanierne søgte efter, men ikke kunne finde, skønt den endnu er til inde mellem bjergene og ødemarkerne i det indre. Dér håber jeg at skulle drage med ham."

"Som endnu er til! Ignatio, du må jo være afsindig. Den har jo aldrig været til uden i fantasien."

"Således siger du, señor; men jeg tror nu anderledes. Jeg kender i det mindste én mand, hvis bedstefader har set den. Han, bedstefaderen, var fra San Juan Batista i Tabasco, og mens

han var ung, begik han en eller anden forbrydelse og flygtede ind i landet for at frelse sit liv.

Alt, hvad der hændte ham, ved jeg ikke, men til sidst kom han til bredden af en stor sø, et sted i eller ved det land, der nu er kendt som Guatemala, og da han var meget udmattet, lagde han sig ned for at dø – og faldt i søvn.

Da han atter vågnede, stod der folk omkring ham, der lignede indianere, men var meget lysere i huden og smukt klædt i hvide kjortler med fjerkapper og halsbånd af smaragder. Disse folk satte ham i en stor kano og førte ham til en prægtig by, i hvis midte der stod en stor pyramide, og byen blev kaldet Verdens Hjerte.

Dog så han kun lidt til byen, for dens beboere holdt ham i fængsel. En gang imellem blev han bragt frem for deres konge og ældste, der sad i en stor sal fyldt med billeder af døde mænd udført i guld, og der forhørte de ham om det land, han kom fra, om de stammer, der boede der, og især om de hvide mænd, der beherskede det.

I den hal, hvori han blev forhørt, var der mere guld og flere ædelstene, sagde han, end der er i hele Mexico. Da han ikke havde mere at fortælle dem, ville de dræbe ham, da de, hvis han slap fra dem, var bange for, at han skulle bringe de hvide mænd over dem, eftersom de holdt så meget af guldet. Men til sidst slap han bort ved en kvindes hjælp. Hun førte ham hinsides søen, men nåede ikke med ham hjem, for hun døde på vejen.

Sidenhen kom denne mand til at bo i en landsby nær ved Palenque, hvor han også endte sine dage, men han turde ikke åbenbare noget af det, han havde set, af frygt for at Hjertets folks hævn skulle følge ham. Først på sit dødsleje fortalte han

sin søn det, der atter fortalte sin søn det, og denne fortalte det til mig. – Señor, det har været mit livs drøm at besøge denne stad, og nu endelig tror jeg, at jeg har fundet det spor, som kan føre mig dertil."

"Hvorfor vil du besøge den stad, Ignatio?"

"For at forstå det må du først forstå min historie, señor." Og jeg fortalte ham om den store sammensværgelse og den rolle, jeg havde spillet i den, om alt det, der hidtil var hændt mig, samt om mit livs store og hemmelige håb.

"Señor," tilføjede jeg, "skønt jeg er slået, er jeg dog ikke knust, og endnu er det mit ønske og forsæt at opbygge et stort, indiansk kejserrige. Jeg ser på dit ansigt, at du anser mig for en tåbe. Måske har du ret, men det kunne dog også være, at det var mig, der havde det. Måske forfølger jeg en drøm, måske er det sandheden. Men hvad betyder det? Jeg følger i alt fald det lys, der skinner foran mig, og hvad enten det nu er en lygtemand eller en stjerne, så fører det dog et sted hen, og for mig er det lyset, som jeg er født til at følge. Tror du ikke andet, señor, så tro dette: at det ikke er min egen lykke eller storhed, jeg søger, men mit folks. I værste fald er jeg da ikke en kæltring, men kun en tåbe."

"Men hvorledes vil du fremme din sag ved at gæste denne by, forudsat at den eksisterer, Ignatio?"

"Señor – dette folk, der uden tvivl har denne gamle mand, jeg har talt om, og som hedder Zibalbay, til konge eller høvding, er sikkert nok den ægte kerne af alle de indianske stammer, og når de erfarer mine planer, og hvem jeg er, vil de sikkert nok med glæde forsyne mig med midler, som jeg kan anvende til at bringe dem tilbage til deres tidligere kejserrige."

"Men hvis de nu ser sagen fra en anden side, Ignatio?"

"Ja, så er det atter slået fejl for mig – ikke andet – men mellem så mange fejlgreb gør ét mere eller mindre intet til sagen. Jeg er som en svømmer, der ser eller mener at se en enkelt planke, der kan bringe ham i sikkerhed. Måske kan han ikke nå planken, eller måske vil den, hvis han når den, synke under hans vægt. Men han har intet andet håb end den.

Jeg har heller intet andet håb, señor. Hist i den Gyldne Stad ligger uhyre skatte, for dem så manden, og uden penge – store summer af penge – er jeg hjælpeløs, derfor går jeg også derhen for at vinde disse penge. Mit skib er sunket under mine fødder, og sammen med det dets last af mit livs håb og arbejde, og da jeg således er efterladt fortvivlet, må jeg søge fortvivlede midler til at søge at hæve det igen.

Først vel jeg opsøge denne mand, at de to hjerters halvdele kan blive forenet, og spådommen blive opfyldt. Derefter vil jeg, om det kan lade sig gøre, rejse med ham til den Gyldne Stad, Verdens Hjerte, uden at bryde mig om, at jeg sætter mit liv i vove, men kun besluttet på, at min drøm kan blive til virkelighed, og der kan opstå et indiansk kejserrige – kristent, genfødt og strækkende sig fra hav til hav – den drøm, der har opfyldt mit sind alle mit livs dage."

"Ja, du gør ret i at kalde det en drøm, Ignatio – dog, det er kun få, der har så ædle drømme. Men hvem følger nu ellers med dig på denne rejse?"

"Hvem der følger med mig? Nå, det gør Molas i alt fald til templet, hvor indianeren befinder sig. Men derefter må jeg rejse alene, hvis jeg rejser videre. Hvem vil vel ledsage en mand, som lykken så ofte har svigtet, på en sådan søgen, selv om han

anses for en seer af de som elsker ham. Jeg vil ikke vove at sige noget til nogen om dette, for man vil håne mig, som man håner en lallende tåbe på gaden. Jeg må gå alene, señor, måske til min død."

"Om døden, Ignatio, kan jeg ikke udtale mig, men alle mennesker må dø før eller siden, og tiden og måden, det skal ske på, råder kun Forsynet for. Men hvad det andet angår, så skal du ikke drage alene afsted, for jeg vil ledsage dig, om du ellers sætter pris på mit følgeskab."

"Du, señor, du? Betænk dog, hvad det vil sige: Farer uden tal – døden foran hvert skridt og til afslutning rimeligvis en skuffelse. Det er dårskab, señor."

"Ignatio," svarede han, "jeg vil være ærlig imod dig. Trods alle spådomme om de undere, der skulle blive en følge af Hjertets forening, og trods buddet fra oldingen i templet, tror jeg, at din plan om at opbygge et indiansk kejserrige endnu større end det, Cortés ødelagde, er lige så uudførlig, som den er stor, eftersom den tid er forbi, da den slags kunne lade sig gøre, eller måske endnu ikke kommet.

Før indianerne kan komme til at herske igen, må de glemme deres dybe fornedrelse gennem de mange slægtled, med andre ord, de må blive mere civiliserede og uddannede, Ignatio. Tænker du anderledes nu, så bliver det din egen sag; du kan jo kun fejle, og der gives fejlgreb, som er mere hæderfulde end store bedrifter, hvis du forstår, hvad jeg mener."

"Fuldstændig, señor."

"Udmærket. Og nu denne søgen efter denne Gyldne Stad – mig forekommer det at være et meget tvivlsomt foretagende, eftersom dit håb om at finde den kun grunder sig på en

rejsendes fortælling, fortalt af en mand, som døde for halvfjerds eller firs år siden, og så den fjerne mulighed, at en vis person, som du endnu ikke har set, kommer derfra, og er villig til at føre dig derhen.

Men alligevel finder jeg stort behag i en sådan søgen, for jeg er inderst inde selv en eventyrer. Kommer vi nogen sinde længere end til skoven i Tabasco, hvor din ven med tegnet venter på dig, så vil vor søgen rimeligvis ende med, at vore ben vil komme til at pryde en eller anden ødemark eller bjergtop i Guatemalas ukendte egne.

Men hvad gør så også det? Jeg har ingen pige, eller børn; min død vil ikke betyde noget for nogen moders sjæl; i mange år har jeg nu slidt og slæbt til ingen nytte, hvorfor skulle jeg så ikke en gang følge min lyst og begive mig ud på et eventyr? Det kan næppe gå mig værre, end det allerede er gået mig, og jeg tror, at dette foretagende vil passe for mig.

Den mine, du viste mig, er uden tvivl meget rig, men jeg har jo kapital til at drive den op med, og selv om jeg havde, så har min foreløbige erfaring med den, ikke givet mig synderlig lyst til at betræde den igen. Kort sagt – jeg er parat til at drage til Tabasco og den hellige by, og hvorhen du så ellers vil, så snart du selv er i stand til at rejse."

"Sværger du det ved Hjertet, señor?" spurgte jeg.

"Naturligvis; men jeg vil foretrække at give dig min hånd på det." Han strakte sin hånd ud mod mig, og jeg greb den.

"Godt. Du sværger ved Hjertet, og giver mig hånden – en fuldkommen ed. Herefter står vi da last og brast med hinanden, señor; jeg forlanger ingen bedre ledsager. Jeg har ikke mere at sige. Jeg kan ikke love, at du vil finde denne by, eller, hvis du

finder den, at det vil være til din fordel. Jeg er en uheldig mand, og det er mere sandsynligt, at du ved at lænke dig til mig vil bringe dig mine ulykker over dit eget hoved. Men jeg sværger, at jeg vil være lige så trofast mod dig, som du var mod mig hist i minen. I øvrigt vil eventyret være løn nok i sig selv."

5. Eventyrets begyndelse

Godt og vel en måned den dag, hvor señor Strickland og jeg blev enige om sammen at søge efter indianernes hemmelige by, befandt vi os tillige med Molas i Vera Cruz og ventede på et skib, der kunne føre os til Frontera, hvor vi ville gå i land. Vi havde valgt denne by frem for Campeche, skønt denne sidste lå nærmere de ruiner, hvor vi håbede at finde indianeren Zibalbay, fordi vi derfra kunne drage videre i kanoer op ad Grijalva og andre floder, uset af alle undtagen de indfødte.

Forholdene er blevet ændret nu i disse egne, men dengang var de hvide mænd, der boede i områderne uden for byerne kun alt for ofte røvere, som Molas havde erfaret det på sin egen krop nogle få uger tidligere.

I Vera Cruz købte vi forskellige sager, som vi anså for nødvendige på rejsen, dog ikke mange, for vi kunne ikke regne med at kunne finde midler til at få dem med os. Blandt andet købte vi hængekøjer, tre bøsser, der kunne lades både med kugler og hagl, ammunition, lige så mange Colt forladerevolvere, de bedste man kunne få dengang for tyve år siden, medicin, tæpper, støvler og reservetøj.

Desuden tog vi alle de penge med, vi ejede, hvilket beløb sig til noget over femten hundrede dollars i guld, som vi delte mellem os og bar i bælter, vi spændte om livet. I Vera Cruz, hvor folk er vældig nysgerrige efter, hvad andre mennesker foretager sig, lod vi os forlyde med, at señor Strickland var en af disse mærkelige englændere, der holder af at besøge gamle ruiner, i hvilket øjemed han var kommet til Yucatan; at jeg, Ignatio, var

hans fører og rejsefælle, og endelig at Molas, min fosterbroder, var vor tjener.

Vi havde i sinde at forlade Vera Cruz med et smukt amerikansk fartøj, et sejlskib, der – efter at have anløbet havnene langs med kysten – fo'r videre til Havana og New York. Men nu hændte det, at dette skibs afrejse blev forhalet en uges tid, og da vi gerne ville af sted så hurtigt som muligt og frygtede for, at vi skulle blive angrebet af den gule feber, som rasede i byen, besluttede vi os uheldigvis til at tage med en mexicansk dampbåd, der kaldtes *Santa Maria*.

Det var et gammelt sejlskib, ikke mere end to hundrede og halvtreds tons drægtig, der af ejerne var blevet lavet om til en hjuldamper med det resultat, at hun hverken kunne sejle for vind eller damp med ordentlig fart, når det ikke var meget gunstigt vejr. Hun sejlede med fragtgods og passagerer mellem Vera Cruz og byerne Frontera og Campeche.

"Hvorhen?" spurgte agenten señor Strickland, idet han udfyldte billetterne.

"Frontera," svarede han. "Der løber skibet jo ind – ikke sandt?"

"Jo vist så, señor," sagde han, idet han stak pengene i lommen, og dog vidste den skændige slyngel godt, at skibet først skulle anløbe Campeche, der ligger længst borte, og så en uge derefter komme tilbage til Frontera. Men mere om dette senere.

Samme eftermiddag blev *Santa Maria*, med os om bord, lodset ud af Vera Cruz' havn, og vi hørte lodsen bande, fordi skibet ikke ville lystre roret ordentligt. Vi bemærkede også, at skønt maskinerne endnu ikke havde arbejdet i en fuld halv

time, var det nødvendigt at køle dem ved hele tiden at holde en strøm af vand løbende over på lejerne.

Señoren spurgte maskinmesteren, der også var styrmand på skibet, om grunden til dette, og han svarede med et skuldertræk, at det var, fordi der var kommet sand ind i maskineriet, da skibet var gået over barren ved Grijalva-floden; men at han dog nok troede, at det, om helgenerne ellers behagede det, ville holde til denne rejse, med mindre de havde det uheld at løbe ind i *el Norte*, de frygtelige orkaner, der på visse tider af året hærger den mexicanske bugt.

"Men hvis vi løber ind i *el Norte*?" spurgte han – på hvilket spørgsmål manden kun svarede med en grimasse, idet han slog kors for sig for at undgå det ilde varsel og forsvandt ned i kulrummet.

Nu begyndte vi bitterligt at fortryde, at vi ikke var taget med det amerikanske skib, eftersom disse *Norte*r havde været meget hyppige i den sidste tid. Men nu var vi jo engang om bord på *Santa Maria*, og for at få tiden til at gå, gav vi os til at se på vore medpassagerer.

Af disse var der adskillige om bord, måske en snes stykker i alt, mexicanske plantere og embedsmænd, der vendte tilbage til deres *hacienda*s og landsbyer efter at have besøgt Vera Cruz eller hovedstaden. Nogle af dem var behagelige rejsefæller, andre ikke. Tre-fire af disse herrer var ledsaget af deres hustruer, men damerne havde allerede trukket sig tilbage til deres småkahytter, og man kunne høre deres stønnen og klager, for skønt vejret var meget roligt, var de allerede søsyge.

Blandt passagererne var der en mand på knap tredive år, der straks havde tiltrukket sig vor opmærksomhed på grund af sin

overdådige klædning. Han var stor, ganske køn, men meget rå at se til, og på hans ansigtsfarve og tykke sorte øjenbryn, der gav ham et noget stridbart udseende, var det tydeligt at se, at han havde indianerblod i sine årer. Mens jeg stod og tænkte på, hvem han vel kunne være, gjorde Molas tegn til mig, at jeg skulle gå afsides med ham, og derefter sagde han:

"Du ser på den mand med sølvknapperne i frakken; det er Don José Moreno, en søn af den Don Pedro Moreno, der plyndrede mig for de guldstykker, din gamle indianer gav mig. Jeg hørte nok den gang, at han var i Vera Cruz eller Mexico, og nu er han sikkert på vejen hjem. Tag dig i agt for ham, herre, og lad englænderen gøre det samme, for ligesom faderen er han en ond mand –" og han fortalte mig forskellige andre ting om denne mand og hans familie.

Mens Molas talte, havde middagsklokken ringet; men jeg ventede, til han var færdig, før jeg gik ned. Ved salonens dør mødte jeg kaptajnen, en svær mand med et ansigt som en fuldmåne og et blidt smil.

"Hvad søger De, señor?" spurgte han.

"Min middagsmad, señor," svarede jeg.

"Den skal blive sendt op til Dem på dækket," sagde han med lidt forvirring. "Jeg vil ikke gerne være uhøflig, señor, men De ved jo, at disse mexicanere – ja, jeg er jo selv spanier og ligeglad med det – hader at sidde til bords med en indianer, og hvis De står fast på at komme ned, vil der blive spektakel."

Jeg hørte på ham, og skønt dette var en bitter fornærmelse, var det dog en, jeg ikke var uvant med, for i dette land, som tilhører dem og hvor deres forfædre herskede, er det at være indianer det samme som at være en udstødt.

Da jeg imidlertid ikke ville vække strid, bukkede jeg og vendte mig fra ham. Imidlertid savnede señor Strickland mig nede i salonen og spurgte kaptajnen, hvor jeg var, idet han tilføjede, at jeg måske ikke vidste af, at maden var færdig.

"Hvis De taler om Deres indianske tjener," sagde kaptajnen, "da mødte jeg ham i døren og sendte ham bort. Señoren ved vel, at vi ikke sidder til bords med disse mennesker."

"Kaptajn," svarede señor Strickland, "skønt min ven er indianer, er han dog lige så god en gentleman som De eller nogen anden her i kahytten. Desuden har han betalt for en første klasses billet og har altså ret til første klasses forplejning og første klasses behandling. Jeg forlanger, at der bliver gjort plads til ham her ved min side."

"Som De ønsker," svarede kaptajnen smilende, for han var en fredsommelig mand; "men jeg tror, De vil få bryderier af det." Dermed gav han stewarden ordre til at hente mig.

Nu var denne steward en indianer og bekendt med min rang. Han ønskede derfor ikke at fornærme mig ved at gentage, hvad der var passeret, og sagde blot, at kaptajnen lod hilse og bad mig komme ned til bordet. Enden på det blev, at jeg gik ned, omend nølende. Så snart señor Strickland så mig i døren, råbte han til mig med høj røst og sagde:

"Du kommer noget sent til maden, min ven, men jeg har holdt en plads åben til dig her ved min side. Sæt dig nu ned og begynd, ellers bliver maden kold."

Jeg bukkede for selskabet og adlød; men nu begyndte straks ubehagelighederne, for alle tilstedeværende havde hørt, hvad der var blevet sagt. Idet jeg tog plads, begyndte mexicanerne at knurre, og den passager, der sad nærmest ved mig, flyttede på

en uforskammet måde sin tallerken og sit glas bort fra mig. Omtrent lige over for mig sad Don José Moreno, den mand, Molas havde fortalt mig om. Da jeg satte mig ned, rådslog han hastigt med sin nabo til højre, derpå vendte han sig mod kaptajnen og sagde med høj røst:

"Det må være en fejltagelse; det er ikke sædvanligt, at indianerhunde sidder til bords med gentlemen."

Kaptajnen trak på skuldrene og svarede mildt:

"Måske señoren vil afgøre dette spørgsmål med den engelske señor her på min venstre side. Mig er det lige meget, jeg er kun en simpel sømand og vant til alt slags selskab."

"Señor Strickland," sagde Don José, "vær så god at befale Deres tjener at forlade kahytten."

"Señor," svarede han, for han var af et hidsigt sind, "jeg vil se Dem hængt, før jeg gør det."

"*Caramba!*" sagde mexicaneren, idet han lagde hånden på kniven i sit bælte; "det skal De komme til at betale, englænder!"

"Jeg er til tjeneste, når og hvor det skal være, señor. Jeg plejer altid at betale min gæld," svarede señor Strickland.

Men nu afbrød kaptajnen dem på en sælsom vis. Han trak en stor pistol op af baglommen og lagde den ved sin tallerken.

"I to gode herrer," sagde han med blid stemme og et forbindtligt smil; "det gør mig ondt at skulle blande mig i en strid mellem to så højtagtede passagerer, men skønt jeg kun er en simpel sømand, er det dog min pligt at sørge for, at der ikke sker nogen blodsudgydelse om bord på dette skib. Så meget jeg end beklager det, bliver jeg derfor nødt til at skyde den ned, der først trækker sit våben."

Dermed spændte han pistolen.

Mexicaneren skulede; men señor Strickland gav sig til at le, for det var såre pudsigt at høre en mand med et ansigt som et får knurre og true som en ulv. Imidlertid havde jeg rejst mig, for denne fornærmelse var mere, end jeg kunne tåle.

"Señores," sagde jeg, idet jeg talte i det spanske sprog, "da jeg ser, at min nærværelse her er de fleste af de tilstedeværende imod, skal jeg straks trække mig tilbage. Men før jeg går, har jeg et par ord at sige, ikke for at prale, men for at retfærdiggøre min ven, den engelske gentlemans opførsel med hensyn til mig. Hvor velbårne I end kunne være, så er min byrd dog ædlere og ældre end jeres, og derfor kan det ikke være nogen skam for jer at sidde til bords med mig. Mindst af alle skulle Don José Moreno, hvis fader er en morder og landevejsrøver, en mand uden ære, og hvis moder var en halvblods mestiztøjte, vove at fornærme mig, der, som enhver indianer her om bord på skibet kan fortælle jer, er en fyrste blandt mit eget folk."

Alles blikke vendte sig nu mod Don José. Hans gustne ansigtsfarve blev ganske grøn, da han hørte mine ord, og et øjeblik sank han overvældet af raseri tilbage i stolen. Derefter sprang han op og greb atter efter sin kniv.

"Din hund!" skreg han, "lad mig blot en gang få fat på dig, og jeg skal skære din løgnertunge ud af din hals!"

"Du vil ikke gøre nogen af den slags ting, Don José Moreno," svarede jeg og så ham stift i ansigtet. "Hvad jeg har sagt om din fader er sandt; der er ydermere en mand her om bord, som han for et par måneder siden plyndrede. Hvis de andre herrer, dine rejsefæller, ønsker at høre historien, skal jeg gerne fortælle den for dem. For øvrigt er jeg fuldt ud i stand til at forsvare mig selv, og dette skib er bemandet med indianere, der kender mig;

skulle der blive tilføjet mig eller min ven, señor Strickland, nogen overlast, da vil vedkommende ikke komme levende hjem. Jeg hilser Dem, mine herrer."

Dermed bukkede jeg og forlod salonen.

"Jeg takker dig, min ven," sagde jeg til señoren, da han efter middagen kom op på dækket. "Når du ved, hvem jeg er, og ser, hvorledes jeg dog tillige med hele min stamme bliver behandlet af slige hunde som disse, kan det da undre dig, at jeg ikke holder af mexicanerne?"

"Nej, Ignatio," svarede han; "men nu vil jeg dog råde dig at tage dig i agt for denne Don José; han er næppe den mand, som vil kysse den stok, der slår ham, og hvis han kan komme til det, vil han sikkert skille dig og mig med af med livet."

"Frygt kun ikke, señor," sagde jeg leende, "foruden stewarden og Molas findes her tyve indianere om bord, de fleste af dem tilhørende en stamme fra omegnen af Campeche, en af de bedste i hele Mexico. To af disse hører til Hjertets broderskab, og alle de øvrige kender min rang og vil holde øje med denne mand både nat og dag, så at han aldrig kommer os nær, uden at de kan gøre ham uskadelig i samme nu. Dog gør vi vel i at sove på dækket og ikke nedenunder."

Den nat tilbragte vi indhyllede i vore kapper på to tovruller på *Santa Maria*s bakke, mens Molas sov lige tæt bag ved os. Det var en dejlig nat, og vi fik tiden til at gå ved at fortælle hinanden om vore eventyr i de forbigangne år, og tale om, hvilke der nu lå foran os, indtil vi til sidst faldt i en tryg søvn, for vi vidste, at der blev våget over os. Vi vågnede ved, at skibet pludselig stod stille.

Dagen var da lige ved at bryde frem; et smukt, perlemorsagtigt lys lå over havets rolige flade; stjernerne

skinnede endnu svagt over os, men mod øst var skybankerne farvet med lyserøde og violette rande. Vi satte os over ende og forundrede os over, hvad der var på færde, og vi så da kaptajnen indsvøbt i et snavset tæppe i en ivrig samtale med maskinmesteren, der bar en endnu mere snavset skjorte og slet ikke andet. Da señor Strickland hørte, at der var noget i vejen, gik han til kaptajnen og spurgte ham, hvorfor de var standset.

"Fordi maskinen ikke vil gå mere, og der ikke er mere vind at sejle med," svarede han høfligt. "Men vær kun ikke ængstelig, min kammerat her siger, at den hurtigt lader sig ordne. Han har passet den i mange år og kender dens svage sider."

"Nå, i sådant vejr kan der jo ikke være andet at ængste sig over, end at vi bliver forsinket," sagde señoren.

"Nej, intet slet intet," sagde kaptajnen og skottede ængsteligt over mod en lille bitte, sort sky, der lå lige nede ved horisontens rand under de uldne masser, som morgengryet brændte på.

"Tror De måske, der kan være fare for *el Norte*?" spurgte señoren på sin ligefremme hvide mands måde.

"Nej, nej," udbrød kaptajnen og slog kors for sig, da han hørte det frygtede ord – "men *quien sabe*; det er Gud, der skaber vejret, og ikke os stakkels sømænd." Og idet han kastede endnu et blik på den truende sky, skyndte han sig bort som for at undgå yderligere samtale.

Snart begyndte maskinen at arbejde igen, om end meget uregelmæssigt som et halt muldyr, og alt som morgenen skred frem, blev himlen klar og ren, og den lille, sorte sky forsvandt fra horisonten. Hen imod kl. 3 om eftermiddagen pegede Molas på en lav kystlinje og et sted på havet, hvor bølgerne viste sig ganske hvidtoppede, og fortalte os, at det var barren uden for

Grijalva-floden, og at vort bestemmelsessted Frontera lå bag ved den.

"Godt," sagde señoren, "så tror jeg, at jeg vil bringe mine ting op på dækket." Dermed gik han ned i sin kahyt og tog sin vadsæk.

"Hvorfor henter De Deres bagage op?" spurgte kaptajnen, da han så det, "De kan måske få brug for den i nat."

"Ja, det er derfor, jeg har bragt den op," sagde han. "Jeg har ikke lyst til at gå i land i Frontera uden bagage."

"Gå i land i Frontera, señor? Der er ingen her fra skibet, som kommer til at lande i Frontera de første seks-syv dage. Vi går forbi Frontera og styrer efter Campeche, som vi med helgenernes bistand venter at nå i morgen aften."

"Ja, men jeg har jo taget billetter til Frontera," sagde señoren, "agenten gav mig dem, og nu forlanger jeg at blive sat i land der."

"Det kan være meget rigtigt, señor. Hvis alt går vel, vil vi løbe ind til Frontera i dag om en uge, og så kan De få lov til at gå i land uden ekstraudgifter, men jeg har fået ordre til, at Campeche skal være den første havn, vi løber ind i – med mindre *el Norte* tvinger mig til at søge ind andre steder."

"Da gid *el Norte* sluge både Dem, Deres skib, Deres agent og alt andet, De har at gøre med!" råbte señoren i en så rasende tone, at de mexicanske passagerer, der lyttede efter, begyndte at le ad englænderens ærgrelse, om end de mere betænksomme iblandt dem slog kors for sig for at undgå det onde varsel.

Nu fulgte der en sand storm, for señoren – hvis temperament, som allerede bemærket, ikke hørte til de mindst hidsige – svor og rasede ganske ubehersket. Kaptajnen trak på

skuldrene og gjorde undskyldninger, passagererne smilede, og da jeg så, at sagen ikke lod sig ændre, så jeg tavs og tålmodig til, som det er min stammes sædvane. Til sidst tørrede kaptajnen sin pande og flygtede, idet han udbrød:

"Hvad det dog er for mennesker disse englændere – at gøre sligt væsen for nogle få dages skyld. Guds moder! hvor de dog altid har travlt. Er ikke i morgen lige så godt, ja bedre end i dag?"

Den aften spiste vi oppe på dækket, for ingen af os var i stemning til at gå ned i salonen og træffe Don José Moreno, som vi ikke havde set noget til siden den foregående aften. Da vi var kommet til ende med måltidet, begyndte lyset at svinde, og himlen blev så underlig mørk, mens der pludselig mod øst viste sig en smal, sort skybræmme, der lignede den, vi havde set ved horisonten i dagningen. Men nu var den uhyggelig rød og glødede som røgen fra en smelteovn ved nattetid.

"Himlen ser meget underlig ud, Ignatio," sagde señoren til mig, og i det samme hørte vi Molas og en indiansk matros tale sammen i korte, hurtige ord.

"*El Norte*," sagde Molas og pegede over imod den røde strime.

"Si, *el Norte*," svarede matrosen, idet han gik ned til kahytten.

Straks efter kom kaptajnen løbende op ad kahytstrappen og stirrede på horisonten, hvis udseende lod til at ængste ham en hel del. Et øjeblik efter kom styrmanden op til ham, og de begyndte nu at tale ivrigt sammen eller rettere at skændes. Jeg sad tæt ved dem, uden at de i mørket kunne se mig, og så vidt jeg kunne høre, ville styrmanden have, at de skulle lægge roret om og straks sejle tilbage til Frontera, der nu lå godt fyrre miles bag ved os.

Kaptajnen sagde imidlertid, at hvis de gjorde det, og orkanen kom, ville den alligevel indhente dem, før de nåede derhen, og slå dem til vrag på Grijalva-barren. Men han tilføjede, at han ikke troede, der ville komme nogen *el Norte*, og skulle de være så uheldige at blive overfaldet af den, gjorde de bedst i at styre ud i åben sø og ride den af.

Styrmanden sagde, at dette ville være en fortræffelig plan, hvis skibet var solidt og maskinen til at stole på, men han erklærede lydeligt, at de lige så godt kunne forsøge at sejle i en båd med en mast lavet af cigaretter, som prøve på at møde orkanen med lækkende kedler, en udslidt maskine og et overbelastet hjul.

Så kom de helt op at skændes, og deres samtale blev lige så fuld af eder, som en hajs gab af tænder; men til sidst blev de dog enige om, at det ville være det bedste at holde den kurs, de havde, og, hvis det blev nødvendigt, holde rundt om Punta Xicalango og søge ly bag Isla del Carmen, eller, om det lod sig gøre i Usumacinto-flodens udløb. Så gik de hver til sit, efter at kaptajnen indstændigt havde pålagt styrmanden ikke at sige noget til passagererne om vejret, og frem for alt ikke til den forbandede englænder, der havde nedkaldt ulykken over dem, fordi han ikke blev landsat i Frontera, og hvis onde øjne bragte uheld.

Der gik nu to timer, uden at der skete nogen videre forandring, kun blev det mørkere og mørkere og stadig mere stille. Señor Strickland, der havde spadseret frem og tilbage på dækket og røget sin cigar, kom og satte sig på en rulle tov ved siden af mig og spurgte mig, om jeg troede, at *el Norte* kom.

"Ja vist kommer den," sagde jeg, "og jeg er bange for, at den vil gøre det af med skibet, det mener i alt fald de indianske matroser."

"Du lader til at tage tanken om at drukne som en hundehvalp i en sæk meget koldblodigt, Ignatio. Hvor langt er vi fra Punta Xicalango?"

"Omtrent tolv miles, tror jeg, og jeg tager det koldblodigt, for det nytter jo ikke at råbe op og komme med klager. Hvis Gud vil, da kan Han jo let frelse os, men hvis Han ikke vil, så drukner Han os. Det er barnagtigt at ville stritte imod skæbnen."

"En ægte indiansk indstilling, Ignatio," svarede han; "I sætter jer ned og siger – 'Det er skæbnen, det må vi finde os i' – men denne indstilling deler jeg og mine landsmænd ikke. Hvis vi havde, ville vi ikke i dag være Verdens største nation; England ville for lang tid siden have ophørt at eksistere, for hun har mangen en gang stået ansigt til ansigt med skæbnen og besejret den. Hvis jeg endelig skal dø, foretrækker jeg at dø kæmpende. Sig mig, er der nogen af søfolkene, som er til at stole på, hvis det begynder at knibe?"

"Ja, de indianske matroser er brave og modige, de kender kysten her, og bliver der brug for det, vil de ganske sikkert gøre alt, hvad jeg befaler dem. De øvrige kan jeg ikke udtale mig om, men kaptajnen lader dog til at vide lidt om, hvad han har med at gøre. Men se der!"

Mens jeg talte, kløvede et skærende lyn skyerne oven over os og blev fulgt af et øredøvende tordenbrag. Ved dets pludselige, skarpe lys kunne vi skimte kysten tre-fire miles fra os og næsten lige foran os Punta Xicalangos mere tydelige omrids. Vandet rundt om skibet var aldeles roligt og gled langs med

siderne som olie, røgen fra skorstenen steg omtrent lodret i vejret, indtil den højt oppe hvirvledes rundt med rasende fart, og et sejl, der var blevet sat, hang slapt ind mod masten, da der ingen vind var, som kunne fylde det.

Men en mile eller så til luvart sås et helt andet syn, for der kom *el Norte* farende som en levende ting, foran den en række hvide skumtoppe, der var som flået ud af havets rolige overflade, og bag ved den en tyk sort skymur, der fik fra havoverfladen og op til himlen og blev gennemkrydset af skarpe smålyn.

Kaptajnen så nu faren, for hvis disse bølger traf os bredskibs, ville skibet øjeblikkelig synke. I den uhyggelige stilhed, der fulgte oven på tordenbraget, råbte han til manden ved rattet, at han skulle lægge skibet op i vinden, og til matroserne, at de skulle skalke agterlugen, den eneste, der stod åben, og således lukke alle passagerne, undtagen os og Molas, inde i kahytten.

Hans befaling blev hurtigt og uden tøven adlydt. *Santa Maria* lagde om og begyndte at stampe ud mod det åbne hav og den fremrykkende skumlinje. Det var skrækkeligt at se det skrøbelige fartøj således blive drevet ind mod noget, der havde en umiskendelig lighed med selve dødens gab. Nu blev den unaturlige stilhed brudt, en dyb, klagende lyd bævede gennem luften, vandet omkring skibets sider begyndte at syde og bruse, og skum, der blev drevet frem af vinden, slog os i ansigtet som piskesnerter.

Endnu nogle få sekunder, og noget, der lignede en vældig hvid mur, som hævede sig højt over skibets bov, skred frem imod os. Da kaptajnen så det, blev han så bleg som et lig og råbte en ny befaling til sine folk.

"Læg jer ned og hold godt fast i rebet," sagde jeg til señor Strickland og Molas, der stod ved siden af mig. "Der kommer *el Norte*, og den medfører død og undergang for mange på dette skib."

6. "El Norte"

Endnu et øjeblik, og *el Norte* var over os i hele sin vælde. Først ramte et vældigt vindstød skibet, fik hende til at ryste og rev med et højt brag klyveren, der ikke var taget ind, fra bommen. Dette vindstød fo'r videre, og efter det fulgte den egentlige orkan.

For os så det ud, som om *Santa Maria* dykkede med forenden ind i en uhyre bølge, en hvid mur, der blev oplyst af de stadige lyn og fejet frem af orkanen, og med susende fart ejede en skummende vandmasse hen over dækket i en fods højde fra for til agter og fejede alt løst gods bort tillige med to indianske matroser. Vi ville være gået samme vej som de, hvis vi ikke med al vor kraft havde klynget os til et reb, der var slynget om formasten. Nu slap vi imidlertid med at blive våde til skindet.

En lille stund stod skibet helt stille, og det var, som om vi blev trykket ned i dybet af vægten af vandet, der lå på dækket, men idet dette strømmede ned fra hende som i et stort vandfald, rejste hun sig igen og skød fremad. Heldigvis var dette første udbrud af orkanen også det værste, og det havde ikke ramt os bredskibs; var det sket, da ville vi alle være gået til bunds.

Efter at orkanstødet var passeret videre ind mod land, kom der et øjeblik af noget, der kunne kaldes en forholdsvis ro og stilhed, men derefter mødte *Santa Maria el Norte* i al dens raseri. En tid stampede hun fremad imod den hylende vind og den stedse stigende sø og tog en sådan mængde vand over sig, at kaptajnen fandt det nødvendigt at lade hende gå med halv

kraft, idet han håbede, at det var tilstrækkeligt til at holde hende op mod vinden uden at fylde hende med vand.

Nu kom der også mindre vand over os, men på den anden side blev det tillige snart klart, at skibet begyndte at drive ind mod Punta Xicalango, og fra dette øjeblik blev det indlysende, at kun et mirakel kunne frelse hende. I over en time kæmpede *Santa Maria* en modig og ulige kamp, idet hun stadig blev drevet tilbage af stormens tryk, indtil vi til sidst ved lynets skær kunne se, at brændingen om forbjerget skummede næppe to hundrede alen fra hendes bagstavn. Kaptajnen så det også og gjorde en sidste anstrengelse. Han lod roret lægge lidt om, så at søen slog ind mod boven til styrbord, og gav derpå ordre til "Fuld kraft fremad!" og atter stampede vi af sted.

Både før og efter denne dag har jeg gjort mange rejser over den mexicanske bugt og det i al slags vejr; men aldrig har jeg oplevet noget som det, der nu fulgte. Skibet duvede og huggede og rystede og løftede snart for- og snart agterstavnen højt over bølgerne, indtil det så ud, som om hun måtte slås helt i stykker, mens tonstunge vandmasser ved hver duven væltede ind over hende; og når hun atter rejste sig, strømmede ud gennem den sønderslåede skanseklædning.

Langsomt – yderst langsomt kæmpede vi os bort fra forbjerget og ud i den kanal, der ligger mellem det og Isla del Carmen, men anstrengelsen var alt for hård til at kunne fortsætte. Efter en række frygtelige duvninger hørte det ene skovlhjul pludselig op med at slå i vandet, mens det andet blev brudt i småstykker, og et svagt skrig nede fra maskinrummet meldte os deroppe på dækket, at det udslidte maskineri var sprængt.

Vi befandt os nu midt i kanalen, gennem hvilken den sydende strøm blev drevet frem af den rasende storm, og det stærke tidevand brusede frem med en hastighed af femten eller seksten knob og rev *Santa Maria* med sig, som om den var en træspån, der blev hvirvlet af sted i en rendesten under et skybrud. To gange drejede hun helt rundt, for nu, da maskineriet var standset, var der ikke noget, som kunne holde hende op mod vinden, og anden gang, da dette skete, og hun lå med bredsiden mod bølgerne, kom der en stor, grøn brådsø ind over hende og fejede dækket næsten ganske rent, samtidig med at den tog alle bådene med undtagelse af storbåden, der heldigvis var ophængt i davider og dermed uden for dens rækkevidde.

Idet vi tre krøb sammen i læ bag masten, holdt vi med fortvivlelsens kraft fast i rebet, og vi slap det da heller ikke, selv om vandet skurede os hen ad dækket og overskyllede os i så lang tid, at det føltes, som vore lunger skulle briste. Hvad der endnu havde været tilbage af den styrbords skansebeklædning blev skyllet væk af denne sø; på den måde fik vandet hurtigt afløb, i modsat fald ville skibet straks være sunket. Men dog havde søen udført sit værk, for lugen over maskinrummet og skylightet over kahytten blev slået ind, og *Santa Maria* var nu halvt fyldt med vand.

Før den næste sø kunne ramme hende, svajede hun stævnen rundt, og i den stilling blev hun vasket med af bølgerne, idet dækket ikke stod mere end fire fod oven over vandfladen.

Fra tid til anden skinnede månen nu frem gennem rifterne i uvejrsskyerne og oplyste en skrækkelig scene. Endnu stod et stykke af den lille kommandobro tilbage, og til den stod

kaptajnens store skikkelse fastsurret i oprejst stilling; men da han hverken rørte sig eller talte, fik vi aldrig at vide, om han blot var lamslået af skræk, eller om han var blevet dræbt af skorstenen, da den blev revet over bord.

Som du vel husker, min ven, havde han givet ordre til, at passagererne skulle spærres inde neden under, og der blev de da også nede, indtil lugerne var slået ind. Med undtagelse af et par, der druknede, da vandet strømmede ned til dem, styrtede de nu op på dækket, mænd og kvinder imellem hinanden, for de kunne ikke længere blive dernede, og mens de hvinede og jamrede, bandede og bad, klyngede de sig til levningerne af skanseklædningen, resterne af vantet og hvad andet, der efter deres mening kunne beskytte dem mod de ubarmhjertige bølger.

Det var skrækkeligt at høre på kvindernes jamren. De var styrtet op i deres natdragter og havde for første gang, siden de gik om bord i Vera Cruz, forladt deres køjer. Aldeles ude af sig selv af rædsel og uden det mindste kendskab til det farlige hav, kastede disse stakkels skabninger sig næsegrus på dækket og søgte at holde sig fast ved de slibrige planker, hvorfra de en efter en rullede ud i dybet, når skibet krængede, eller blev skyllet med af søen, der slog ind over det.

Nogle af mændene fulgte dem i deres våde grav, mens andre, der besad lidt mere besindelse, krøb fremefter og forsøgte at undgå bølgerne, der slog ind over agterstævnen, men der var ingen, som gjorde noget forsøg på at frelse dem, og det ville da også have været umuligt at gøre det.

Blandt dem, der kom kravlende fremefter, hvor vi og nogle at de indianske sømænd klamrede os til nogle rebstumper, der var

snoet om resterne af formasten, var også Don José Moreno. Selv midt i sin skræk, der var overmåde stor, vedblev han at være vild og grusom, for da han så señoren, hylede han:

"Ah! *maldonado* – du med de onde øjne – det er dig, der har nedkaldt *el Norte* over os. Men nu skal du dø sammen med os andre!" Dermed trak han sin kniv, rejste sig op på knæene, og idet han holdt fast i rebet med den ene hånd, søgte han at jage den ind i señorens bryst med den anden. Rimeligvis ville han også have fået held med sig, hvis ikke en indiansk bådsmand, der lå tæt ved, havde bøjet sig frem og givet ham et så hårdt slag over armen med sin knyttede hånd, at kniven fløj ham ud af hånden. Da Don José søgte at få fat på den igen, faldt han med ansigtet ned mod dækket, og der blev han nu liggende uden at gøre yderligere forsøg på at overfalde señoren.

Senere fortalte señoren mig, at han næppe havde bemærket denne episode under den almindelige rædsel og forvirring, skønt han næste morgen erindrede det hele, og han undrede sig overordentligt over, at indianerne, selv når de stirrede døden midt i ansigtet, ikke glemte deres løfte om at våge over vor sikkerhed.

Imidlertid drev *Santa Maria* for tidevandet og stormen hurtigt sin undergang i møde. Vor sidste time var kommet, og en stund lod det til, at visheden om dette lammede señor Strickland, som lå sammenkrøben ved min side, ligesom han allerede var lammet af væde og kulde, hvilket heller ikke ville have været mærkeligt, for dette forekom mig at være en frygtelig måde at møde sin undergang på.

"Kan vi slet intet gøre?" sagde han til sidst til mig. "Spørg indianerne, om der slet intet håb er."

Jeg satte munden til bådsmandens øre og spurgte ham om det, og derpå råbte jeg til señoren:

"Han siger, at strømmen fører os rundt om øens pynt, og at vi, hvis vi kan klare den, snart vil komme ind i roligere vand, hvor en båd kan vove sig ud, når den blot kan komme bort fra skibet. Men han tror rigtignok, at vi synker forinden."

Da señoren hørte dette, skjulte han ansigtet i hænderne, rimeligvis for at bede til Gud, og jeg gjorde det samme. Men snart holdt vi op med dette, for skibet gik nu rundt om pynten, og atter skyllede søerne ind over hendes side.

I nogle minutter blev der en frygtelig larm og brusen, men så følte vi på én gang, at vi var kommet ind i roligere vand, om end stormen vedblev at brøle og hyle over vore hoveder. Skibet huggede og rullede ikke mere, det rokkede kun lidt, før det begyndte at synke, mens månen, der skinnede ud mellem skyerne, viste os, at dækket ikke var mere end et par fod over vandfladen.

Af hele mandskabet og alle passagererne var nu kun seks indianere, vi tre, Don José, der lod til at være faldet i afmagt, samt kaptajnens lig tilbage på *Santa Maria*. Resten var blevet skyllet over bord; men lige tæt ved os hang storbåden endnu i sine davider.

Señoren så op til den og jeg tror, han erindrede sig sine ord fra et par timer tidligere om, at han ville dø kæmpende; i hvert tilfælde råbte han:

"Skibet er ved at synke, nu hurtigt til båden!" Dermed løb han hen og krøb op i den, og jeg fulgte ham tillige med Molas og de seks indianere.

Den var fyldt med vand omtrent op til tofterne og kunne kun blive læns, ved at proppen i bunden blev slået ud.

Heldigvis vidste bådsmanden, den samme mand, der havde slået kniven ud af hånden på Don José, hvor han skulle finde denne prop, og da han var en både modig og resolut sømand, fik han den straks løsnet, og snart strømmede vandet ud af den i en tyk stråle. Imens lagde de andre matroser årerne ud og løsnede taljerne, før de lod dem gå, da der var løbet vand nok ud til, at båden ville kunne flyde.

"Sæt proppen i igen!" sagde señoren. "Skibet synker, I må øse resten ud!"

Endnu et halvt minut, og dette var gjort. På et tegn fra bådsmanden firede matroserne den derefter ned – der var ikke langt – og vi flød på havoverfladen, og hvad der var endnu bedre, vi var straks klar af skibet.

Næppe var stævnen drejet bort fra dette, og mændene havde taget nogle få åretag, før vi fra *Santa Maria*s dæk hørte en menneskestemme, der skreg om hjælp, og ved månelyset så vi Don Josés skikkelse, der klamrede sig til resterne af den smadrede skanseklædning, som nu næsten var oversvømmet.

"For Guds kærligheds skyld! Kom tilbage og tag mig med!" skreg han.

Matroserne nølede lidt, men bådsmanden sagde, idet han udstødte en drøj indiansk ed:

"Ro videre og lad den hund drukne!"

Det lod til, at Don José hørte ham, i hvert fald opløftede han et så ynkeligt hyl, at señorens hjerte, der altid var så alt for rede til medlidenhed, blev rørt over det

"Vi kan ikke forlade denne mand," sagde han, "ro tilbage til ham."

"Han forsøgte jo lige før at myrde Dem," råbte bådsmanden, "og kommer vi i nærheden af skibet, tager det os med ned."

Derefter vendte han sig mod mig og sagde: "Befaler du at ro tilbage, herre?"

"Ja, siden señoren vil have det, befaler jeg dig det," svarede jeg. "Vi må tage chancen og se at redde denne mand."

"Han befaler, som vi må adlyde," råbte nu bådsmanden, "ro tilbage, mine brødre!"

Med mørke miner, men uden at knurre, skoddede indianerne, indtil vi lå næsten inde under skibets agterskanse, der bølgede op og ned i vandoverfladen lige før hun sank. Oppe på dækket, klyngende sig til en mastestump, stod Don José, hans stride hår blæste ham ind i ansigtet, og hans smukke dragt var drivvåd og forreven.

"Red mig," hylede han med hæs stemme, "red mig!"

"Kast Dem ned i vandet, señor, så skal vi fiske Dem op."

"Jeg tør ikke," lød svaret. "Kom om bord og tag mig."

"Vil señoren stadig have, at vi skal blive?" spurgte bådsmanden roligt.

"Hør, hvad jeg siger, din køter," råbte señoren. "Skibet er ved at synke og vil tage os med sig. Ro til, mænd, når jeg har talt til tre. Nå, vil du så komme eller ikke? En – to –"

"Jeg kommer," råbte mexicaneren, og drevet af fortvivlelse kastede han sig ud i havet.

Med noget besvær lykkedes det señoren, hjulpet af en indianer med en bådshage, idet han drev forbi på en bølge. Jeg indrømmer, at jeg ikke ville have noget med et at gøre, fordi –

må Gud tilgive mig denne synd – jeg følte ikke så megen medlidenhed, at jeg kunne ønske at frelse denne skurk. Imidlertid var dette nu sagernes stilling; op i båden kunne de ikke trække ham, for netop i det samme sprængtes *Santa Maria*s dæk med et frygteligt brag, og hun begyndte at synke.

"Ro til, om I har livet kært," råbte bådsmanden, og de roede alt, hvad de kunne, idet de slæbte Don José efter sig i bådens kølvand.

Santa Maria stak forenden helt ned i søen og forsvandt til sidst ganske, idet den lavede et hul i vandet, der sugede os ind til sig. Et øjeblik så det ud, som om vi skulle hvirvles ned i malstrømmen og opsluges, men til sidst sejrede indianernes stærke arme, og båden kom bort fra det farlige sted.

Så snart vi var i sikkerhed, løftede matroserne med stort besvær Don José op i båden, hvor han lå og gispede, uden dog at have lidt nogen mén.

Nu rejste sig det spørgsmål, hvorledes vi på nogen mulig måde skulle frelse vore liv.

Vi lå i læ af Isla del Carmen, der beskyttede os en smule for *el Norte*s raseri, og vi måtte enten søge at lande på denne ø eller vende om og sætte kursen mod Usumacinto-flodens munding. Der var dog endnu en tredje udvej: at holde bådens stævn op imod søerne og – om det var muligt – lade den drive til daggry. Det var dette sidste, vi besluttede os til.

Mens vi diskuterede dette, blev spørgsmålet løst for os af sig selv, for pludselig begyndte regnen at strømme ned og skjule den smule månelys, der var. At lande i et sådant mørke ville være umuligt, selv om kystens beskaffenhed skulle tillade det. Derfor søgte vi at ligge så stille som muligt og brugte al vor

styrke på at forhindre bølgerne, der blev mere og mere voldsomme, efterhånden som vi drev bort fra øens beskyttende læ, i at fylde båden eller vende den rundt.

Det blev en hård kamp, og havde det ikke været for regnen, der stod ned og dæmpede havets rasen en smule, havde vi ikke overlevet til næste morgen. Som det var, ville vi være sunket mange gange, hvis det ikke var fordi båden var solid og heldigvis temmelig ny, og den indianske bådsmands søkyndighed og utrættelige opmærksomhed. Time efter time sad han i bådens stævn, stirrede med sine høgeagtige øjne gennem regnen og mørket og tilråbte de andre matroser sine befalinger, når han fik øje på en hvidtoppet bølge, der kom væltende ind imod os. Mange gange blev båden dog alligevel halvt fyldt med vand, som vi måtte øse ud, før den næste sø indhentede os.

Bagefter fortalte señoren mig, at det havde undret ham, da han jo vidste, at det var indianernes natur at underkaste sig sin onde skæbne frem for at kæmpe imod den, at disse mænd havde taget kampen så modigt op, i stedet for at kaste årerne fra sig og finde sig modstandsløse i at drukne. Det havde også forundret mig, indtil jeg havde fået forklaringen, da en større bølge end nogen af de tidligere næsten havde fyldt båden, og bådsmanden råbte til sine kammerater:

"Vær blot modige, mine brødre, og frygt intet. Hjertets bærer er hos os, og døden vil fly ham."

Dette var dog en señoren en ringe trøst, da han jo ikke troede på, at nogen talisman kunne frelse os fra havets og himlens vældige magter. Det gjorde jeg heller ikke. Våd og gennemfrossen som han var, med nerverne nedbrudte af de

frygtelige scener, vi havde gennemgået på det sunkne skib, og ved tanke om alle dem, der var gået ned med hende, fejlede hans mod ham til sidst, fortalte han mig.

Han viste intet ydre tegn på dette; han fulgte ikke mexicanerens eksempel, der under alt dette lå i vandet i bunden af båden og stønnede og græd og bekendte sine synder, som det lod til, han havde mange af. I stedet sad han stille og tavs og overgav sig til skæbnen, indtil kræfterne, de åndelige så vel som de legemlige, til sidst svigtede ham, og han sank hen i en døs. Den blindende regn, det forvildende mørke, den hylende storm og brølende sø forenede sig alle for at ødelægge os, mens vi i vor skrøbelige båd drev af sted uden at vide hvorhen.

Som denne endeløse nat gik hen, syntes vor redning at blive mere og mere umuligt, for hvert minut tog lidt af den sjælelige udholdenhed og fysiske styrke med sig fra de mænd, der kæmpede så modigt mod den truende undergang. Jeg selv var sikker på, at min time var kommet, men det generede mig ikke synderligt, da mit liv jo ikke havde været lykkeligt eller rigt på held, at jeg ligefrem sørgede ved tanken om at miste det. Desuden havde hele min tilværelse, siden jeg blev en mand, været en daglig bestræbelse på at forberede mig på døden, og således leve uden frygt for dens komme.

Det forekom mig i virkeligheden, at uden sådanne daglige forberedelser ville et hvilket som helst tænkende menneskes tilværelse være én lang elendighed, når han indså, at han kunne gøre sig alverdens umage, uden dog at kunne undslippe sin skæbne, og at der ikke findes nogen begivenhed i vore liv, der kan måle sig i vigtighed med den uundgåelige afslutning. Vi

lever ikke for at undslippe døden, men for at nå frem til den; dette er hele vor eksistens' store spørgsmål og endelige formål. Men alligevel er døden en frygtelig ting, især når man er tvunget til at vente ham hvert øjeblik, time efter time i al forvirringen og rædslen ved et skibsforlis.

Jeg var derfor taknemmelig, da jeg, efter at have svøbt min kappe om min bevidstløse ven, til sidst også blev overvældet af kulde og udmattelse, og efter nogen tid, hvorunder nutiden syntes at blegne og tage al frygt og håb med sig, så at kun fortiden blev tilbage i mig, befolket af de døde, sank jeg hen i en afmægtig tilstand eller ligefrem besvimelse.

Hvor længe jeg forblev i denne nådige glemselstilstand, ved jeg ikke, men jeg blev vækket af den af Molas, der ruskede i mig og råbte mig ind i øret med en stemme, der skælvede af kulde eller glæde eller begge dele:

"Vågn op, vågn op! Vi er frelst!"

"Frelst?" sagde jeg forvirret. "Fra hvad?"

"Fra døden i havet. Se der, herre!"

Under megen smerte, for det salte vand havde dannet som en hel isskorpe i mit ansigt, åbnede jeg øjnene og så, at det allerede var en time efter daggry, og skønt skyerne stadig hang blyfarvede og tunge over os, var vi ikke længere i åben sø, men drev i en flods vande, over hvis barre bølgerne brølede og skummede bag ved os.

"Hvor er vi?" spurgte jeg.

"I Usumacinto-floden, Gud være lovet," svarede Molas. "Vi er i mørket drevet over bugten, og ved daggry befandt vi os lige ud for brændingen. På en eller anden måde er vi kommet frelst over den, og der foran os er det velsignede land."

Jeg så på flodbredden, der var bevokset med siv og græs, og på de ranke palmetræer, der voksede imellem dette. Derefter så jeg på mine ledsagere. Señor Strickland lå, som han var død, under min kappe, som jeg havde lagt over ham, og med hovedet hvilende på en tofte, mens mexicaneren, Don José, sad op i bunden af båden og stirrede vildt på kysten.

Hvad indianerne angår, de brave mænd, som vi skyldte vort liv, da var de fuldstændig udmattede. To af dem var faldet i afmagt, hvor de sad, og jeg så, at deres hænder blødte af det hårde slid med årerne. Tre andre lå gispende under tofterne, men Molas holdt endnu rorpinden ved min side, og bådsmanden sad oprejst i stævnen, hvor han i så mange skrækkelige timer havde set døden i øjnene.

"Sig mig, herre," sagde han, idet han drejede ansigtet om mod mig, så at jeg så, hvor hult og udtæret det var af lidelse og spænding og desuden ganske hvidt af salt, "kan De ro? Hvis De kan, da tag årerne og ro os hen til bredden, mens Molas styrer, for nu kan vore arme ikke magte at ro mere."

Jeg vaklede da op fra mit sæde, og med stor møje, for hver bevægelse voldte mig pine, roede jeg båden ind til bredden, og idet dens stævn stødte mod landet, brød solen frem gennem skyerne, der efterhånden spredte sig.

Så snart båden var gjort fast, løftede Molas og jeg señoren op af den, lagde ham på bredden og afførte ham hans klæder, for at solen kunne varme hans lemmer, der var ganske blå og stive af kulde. Efterhånden som skyerne forsvandt og varmen tiltog, så jeg da også blodet begynde at strømme under den hvide hud, og jeg frydede mig ved det, for nu vidste jeg, at han kun sov, og at livet ville vende tilbage hos ham, såvel som hos mig selv.

Mens vi sad således og varmede os i sollyset, kom der nogle indianere fra en landsby, som lå en halv mile borte. Da de hørte om vor ulykke og fik at vide, hvem vi var, skyndte de sig tilbage for at hente føde til os efter først at have vist os en vandpyt med fersk regnvand, som vi trængte hårdt til, for vore struber var ganske udtørrede. Mens de var borte, vågnede señoren op og bad om noget at drikke, og da jeg havde givet ham det i øsekarret, spurgte han mig om, hvor vi var, og hvad der var sket. Da jeg havde fortalt ham det hele, skjulte han ansigtet i hænderne og sad således en stund, derefter løftede han det igen og sagde:

"Jeg er en tåbe og en praler, Ignatio; jeg sagde, at jeg ville dø kæmpende, men det er disse mænd, der har kæmpet og frelst mit liv, mens jeg faldt i afmagt som et barn."

"Jeg gjorde det samme, señor," svarede jeg. "Det var kun dem, der arbejdede med årerne, som kunne bevare bevidstheden, for arbejdet holdt dem varme. Men kom nu ned til floden og vask dig, for nu er dine klæder tørre igen." Dermed kastede jeg min kappe over hans skuldre og førte ham ned til vandet.

Da vi kom til bredden, mødte vi bådsmanden, og señoren rakte hånden ud imod ham og sagde:

"Du er en brav mand, og du har frelst os alle fra døden."

"Nej," svarede indianeren; "I glemmer, señor, at Hjertets bærer var med os, og Hjertet, der har bestået så længe, kan ikke forgå. Dette vidste vi, og derfor arbejdede vi trøstigt, eftersom vi var sikre på, at vor møje ikke ville være forgæves."

"Jeg bliver nok snart selv nødt til at tro på denne talisman, Ignatio," sagde señoren, idet han trak på skuldrene. "Den har i hvert fald hjulpet os godt her i nat."

Nu vaskede han sig, og da han var færdig og havde taget sine klæder på, kom der nogle kvinder fra den omtalte landsby med flere kurve fulde af *tortillas*, *frijole*-bønner og stegt gedekød, samt en flaske med *agua ardiente*, dette lands brændevin. Vi tog med mange taksigelser mod alle disse ting, og før vi havde endt vort måltid, kom landsbyens *alcalde* eller øverste for at hilse på os og indbyde os til sit hus.

Jeg hviskede til Molas, der havde noget kendskab med denne mand, at han skulle tage ham til side og åbenbare ham min rang samt få at vide, om han måske vidste noget om den fremmede, lægen Zibalbay, som vi var kommet for at opsøge. Han nikkede og adlød, og noget efter rejste jeg mig og fulgte ham om bag nogle træer, hvor *alcalde*n, der hørte til vort broderskab, hilste mig med stor ærbødighed.

"Jeg har nyt, herre," sagde Molas. "Denne mand fortæller, at han har hørt om den gamle indianer og hans datter, og at så sent som denne morgen har én, der er kommet rejsende ned ad floden, fortalt at de begge for fem-seks dage siden blev fanget af Don Pedro Moreno, Don Josés fader, og spærret inde i hans *hacienda* Santa Cruz, hvor de endnu befinder sig enten levende eller døde."

Jeg tænkte mig om og sendte så bud efter señor Strickland, som jeg fortalte, hvad jeg havde hørt.

"Hvad kan denne skurk dog ville med en gammel indianer og hans datter?" spurgte han.

"Señoren glemmer," sagde Molas, "at Don Pedro plyndrede mig for det guld, lægen gav mig, og at jeg i min tåbelighed fortalte ham, hvor jeg havde fået det fra. Nu håber han sikkert at få den gamle til at åbenbare sig, hvilken mine guldet er

kommet fra, og i hvilken mønt det er blevet præget med Hjertets tegn. Desuden er der jo datteren, som mange mænd ville attrå heftigere end alt Mexicos guld. Jeg frygter for, herre, at jeres rejse vil være forgæves, for de, der er blevet Don Pedros gæster, plejer at blive hos ham for bestandig."

"Den risiko bliver vi nødt til at tage, tror jeg," sagde señoren.

"Ja," svarede jeg, "da vi er rejst så langt for at finde denne fremmede, kan vi ikke nu vende om. Vi har da også overlevet større farer end den, der venter os i Santa Cruz."

7. Haciendaen

Da vi vendte tilbage til det sted, hvor vi havde spist, hørte vi, at *alcalden* talte med matroserne om, hvad de nu havde i sinde. Da han fik øje på os, gik bådsmanden os i møde, og sagde, at hvis vi det passede os, ville han og hans kammerater hvile ud et par dage, og derefter ro båden op langs kysten til Campeche, som de håbede at kunne nå på omkring tres timer, hvis vejret var med dem, og han tilføjede, at de håbede, vi ville følge med dem.

Men jeg svarede, at vi foreløbig havde fået nok af søen, og at vi havde i sinde at fortsætte vor rejse til byen Potrerillo, hvor vi kunne anskaffe os nyt udstyr til vor ekspedition til Yucatans ruinbyer. Bådsmanden sagde, at det var udmærket, omend det gjorde ham ondt, at han ikke kunne ledsage os dertil, da det var deres pligt at melde skibets forlis til dets ejer, som boede i Campeche.

Da vi hørte dette, spændte señoren sit pengebælte af, rystede en lille håndfuld guldstykker ud af det og bad bådsmanden modtage dem til deling mellem ham selv og hans kammerater. Under alt dette sad Don José og holdt øje med alt, hvad der skete, og jeg så, at hans øjne funklede ved synet af bæltet og dets indhold.

"De har været heldig, at De har reddet så meget," sagde han, idet han tog ordet for første gang. "Alt det, jeg havde, er gået til bunds med skibet – ja over tre tusinde dollars."

"De skulle have fulgt vort eksempel," svarede señoren. "Vi tre delte pengene mellem os og bar dem på os. Men måske var det alligevel et held, at De ikke bar Deres penge på Dem, for en

sådan vægt i guld ville have været uheldig for os, hvis vi ligesom De havde skullet svømme. Hvad er for resten *Deres* hensigt nu, señor?"

"Hvis De vil tillade mig det," svarede mexicaneren, "vil jeg gerne følges med Dem til Potrerillo, for mit hjem ligger på Deres vej. Vil De tage det ilde op, señor, hvis jeg i min faders navn indbyder Dem og Deres rejsefælle til gæster i hans hjem?"

"Når jeg skal tale rent ud, Don José," sagde señoren, "så har Deres opførsel imod os ikke været således, at vi skulle få stor lyst til at have mere at gøre med Dem end højst nødvendigt. De husker måske, at De endog har prøvet på at stikke mig ned?"

"Señor," svarede manden med tydelige tegn på anger, "når jeg gjorde det, da var det, fordi rædsel og vanvid havde betaget mig, og jeg beder Dem ydmygt om tilgivelse for min opførsel og for de fornærmende og tåbelige ord, som jeg har ladet falde. Señor, De har frelst mit liv, og mit hjerte er opfyldt af taknemmelighed imod Dem. Jeg ved, at der er talt ilde om min fader til Dem, og sandt at sige kan han, når han har drukket mere, end han kan tåle, også være en ondskabsfuld og voldsom gammel mand; men det gode er der dog ved ham, at han elsker mig, sin søn, og alle dem, der er venlige mod mig. Derfor beder jeg Dem nu i både hans og mit eget navn om at glemme alt det forbigangne og tage mod vor gæstfrihed nogle få dage, eller i det mindste indtil De har hvilet ud, og vi vil forsyne Dem med våben og heste til Deres videre rejse."

"Ganske vist ønsker vi at købe både muldyr og bøsser," svarede señoren, "og hvis De tror, at Deres fader kan forsyne os med sådanne, vil vi benytte os af Deres venlige tilbud og tilbringe et par dage i *hacienda*en."

"Den skal stå til Deres rådighed med alt, hvad den indeholder," svarede Don José med megen høflighed; men jeg så, at hans øjne samtidig lyste af en ond ild.

"Troligt nok," afbrød jeg ham, "for jeg har hørt, at Don Pedro er berømt for sin gæstfrihed. Før jeg modtager denne, må jeg dog kræve et bestemt løfte om, at De vil lade os drage uskadte derfra igen, især da vi med undtagelse af vore knive og pistoler er ganske våbenløse."

"Vil De fornærme mig, señor?" spurgte Don José vredt.

"Slet ikke, señor; jeg finder det kun lidt underligt, at De, der for kun to dage siden afslog at sidde til bords sammen med mig, *en hund af en indianer*, nu er så opsat på at modtage denne hund som gæst."

"Har jeg ikke sagt, at jeg fortryder, hvad der er sket," svarede han, "kan et menneske gøre mere? Jeg siger Dem, señores, at hvis noget ondt øves imod Dem i min faders hus, da må De tage mit liv til gengæld."

"Det er tilstrækkeligt," afbrød señoren os, "og vi skal i så tilfælde vide at holde Dem Deres løfte efterretteligt. Men sig os nu, hvor langt der er herfra til *hacienda*en."

"Hvis vi straks bryder op, vil vi kunne nå den ved solnedgang," svarede han, "det vil sige, til fods, for der er kun tre timers ridt fra huset til flodens udløb."

"Så lad os da gå straks," svarede señoren, og ti minutter efter var vi på vej.

Før vi drog afsted havde vi dog taget en hjertelig afsked med matroserne samt med *alcalde*n, der alle så noget betænkelige ud, da de hørte, at vi ville overnatte i Santa Cruz.

"Stedet er ilde berygtet," sagde *alcalden*, "det er et hjem for røvere og smuglere – så sent som i sidste uge gik der en ladning op ad floden, som ikke var fortoldet. Folk siger, at Don Pedro er en søn af selve Djævelen – alle helgenerne beskytte Dem mod ham, herre!"

"Vi har forretninger, der gør det nødvendigt, at vi tager ind til ham, min ven," svarede jeg. "Men det vil vel ikke være vanskeligt for dig at få at vide, hvad der sker her i nærheden, og hvis vi ikke skulle komme igen om nogle få dage, så vil du måske melde øvrigheden i Campeche, at vi er forsvundet."

"Øvrigheden er bange for Don Pedro," svarede *alcalden* og rystede på hovedet, "og desuden bestikker han dem så rigeligt, at de bliver blinde, når de ser i hans retning. Men jeg skal gøre, hvad jeg kan, vær blot rolig for det, og når du rejser sammen med en *inglese*, er det måske muligt for mig at skaffe hjælp, hvis det bliver nødvendigt."

Vor vandring den dag var både lang og besværlig, skønt vi slet intet havde at bære ud over de klæder, vi havde på, for alle vores øvrige ejendele var gået tabt sammen med skibet. Ved middagstid gjorde vi holdt og spiste noget mad, vi havde medtaget, hvorpå vi sov et par timer i skyggen. Denne søvn og hvile gjorde os meget godt, for vi var fuldstændig udmattede. Så rejste vi os og vandrede videre, indtil vi endelig hen imod aften fik øje på denne *hacienda*, hvor jeg – skønt det anede jeg naturligvis ikke dengang – skulle komme til at tilbringe så mange år af mit liv.

Efter at være gået igennem en stor majsmark eller *milpa* – netop den lige foran hovedbygningen, der nu er beplantet med kaffebuske – nåede vi porten og gik ind i gården, hvor vi blev

modtaget af mange vilde hunde, der styrtede løs på os fra alle sider. Don José, som de kendte, jog dem imidlertid tilbage, og efter at have overladt os til nogle af gårdens folk, nogle mestizer, gik han ind i huset.

Efter en tids forløb kom han tilbage og førte os gennem flere korridorer ind i spisesalen, der, som du ved, er det største værelse i *hacienda*en, og som i tidligere tid havde tjent til refektorium for munkene. Der var ophængt flere lamper rundt om på væggene, for det begyndte allerede at blive mørkt, og ved deres lys så vi fem-seks mænd sidde om et stort bord og vente på aftensmaden, som nogle indianerpiger var i færd med at dække op til. Om disse mænd må det være tilstrækkeligt at sige, at de var af blandet nationalitet og et frastødende udseende. Vort blik gled fra dem hen til den bageste del af salen, hvor en hængekøje hang ned fra bjælkerne i loftet. I denne lå der en mand, som en smuk, indiansk pige gyngede frem og tilbage.

"Kom og lad mig forestille Dem for min fader, som venter Dem," sagde Don José og gik foran ham hen til hængekøjen. "Fader, her er den modige englænder, der frelste mit liv, og sammen med ham den indianske herre, der – der ikke ønskede, at han skulle frelse det. Som jeg sagde dig, har jeg i dit navn indbudt dem hertil, da jeg var sikker på, de ville være velkomne her."

Ved lyden af sønnens ord vågnede Don Pedro op af sin døs, eller lod, som han vågnede og bød pigen standse hængekøjen. Derpå satte han sig over ende og betragtede os. Han var en lille, svær mand på hen ved tres år – så lille, at hans fødder ikke kunne nå jorden fra hængekøjen, skønt denne var ophængt meget lavt. Ikke desto mindre var hans udseende dog således,

at man ikke let overså ham, og hans lange, hvide hår gav ham et ærværdigt præg.

Men dette var også det eneste smukke hos ham, for hans kinder var posede og rynkede, hans mund sanselig og grusom, og hans slørede øjne, der var små og halvt tillukkede og beskyttet mod lampelyset ved briller med farvet glas, kunne bedst beskrives som rædselsvækkende, som en slanges. Da vi så denne mand, forstod vi straks, at rygtet ikke overdrev hans slethed, for ondskaben stod ligefrem skrevet i hans ansigt. Alligevel bukkede han meget høfligt for os og tiltalte señoren på spansk.

"Så De er den englænder, der reddede min søn fra det synkende skib," sagde han med langsom, magtfuld stemme, idet hans små, fiskeagtige øjne stirrede på os igennem de farvede brilleglas. "Han fortæller mig, at De roede tilbage til fartøjet udelukkende for at hente ham. Vel, det var en modig handling, og jeg ville næppe selv have vovet det, for jeg har altid fundet det besværligt nok at trække vejret selv uden at skulle gøre det for andre mennesker også. Men jeg har set det mange gange, I englændere er bemærkelsesværdige i denne henseende, ja ligefrem dumdristige. Señor, jeg er Dem meget taknemmelig, og dette hus tillige med alt det, der er i det, står til Deres og Deres ledsageres tjeneste." Dermed kastede han et blik fuldt af ægte kærlighed på den rå, sortsmudskede søn, der stod ved siden af ham og gnavede på sit overskæg, idet han skævede hen til os.

"Sig mig så," tilføjede han, "hvad jeg ellers skylder æren af Deres nærværelse?"

"Et tilfælde, Don Pedro," svarede señoren. "Ruinerne i dette gamle land, Don Pedro, interesserer mig meget, og jeg var på vej til Palenque med min indianske ven, Don Ignatio, da vi var så uheldige at lide skibbrud her i nærheden af Deres gæstfrie hus. I vor forlegenhed modtog vi da Deres søns indbydelse til at besøge Dem i det håb, at De ville være så god at sælge os nogle muldyr og bøsser."

"Ruiner, señor Strickland! I englændere er dog virkelig nogle mærkelige mennesker. Hvilken fornøjelse kan der vel være ved at snuse omkring blandt gamle mure, bygget af for længst afdøde mennesker, med mindre det skulle være for at søge efter skatte? Jeg for min part hader alt, hvad der hedder ruiner, for jeg har altid haft en følelse af, at jeg skal finde min død imellem dem, og det er fælt at tænke på. – Bah!" – han spyttede på gulvet – "nu er den der igen, ligesom et angreb af feberen."

"Nej," fortsatte han, "I kan prise jer lykkelige, at I har reddet både jer selv og jeres penge, og i morgen kan vi jo se på de ting, I vil købe. Men nu vil I sikkert gerne vaske støvet af jer, før I sætter jer til bords. José, før señoren og hans indianske ven, siden han holder så meget af hans selskab, til deres værelse, abbedens celle. Imens skal maden blive sat på bordet. Indtil da, *adios*. – Pige, gå du med dem," tilføjede han, idet han vendte sig mod hende, der havde svinget hængekøjen. "Der mangler måske vand eller andre ting."

Kvinden nejede og gik bort, og uden for døren fandt vi hende stående med en lampe i hånden for at lyse os ned ad korridoren.

Nu har De, señor Jones, som jeg nedskriver min historie for, ofte nok sovet i abbedens celle, og det er derfor ikke nødvendigt

for mig at beskrive den meget detaljeret. Bortset fra møblementer, står værelset stadig som det så ud dengang, hvor hele det store rum indeholdt kun nogle få stole, et simpelt vaskebord og to feltsenge af amerikansk fabrikat, der stod et lille stykke fra hinanden på hver sin side af abbedens portræt.

"Jeg er bange for, at De vil finde dette værelse temmelig tarveligt, for De er vel sagtens langt bedre vante," sagde Don José; "men det er nu en gang vort gæsteværelse; det bedste, vi kan byde Dem."

"Tak," svarede señoren, "det er udmærket, skønt jeg kan forestille mig, at jeres besøgende ofte nok kommer til at lide af mareridt." Han så på det afskyelige, legemsstore maleri, der fandtes på den sydlige væg og forestillede en indianer, som blev brændt ved en autodafé, mens djævleskikkelser svævede om hans hoved og trak sjælen ud af hans forpinte og døende krop.

"Ja, det er smukt, ikke sandt?" sagde Don José, "jeg har også villet have dem kalket over, men fader synes så godt dem. De ser, at alle ofrene er indianere, der er ikke en eneste hvid mand iblandt dem, og min fader kan nu engang ikke fordrage indianere. Nå – så snart De har gjort Dem færdige, kommer De vel ned til bords. De kan ikke gå fejl, følg blot madlugten." Dermed forlod han værelset.

"Åh vent et øjeblik," sagde jeg til pigen, der ville følge efter Don José, "vil du sørge for, at vor tjener," her pegede jeg på Molas, "får noget mad bragt op til sig, eftersom dine herrer ikke vil have ham siddende til bords med sig."

"*Si*," svarede pigen, hvis navn var Luisa, og stirrede opmærksomt på mig.

Don José var allerede ude af døren, og trækvinden havde blæst den i efter ham. Jeg så den lukke sig, og en tanke slog mig, for jeg erindrede mig, at der i vor orden findes kvinder, tilknyttet den yderste kreds, og jeg hviskede nogle ord i Luisas øre og gjorde et tegn med hånden. Hun studsede og gav mig det ældgamle svar, som selv børnene lærer, hvorpå jeg svarede med et andet tegn, det, der betyder, at Hjertet er nær.

"Hvor?" spurgte hun og skiftevis på den ene og den anden af os.

"Her," svarede jeg, idet jeg trak symbolet frem og viste hende det.

Hun så det og bøjede sig for det, men i det samme hørte vi Don José kalde på hende ude fra korridoren.

"Nu kommer jeg!" råbte hun, derpå tilføjede hun hviskende: "Herre, I er i fare i dette hus. Jeg kan ikke sige jer det nu; men hvis det er mig muligt, skal jeg komme tilbage. Vinen er der intet i vejen med, men drik ikke noget af kaffen, og sov ikke, når I lægger jer. Undersøg gulvet, og I vil forstå grunden. – Nu kommer jeg, señor – nu kommer jeg!" Dermed smuttede hun ud ad døren.

Så snart hun var gået, gik señor Strickland hen til døren og låsede den. Derpå vendte han sig til mig og sagde:

"Hvad skal alt dette betyde, Ignatio?"

Jeg svarede ikke, men rykkede straks den ene af sengene bort og undersøgte gulvet under den. Det var mørkplettet på flere steder. Derefter trak jeg tæpperne af sengen og så på madrassen, den var også plettet, men kun meget svagt, for den var blevet vasket.

Nu vendte jeg mig mod señoren og sagde: "Der er blevet myrdet mennesker i disse senge, og disse pletter er kommet af deres blod. Det lader til, at Don Pedros gæster kommer til at sove godt; først få de en sovedrik, og derefter bliver de myrdet, og det er nok for at tage livet af os, at Don José har lokket os hertil. Nå, jeg ventede heller ikke andet."

"Det er fornøjelige udsigter," svarede han, "men vi er denne mands gæster, så han vil da ikke -" Han trak hånden tværs over halsen.

"Det vil han, señor, og det er derfor, vi er blevet ført herhen af Don José. Når andre før os er blevet myrdet, er det næppe troligt, at vi vil undslippe; Don Pedro er sikkert overbevist om, at ingen englænder rejser rundet uden at føre en større sum penge med sig. Desuden har vi et udestående med sønnen, og jeg ved for meget om faderen."

"Jeg gentager, det er fornøjelige udsigter," svarede señoren. "Det ser ud til, at det var bedre, om vi var druknet frem for at leve, blot for at skulle slagtes af disse skurke på dette rædsomme sted. Hvilket endeligt at få!"

"Det er dog ikke værd at fortvivle," svarede jeg. "Vi er jo blevet advaret i tide, og derfor nærer jeg håb om, at vi kan undslippe ved hjælp af pigen og de andre indianere her på stedet, for om en time vil de alle have fået at vide, hvem jeg er, og de vil da være rede til at vove livet for at frelse os. Vi er her jo med et formål, og vi kendte risikoen. Lad os nu lade som ingenting og med et dristigt ansigt gå ned til disse mænd, for vi kan være sikre på, at de ikke vil foretage sig noget imod os før sent ud på natten, når de tror, at vi sover. Har du forstået os, Molas?"

"Ja," svarede indianeren.

"Så hold vagt her, eller ude i korridoren, indtil vi kommer tilbage, og hvis pigen skulle komme, så forsøg at spørge hende ud om den gamle læge og hans datter og de andre ting; når hun får at vide, at du hører til broderskabet, vil hun nok svare dig. Er du blevet genkendt af nogen?"

"Jeg tror det ikke, herre. Da vi kom herind, var det for mørkt til, at de kunne se mig rigtigt."

"Godt, så se at holde dig borte fra dem, så vidt det er muligt; se, hvad du kan få ud af pigen og hav ellers øjnene med dig. Farvel."

Da vi kom ned i spisesalen, sad der allerede ni mænd ved bordet og ventede utålmodigt på maden, men Don Pedro sad endnu i hængekøjen i ivrig samtale med sin søn. Af dem, der sad ved bordet, var kun den ene en hvid mand, en ranglet fyr med et vissent ansigt og knækket næseben, hvis udseende fyldte os med afsky. Resten var mestizer, affald fra landets talrige revolutioner, forbrydere, der var undsluppet lovens arm og som nu levede af røveri og mord.

Vi behøvede kun at kaste et eneste blik på disse udskud for at føle os overtydet om, at vi ingen barmhjertighed kunne vente af dem, hvis vi faldt i deres hænder, for de ville ikke føle større betænkelighed ved at myrde os med koldt blod end en jæger, der skyder en hjort.

Da Don Pedro så os, lod han sig glide ned fra hængekøjen, tog señoren i hånden og sagde:

"Lad mig forestille Dem for min forvalter, señor Smith fra Texas. Han er amerikaner og vil blive meget glad ved at træffe en, der kan tale engelsk med ham, for trods megen øvelse er hans spansk ikke det bedste."

Señoren bukkede, og den amerikanske bandit begyndte at tiltale ham på engelsk, idet han samtidig smilede som en bidsk hund, men hvad han sagde, kunne jeg ikke høre. Derefter førte Don Pedro sin gæst hen til hæderspladsen for enden af bordet ved siden af hans egen stol, mens jeg fik min plads anvist ved et lille bord, som stod for sig selv lidt borte, hvor min mad blev sat hen til mig, for da jeg var af ublandet indiansk blod, blev jeg ikke anset for værdig til at sidde til bords sammen med disse mestizkøtere. Da Don José tillige med forvalteren havde taget plads ved den anden bordende, begyndte måltidet, og det var for resten ganske fremragende.

I den samtale, som nu førtes ved bordet, tog jeg ingen del, undtagen når nogle af banden opfordrede mig til at drikke med sig, for det var øjensynlig deres hensigt at drikke mig fuld. Men mens jeg lod, som jeg alene var optaget af min mad, brugte jeg mine øjne og ører godt. Den samtale, der fandt sted, skriver jeg nu ned, som jeg hørte den dengang, og som señoren senere har fortalt mig.

"Prøv noget mere af denne bourgogne," sagde Don Pedro, da retterne var blevet taget ud, idet han fyldte glasset for syvende eller ottende gang. "Det er en ægte vare – lige kommet fra Frankrig, skønt den rigtignok aldrig er blevet fortoldet." Han blinkede med sine posede øjne.

"Deres velgående, señor, og gid De må leve og udføre mange slige bedrifter som dem, De udførte i går, da De frelste min søn. Ved De for resten af, at folkene på *Santa Maria* sagde, at De havde onde øjne og bragte ulykke over skibet – ja De, og Deres kammerat med det lange ansigt – indianeren derhenne."

"Det har jeg rigtignok aldrig selv hørt før," svarede señoren, idet han lo; "men skulle det virkelig være, så skal vore onde øjne ikke besvære Dem ret længe, eftersom vi agter at rejse videre i morgen."

"Snak, min ven, snak! De mener da vel ikke, at jeg tror på den slags ammestuevrøvl? Der siges jo mange ting for spøg, som ingen tror på. Således," her hævede han stemmen, så at jeg kunne høre ham henne ved mit bord – "således fortalte nok Deres ledsager derhenne – er det ikke Ignatio, han kalder sig – om bord på skibet en historie om mig, som jeg er overbevist om, at han slet ikke selv tror på." Dermed gav han sig pludselig til at stirre på mig og sagde i en uforskammet tone: "Er det ikke rigtigt, indianer?"

"Vil De høre min mening, Don Pedro," svarede jeg, idet jeg bøjede mig fremad og talte højt og tydeligt, "så vil jeg sige, at det ikke er værd at gentage ord, der er sagt, eller huske gerninger, der er gjort, når det gælder den mand, hvis gæst man er. Om jeg har udtalt visse ord, eller De engang i fortiden har udført visse gerninger, så er det ikke det rette sted at gentage nogen af delene her under Deres gæstfrie tag."

"Meget rigtigt, indianer, meget rigtigt. Du taler som et orakel, ligesom Montezuma plejede at tale til Cortés, indtil Erobreren fandt lejlighed til at lære ham at tale lige ud af posen – en stor mand, denne Cortés, han forstod, hvordan indianere skulle behandles." Dermed spyttede han på gulvet, så ned langs rækken af sine mænd og begyndte at tale til señoren igen i en lidt bekymret tone.

"Sig mig," sagde han, "for Deres syn er vist noget bedre end mit, hvor mange er der nærværende her i aften?"

"Når min ven tælles med, er vi tretten," svarede han.

"Jeg syntes det nok," sagde vor vært med en ed. "Og nu er det for sent at ændre. Måtte da alle helgener – og de burde dog sværme tæt om et kloster – afvende ulykken, som dette varsler os. Jeg ser, at en sådan overtro forekommer Dem tåbelig?"

"Slet ikke," svarede han, "jeg er selv noget overtroisk, og holder ikke af at sidde tretten til bords."

"Heller ikke jeg, señor Strickland; men nu skal jeg fortælle Dem, hvad der hændte sidste gang, da vi sad tretten til bords. Da var her to rejsende her – amerikanere og venner af Don Smith; de kom for at åbne en handel med disse egne. De drak lidt mere, end de havde godt af, og enden på det blev, at de om natten kom op at slås og dræbte hinanden deroppe i abbedens celle, hvor De nu skal sove – stakkels fyre! Sagen vakte nogen opsigt i sin tid, men Don Smith forklarede sagen for sine landsmænd, og der skete ikke mere."

"Det var for resten mærkeligt nok," svarede señoren, "at to sådanne drukne mennesker kunne slå hinanden ihjel."

"Ja, det synes jeg med, señor, og jeg troede da også straks, at det måtte have været indianere, der havde listet sig ind i deres værelse og myrdet dem, men det blev dog bevist uden skygge af tvivl, at det ikke var tilfældet. Ak, det er et ondt folk, disse indianere; jeg kender dem, så jeg ved det. Regeringen behandler dem alt for godt, det er ulykken; vore forfædre vidste bedre, hvorledes de skulle tages. Men heldigvis når regeringens arm sjældent hertil, og ingen klynkende patere eller embedsmænd kommer og snuser omkring på min ejendom." Han bandede og tømte endnu et glas af bourgognen.

"Jeg siger Dem, at det er et nederdrægtigt folk," fortsatte han. "De djævle, som deres forfædre tilbad, er de endnu besat af, og så er de så snu og grusomme. Der er indianere, som godt ved, hvor der ligger store skatte begravet; men de vil ikke afsløre det.

Ja," – her blev han pludselig under indflydelse af den stærke vin ganske opbragt, bøjede sig frem og hviskede i sin gæsts øre – "jeg har netop sådan en karl i mit hus for øjeblikket, en gammel *lacandone*, det vil sige en udøbt indianer tillige med sin datter, en Satans dejlig pige – hvis jeg bliver ved at synes godt om Dem, englænder, så vil jeg vise Dem hende i morgen, skønt det rigtignok kun vil føre til, at De bliver her altid, for De vil aldrig rejse fra hende, når De engang har set hende. Smuk er hun, javel, men en ren djævel inderst inde, trods al sin skønhed. Jeg har ikke endnu turdet lade mine småfyre her se hende." Han blinkede og nikkede hen mod banditterne ved bordet. "Men i nat skal José aflægge hende og faderen en visit, og han skal nok få hende tæmmet, det er jeg vis på. – Men det var det, jeg ville sige – denne pige og hendes fader ved besked om en skat så stor, at den kunne gøre enhver af os lige så rig som dronningen af England. Hvorledes jeg ved det? Jo, fordi jeg har hørt det af deres egne læber; men fyld nu Deres glas og tag en cigar, så skal jeg fortælle Dem hele historien."

8. Efter måltidet

"Hvis De er så interesseret i gamle ruiner og indianere, señor, så må De vel også have hørt tale om et folk, der lever i urskovene, hvor ingen hvid mand endnu har sat sin fod, samt om deres vidunderlige byer, der siges at være fulde af guld. Mange siger, at disse sagn er løgn, for ingen har set folket og byerne; men jeg for mit vedkommende har altid troet, at der dog måtte være noget om det, for hvorfor skulle sagnet ellers holde sig så længe?

Nuvel, for et par måneder siden hørte jeg, at en mærkelig gammel, indiansk doktor, der skulle være kommet langt borte fra det indre af landet, boede et sted inde i skoven tillige med en kvinde; men hvor de nøjagtig opholdt sig, kunne jeg ikke få at vide. Men så for nogle uger siden skete det, at en indianer, vi forlangte told af, – hvad jeg forlanger af alle rejsende som godtgørelse, fordi jeg holder vejen i stand – betalte denne med et stykke rent guld, hvorpå der var præget et hjerte på begge sider.

De kan vel ikke vide det, men hjertet er et helligt symbol blandt disse indianere, og har været det i mange generationer; man har set det indgraveret i deres ruiner – men hvad det betyder, kan kun Satan, deres herre, sige noget om.

Da jeg så dette guldstykke med tegnet på, spurgte jeg ham, hvor han havde fået det fra, og han fortalte mig villigt nok, at det var fra denne gamle doktor. Han havde fået det som betaling for nogle fødevarer. Han fortalte mig desuden, hvor den gamle var at finde, og derpå gik han videre. Men hans

hjerte var fuldt af løgn og svig, for vi søgte forgæves efter oldingen. Nå, for at gøre en lang historie kort, så fik jeg nu alligevel fat på manden, for jeg satte en fælde for ham og datteren, som de også gik i begge to.

Det var en ganske simpel ting, for en af mine folk kendte en anden mand, som besøgte doktoren i skoven for at få medicin af ham. Han ville dog ikke åbenbare hans skjulested, men min mand fik det alligevel ud af ham: Han sendte ynkværdige breve gennem sin ven for at tigge doktoren om at komme og frelse hans døende barns liv, som skulle befinde sig i et hus her i nærheden og ikke kunne flyttet.

Til sidst kom han da også, og med ham hans datter. De kom begge to gående midt om natten til min snare, nemlig lige ind i dette hus, og opdagede først, at de var blevet taget ved næsen, da de fandt dørene låst efter dem og så, at det døende barn ikke var andre end Deres ydmyge tjener, Don Pedro Moreno.

Jeg siger Dem, señor, jeg lo, så jeg var nær ved at revne ved synet af deres ansigter, da de opdagede sammenhængen, skønt der ellers ikke var meget latterligt ved dem, for manden lignede nærmest en gammel konge og pigen en dronning. I det hele taget var de meget forskellige fra indianerne her omkring, og så bar de to kapper, som jeg aldrig har set magen til: de var lavet af grønne fjer, der var fæstet i linned.

Da den gamle opdagede, at han var fanget, spurgte han, hvad det skulle betyde, og hvor han var, og han talte et sprog, der meget lignede maya-tungemålet, så at jeg meget godt forstod ham. Jeg sagde ham, at han skulle være min gæst i nogen tid, og ved hjælp af et par mænd, som jeg havde med mig, førte vi ham og datteren hen til et sikkert sted, hvilket han blev frygtelig

rasende over og forbandede os alle på det gyseligste, især den mand, der havde forrådt ham. Så skrækkelige var de forbandelser og den hævn, han nedkaldte over os fra Himlen, at mit hår stod lige ret i vejret, og hvad manden angår, der lokkede ham hid, så døde han et par dage efter af en pludselig sygdom, der var avlet alene af hans egen skræk. Da den anden mand, der havde været med til at føre ham herhen, hørte om sin kammerats død, flygtede han bort af skræk for, at en lignende skæbne skulle overgå ham, og ingen har hørt om ham siden.

Således er jeg nu den eneste, der ved, hvor disse fugle sidder i bur; men i aften vil jeg vise min søn dem, for de andre tør jeg ikke stole på, og ingen indianer skal få lov at komme dem nær.

Nå – da deres raseri havde lagt sig lidt, talte jeg til dem gennem en luge og sagde dem, at jeg gerne ville have at vide, hvor de havde fået guldet fra, der var præget med et hjerte, men hertil svarede oldingen, at han slet ikke kendte noget til sådan noget. Jeg var imidlertid vis på, at han løj, og nu tog jeg min tilflugt til en list. Cellen, som de er spærret inde i, er netop den, som munkene i gamle dage brugte til fangehul for dem, der blev beskyldt for kætteri og den slags, og tæt ved den er der et hemmeligt rum – dem er der mange af her i huset, señor – hvor en spion kan skjule sig og både se og høre alt, hvad der foregår i cellen.

I dette rum skjulte jeg mig nu og lå der i timevis, mens rotterne løb hen over mig, så opsat var jeg på at få deres hemmelighed at vide. Til sidst blev min udholdenhed da også belønnet, for de begyndte at tale med hinanden. En del af deres samtale fik jeg ikke noget ud af, men endelig sagde pigen efter

at have undersøgt et gammelt, forgyldt krucifiks, der hang på væggen:

"Se, fader, de har også guld her."

"Det er forgyldt – ikke guld," svarede han. "Jeg ved, hvorledes det udføres, skønt hos os bruges det kun til at bevare spyddene og pilespidserne mod rust." Derpå tilføjede han:

"Jeg gad vide, hvad den gustne, hvide tyv med det griske blik ville sige, hvis han vidste, at vi i et eneste tempel kunne vise ham så meget af det guld, han begærer, at han kunne fylde sit hus her fem gange med det fra loft til gulv."

"Tys," sagde hun, "væggene kan have øren selv her. Lad os være forsigtige, kun ved at forestille os uvidende kan vi have håb om at slippe herfra."

"Nu vel," svarede señoren ivrigt, "og hvad svarede Zibalbay? Jeg syntes, De før sagde, at oldingens navn var Zibalbay," tilføjede han, idet han søgte at dække over sin fortalelse.

"Zibalbay – nej, det navn har jeg aldrig nævnt," svarede Don Pedro mistænkelig, og idet han pludselig skiftede væsen. "Han svarede slet intet, og næste morgen, da jeg kom for at udspørge dem, var fuglene fløjet. Det var en skam, for ellers kunne jeg have spurgt den gamle – om hans navn er Zibalbay. Jeg antager, at det er indianerne, der har lukket dem ud; men jeg har intet kunnet opdage om det."

"Hvad, Don Pedro? De sagde jo dog lige før, at de endnu var i Deres hus?"

"Gjorde jeg? – Ja, så har jeg taget fejl, ligesom De gjorde med navnet. Vinen her er stærk, og den er nok gået mig til hovedet – det er en af mine svagheder. Det er en mærkelig historie, men

den er jo så færdig for mit vedkommende. Nå, señor – skal De ikke have en kop kaffe, señor, den er meget god?"

"Nej, tak," svarede señoren. "Jeg drikker aldrig kaffe om aftenen, så kan jeg ikke falde i søvn."

"Jeg beder Dem dog om at prøve denne, min ven, vi dyrker den selv og er meget stolte af dens duft og velsmag."

"Nej, det er den rene gift for mig, jeg vover det ikke," sagde señoren. "Mn sig mig, er det disse herrer, jeg har den ære at se her ved bordet, der dyrker Deres jord?"

"Ja, ja, de passer kaffen og kakaotræerne, og tillige andre ting, når de har tid. De synes nok, det er en flok rå karle, men de er skal flinke nok; vældig flinke; og svag som jeg er, kan jeg ikke lade være at behandle dem som en fader. Bah! señor, hvad nytter det at skjule sandheden fra en mand med så sund en dømmekraft som Dem? Vi gør alle slags forretninger her, men vores virkelige udkomme henter vi ved smugleri snarere end fra landbruget.

Handelen er jo ganske vist ikke mere, hvad den var engang; disse hajer af toldbetjente forlanger en del for at holde tand for tunge, men lidt er der jo altid at tjene. I de gode gamle dage, da der ikke blev stillet for mange spørgsmål, var det anderledes, thi dengang var en modig mand rede til hvad som helst fra revolution til at hænge en vognfuld kornfede købmænd, men nu er fortjenesten svundet ind, og vi må være taknemmelige for de småting, Forsynet sender os."

"Som for eksempel de to amerikanere, der blev fuld og slog hinanden ihjel," bemærkede señoren, hvis tunge ikke hørte til de mest forsigtige.

Øjeblikkelig forvandledes Don Pedros ansigt; den fremhyklede munterhed, der skulle være en følge af vinen, forsvandt og gav plads for et hårdt, underfundigt udtryk.

"Nu er jeg træt, señor," sagde han, "og det er De vel også. Hvis De tillader det, så vil jeg nu tænde mig en cigar og tage mig en lille lur i min hængekøje. De vil måske underholde Dem med de andre, indtil De ønsker at gå til ro." Med disse ord rejste han sig, bukkede og gik med en smule usikre skridt hen til den anden ende af værelset.

Da Don Pedro havde trukket sig tilbage til sin hængekøje, som den indianske pige Luisa atter måtte til at svinge frem og tilbage for lulle ham i søvn, så jeg hans søn Don José og forvalteren, der begge ligesom resten af selskabet så ud til at være mere eller mindre drukne, komme hen til señoren for at anmode ham om at deltage i et slag kort. Da han formodede, at hensigten med dette var at få ham til at fremvise de penge, han bar hos sig, lod han også, som han var meget drukken, og svarede højrøstet, at han havde mistet næsten alle sine penge ved skibbruddet og desuden var for fuld til at kunne spille.

"Så må De da have mistet dem på vejen, min ven," sagde Don José, "for jeg så jo selv, hvordan De gav de indianske matroser en god del guld af et bælte, som De bar om livet. Nå – men her i huset tvinger vi ingen til at spille, men kom så og lad os passiare lidt, mens de andre spiller."

"Ja, det er nok bedre," sagde señoren, hvorefter han ravede hen til en tom stol, der stod ikke langt fra det bord, hvor jeg endnu sad, og lod sig servere brandy og cigarer. Herfra iagttog han nu spillet, der var meget højt, selv om jetonerne så nok så

uskyldige ud – det var kakaobønner – og lyttede til de spillendes samtale, som han nu og da deltog i.

Det var ingen hyggelig tale at høre på, for efterhånden som disse slyngler blev mere drukne, begyndte de at prale af deres bedrifter i andre dele af landet. En fortalte, hvorledes han havde fanget og pint en indianer, der havde fornærmet ham, en anden, hvorledes han havde myrdet en kvinde, der ikke ville have med ham at gøre, og en tredje, hvorledes han havde været med at plyndre en postvogn og bagefter skubbet vognen med de rejsende i ned i en afgrund. Dog var disse historier ganske uskyldige i sammenligning med dem, Don Smith, amerikaneren, der efterhånden blev modig, efter som han havde drukket mere og mere, gav til bedste den ene efter den anden. Til sidst kunne señoren ikke holde ud at høre på dem længere, men lod, som han faldt i søvn i sin fuldskab.

Under alt dette sad jeg ved det lille bord, hvor jeg havde fået serveret min aftensmad, med korslagte arme og ubevægeligt ansigt og lyttede til dem og deres rædselsfulde beretninger om mord og forbrydelser, de havde begået mod mine landsmænd.

Der var naturligvis ingen, der talte til mig. For dem var jeg kun én af en foragtet og forhadt stamme, som kun blev tålt iblandt dem, fordi jeg senere hen skulle udplyndres og myrdes. Jeg så på dem med afsky og foragt i mit hjerte, og følte mig så højt over dem som stjernerne på himlen, mens jeg tænkte på, hvor længe den retfærdige Gud ville tillade, at hans jord blev besmittet med deres nærværelse.

De gættede formodentlig, at jeg sad med slige tanker, for pludselig råbte Don Smith:

"Se engang på den indianerslyngel, mine venner, han sidder der lige så stolt som en påfuglehan i rugetiden. Når jeg ser ham, kommer jeg til at tænke på billedstøtten af kongen ovre i den ruin, hvor vi lå på lur i fjor for at vente på señoraen og hendes selskab. De husker jo nok señoraen, Don José? Jeg kan endnu høre hendes vræl." Han lo råt og tilføjede: "Kom herhen, konge, og få dig lidt at drikke."

"*Gracias*, señor," svarede jeg, "jeg har drukket."

"Så ryg en cigar, o konge."

"*Gracias*, señor, jeg ryger ikke mere i aften."

"Den herre *cacique* over alle indianere vil hverken drikke eller ryge," sagde Don Smith, "nuvel, så vil vi ofre ham røgelse." Dermed tog han en tallerken og fyldte den med tobak og cigaretpapir, som han stak ild i, hvorefter han satte den på bordet foran mig, så at røgen steg mig op i ansigtet.

"Se, nu ligner han en rigtig gud!" råbte amerikaneren og klappede i hænderne. "Lad os nu bringe ham et offer, Don José. Der er pigen, som løb bort forrige uge, og som vi fangede igen ved hjælp af blodhundene –"

"Nej, nej, kammerat," afbrød Don José ham. "Ingen af disse lystigheder i aften, husk på, vi har fremmede. Ellers havde jeg selv den største lyst til at ofre denne gamle djævel af en indianer til ham selv," tilføjede han i et udbrud af drukkent raseri. "Gid Satan havde ham! Han fornærmede både mig og min fader og moder derude på skibet."

"Og det vil De finde Dem i af denne indianske trægud? Hvis jeg var i Deres sted, skulle jeg allerede have gjort ham så fuld af huller som en kagerist, bare for at få lukket løgnen ud af ham."

"Det er netop det, jeg har den inderligste lyst til," sagde Don José og skar tænder, "han har både fornærmet mig og truet mig, og han burde bøde for det, den sorte tyveknægt." Han trak sin kniv og viftede med den foran mit ansigt.

Jeg blev siddende aldeles ubevægelig og blinkede ikke engang med øjnene, skønt stålet blinkede få centimeter foran dem. Jeg vidste, at ved det mindste tegn på frygt ville han støde til; derfor sagde jeg roligt:

"Det behager Dem nok at spøge, señor, og Deres spøg er lidt rå, men jeg lader den passere, for jeg ved, at De ikke kan gøre mig skade, fordi jeg er Deres gæst, og de, der dræber deres gæster, ikke er gentlemen, men mordere, hvad den højvelbårne Don José Moreno dog vel aldrig vil nedlade sig til at blive."

"Stik blot svinet, José," sagde Smith, "nu fornærmer han Dem jo igen. Det vil spare Dem mange bryderier sidenhen."

Men idet Don José igen gik løs på mig med kniven, sprang señoren pludselig op og stillede sig midt imellem os.

"Det kan være godt nok med en lille spøg, min ven," sagde han, "men du driver den for vidt – ganske som du plejer." Dermed tog han Don José ved skuldrene, anspændte alle sine kræfter og kastede ham tilbage med en sådan voldsomhed, at han faldt baglæns over bordet og rullede videre hen ad gulvet på den anden side, hvorefter han rejste sig bandende og frådende af raseri.

Nu mente Don Pedro, der vågnede, eller lod som han vågnede af sin søvn, at det var på tide at lægge sig imellem.

"Så sagte, mine børn, så sagte!" råbte han søvnigt fra sin hængekøje. "Husk på, at mændene er vore gæster, og lad være at

kives. Lad dem nu gå i seng, det er tid for dem at gå i seng, i morgen vil nok al uenighed være bilagt for bestandig."

"Fra min side skal der intet være i vejen," sagde señoren med tungen munterhed. "Kom Ignatio, lad os sove vor rus ud. En god rolig nat, De herrer!" Han gik ud af spisesalen, med mig bagefter.

Jeg standsede i døren og så mig tilbage. Alle de tilstedeværende iagttog os opmærksomt, og det forekom mig, at fuldskaben var forsvundet af deres ansigter, skræmt bort ved anelsen af en ondskab, der snart skulle komme til udførelse. Don Smith hviskede Don José, der stadig havde kniven i hånden, noget i øret, mens de andre stirrede på os, som folk stirrer på dem, der går til skafottet.

Selv Don Pedro, der nu var lysvågen, satte sig over ende i sin hængekøje og gloede på os gennem sine hornagtige øjne, mens den indianske pige Luisa, stadig med hånden på hængekøjen, iagttog vor bortgang med et ansigt som grædekonernes, når liget bæres ud. Alt dette så jeg i et eneste blik, idet jeg trådte ud gennem døren og gik ned ad korridoren, idet jeg gyste ved det uhyggelige og skæbnesvangre sceneri.

Så snart vi var kommet ind i abbedens kammer, hvor vi skulle sove, låsede vi døren. Ved vaskebordet, hvorpå der brændte et enligt lys, som var stukket ned i en flaskehals, sad Molas med ansigtet skjult i hænderne.

"Har De ikke bragt dig nogen aftensmad, siden du ser så modfalden ud?" spurgte señoren.

"Den indianske pige Luisa kom med mad til mig," hviskede han. "Men hør nu, herre, og De, señor Strickland: vor frygt er kun alt for vel grundet, de har besluttet at myrde os i nat, det er

kvinden vis på, for hun hørte nogle ord blive vekslet mellem Don Pedro og en hvid mand, der hedder Smith, og desuden så hun nogle af mestizerne hente spader ude i haven og stille dem parat. De skal bruges til at grave vor grav her under gulvet med."

Da vi hørte dette, blev vi ganske fortvivlede, for det var skrækkeligt at tænke på, at vi om nogle få timer skulle ligge myrdet under det gulv, vi nu stod på. At forsvare sig mod disse mordere ville ikke nytte stort, for vi havde ikke andre brugelige våben end vore knive, eftersom krudtet i vore flasker var blevet fugtigt under skibbruddet, så at vi ikke kunne skyde med det.

"Jeg frygter, at vi har handlet meget ubesindigt ved at vove os hertil," sagde jeg, "og at vi, hvis vi ikke straks kan undslippe, må belave os på at bøde for vor ubesindighed med livet."

"Tab ikke modet, herre," sagde Molas; "De har endnu ikke hørt alt. Kvinden har vist mig et middel, vi kan frelse os fra døden ved, i det mindste for i nat. Kom her hen." Han førte os hen til et sted i gulvet, der lå omtrent lige over for abbedens portræt, og trykkede på en af fyldingerne i det cedertræspanel, der dækkede væggen til en højde af omkring tre fod.

Fyldingen gled da til side og efterlod et hul, der akkurat var stort nok til, at en mand kunne krybe igennem det. Det gjorde vi da også, den ene efter den anden, og steg ned ad fire smalle trin, hvorefter vi befandt os i et kammer, der var udhulet i murens grund, og så lille, at der kun lige var plads til, at vi kunne stå op ved siden af hinanden, med hovedet nogle tommer over gulvets højde uden for.

Her må jeg fortælle Dem, señor Jones, at skønt jeg ikke har vist Dem det, så findes dette sted stadig, som De vil finde ved at

undersøge panelerne. I mange år har jeg brugt det til opbevaring af papirer og værdigenstande. Der vil De også finde den smaragd, jeg viste Dem, første gang vi traf hinanden. Hvad formålet med dette rum kan have været på abbedens tid, ved jeg ikke, og måske er det lige så godt at lade være at spekulere for meget over det, men det kan jo også have været brugt til at skjule deres rigdomme.

"Hvorledes kan vi frelse os ved at krybe sammen her som rotter i et hul?" spurgte jeg Molas. "Dette skjulested er naturligvis kendt af dem, som bor her, og de vil snart trække os ud og slagte os."

"Kvinden Luisa siger, at der ikke er andre, som kender det end hende selv, og hun opdagede det først tilfældigt for to måneder siden ved, at kosten, hun fejede gulvet med, stødte mod fjederen i panelet. Men lad os nu gå ud igen, for klokken er endnu ikke elleve, og hun siger, at faren først vil begynde efter midnat."

"Har hun nogen plan for vor flugt?" spurgte jeg.

"Ja – men hun er rigtignok ikke sikker på, at den kan lykkes. Når morderne har opdaget, at vi er forsvundet, vil de enten tro, at vi er troldmænd, eller at vi er flygtet ud af huset, og de vil da ikke søge efter os, før det bliver dag. Imidlertid vil hun vende tilbage, hvis hun kan, gå op igennem en hemmelig gang og føre os til kapellet, hvorfra hun mener, at vi kan flygte ind i skoven."

"Hvor er denne hemmelige gang, Molas?"

"Det ved jeg ikke, herre. Hun havde ikke tid til at fortælle mig det. Men det er den, morderne vil komme igennem. Hun fortalte mig, at hun tror, at en mand og en kvinde er indespærret nær ved kapellet, skønt hun ellers ikke kender

noget til dem og aldrig har været der på stedet, da indianerne tror, at det spøger der. Uden tvivl er disse to Zibalbay og hans datter, og hvis vi kan undgå morderne, kan vi måske finde dem og komme til at tale med dem."

"Hvorfor siger du 'hvis', Molas?"

"Fordi, herre, jeg tror, at jeg til den tid vil være død, eller at døden i det mindste venter på mig."

"Hvad mener du?" spurgte señoren.

"Det skal jeg sige Dem. Efter at kvinde Luisa var gået, spiste jeg den mad, hun havde bragt mig og drak noget af vinen. Derefter tror jeg, at jeg må være faldet i søvn, for da jeg vågnede, var lyset brændt ned og der var mørkt omkring mig. Jeg skyndte mig at finde et nyt lys og fik det stukket ned i flasken, men da jeg skulle til at tænde det, fangede noget mit blik og fik mig til at se op.

Og dette er, hvad jeg så: I den fjerneste ende af værelse, i et svagt lysskær – lige så svagt som det, en ildflue giver – stod skikkelsen af et menneske, og dette menneske var mig selv, klædt ganske som jeg er i dette øjeblik. Der stod jeg altså, omgivet af en svag ild; og skønt mit ansigt var en død mands ansigt, var min hånd ikke død, for den vinkede ad mig gennem mørket.

Det så jeg, og den kolde sved brød ud på min pande, og jeg skælvede, så jeg næppe kunne tænde lyset foran mig. Endelig fik jeg det tændt, og jeg gik med det højt hævet over mit hoved hen til det sted, hvor jeg havde set skyggen, men den var allerede forsvundet."

"Eller med andre ord, du havde sovet dig fra dit maveonde," sagde señoren. "Jeg ønsker dig til lykke med at være kommet så

let over det."

"Det er nemt nok at gøre nar," svarede Molas, "men hvad jeg så, det så jeg, og jeg ved, at det er et varsel om min død. Nå, det må nu være som det vil; jeg er vel ikke gammel, men jeg har levet længe nok, og nu er det tiden til at komme videre. Må Himlen have nåde med mine synder, og lad der så ske, hvad der vil."

Derefter forsøgte señoren og jeg at tale ham fra denne galskab, men forgæves. Og forresten var det i virkeligheden ikke kun galskab, for det var Molas' skæbne at dø dagen efter; men om det var et syn, der var kommet for at advare ham, eller det var en drøm, tilkommer det ikke mig at afgøre.

Nu holdt vi så op med at tale om spøgelser og varsler, for vi måtte til at tage vare på vore egne legemer og vor timelige nød. Nogle minutter før midnat slukkede vi vort lys og krøb en efter en igennem åbningen i panelet, hvorefter vi lukkede fyldingen til efter os og tog plads i den lille hule. Her var der et skrækkeligt mørke, og efterhånden som varmen af vinen, vi havde drukket, forlod os, blev vi betaget af stor rædsel og blev såre modfaldne. De sidste timer, vi havde tilbragt på skibet, var frygtelige, men de var dog intet i sammenligning med disse.

Så dyb end stilheden var, hørtes der dog lyde, sære knirkende og blafrende lyde, som gik os til marv og ben. Vi bad, til vi var ganske udmattede; jeg for mit vedkommende forsøgte at sove, men fandt blot, at det var endnu værre at sove end at våge, for min forestilling befolkede min søvn med syner, og det forekom mig at de malede rædsler på væggene i abbedens kammer fik liv og udspillede sig levende for øjnene af mig.

Jeg hørte martyrernes stønnen og den onde latter fra dem, der så på deres lidelser, opmuntret af den barske abbed, hvis billede hang oven over os. Derefter skiftede scenen, og jeg syntes at se de to amerikanere, hvis skæbne señoren havde fortalt mig om, og hvis blod stadig plettede gulvet. Mørket spredte sig, og jeg så dem ligge sovende i sengene derinde, kraftige mænd i deres bedste alder.

Så viste der sig mørke skikkelser, som stod bøjede over dem – Don Pedro, Don José og andre, mens deres landsmands Don Smiths djævelske ansigt grinede i baggrundens skygger. Sengetæpperne blev revet af de sovende, og et øjeblik blev alt ganske mørkt, men i mørket hørte jeg lyd af slag og stønnen og af mordernes bortilende skridt, den klirrende lyd af guldet i pengeposerne, der var stjålet fra de myrdede mænd. Da rørte señoren ved mig, og jeg vågnede op med et sæt.

"Hør," hviskede han i mit øre, "nu lister de sig omkring derinde."

"For Guds skyld, vær dog stille," svarede jeg og greb fat i hans hånd.

9. Duellen

Vi lagde vore ører til panelet og lyttede. Først hørte vi en knirken, der lød højt i den dybe stilhed, derefter bløde, dumpe lyde som af en kat, der springer højt oppe fra ned på et gulv, samt en sagte sjokken som af mænd, der gik med strømpefødder på gulvet. Derefter blev der i nogle sekunder dyb stilhed, som igen blev afbrudt af klirren af stål, samt lyden af tunge slag af sværd og knive på en blød genstand. Det var tydeligt, af morderne drev deres våben igennem sengeklæderne i den tro, at vi lå og sov under dem. Derefter hørte vi hvisken og mumlen, og så udbrød Don José højt:

"Tag jer i agt – sengene er tomme!"

I næste øjeblik blev der tændt lys, hvis skær trængte ned til os gennem små kighuller i panelet, og ved at sætte øjnene tæt til disse kunne vi se, hvad der foregik i værelset. Midt i det stod Don José, Don Smith og fire af deres mænd, alle bevæbnet med knive og korte sværd; mens vor vært – ligesom indrammet i væggen på det sted, hvor abbedens portræt ellers befandt sig – stod og holdt et lys højt op over sit hoved, idet han med sine fiskeagtige øjne stirrede ind i alle værelsets hjørner og kroge.

"Hvor er de blevet af?" sagde han. "Hvor er troldmændene? Find dem straks og lad os få taget livet af dem!"

Nu begyndte mændene at løbe frem og tilbage i værelset, trak sengene til side og stirrede på figurerne på væggen, som om de ventede at se os der.

"De er forsvundet," sagde José til sidst. "Det er den indianerslyngel, Ignatio, der har hekset dem bort. Han er en

djævel og intet menneske, det har jeg nok tænkt mig lige fra begyndelsen."

"Umuligt!" råbte Don Pedro, der var helt bleg af raseri og rædsel. "Der er blevet holdt vagt ved døren, lige siden de trådte ind ad den, og intet levende væsen kan bryde igennem jernstængerne. Søg – se efter, de må være skjult."

"Søg selv," svarede Don Smith i en fornærmet tone, "de er her ikke. Måske har de opdaget hemmeligheden ved portrættet og er flygtet gennem gangen til kapellet."

"Det er umuligt," svarede Don Pedro igen, "for jeg har lige været derovre, og der så jeg intet til dem. Der må være en eller anden forræder her i huset, som har hjulpet dem til at undslippe – ved Himlen, hvis jeg opdager, hvem det er –" Han udstødte en skrækkelig ed.

"Skal vi ikke hente hundene?" spurgte Don José – og jeg skælvede af angst, da jeg hørte ordene: "De ville nok kunne opspore dem."

"Dosmer, hvad kunne hundene udrette på et sted, hvor så mange har gået og trampet omkring?" svarede faderen. "Nej, men i morgen tidlig vil vi prøve dem udenfor, for disse slyngler må findes og dræbes, eller vi er ødelagt. Øvrigheden har allerede stærk mistanke til os på grund af de to amerikaneres forsvinden, og de vil sende soldater ned fra Vera Cruz for at skyde os ned, for denne englænder er uden tvivl meget rig og mægtig. Det er sikkert nok, at de ikke er her, men måske er de et andet sted i bygningen. Kom, lad os se efter i korridorerne og på loftet." Dermed forsvandt han ind gennem væggen, fulgt at de andre, hvorefter kammeret blev lige så stille og mørkt, som det havde været før.

Foreløbig var faren forbi, og vi trykkede hinandens hænder i stor taknemmelighed, for vi turde ikke engang hviske til hinanden. Der gik ti minutter eller mere, da vi på ny hørte en svag støj oppe fra værelset, der nu atter blev oplyst, og vi så, at Don Pedro og hans søn kom tilbage.

"Nej, de er forsvundet," sagde den gamle. "Djævelen, deres herre, må vide hvorhen. Nå – så må vi se at jage dem op med hundene i morgen; før den tid kan intet gøres. Du var dum, da du bragte dem med hertil, José, har jeg ikke én gang for alle sagt dig, at jeg ikke vil have mere med hvide mænd at gøre, selv om de har nok så mange penge."

"Jeg gjorde det også for hævnens skyld og ikke for pengenes," svarede Don José.

"En nydelig hævn," sagde hans fader, "en hævn, der rimeligvis vil komme til at koste os alle livet. Hvis de ikke bliver fundet i morgen og bragt til tavshed, bliver jeg nødt til at flygte til det indre af landet, hvor loven ikke kan følge os, for jeg har ikke lyst til at blive skudt ned som en hund.

Få nu de andre slyngler til at holde op med deres søgen og gå til sengs, for den er ganske unyttig. Kom så i al hemmelighed op på mit værelse, så vil vi se hen til indianeren og hans datter. Hvis vi skal pine hemmeligheden ud af dem, da må det ske i nat, for jeg var dum nok til, da jeg var drukken, at fortælle englænderen det hele – jeg troede jo ikke, at han ville leve mere end et par timer efter."

"Ja, ja, det må gøres i nat, for i morgen bliver vi måske nødt til at flygte. Men hvis nu de slyngler ikke vil tale, fader?"

"Vi skal nok finde midler til at lukke munden op på dem," svarede den gamle med en afskyelig klukken; "men enten de nu

taler eller ej, så må de også bringes til tavshed." Dermed fo'r han med fingeren hen over halsen og tilføjede: "Kom så!"

Der gik nu en time, hvor vi stod nede i hullet og rystede af spænding, håb og frygt, så hørte vi atter trin og straks efter en røst, der hviskede til os på den anden side af panelet.

"Er I dernede, herre?" hviskede røsten. "Det er mig, Luisa."

"Ja," svarede jeg.

Nu trykkede hun på en fjeder og åbnede panelet.

"De er alle gået til sengs," sagde hun; "men ved daggry vil de være på benene igen, og vil søge efter jer over alt. Derfor må I gøre et af to, enten blive liggende her måske i flere dage eller driste jer til straks at flygte."

"Hvorledes kan vi undslippe?" spurgte jeg.

"Der er kun én vej, herre – gennem kapellet. Døren, som fører dertil, er låst, men jeg kan vise jer et sted, hvorfra præsterne plejede at iagttage dem, som sad nedenunder, og derfra kan I, hvis I er modige, lade jer falde ned til jorden, for det er ikke så overmåde højt. Når I er kommet ned, kan i slippe ud i haven gennem vinduet over alteret, men for at kunne dette må I sikkert skulle stå skuldrene af hinanden. Derefter må I flygte så hastigt, I kan, i månelyset, for månen er nu stået op. Hundene er blevet lukket inde og bundet, og hvis Hjertet er med jer, kan I endnu slippe uskadt herfra."

Jeg vendte mig nu til señoren og sagde:

"Kvinden ved ikke af det, men jeg anser det for sandsynligt, at vi vil finde mennesker inde i kapellet, eftersom indianeren og hans datter jo er indespærret der, og Don Pedro og hans søn er gået derhen for at besøge dem. Det er en farlig færd. Skal vi vove den?"

"Ja," sagde señoren efter et øjebliks betænkning; "det er bedre at vove noget end at dø langsomt af sult og tørst i dette hul eller måske blive opdaget og myrdet med koldt blod. Desuden er vi rejst en lang vej for at finde denne indianer, og benytter vi os ikke af denne lejlighed, da tilbyder der sig måske ingen mere."

"Og hvad siger du, Molas?" spurgte jeg.

"Jeg siger, at señoren taler vise ord, og at det er mig ligegyldigt, hvad vi gør, for hvilken side jeg end vender mig til, så venter døden mig dog på min vej."

En for en krøb vi da atter gennem hullet, og ved månens lys ledte Luisa os gennem kammeret til stedet mellem sengene, hvor abbedens portræt hang. Billedet, der er malet på en stor træplade, er en snedigt indrettet dør, kan lukkes op og i.

Gennem denne dør gik vi nu, hvorefter Luisa lukkede den efter sig, bød os holde hinanden i hænderne og forholde os tavse. Endelig tog mig i hånden, og førte os igennem flere gange, indtil hun til sidst hviskede:

"Vær nu forsigtige, for nu kommer vi til det sted, hvorfra I må lade jer falde ned i kapellet, og der er en trappe til højre."

Vi passerede trappen og drejede om et hjørne, idet Luisa blev ved at lede os.

I næste øjeblik væltede hun tilbage i mine arme, idet hun forfærdet hviskede: "Hellige Guds moder! Spøgelser! Spøgelser!" og havde jeg ikke holdt fast i hende, ville hun være flygtet. Nu skubbede jeg hende frem foran mig og stod snart i en niche – den, jeg har vist Dem, señor Jones – der befandt sig omtrent ti fod oven over kapellets gulv og som flere andre steder her i huset var således anbragt, at abbeden eller en af

munkene herfra kunne se og høre alt, hvad der foregik i kapellet, uden selv at blive set.

Men det er jeg vis på, at ingen abbed eller prior nogen sinde har set et så sælsomt syn, som det, der denne nat her mødte mit øje. Kapellets kor var klart oplyst af månens stråler, der strømmede ind gennem det ituslåede vindue, samt af en lampe, der stod på stenalteret. Inden for lampens lyskreds stod fire mennesker, nemlig Don Pedro og hans søn, en gammel indianer og en pige.

På begge sider af alteret rejste der sig – som det stadig er tilfældet – to udskårne træsøjler, der foroven endte i englefigurer, og til disse søjler var den gamle indianer og kvinden bundet på en måde, der gjorde dem ganske hjælpeløse, idet deres hænder var snøret sammen bag om søjlen. Mit blik fængsledes først af kvinden, der stod mig nærmest, og skønt hun var udtæret af kval og hunger, skønt hendes dragt var forreven og hendes hår uredt og det stolte ansigt forvredent af smerte og magtesløs vrede, undrede jeg mig nu ikke over, at Molas og Don Pedro havde talt i så høje toner om hendes skønhed.

Vel var hun indianer, men en indianer som jeg aldrig før havde mødt dem, for hendes hud var næsten hvid, og det mørke, bølgende hår hang i svære lokker ned til hendes knæ. Ansigtet var ovalt og havde fine træk, og i det strålede et par vidunderlige, mørkeblå øjne, mens den tynde, hvide kjortel, hun bar, åbenbarede en rank og fintbygget figur.

Så sørgelig en tilstand den unge pige end befandt sig i, så var oldingens, hendes faders, der ikke var nogen anden end den Zibalbay, vi var draget ud for at finde, dog endnu værre. Som

Molas havde beskrevet ham, var han mager og meget høj med hvidt hår og skæg, vilde og høgeagtige øjne og ørneagtige træk, og Don Pedro havde heller ikke løjet, da han sagde, at han lignede en konge. Hans kjortel var blevet revet af ham, så at han var halvt nøgen, og på hans pande, bryst og arme var der blod og røde striber, der tydeligt nok hidrørte fra en ridepisk, som lå brækket ved hans fødder.

Det var ikke vanskeligt at gætte, hvem der havde brækket den, for foran oldingen stod Don José tungt åndende af anstrengelse og tørrede sveden af panden.

"Han er stædig som et muldyr," sagde han til faderen på spansk. "Spørg engang pigen, hun er måske blevet mør, nu hun har set, hvorledes det er gået faderen."

Don Pedro lod sig glide ned ad alterets skranke, hvor han havde siddet, trådte hen til kvinden og stirrede på hende med sine glansløse øjne.

"Min kære," sagde han til hende i mayasproget, "dette syn må gøre dig ondt. Gør nu en ende på alt dette ved at fortælle os om det sted, hvor der er gemt så meget guld."

"Skal det end være med mit sidste åndedræt, min datter," afbrød Zibalbay ham her, "så byder jeg dig intet at åbenbare, selv om du ser dem myrde mig tomme for tomme for dine øjne."

"Ti, din hund!" råbte Don José og slog ham over munden med den knyttede næve.

"Åh, blot jeg dog var fri og kunne hævne dig!" gispede pigen, idet hun rev og sled i sine bånd.

"Ikke så ivrig, min kæreste!" sagde Don José, "vent kun lidt, så skal du få dig selv at hævne tillige med din fader. Hvis han ikke

vil lukke munden op, så tænker jeg nok, vi skal finde udvej til at få dig til at tale, men jeg vil helst ikke have nødig at skulle fare for hårdt frem mod dig, hvis du ikke tvinger mig til det.. Du er for smuk, alt for smuk."

Pigen gyste af frygt og had, men sagde intet.

"Hvad skal vi nu prøve ham med?" sagde Don José til faderen; "hedt stål eller koldt? Tag en bestemmelse i en fart, for jeg er snart træt af dette her. Nå, vil du ikke, så vil jeg – ræk mig macheten der. Nå, min ven," fortsatte han, henvendt til indianeren, "nu beder jeg dig for sidste gang om at sige os, hvor det tempel med guldet er, som du talte med din datter om."

"Et sådant findes slet ikke, hvide mand," svarede han tvært.

"Så? Vil du da ikke forklare mig, hvor du fandt de guldstykker, som vi tog fra indianeren, der havde fået dem af dig, og hvor denne machete er kommet fra." Dermed pegede han på våbnet, han holdt i hånden.

Det var et våben af stor skønhed, så vidt jeg kunne se derfra hvor jeg stod; smedet, ikke af stål, men af hærdet kobber, og i stedet for håndtag havde det en kvindelig figur med udstrakte arme, smedet af massivt guld.

"Jeg fik den foræret af en ven, men hvor han har fået den fra, ved jeg ikke," sagde indianeren.

"Se, se," svarede José med en rå latter; "det kunne dog være, at du snart kom i tanker om det. Åh, fader, varm spidsen af daggerten lidt i lyset, mens jeg fortæller vor gæst, hvad han og hans datter har at vente sig."

Don Pedro nikkede, tog macheten og holdt dens spids ind over flammen, mens Don José bøjede sig frem og hviskede noget ind i indianerens øre, idet han nu og da pegede hen på

pigen, der overvældet af smerte og rædsel var sunket sammen, så at hun var halvt skjult af sit kraftige hår.

"Er I hvide mænd da djævle?" sagde oldingen til sidst med en stønnen, der syntes at bryde frem fra hans hjertes inderste dyb. "Og er der slet ingen lov eller retfærdighed iblandt jer?"

"På ingen måde, min ven," svarede José, "vi er skam meget rare mennesker; men tiderne er hårde, og man skal jo leve. Loven bryder vi os ganske vist ikke noget om i disse egne, og jeg har aldrig hørt, at udøbte indianerhunde kunne kræve retfærdighed. Men nu spørger jeg for sidste gang, vil du føre os til stedet, hvor du har guldet fra, og efterlade din datter her som gidsel tor vor sikkerhed?"

"Aldrig!" udbrød indianeren. "Bedre, at vi to døde hundrede gange, end at mit folks ældgamle hemmelighed skulle åbenbares for sådanne som jer!"

"Nå, så der er dog en hemmelighed! Fader, er sværdet blevet varmt?" spurgte José.

"Vent et minut endnu, min søn," sagde den gamle og drejede roligt spidsen i flammen.

Således var det optrin, vi overværede, og de ord, der forfærdede os.

"Det er tid at skride ind," hviskede señoren, idet han lagde hånden på murkanten og ville til at springe ned.

Men i det samme kom jeg i tanker om noget og trak ham tilbage i passagen.

"Måske døren er åben," sagde jeg.

"Vil I gå den vej?" spurgte Luisa.

"Ja," svarede jeg, "vi må frelse disse mennesker eller dø med dem."

"Så farvel, señores; jeg har nu gjort, hvad jeg kan, for jer; nu må alle helgener vogte og bevare jer, for jeg kan ikke lede jer mere, for ser de mig, da vil de dræbe mig, og jeg har et barn, for hvis skyld jeg gerne vil leve." Dermed gled hun fra os som en skygge.

Vi krøb fremad ned ad trappen. Ved dens fod var der en lille dør, der, som vi havde håbet, stod på klem. Vi rådslog et øjeblik hviskende, og derefter krøb vi videre i mørket hen imod lyskredsen ved alteret. Nu havde Don José den glødende machete i hånden.

"Se op, min søde, se op," sagde han til pigen og klappede hende på kinden. "Nu skal jeg til at døbe din kære fader efter vor religions skik ved at mærke ham med et kors på panden." Han nærmede den glødende machetespids til indianerens ansigt.

Men i samme øjeblik klemte Molas bagfra hans hænder ind til kroppen, så at våbnet faldt fra ham, mens jeg gjorde det samme ved Don Pedro og holdt ham så fast, at han slet ikke kunne røre sig, lige meget, hvor meget han kæmpede.

"Hvis I råber, er I dødsens!" sagde señoren, idet han tog macheten op og satte dens hede spids mod Josés bryst, hvor den langsomt brændte sig ind gennem tøjet.

"Hvad skal vi nu gøre med disse mænd?" spurgte han.

"Dræbe dem, som de ville have dræbt os," svarede Molas, "eller, hvis De ikke har mod til det, så løs oldingen dér og lad ham hævne sig på dem."

"Hvad siger du, Ignatio?"

"Jeg begærer intet menneskes blod," svarede jeg, "men for vor egen sikkerheds skyld er det bedst, at disse elendige dræbes.

Skån dem derfor ikke!"

Men nu begyndte Don Pedro at vræle som et lille barn, mens den heltemodige José brast i gråd og bad for sit liv, idet han vred sig ynkeligt, for dolkespidsen brændte ham.

"De er jo en engelsk gentleman," stønnede han, "De vil da ikke slagte en hjælpeløs mand som en okse!"

"Som om De ikke ville slagte os i kammeret derovre – os, der endog frelste Deres liv," svarede señoren. "Men alligevel har De ret, jeg kan ikke gøre det, fordi jeg, som De siger, er en gentleman. Molas, løs den hund, og prøver han på at løbe, så stik ham ned. José Moreno, De har et sværd ved siden, og jeg har et i min hånd, jeg vil ikke myrde Dem, men vi har en strid, og den vil vi nu afgøre straks her på stedet."

"Du er gal, señor," sagde jeg, "at du således vil vove dit liv; så vil jeg hellere selv dræbe ham."

"Vil De slås, hvis jeg løser Dem, José Moreno?" spurgte han uden at svare mig, "eller vil De dræbes, som De står?"

"Jeg vil slås," svarede han.

"Godt; løs ham da, Molas, og vær parat med din kniv."

"Jeg befaler dig –" begyndte jeg; men manden var allerede løs, og señoren stod og ventede på ham med ryggen mod døren og med den indianske machete i hånden.

José så sig om som for at søge et middel til flugt, men han fandt intet, for foran ham var macheten og bag ved Molas' kniv. I nogle øjeblikke stod de således over for hinanden i lyskredsen, mens månens stråler spillede over deres hoveder. Vi andre så til i tavshed, og den indianske pige strøg håret fra ansigtet og bøjede sig frem så langt hendes bånd tillod det, for at hun kunne se striden på liv og død mellem ham, der havde forhånet

og pint hende, og den ædel udseende, hvide mand, der var trådt frem fra mørket for at bringe hende frelse.

Det var en sælsom scene, for modsætningen mellem lys og mørke, godt og ondt er ikke større end den, der var imellem disse to mænd, og hvad der gjorde den endnu mere sælsom, var tiden og stedet. Bag ved dem var det svagt oplyste, øde kapel, foran dem stod det hellige krucifiks og Guds vanhelligede alter, og under deres fødder lå de hensovede døde, hvis ånder måske iagttog dem lige så spændt som vi, de levende. Ja, denne midnatstime, hvor død og hævn udspillede sig i Guds hus var meget mærkelig, og endnu i dag fryser mit blod til is i mine årer, når jeg tænker på det.

Fra det øjeblik, jeg så dem overfor hinanden, frygtede jeg ikke noget øjeblik for kampens udfald. Sejren stod skrevet i señorens rolige træk og især i hans store, blå øjne, der pludselig var blevet strenge som en hævnens engels, mens Josés ansigt kun fortalte om vanmægtigt raseri og bundløs fortvivlelse. Han stod foran sin død, og rædslen ved at se den nærme sig, gjorde ham rædselsslagen.

Dog var det ham, der slog det første slag. Han sprang frem og rettede et fortvivlet hug mod señorens hoved, men denne undgik det ved at springe til side, og jog macheten igennem sin fjendes venstre arm. Med et smertensskrig sprang mexicaneren tilbage, fulgt af señoren, som han huggede efter den ene gang efter den anden, men uden nytte, for hvert hug blev pareret.

Nu var han kommet inden for alterets skranke, og nu stødte han med ryggen mod en af de udskårne søjler – den, pigen var bundet til. Længere kunne han ikke fly, og her blev han stående og huggede vildt omkring sig, så at kvinden på den anden side

af søjlen måtte krybe sammen på gulvet for at undgå at blive ramt af hans sværd.

Så kom slutningen, da señoren, der ventede på sit snit, pludselig fo'r ind på ham, men kun for straks at træde tilbage, så at det rasende slag, der var rettet mod hans hoved, med et højt brag ramte marmorgulvet, hvor mærket af det endnu kan ses. Før José, hvis arm var blevet lammet af slaget, kunne løfte den på ny, sprang señoren igen ind mod ham og stødte til af al magt. Denne gang ramte han sit mål og gennemborede mexicanerens hjerte, så at han faldt om og døde med det samme.

Men nu må jeg fortælle om min egen tåbelighed, der nær kunne have bragt død over os alle. Som allerede fortalt holdt jeg fast om Don Pedros arm, men i min spænding og ophidselse slappedes mit greb, så at han med et pludseligt ryk rev sig løs og var borte, før vi vidste af det.

Jeg sprang efter ham, men det var for sent, for da jeg nåede døren, blev den slået i for næsen af mig, og jeg kunne ikke åbne den, for indvendig havde den hverken nøgle eller håndtag.

"Flygt," råbte jeg, idet jeg styrtede tilbage til alteret; "han er undsluppet og vil snart være her med de øvrige."

Señoren havde set det og var allerede i færd med at overskære de reb, der bandt pigen, mens Molas løste faderen. Nu sprang jeg op på alteret – må denne helligbrøde blive mig tilgivet – og derfra op i vinduet, hvorfra jeg rakte hånden ned, greb Zibalbay om håndleddet og trak ham med stort besvær op til mig – han var for gammel og stiv til at springe – hvorefter jeg bad ham om uden ængstelse at lade sig glide ned til jorden, der ikke var mere end ti fod neden for os. Derefter kom hans datter, så

señoren og til sidst Molas, så at vi tre minutter efter Don Pedros flugt stod uskadte uden for kapellet imellem havens buske.

"Hvorhen nu?" spurgte jeg, for stedet var fremmed for mig.

Pigen, Maya, så sig omkring og skottede derefter op mod himlen.

"Følg mig," sagde hun, "jeg ved en vej," og hun ilede af sted gennem haven.

Snart kom vi hen til en mur af en mands højde, og bag ved den stod en tyk hæk af aloer. Vi klatrede over muren og trængte gennem aloerne, dog ikke uden at få nogle rifter, for de var fyldt med skarpe torne – og nu befandt vi os i en majsmark. Her standsede pigen og så igen på stjernerne, men i det samme hørte vi råb bag ved os og så lys bevæge sig frem og tilbage i *hacienda*en.

"Vi må skynde os af sted, ellers er vi dødsens," sagde jeg; "Don Pedro har vækket sine folk."

Da styrtede hun sig ind i majsmarken, og vi fulgte hende. Der var ingen sti, og stænglerne, der var meget høje og stive, snoede sig om vore fødder og rystede hele byger af dug ned over vore hoveder, så vore klæder blev så fyldt med vand som en svamp. Men vi blev ved at arbejde os frem, idet den ene fulgte efter den anden, indtil vi efter et kvarters forløb slap ud af majsmarken og stod ved skovens rand.

"Holdt," sagde jeg. "Hvor går vi hen? Vejen ligger til højre, og hvis vi følger den, kan vi måske nå en landsby."

"For at blive fængslet som mordere," afbrød señoren mig. "Du glemmer, at José Moreno er faldet for min hånd; og hans fader vil sværge os vort liv fra, eller i det mindste vil han få os kastet i fængsel. Nej, nej, vi må skjule os i skoven."

"I gode mænd," sagde den gamle indianer, idet han for første gang tiltalte os, "jeg kender et hemmeligt sted i skoven, en ældgammel ruin, hvor vi kan søge tilflugt en tid, hvis vi kan nå den. Men først vil jeg spørge jer, hvem I er?"

"Mig burde I dog kende, Zibalbay," sagde Molas; "for jeg er den mand, som I sendte for at søge efter ham, I ønskede at finde, Hjertets herre og vogter." Han pegede på mig.

"Er du den mand?" spurgte indianeren.

"Det er jeg," svarede jeg, "og meget har jeg lidt for at finde dig, men det er der nu ikke tid til at tale om. Før os til dit skjulested, for vi er i stor fare."

Atter gik pigen foran, og vi ilede fremad ind i skoven. Ofte snublede og faldt vi i mørket, indtil dagen brød frem i øst, og vore forfølgeres råb døde hen.

10. Hvorledes Molas døde

Vi hvilede nogle få minutter for at puste ud, og så ilede vi fremad igen. Foran gik pigen Maya, vor fører, som señoren holdt i hånden, mens Zibalbay fulgte bagefter, understøttet af Molas og mig. I begyndelsen havde disse to løbet lige så hurtigt som vi andre, men nu begyndte sulten, rædslerne og pinslerne, de havde døjet, at gøre sig gældende, så at vi tid efter anden måtte standse for at hvile. Det var ikke så mærkeligt, for i fem dage havde de intet spist, for det var Don Pedros hensigt at sulte hemmeligheden ud af dem. Dette ville han sikkert også have opnået, eller de ville være døde af sult, hvis de ikke havde haft en vis blanding af cocablade, malet kød og andre ingredienser hos sig. Zibalbay kendte hemmeligheden ved tilberedningen af dette indianske fødemiddel, og ved hjælp af dette havde han og hans datter vandret over udstrakte ødemarker, for så vidunderlig er dets næringskraft, at et stykke, ikke større end en geværkugle, er tilstrækkeligt for et menneske i et døgn, selv når vedkommende skal gå langt eller arbejde hårdt. Ved dette fødemiddel havde de holdt sig oppe til stor forbavselse for deres bødler, der ikke kunne opdage, hvorfra de fik deres styrke. Dog er det mere en stimulans end virkelig føde, og så stor var deres trang til at få noget rigtigt at spise, at de, mens de løb, plukkede kolberne af majsen og spiste kornene.

Vor vej gik igennem en tropisk skov, der var så tæt, at der selv i det klareste solskin var tusmørke derinde. En mængde vældige træer groede der, hvis stammer var oversået med orkideer og bregner, eller her og der fyldt med store guirlander af gråt

spansk mos, som gav træerne et fremmedartet og unaturligt udseende. Store slyngplanter snoede sig fra træ til træ, nogle af dem tykkere end en mands talje, og under dem var jorden dækket med nogle bløde vækster, som i Mexico vokser til en højde af ti-12 fod, og – som señoren fortalte mig – i England dyrkes i haverne under navn af pilerod. Langsomt og med megen møje trængte vi os gennem dette tætte væv af planter. Snart måtte vi kravle over omstyrtede, bregnebevoksede træstammer, snart måtte vi fod for fod sno os ind mellem slyngplanternes tykke stængler, og snart hang vi fast i og blev revet til blods af kroglignende torne. Intet vindpust trængte ind i denne tykning, og den stillestående luft, der var kvalm af mange slægtleds forrådnelse, var nær ved at kvæle os, og sveden trængte frem gennem hver pore i vor hud. Kun en gang imellem blev stilheden brudt under det murtætte løvtag af en gryntende abe eller ved, at et eller andet kæmpestort træ efter at have levet i flere hundrede år faldt til jorden med tordenlignende brag.

Skoven, der ellers forekom så livløs, var befolket af millioner af insekter, allesammen giftige. *Garrapatas*, små grå fluer, skovhvepse, og sorte og røde myrer pinte os med deres stik og bid, til vi stønnede højlydt af smerte og kval, men hurtigt kom i tanker om den fare, vi stod i, og fortsatte fremad.

Således forløb vel et par timer, da nåede vi en lille flod, som løb gennem skoven, og ved den standsede vi for at drikke og afkøle vore opsvulmede hænder og fødder. Zibalbay sank udmattet om ved bredden, og jeg bragte ham vand i min hat, mens hans datter satte sig på en sten i vandet og lod det flyde over sine fødder, der var ophovnede af myrebid og blødte af sår fra tornene og det skarpe græs. Straks efter, at hun havde sat

sig, så hun op til señoren, der stod på bredden og talte med mig, og med en håndbevægelse bad hun ham om at sætte sig ved hendes side.

"Hvad er dit navn, hvide mand?" spurgte hun.

"James Strickland."

"James Strickland," gentog hun med noget besvær; "jeg takker dig, James Strickland, fordi du reddede min fader fra pinsler og mig for hån, og for denne din dåd er jeg, Hjertets Maya, som mange har tjent, nu din tjenerinde for bestandig."

"Du burde først takke min ven, Don Ignatio," sagde han og pegede på mig.

I nogle få øjeblikke så hun prøvende på mig, så svarede hun: "Ham takker jeg også, men jeg takker dig mest, for din hånd reddede mig fra den afskyelige mand og frelste os."

"Det er for tidligt at takke os," sagde han, "vi er endnu ikke undsluppet faren."

"Jeg frygter den ikke mere, nu vi er borte fra det forfærdelige hus," sagde hun i en nærmest ligegyldig tone, "for vi er godt på vej til vort skjulested. Desuden – hvorledes skulle de kunne finde os i denne skov? Hør! – hvad var det?"

Mens hun talte, nåede en svag lyd os fra det fjerne – en lyd som af en klokke, der blev ringet med langt, langt borte.

"Således vil de finde os," udbrød señoren og sprang op. "Hører du, Ignatio? Hundene har fundet vort spor. I hvilken retning skal vi nu løbe, Maya?"

"Langs med denne strøm."

"Så må vi gå videre i vandet," sagde señoren. "Det er vor eneste udvej, for der kan hundene ikke spore os."

Nu begyndte vi at stavre gennem strømmen, så hurtigt bundsten og Zibalbays træthed tilstedte det.

Heldigvis var den hverken bred eller dyb, men dog faldt det os undertiden besværligt at stå oprejst i hvirvlerne, og to gange var vi nødt til, da vi ikke turde betræde bredden, at svømme over dybere småsøer, hvilket vi gjorde i stor frygt for at blive overfaldet af alligatorer.

I over en time gik vi på denne måde ned ad strømmen, indtil Maya pludselig gjorde holdt og sagde, at hvis vi ville nå den bygning, hvor de havde haft tilhold, så måtte vi nu forlade vandet og gå ind i skoven. Vi var nu fuldstændig udmattede – ja, Zibalbay endog så meget, at hvis ikke han blev båret, ville han næppe kunne holde ud blot en mil endnu – så skønt det var meget farligt for os at gøre dette, nølede vi dog ikke, men gik straks i land, ikke mindst fordi vi hørte, at vi var i nærheden af ruinen, og at der var føde at få i den. Omtrent tre hundrede skridt fra flodbredden kom vi op på en høj, der var helt bevokset med træer, og fra hvis grund store masser af tilhuggede sten stak frem.

"Dette er stedet," gispede Zibalbay, "se, deroppe over os er templets mure, og her er trappen, som fører derop." Han pegede på en meget høj, halvt hensmuldret stentrappe, der næsten var skjult af bregner og buske og førte fra pyramidens fod til den ældgamle helligdom på dens top. Denne trappe klatrede vi nu op ad med stor forsigtighed, og Molas måtte bære Zibalbay på sin brede ryg, for den gamle indianer var så udmattet, at det var den eneste måde, vi kunne få ham op ad trinnene.

Trappen var bygget med tre afsatser; den øverste af disse var næsten helt sammenstyrtet og endte ved, hvad der fordum havde været en bred og prægtig terrasse, men nu kun var et kaos af nedstyrtede sten, mellem hvilke der voksede buske, ja endog temmelig store træer. Over det øverste af trappen hvælvede sig endnu en kæmpemæssig bue med udhuggede figurer af guder og dyr. Denne bue befandt sig i forfaldenhedens sidste stadium, og den øverste del af den – en murmasse, der må have vejet mellem et og to hundrede tons – var omtrent helt blevet skilt fra det øvrige ved tidens og regnens indvirken, og hang truende over trappens øverste trin. Ja, så svag var den forbindelse, der endnu var tilbage mellem den og den øvrige mur, at det ved første øjekast så ud, som om den straks ville til at falde. En nærmere undersøgelse viste imidlertid, at den blev holdt på sin plads af tre-fire store rødder, der hørte til et træ, som voksede på det øverste af buen, og som i tidens løb var vokset dybt ind i sidepillernes revner og videre ned i jorden. Bag ved buen, på den anden side af terrassen hævede tempelruinen sig – en lang, enetages bygning med et fladt tag, hvorpå der voksede en mængde buske og palmer.

Maya gik ind gennem templets midterste dør og førte os ind i et kammer, der over alt var prydet med udhuggede slanger. Dette kammer havde øjensynlig nylig været beboet, for det var gjort rent, og på gulvet lå der aske og småstykker af forkullet træ. I et hjørne lå der også en stabel af forskellige ting, dækket med en kappe, som Maya skyndte sig at tage væk, hvorved et lerkar kom til syne, samt en kobberøkse, der var forarbejdet på lignende måde som den machete, señoren dræbte José med, to

mærkeligt formede pusterør med en forsyning af forgiftede pile og endelig forskellige poser, der indeholdt tørret kød, bønner og cocadej.

"Alt er i behold," sagde hun, "lad os nu spise, at vi kan samle kræfter til at møde faren."

Mens vi med stort velbehag spiste os mætte i tørret kød, sagde señoren til mig, at han håbede, vore fjender havde opgivet forfølgelsen.

"Du kender kun lidet til disse mænd, når du kan tro det," sagde jeg. "For deres egen skyld må de se at indhente os, og desuden vil Don Pedro sikkert søge at hævne sin søns død. Vort eneste håb er, at hundene må miste vort spor i vandet, eller at varmen har ødelagt det, der hvor vi gik i land. Men jeg er rigtignok bange for, at dette er et forfængeligt håb, siden jorden altid er fugtig under træerne."

"Hvad mener du da, at vi skulle gøre?" spurgte han. "Bryde op igen, eller blive her?"

"Vi må blive her, señor, fordi vi ikke kan drage videre, med mindre vi vil forlade oldingen og hans datter. Desuden ville de have let ved at overmande os ude i skoven; men her er det vanskeligt for dem at klatre op, og her kan vi dog i det mindste dø kæmpende. Lad os belave os på det værste, señor."

"Hvordan skal vi belave os," spurgte han, "når vi intet andet har at kæmpe med end macheter og indianske pusterør? Vort krudt er fugtigt, og vil næppe fænge, så bliver vi angrebet, er vi sikre på at dø."

"Det kan forekomme således," svarede jeg; "og dog – hvis det behager Gud, kan vi vel bjærge livet. Der henne ligger der sten i

overflødighed, lad os stable dem op under buen, måske kan vi dræbe nogle af vore fjender ved at rulle dem ned ad trappen."

Dette gjorde vi, mens Maya opmærksomt iagttog os. Til sidst var stablen færdig, og da vi ville til at forlade den, hørte vi en hund gø nede ved floden, og derefter lyden af mænd og heste, der trængte igennem skoven. En lille stund stirrede vi på hinanden i tavshed; så sagde Molas: "Der er de."

"Hvis det er rigtigt, så ønsker jeg, de vil komme snart," sagde señoren.

"Hvorfor, hvide mand? Er du bange?" spurgte Maya.

"Ja, meget bange," svarede han med en lille latter, "for overmagten er stor, og vi vil snart blive dræbt, det vil sige vi mænd. Er du ikke også bange for denne udsigt?"

"Hvorfor skulle jeg være det?" svarede hun med en skuldertrækning og et smil; "kommer det så vidt, vil jeg også blive dræbt og skånet for den lange hjemrejse."

"Hvorledes kan du være vis på det?"

"Således," svarede hun og holdt en lille pusterørspil hen for hans øjne. "Når jeg prikker mig selv med denne," dermed berørte hun den store halsåre, "så vil jeg et minut efter sove, og to minutter efter være død."

"Jeg forstår, men hvordan kan du, der er så ung og smuk, tale så let om døden?"

"Det skyldes, señor, at jeg ikke har fundet livet så let," svarede hun med et suk, "og at jeg ikke ved, hvad der venter mig i fremtiden. Men jeg ved, at når vi sover i Himlens Hjerte, så finder vi fred – og måske mere."

"Det vil jeg håbe," sagde señoren. "Men se, der kommer de!" udbrød han i det samme og pegede på en flok mænd – syv eller

otte var der – som kom til syne ved pyramidens fod. De tre red på nogle muldyr, som de nu stod af og bandt ved træerne.

"Nu sker det," vedblev han, idet han rystede sig som en hund, der lige kommer op af vandet. "Gud alene ved, hvor mange af os, der stadig er i live, når denne dag er til ende."

I det han talte, nåede en af mændene foden af trappen. Han holdt i en snor en stor hund, der straks begyndte at snuse til stenene og derefter løftede hovedet og gøede stærkt, hvorpå hele banden opløftede et højt råb, for de vidste, at de nu havde fanget os. Alligevel kom de ikke straks op imod os, men stak hovederne sammen og rådslog ivrigt. Vi så på hinanden i fortvivlelse, for vor stilling var i sandhed fortvivlet. Flygte kunne vi ikke, og vi havde ingen våben at forsvare os med, derfor var vi overbeviste om, at vi snart ville komme til at miste livet for disse morderes hænder, hvis de da ville være så barmhjertige at dræbe os straks. Señoren skjulte sit ansigt i hænderne nogen tid, så løftede han blikket og sagde:

"Kan vi forhandle med dem, Ignatio?"

"Umuligt," svarede jeg, "hvad har vi at give dem, som de ikke selv kan tage?"

"Så er der nu intet andet at gøre end at kæmpe og dø så mandigt som muligt," sagde han. "Dette er altså enden på vor søgen efter den gyldne stad – den har ikke været lykkelig, Ignatio."

Nu rejste den gamle Zibalbay, der havde ligget sammenkrøbet på jorden ved siden af os, sig og sagde:

"Venner, hvorfor flygter I ikke; I kan sikkert finde en vej ned ad pyramiden på den anden side, og i skoven kan I skjule jer for disse mænd."

"Hvorledes skulle vi kunne flygte," svarede señoren, "når De ikke har kræfter til at kunne gå så meget som ét skridt?"

"Jeg er gammel og parat til at dø," svarede han, "forlad mig kun her; når min time kommer, skal jeg nok vide at slippe ud af disse uslinges greb. Min datter, gå du med dem. Du har det hellige symbol, og får du lykke til at undslippe, og det viser sig, at denne fremmede er manden, som vi søgte, så før ham til vort hjem, at det må gå, som guderne har bestemt."

"Nej, fader," sagde Maya og slyngede armene om faderens hals. "Vi vil leve eller dø sammen. Disse señorer kan gå, om det behager dem, men jeg bliver hos dig."

"Det gør jeg også," sagde Molas, "for jeg er nu træt af at flygte for døden, der stedse er i hælene på mig. Nu er det desuden også for sent at tale om flugt, for se, nu kommer de alle otte op ad trappen med Don Pedro og amerikaneren i spidsen."

Jeg så efter – det var sandt. De var allerede nået til den første afsats.

"Åh, blot vi dog havde et par rifler," sukkede señoren.

"Det er unyttigt at klage for det, vi ikke har," svarede jeg. "Gud kan hjælpe os, om Han vil, og vil Han ikke, da må vi bøje os for Hans vilje."

Nu blev der stilhed, kun afbrudt af Zibalbays stemme, for oldingen, der stod bag os, løftede hænderne mod himlen og nedbad sine guders hævn over vore fjender. Gennem træerne og buskene kunne vi se, at mændene allerede var begyndt at stige op til den anden afsats.

"Kom, lad os dog gøre noget," sagde señoren, og med disse ord løb han hen til den stabel af sten, vi havde samlet, og råbte til os, at vi skulle komme og hjælpe ham med at rulle de

tungeste ned på fjenden. Dette gjorde vi også en lille tid, men uden virkning, for stenene stødte mod træstammerne og tog en anden retning, og desuden søgte fjenderne dækning ved siderne af trappen, hvorfra de åbnede en så heftig ild på os med deres rifler, at vi blev nødt til at trække os tilbage og søge skjul bag buen.

Snart havde de nået den tredje afsats, hvor de standsede for at puste ud. Da var det, at Molas greb et af pusterørene og løb ud på terrassen, fulgt at señoren, skønt hvad han ville der, kunne jeg ikke begribe, da han ikke forstod at bruge dette våben. Før mændene nedenfor havde set dem, havde Molas sat pusterøret for munden og sendt den forgiftede pil ned iblandt dem, og den traf amerikaneren Smith lige i struben. Jeg så ham løfte hånden for at trække pilen ud, men derpå faldt han pludselig til jorden. I samme øjeblik peb en regn af kugler gennem buen, rettet mod Molas og señoren, der flygtede tilbage i skjul. Jeg så Molas falde, og señoren bøje sig ned og løfte ham op, og i det samme så jeg en rød plet på hans ansigt. I næste øjeblik var de i sikkerhed.

"Er du såret?" spurgte jeg señoren.

"Nej, nej," svarede han, "min kind blev kun strejfet af en kugle, det er det hele. Men se efter Molas, han er ramt i siden."

"Lad mig kun være," sagde Molas, "det er intet."

Vi blev tavse. Kun Maya græd sagte, idet hun søgte at standse blodet, der flød fra señorens kind, med spindelvæv, som hun samlede mellem stenene.

"Græd ikke," sagde han, "der vil snart blive andre skrammer, som ikke kan forbindes. Hvad vil du gøre?"

Som svar viste hun ham den forgiftede pil, hun havde i hånden.

"Jeg kan ikke sige dig noget bedre," sagde han. "men nu vil jeg sige dig farvel. Jeg er glad over at have truffet dig, og jeg håber, at vi igen må mødes hisset." Han så op mod himlen. "Men nu må du nok helst sige farvel til din fader, for vor tid er kort." Hun nikkede og gik hen til oldingen, der stod tavs og strøg sit grå skæg, tog ham om halsen og kyssede ham ømt.

Med forsigtighed kiggede vi nu ud og så, at mændene havde trukket Don Smith hen til siden af trappen, hvor nogle af dem støttede ham, mens han døde af giften; andre kiggede opmærksomt opad for at gribe lejligheden til at skyde os, så snart vi viste os på terrassen. Det var snart forbi med ham, og under lydelige forbandelser begyndte hans kammerater med stor forsigtighed at stige op ad den tredje terrasse, for de frygtede en snare.

"Kan der da slet intet gøres for at forsvare vort liv?" udbrød señoren med dump røst.

Ingen svarede, men Molas, der stod med den ene hånd presset mod såret i siden og den anden for øjnene, løb pludselig ind i kammeret bag ved os og kom straks efter ud igen med kobberøksen. Uden at sige et ord klavrede han derefter i stor hast op ad den store bues ene sidepille, indtil han stod i revnen lige under det øverste af buen, der kun blev holdt på sin plads af trærødderne. Idet han med venstre hånd holdt sig fast i en slyngplante, førte han med højre hånd det ene hug efter det andet mod de største af trærødderne og overhuggede dem en for en. Nu så vi, hvad han havde i sinde: at styrte de to hundrede tons murværk ned ad trappen over morderne.

"Ved Himlen! Der er svaret på mit spørgsmål," sagde señoren. Derefter råbte han: "Kom ned, Molas, falder buen, da vil du også falde ned og knuses!"

"Det betyder intet," svarede han, "min time er nu kommet; kuglen der ramte mig i siden, har revet noget i stykker i mig, så jeg må forbløde. Som jeg allerede længe har frygtet, er det min skæbne at dø, her på dette sted. Bed for min sjæl, og nu farvel!"

"Farvel, du brave helt," sagde señoren. "Jeg har ingen økse, ellers ville jeg komme op til dig."

"Farvel, Molas, min broder, Hjertets sande tjener," sagde jeg; "det er jeg vis på, at du ikke skal savne din belønning."

Nu var tre af rødderne hugget over; men den fjerde og største, der var tykkere end en mands ben, var endnu tilbage, og denne begyndte Molas nu at hugge fortvivlet på.

"Er de nær?" gispede han, idet spånerne fløj til alle sider.

Vi kiggede ud gennem buen og så, at banden havde gjort holdt omtrent halvfjerds fod neden for os, idet de frygtede, de vidste ikke selv hvilket, for de hørte øksens dumpe slag, men kunne ikke forstå, hvad det betød. En af dem talte til Don Pedro og ville øjensynlig formå ham til et eller andet, som han dog ikke ville gå ind på, og på den måde spildte de to minutter, før de til sidst fik ordre til at styrte op ad den sidste del af trappen og tage templet med storm.

To minutter – det var ikke lang tid, men det betød alverden for os, thi nu var kun en tredjedel af rodens tykkelse tilbage, og vi kunne tydeligt se på dens revnede bark, hvor stor en vægt der hang i den.

"Hurtigt!" hviskede señoren, "nu kommer de!" Men idet han talte, brækkede øksens skaft midt over, og bladet faldt til

jorden.

"Hvis roden nu holder, er vi fortabt," sagde jeg.

Men sådan skulle det ikke være, for Molas havde endnu sin svære jagtkniv, og med den huggede han rasende i træet. Ved det tredje hug begyndte det at briste, idet det langsomt blev revet itu som af en kæmpe, og idet det gav efter, flyttede den kæmpemæssige stenmasse, som roden havde holdt oppe i så mange år, sig en lille smule med en skrabende lyd. Så blev den hængende fast igen.

"Kom ned, Molas! Kom ned!" råbte señoren.

Men Molas ville ikke. Han slog endnu et slag og huggede roden over, og idet han råbte et sidste farvel, kastede han sig med udstrakte arme over mod muren. Vel var hans vægt kun som et gran at regne i sammenligning mod dens, men det så dog ud, som om det var den, der gjorde udslaget, for den vældige masse begyndte nu at bevæge sig, og det høje træ på dens top begyndte at svaje som under et stærkt vindstød. Nu gled den fremad, hurtigere og hurtigere, mens skarpe lyde som af pistolskud udgik fra dens indre, og træerne oven på den bøjede sig som siv. Nu opdagede også niddingerne dernede den fare, der truede dem, og udstødte et hyl, som jeg aldrig har hørt magen til. Nogle blev stående som lammet, mens andre styrtede nedad; kun en eneste, det var Don Pedro selv, stormede opad. Det var for sent. Den uhyre stenmasse, tres fod lang og tyve fod bred, faldt ned og tog Molas med sig i sit fald. Med et frygteligt brag styrtede den ned og knustes i tusinde stykker, der begravede trappen under sig. Ingen kuglesprøjte kunne have været så ødelæggende i sin virkning som denne stenorkan,

som intet kunne modstå; selv de store træer, der stod på dens vej, knækkedes som rør og fejedes ned mod højens fod.

Det hele varede ikke engang et minut, så var støjen døet hen, og kun en støvsky og resterne af noget, der engang havde været mennesker, fortalte, hvad der var sket. Af alle de, der havde stået på trappen, var nu kun én af vore fjender endnu i live. Det var Don Pedro, der var løbet fremad i håb om på den måde at undgå den faldende stenbue. Men han kom dog for sent; vel undgik han den store masse, men en enkelt sten ramte ham og brækkede begge hans ben og rev ham med ned på den første afsats, uden dog at dræbe ham.

Da alt var forbi, og støvet var faldet til jorden igen, sagde señoren: "Lad os se efter vor befriers lig."

Vi gik da ned, idet vi efterlod Zibalbay i templet, men vi kunne ikke finde det, og endnu den dag i dag ligger Molas' lig sikkert begravet under de store stenblokke. Derimod fandt vi flere af de andres lig, og vi tog ikke i betænkning at berøve dem deres rifler og andre ting, som vi mente kunne blive til nytte for os. Det bedste, vi fandt, var dog fire gode muldyr, der stod bundet ved træerne et stykke fra pyramiden, og af hvilke det ene var belæsset med ammunition og fødevarer, for Don Pedro havde været fast besluttet på at jage os op, om det skulle tage ham flere dage.

Vi bandt muldyrene således, at de kunne græsse, og vendte tilbage til templet med mad og drikke, som vi trængte hårdt til. På vor vej derop råbte Don Pedro til os, derfra hvor han lå, radbrækket og blødende op ad resterne af et træ.

"Vand!" råbte han "giv mig vand."

Señoren gav ham noget blandet med noget brændevin, som vi havde fundet på muldyret.

"Dit hjerte er blødt," sagde Maya alvorligt. "Jeg er vel ikke grusom, men dog tror jeg, at jeg ville have ladet denne hund dø uden at hjælpe ham."

"Vi har alle mere eller mindre vore synder at betale for, og tanken om det bør gøre os barmhjertige, især nu, da det har behaget Gud at skåne os," svarede señoren.

"Jeg dør," mumlede niddingen; "min forudanelse er slået til, jeg har fundet døden mellem ruiner. Men hvor tør jeg dø, jeg, som har været en tyv og morder lige fra min barndom?"

Señoren trak på skuldrene, for han kunne ikke besvare dette spørgsmål.

"Giv mig absolution," vedblev han, "for Guds kærligheds skyld, giv mig absolution."

"Det kan jeg ikke," sagde señoren, "det har jeg ingen magt til. Bed Gud om at forlade Dem Deres synder, for Deres tid er snart omme."

Så vendte han sig og gik, men i lang tid derefter måtte vi høre på denne onde mands sidste skrig og gudsbespottelser. Ja, de hørte ikke op før solnedgang, da Djævelen hentede det, der hørte ham til.

11. Zibalbay fortæller sit ærinde

Da vi nåede op til tempelruinen, spiste og drak vi. Derefter sagde jeg til Zibalbay, da jeg vidste, vi alligevel ikke kunne drage videre denne nat:

"For et par måneder siden sendte du Molas, min fosterbroder, den mand, der i dag døde for at frelse vort liv, til ham, der blandt indianerne er kendt under navnet Hjertets Herre. Og dette bud drog viden om, over land og sø, til han fandt ham og gav ham dit budskab."

"Til hvem gav han det?" spurgte Zibalbay.

"Til mig, for jeg er den mand, du søger, og med min staldbroder er jeg draget hid for at finde dig og har døjet mange farer og besværligheder på vejen."

"Bevis, at du er manden." Dermed gav han mig flere hemmelige spørgsmål, som jeg alle svarede på.

"Du er indviet," sagde han til sidst, "dog fattes der endnu noget. Er du i sandhed Hjertets Herre, da vis mig symbolet."

"Nej," svarede jeg, "det er dig, der søger mig, og ikke omvendt. Til Molas viste du et vist symbol, lad mig se det, før da vil jeg ikke fremvise mit."

Han så tvivlrådig omkring sig og sagde: "Dig har jeg prøvet, og denne kvinde er min datter og indviet, men hvad med denne hvide mand? Er det rigtigt af mig at afsløre Hjertet for ham?"

"Det kan du roligt gøre," svarede jeg, "for den hvide mand er min broder, og vi ét indtil døden. Han er også indviet i vort broderskab, var selv i nogen tid Hjertets Vogter, for jeg overlod det til ham, dengang jeg troede, jeg skulle dø, og derfor er dets

hemmeligheder og privilegier også hans. Det forekommer mig derfor, at vi ikke har nogen hemmeligheder for hinanden, at hans øren er mine øren og hans mund er min mund. Tal altså til os, som om vi var én mand, eller forbliv tavs over for os begge, thi jeg står inde for ham og han for mig."

"Er disse ting således, hvide mand?" spurgte Zibalbay, idet han gjorde broderskabets tegn.

"Det er de," svarede señoren og gav svartegnet.

"Så vil jeg tale," sagde Zibalbay, "jeg taler i Hjertets navn, og ve den, der forråder de hemmeligheder, han kommer til at kende under dets segl. Kom hid, min datter, og giv mig det, som du har skjult hos dig."

Da førte Maya hånden op til hovedet, tog noget frem, der var skjult i hendes rige hårfylde, og rakte faderen det.

"Er det dette, du vil se'" spurgte han og holdt talismanen op i den nedgående sols lys.

Jeg stirrede, og se! det var virkelig modparten, der svarede til den halvdel, jeg havde fået i arv fra mine forfædre, og som jeg bar om min hals.

"Ja, hvis mit syn ikke bedrager mig," sagde jeg. "Og er dette så det, du er draget så langt for at søge, Zibalbay?" Dermed fremtog jeg min halvdel af det delte hjerte.

Han bøjede sig fremad og undersøgte først den ene og så den anden, derefter foldede han hænderne, så op mod himlen og udbrød:

"Jeg takker dig, du navnløse, mine fædres gud, at du har ledet mine fjed og forundt mig at skue det, mine øjne længtes efter. Som du har ladet det lykkes hidtil, så lade du det nu også lykkes til enden."

Derefter vendte han sig mod mig og udbrød i stor henrykkelse:

"Nu er dag og nat forenede, og snart skal en ny sol opstå, vor hæders sol, og dagen er allerede ved at gry. Tag det, som du vogter, jeg vil da tage mit, for her må de ikke forenes, men hist i det fjerne. Hør nu, mine brødre, hvad jeg vil sige jer. Min fortælling vil blive kort, for siden alting er Himlens vilje, skal jeres øjne bevise det for jer, der hvor alting bliver klart, og skulle det ikke ske, så jo mindre det er nødvendigt at glemme, jo bedre. Måske, mine brødre, har I hørt sagnet om den ældgamle, uopdagede stad, vor stammes sidste tilholdssted, der er ubesmittet af de hvide erobreres fod, og helligdommen for den rene tro, der blev givet vore forfædre af den guddommelige Cucumatz, som nogle kalder Quetzal."

"Vi har hørt om den og ønsker inderligt at se den," svarede jeg.

"Er dette således," fortsatte Zibalbay, "da har I i os fundet dem, der kan føre jer til denne by, hvis *cacique* og ypperstepræst jeg er, mens min datter her er den eneste arving til disse værdigheder. I undrer jer måske over, at vi, når vi indtager en sådan stilling, drager således omkring uden ledsagere og som tiggere i de hvide mænds land. Hør da: Hjertets Stad, som den kaldes, er af alle verdens byer den allerskønneste og ældste, og fordum beherskede den alle disse lande fra hav til hav, thi dens mure er bygget af en af de brødre, som den hellige Cucumatz, den hvide gud, efterlod sin trone til. Der var en krig mellem disse brødre, og de skiltes, og hver af dem blev en nations fader. Så stor var dens magt dengang, at alle de byer, hvis ruiner nu kan findes dybt inde i disse skove, var den skatskyldige, men

som årene gik, væltede uhyre barbarhorder sig ned over grænsebyerne og tog den fra dem. Dog kom ingen fjende i nærheden af dens egne porte, og den blev endnu ved at være verdens rigeste og mægtigste stad.

Hjertets Stad er bygget på en ø midt i en sø; men mange tusinder af dens børn levede dog på fastlandet, hvor de dyrkede jorden og gravede i bjergene efter guld og ædle stene. Således blomstrede den og dens børn med den, indtil for tolv slægtled siden, da der kom tidender til dens konge om, at et hvidt folk havde erobret kejserriget ude ved havet, nedsablet dets krigere og taget folkets rigdomme, og det blev tillige sagt, at disse hvide mænd, der havde hørt om den uhyre mængde guld, som fandtes i Hjertets by, havde i sinde at opsøge og plyndre den. Da den regerende *cacique* havde overbevist sig om, at dette var sandt, rådførte han sig med sine vise mænd og med gudens orakel, som er i helligdommen, og gav derefter befaling til, at alle de, som boede på fastlandet, skulle bringes inden for byens mure, så at de hvide mænd ikke kunne finde nogen, som kunne vise dem vej. Dette skete, og i mange år søgte røverne den derfor forgæves, og til sidst troede de, at fortællingen om den vidunderlige stad kun var et sagn. Men nu kom der stor sygdom i staden, fordi den var så overfyldt – en pest, der hærgede således, at der snart blev plads nok inden for murene. Pesten ophørte, men alt som tiden gik, hjemsøgtes vore forfædre af en ny og værre bekymring. Menneskenes blod blev for gammelt og ublandet, og der fødtes kun få børn. På fastlandet var der ingen tilbage til at forny den gamle stamme, og vi har den lov, en lov, som der er dødsstraf for at bryde, at ingen mand eller kvinde

må forlade vort territorium for at opsøge sig en viv eller husbond af en anden stamme.

Således er det gået til, at folket er blevet mindre og mindre, svundet ind som sne på en bjergtop om sommeren, så at staden, der før talte snese af tusinder, nu kun tæller nogle få. Jeg, Zibalbay, har behersket staden, siden jeg var ung, og bittert har jeg sørget, fordi Verdens Hjerte, den mægtige stad, inden der er gået hundrede år, måtte blive en ørken – et hjem for døde. Men folket bryder sig kun lidt om dette, for de tænker ikke på den dag i morgen, og de ædles hjerter er blevet ligegyldige og deres øjne blinde.

Men en gammel spådom er gået i arv til os fra vore forfædre, den, at når de to halvdele af Hjertets symbol lægges ved hinandens side og forenes på alteret i den hellige stads tempel, da skal staden atter blive stor. Over denne spådom grublede jeg længe, og ofte bad jeg til den guddom, som jeg tilbeder, og hvis ypperstepræst jeg er, om han ville give mig visdom, hvorved jeg kunne finde det, der var tabt og frelse folket fra en undergang ligesom en plante, der efter en tørke ikke længere sætter frø. Længe bad jeg forgæves, men endelig skete det en nat, at en røst talte til mig i drømme og bød mig vandre ud af Hjertets land og følge den ældgamle vej ud mod havet, for der, tæt ved den østlige kyst skulle jeg finde det, som var tabt.

Så sammenkaldte jeg Hjertets råd og fremlagde hele sagen for dem, fortalte dem min drøm, og at jeg agtede at følge den. Men de spottede mig kun, for de troede, at jeg var afsindig, og sagde, at jeg godt kunne gå, om jeg ville, for jeg var jo hersker, men at ingen mand skulle få lov til at følge mig, eftersom det var forbudt i den gamle lov.

Jeg svarede dem, at det var, som det burde være, og at jeg ville gå alene, hvis jeg måtte. Da rejste min datter sig fra sit sæde og sagde, at hun ville drage med mig, hvad hun havde ret til at gøre, og det måtte de indvillige i, skønt en af deres tal ivrede meget heftigt imod det, thi han var min søstersøn og trolovet med min datter. Er det ikke rigtigt, Maya?"

"Det er det," svarede hun med et smil.

"For at fatte mig i korthed," vedblev Zibalbay, "så var mit hjerte bestemt på at drage afsted, og min datter derhenne, som har en fast vilje, lod sig ikke tale fra sit ønske om at ledsage mig. Det blev da bestemt, at denne søstersøn, Tikal er hans navn, blev indsat som *cacique*, indtil jeg vender tilbage. Derefter drog jeg afsted med min datter, og mange af stormændene og folket fulgte os på vej en dagsrejse hinsides søen til bjerget, hvor de tog afsked med os under mange tårer, for de var forvissede om, at vi var gale og gik vor død i møde.

Alene drog vi over bjergene og alene fulgte vi sporene af den gamle vej, vi rejste gennem ørkener og skove, indtil vi kom til dette hemmelige sted og blev her, for skønt vi var uskadte, havde sult og anstrengelser udmattet os; desuden var vi bange for at bevæge os ind i de egne, hvor der var hvide mennesker. Brødre, der er ingen grund til at fortælle mere, for resten af historien kender I. Den guddom, der sendte mig ud på min vandring har ledet mig gennem alle farer og strabadser og jeg har sejret, eftersom vi endnu i denne nat er i live, og har fundet det, vi er draget ud for at opsøge. Således er min historie, broder; fortæl os nu jeres, hvis I vil, så at vi kan se, hvad der har ført dig og din fælle herhen lige i rette tid til at frelse os fra

denne flok af hvide djævle, der nu ligger døde på trappen derude."

Nu tog jeg ordet og fortalte Zibalbay og hans datter om mit tidligere liv, som jeg allerede har beskrevet, og om min store plan om at oprejse det store kejserrige, der blev omstyrtet i Montezumas dage.

"Nu taler du ord efter mit hjerte," sagde den gamle høvding; "men sig mig, hvorledes vil du udføre dette?"

"Ved din hjælp," svarede jeg; "folk er der her nok af, men for at få dem i min tjeneste må jeg have guld; og det synes jo, som I har guld nok, men kun få mænd. Derfor beder jeg dig nu om en del af din unyttige rigdom, at jeg ved dens hjælp kan oprejse dit og mit folk."

"Følg mig til staden, og hvis jeg kan gøre noget til det, skal du få alt det, du begærer," svarede han. "Broder, vore mål er det samme, og skæbne har ført os sammen, således at det kan blive virkelighed. Spådommen er sand og ligeså min drøm; snart skal det delte symbol blive sammenføjet i helligdommen, og Himlens vilje blive åbenbaret. Jeg har ikke levet og bedt forgæves, eller udholdt mit folks hån, for Dag og Nat er bragt sammen, og en ny dags lys har allerede vist sig på himlen. Læg da din hånd i min og lad os ved hjertet sværge en ed på, at vi, dets vogtere, vil være tro mod det og vort mål, indtil døden henter os. Så, nu er det gjort. Nu, min datter, led mig til hvile, for jeg er såre træt, ikke af anstrengelser og arbejde, men af en overvættes glæde. O, himlens hjerte, jeg takker dig!" Dermed løftede han hænderne mod himlen, og fulgt af datteren vaklede han derpå ind i kammeret.

Da han var gået, sagde señoren til mig:

"Dette her er godt nok, Ignatio, og meget interessant; men der er noget, som for øjeblikket er mere påtrængende end genoprejsningen af den indianske stamme, og det er vor egen sikkerhed. I morgen i det seneste vil der komme mennesker for at søge efter de niddinger, der ligger der nede, og hvis de finder os her, da er der stor sandsynlighed for, at vi vil blive skudt ned som mordere. Hvad skal vi derfor nu gøre?"

"Jeg foreslår, at vi ved første dagskær i morgen rider bort på muldyrene. Skoven er tæt, og det vil blive vanskeligt at finde os i den; desuden vil to dages rejse være nok til at bringe os uden for nogen hvid mands rækkevidde. – Sig mig, Maya," tilføjede jeg, for pigen var nu kommet tilbage fra kammeret, "kender du vejen?"

"Jeg kender vejen," svarede hun, "men før I drager med os, er det rettest, at jeg fortæller jer noget, for at skjule det, ville være at yde jer en ilde tak for det, I allerede har gjort for mig og min fader. I har hørt min faders ord, som alle er sande; men den hele sandhed har I ikke hørt. Han hersker vel i den by, han taler om, men stormændene dér er trætte af hans regimente, der undertiden har været noget hårdt, og de tror desuden, at han er afsindig. Netop af denne grund lod de ham så villigt drage bort for at søge opfyldelsen af en profeti, de ikke tror på, for de var sikre på, at han ville omkomme i vildnisset og aldrig mere vende tilbage til at genere dem."

"Men hvorfor tillod de dig, hans arving, at ledsage ham?"

"Fordi jeg ville det. Jeg elsker min fader, og hvis han skulle være bestemt af skæbnen til at dø på grund af sin tåbelige drøm, er det mit ønske at følge ham i døden. Desuden – hvis sandheden skal frem – så hader jeg min fødeby og den mand

dér, som jeg skal ægte, og jeg ville gerne bort fra dem begge, var det end kun for en tid."

"Og hader denne mand også dig?"

"Nej," svarede hun og vendte ansigtet bort. "Han elsker mig, men han elsker magten lige så højt. Var jeg blevet, da skulle jeg, skønt jeg er en kvinde, have hersket i min faders sted, og min fætter Tikal ville da være kommet til at stå ved siden af tronen i stedet for at sidde på den, derfor samtykkede han i, at jeg drog med min fader – eller det tror jeg i hvert tilfælde. Jeg hører nu, at I skal ledsage os til Hjertets Stad, hvis vi da lever længe nok til at nå den. Det er jeg glad for, men jeg så dog hellere, at vi vendte os i en anden retning. Jeg hører også, at I har en aftale med min fader, efter hvilken han skal give jer det guld, I har brug for, og at der skal ske mange store ting, der skal sætte det indianske folk over de hvide og genoprette Hjertets Stad til den magt og vælde, den engang havde. Alt dette skal ifølge forudsigelsen ske, når de to halvdele af det knækkede Hjerte igen bliver indsat på den plads, der er indrettet til det. Se, på grund af alt dette advarer jeg jer, der tilmed har en anden tro end mit folk, mod at drage med os hjem. Mit folk er et nidkært og skinsygt folk, og de hader alle fremmede. I mange slægtled er kun få sådanne nået ind til Hjertets stad, og kun et par af disse er sluppet levende derfra. De begærer ikke nye ting, de har kun liden kendskab til den verden, der ligger uden for deres mure, og søger den heller ikke."

"Tror du da ikke selv på spådommen?" spurgte señoren hurtigt.

"Det sagde jeg ikke," svarede hun. "Det er i sandhed mærkværdigt, at en drøm har vist min fader vejen til det, han

har søgt så ihærdigt, nemlig det smykke, som din kammerat bærer ved sit bryst. Men jeg vil sige dette: Jeg har liden tro på præster og syn og guder, for det lader til, at der har været en hel del" – hun så på tempelmurene omkring os, der var udsmykket med mængder af de dæmoner, som vore forfædre tilbage, og tilføjede: "og hvis jeg har forstået det ret, så følger De, Herre, en tro, som vi ikke kender."

"Vi følger den sande tro," svarede jeg. "Alle andre er falske."

"Det kan være," sagde hun, "men jeg ved ikke, hvordan sådan noget vil lyde i ørene på dem, der følger Himlens Hjerte. Kom blot med os, hvis De vil, men pas på: Mit folk er et nidkært folk, og de hader enhver fremmed. Der er kun får, der nogensinde har nået Hjertets Stad i mange generationer, og af disse er ingen, måske bortset fra en enkelt eller to, kommet derfra i live. De ønsker ikke noget nyt, de kender intet til verden uden for stadens mure, de ønsker at leve, som deres forfædre levede uden at bryde sig om den fremtid, de ikke kommer til at opleve, og jeg tror, det vil gå den meget ilde, der bringer en ny tro og nye meninger ind iblandt dem, søger at tage deres magt ud af hænderne på dem, og vil vække dem af deres døs. – Vælg nu, om I vil ledsage os til Vandenes stad eller drage mod havet igen og glemme, at I har hørt denne historie af en omvandrende læge, hvis ulykker har gjort ham afsindig, og den indianske pige, der plejede ham."

Jeg lyttede til disse ord, som Maya sagde meget alvorligt og indtrængende til os, og jeg forstod, at de var meget betydningsfulde; at de betød, at hun mente, det var det samme som døden for os, hvis vi fulgte med dem til Hjertets Stad.

"Maya," svarede jeg, "det er vel muligt, at døden venter mig der; men jeg har allerede for tit set den under øjne i den senere tid, til at jeg skulle frygte den meget. Døden findes jo alle vegne i verden, og skulle man standse for at lade den gå forbi, da ville kun lidet blive udrettet hernede. Jeg har min gerning at gøre eller at forsøge, og den ligger dér i jeres by, derfor må jeg drage did, om min styrke ikke svigter mig, og om Gud tillader det. Ske hvad der vil, så drager jeg dog nu med din fader til Hjertets stad. Hvad señoren vil, ved jeg ikke, for ham stiller sagen sig måske anderledes. Jeg fortalte ham for flere uger siden, at der næppe ville komme noget godt ud af denne rejse, og det vil jeg gentage nu. Han har hørt, hvad du siger, og hvis han lytter til dine ord og til mine, så vil han tage afsked med os i morgen og drage en anden vej end vi."

Da vendte hun sig mod ham og sagde: "Hvad siger du, hvide mand," og det forekom mig, at hun med stor spænding ventede på hans svar.

"Jeg har hørt, hvad I siger," sagde han leende, "og det lyder alt sammen troligt nok; jeg anser det desuden for meget rimeligt, at jeg vil komme til at lægge mine ben blandt dine landsmænd. Men lad det kun være så; jeg har nu engang besluttet at drage derhen, ikke for at genoprejse den indianske stamme, men for at se denne mærkelige stad, og derfor vil jeg nu af sted, siden jeg nu ikke har andet at foretage mig. For øvrigt synes det mig, at det efter denne dags forretninger vil være mere farligt at blive her end at rejse videre."

"Det glæder mig, at du drager med os, eftersom det sker af egen fri vilje," sagde hun smilende. "Gid min frygt må vise sig ugrundet og vor rejse blive lykkelig. Men lad os nu lægge os til

hvile, for I må være meget trætte, ligesom jeg er, og vi må bryde op før dag i morgen."

Den næste morgen, ved det første, svage dagskær brød vi da op og red på tre af de muldyr, vi havde taget, mens det fjerde bar vore sager og vore vandsække. Vi var glade ved at se tempelruinen forsvinde bag os, og dog sørgede jeg over at forlade det, for skjult under de faldne murbrokker lå alt, hvad der var tilbage af min ven og fosterbroder, Molas, hvis mod og intelligens havde frelst vore liv på bekostning af hans eget.

Vor plan var at undgå landsbyerne, hvor vi kunne blive set, og holde os skjult i skoven, for vi frygtede at blive forfulgt og bragt for en dommer på grund af Don Pedro og hans kumpaners død. Dette kunne vi da også fortsætte med, eftersom vi, da vi havde bøsser og ammunition i overflødighed, kunne skyde hjorte og fugle og derved forsyne os med føde. Da vi således nu rejste på muldyrryg, vendte vore kræfter snart tilbage, selv til oldingen Zibalbay, der havde lidt mest under udsultning og mishandling i mexicanernes hænder.

Da der var gået en uge, var vi allerede kommet igennem de beboede egne i Yucatan og langt uden for de hvide mænds rækkevidde, og drog nu gennem de store skove hen imod den høje bjergkæde, der ligger bag ved den. At finde vej gennem denne tykke og næsten endeløse skov syntes umuligt; og det ville det da også have været, hvis det ikke var for de kundskaber, Zibalbay og hans datter havde samlet på deres vej mod havet, og et gammelt kort, som de havde bragt med sig. På dette kort var aftegnet alle de veje, der i den indianske civilisations tid gennemskar landet i alle retninger. En af disse veje, den største af dem, gik fra den bjergkæde, der omgiver Hjertets Stad, og

tværs gennem *sierras* og skove til ruinbyen Palenque, og derfra videre til kysten. Denne vej var mange steder fuldstændig skjult og overgroet af træer, andre strækninger var sunket ned i sumpe eller skjult af ørkenernes sand og støv. Somme tider gik der to eller tre dage, hvor vi ikke fandt noget, der kunne antyde, at den overhovedet havde eksisteret, men ved at følge den linje, der var aftegnet på kortet, og fra tid til anden tage pejling af vor position ud fra de ruinbyer, der var vist, fandt vi den hver gang igen.

Antallet af disse gamle byer og templer var helt vidunderligt og forbavsede señoren over al måde, hvad da heller ikke var så underligt, eftersom han var den første hvide mand, der havde set dem. Ofte, mens vi red fremad, talte han til mig om dem og søgte med sine ord at give mig et billede af landet, som det måtte have været for et halvt årtusinde siden, før det blev til ødemark og urskov, da der overalt kunne træffes stæder og landsbyer, paladser og templer befolket af ti tusinder af indbyggere, og da den frugtbare jordbund var skjult af dyrkede planter. Hvilke historier lå der ikke begravet i disse jungler, og hvilke scener måtter der ikke have været udspillet på de hensmuldrende pyramider, som vi passerede hver dag, før erobrerens sværd eller pestens hærgen eller måske dem begge, havde gjort landet til en ødemark. Det ville have været et syn, der nok havde været værd at se, og vore hjerter bankede ved tanken om, at vi, hvis lykken var med os, ville komme til at se et lignende syn, at vore øjne måske skulle skue den største af alle disse byer, søgt i så mange slægtled, men endnu ufundet – selve vuggen for denne ældgamle, gådefulde civilisation, der nu var døende, men dog ikke udslukt.

Jeg havde andre håb, der drog mig fremad, men jeg tror, at det var håbet om at få dette syn at se, der stadig holdt modet oppe hos señoren under vor møjsommelige og farlige rejse. Det lyste for ham, når han med sin machete huggede vej for muldyret gennem underskoven, når vi time efter time asede af sted under den brændende sol og selv om natten, når han lå overtræt og søvnløs, pint af insekter og plaget af feber. Derfor blev han heller aldrig træt af at udfritte den tavse Zibalbay om landets forhistorie eller lytte til Mayas beskrivelser af Hjertets Stad, indtil selv hun blev træt af det, og bad ham hellere at fortælle hende om sit fædreland hinsides havet, om dets travle liv og alle civilisationens undere. Så sælsomt det end lyder, så forekom det mig, der iagttog dem fra dag til dag, at hun af sind var den mest moderne af de to, og når man lyttede til deres tale, skulle man have troet, at Maya var den ny verdens barn, fuld af vor tids ideer, og han ætlingen af den stolte, for verden skjulte stamme, der var ved at dø under årenes vægt.

"Jeg forstår dig ikke," sagde hun til ham; "hvorfor elsker du disse historier og ruiner og beretninger om folk, som for længst er døde? Jeg hader dem. En gang levede de og udfyldte vel deres tid og plads godt nok, men nu er de døde og borte, og det er os, som lever!" og hun strakte armene ud, som om hun ville favne solskinnet.

"Jeg siger dig," vedblev hun, "at dette mit hjem, som du holder så meget af at tale om, er ikke andet end én stor begravelsesplads, og de, der bor her, er som spøgelser, der vandrer frem og tilbage og tænker på de ting, de gjorde eller ikke gjorde, for tusind år siden. Det var deres forfædre, der udførte disse bedrifter, ikke dem selv, for de gør intet ud over at

lægge planer op imod hinanden, spise, sove, drikke og mumle bønner til en gud, de ikke tror på. Hvis blot min fader ville indse, at han spilder sin tid og møje for at frelse Hjertets folk, og at de mener, han er gal, at han gør det. De kan ikke frelses. Hvis de kunne, tror du så, de ville have været tilfredse med at sidde stille i disse hundreder af år, uden at vide noget om den store verden uden om dem, og dag for dag være vidne til, hvordan deres tal svandt ind, indtil stammens liv blafrer som en døende flamme? Nuvel, det er også, omend måske i mindre grad, disse indianere, Don Ignatio her søger at hæve op af den sump, de spanske erobrere har trådt dem ned i. Jeg tror, at vort blod har udlevet sig. Der er ikke mere vækst i os, vi er majskolber, der er modne til dødens høstsegl – de fleste af os, i hvert tilfælde. Havde jeg kunnet få min vilje, så ville jeg vende ryggen til denne stad, som I så meget begærer at se, og tage dens rigdom med mig, som er så ubrugelig der, men som åbenbart kunne skaffe mig mange gode ting andre steder, og leve mit liv blandt mennesker, der har en nutid og en fremtid såvel som en fortid."

Så lo señoren, og sagde, at fortiden er længere end nutiden, og at det var bedre at være død end levende, og en mængde andre tåbeligheder af samme slags; og jeg blev vred og dadlede Maya for det, hun sagde, for det rystede mig, og derpå ville hun gabe og tale om noget andet, for både mig og mine modsigelser trættede hende. Kun Zibalbay tog sig ikke af noget af det, for han havde andre ting i tankerne, og jeg tvivler på, at han overhovedet hørte os.

Men i al denne tid, trods hendes overfladiske snak og opførsel, lærte Maya sig hele tiden – og ja, også af mig – når

señoren ikke var i nærheden, for hun spurgte os ud om alting og glemte ikke noget af det, hun fik at høre. Verdens historie, de forskellige regeringsmåder og religioner, skikke og folkenes udseende – han fortalte hende om den slags hver eneste dag. Og hun blev aldrig træt af at lytte, indtil señoren en dag kom ud for en hændelse, der var nær ved at skille ham fra hende for altid, og som viste mig, skønt jeg aldrig har følt nogen særlig stor kærlighed til hende eller nogen af hendes køn, at denne kvindes hjerte var trofast og modigt.

12. Maya stiger ned i cuevaen

En aften, efter at vi var kommet ud af skoven og med megen møje havde vandret over bjergkæden, indtil vi kom til ørkenen bagved – en ørken, der syntes at være endeløs – opslog vi vor lejr imellem en mængde store aloer, der voksede ved foden af en stenet høj. På Zibalbays kort var denne høj mærket som et sted, hvor en underjordisk vandbeholder, en såkaldt *cueva*, var beliggende, hvorfra indianerne i gamle dage, mens stedet var beboet, hentede deres vand dybt nede i jordens indre i den tørre årstid. At denne *cueva* faktisk fandtes, lod sig se af, at den gamle vej, der her var fuldt synlig, gik igennem ruinerne af en stor by, hvis befolkning engang måtte have hentet deres vand der; men dengang Zibalbay og hans datter havde sovet på stedet, da de var rejst fra Hjertestaden, havde de fundet vand i en hulning i klipperne, og var således blevet sparet for at søge efter den. Nu var der imidlertid ikke faldet regn i ugevis, og da vi havde drukket det vand, som vi havde i vore vandsække, besluttede vi at søge efter *cueva*en for at kunne fylde sækkene på ny og vande de tørstige muldyr.

Vi begyndte derfor at undersøge højene og fandt også snart en buegang, der nu omtrent var opfyldt af jord og halv skjult af buske, men som vi efter dens udseende og beliggenhed antog måtte være indgangen til *cueva*en. Efter at have forsynet os med en armfuld fakler, som vi lavede af tørre aloestammer, tændte vi fire af dem, hvorpå jeg gik foran gennem buegangen. Vi befandt os straks efter i en hule, hvor en stærk og gådefuld vind viftede og sukkede i pludselige pust, der var nær ved at udslukke vore

lys. Vi gik længere ind i hulen og kom ved den bageste ende til et hul eller en skakt, der øjensynlig førte ned til vandet. Vi kunne ikke se ned til bunden, men det, vi kunne se af den, var lige så glat og lodret, som om den kunne være blevet udhugget af menneskehænder. Det sælsomste ved den var imidlertid den frygtelige trappe, som de gamle havde brugt for at stige ned til vandet, og som bestod af en dobbelt række 8-10 tommer dybe huller, der var blevet hugget ind i klippen. Op og ned ad disse huller måtte vandbærerne have passeret gennem mange slægtled, for de var meget slidte, og der var af de fødder, der søgte efter fodfæste, lavet en fure, som gik fra hul til hul i denne skrækkelige trappe. Señoren fandt en sten i hulen og lod den falde ned i skakten, og der gik flere sekunder, før en svag lyd meldte os, at den var nået bunden.

"Hvilket skrækkeligt sted," sagde han. "Jeg tror nok, at jeg hellere ville dø af tørst end forsøge at gå derned."

"Dog har mange førhen vandret den vej," sagde Maya. "Se, her er det sted, hvor de gik ud over randen."

"Måske har de da haft et reb til at holde sig fast i," sagde jeg. "Da jeg var ung, har jeg ofte steget ned i miner, der har været lige så stejle uden at have anden trappe end træstammer, der var hugget lignende huller i som her; men nu kan jeg ikke mere gøre det, jeg bliver svimmel af sådanne højder."

"Lad os gå igen," sagde Zibalbay, "ingen af os kan stige derned og komme levende fra det. Muldyrene må finde sig i at tørste. Fem timers gang herfra er der et vandhul, hvor de kan drikke i morgen."

Derefter vendte vi om og forlod denne vindenes hule, og vi var meget glade, da vi atter stod uden for den, for der var noget

meget uhyggeligt over stedet, og trods trækvinden var der kvælende hedt derinde.

Zibalbay gik hen til vor lejr, mens vi blev tilbage og plukkede noget grønt til muldyrene. De to andre blev dog snart trætte af dette og gav sig til at iagttage solnedgangen, der var såre skøn på disse øde sletter. Straks derefter hørte jeg Maya sige:

"Pluk mig den blomst, ven, til at bære på mit bryst," og hun pegede på en snehvid kaktusblomst, der voksede imellem nogle store sten.

Señoren steg op på disse og rakte hånden frem for at tage blomsten, da jeg pludselig så ham fare tilbage og udstøde et skrig.

"Hvad er der," sagde jeg, "har du stukket dig?"

Han svarede ikke, men hans øjne blev stive af rædsel, og han pegede på noget gråt, der gled bort mellem stenene, og idet han pegede, så jeg en blodplet komme frem på hans håndled. Maya så det også.

"Du er blevet bidt af en slange!" råbte hun med kvalfuld røst, og før jeg anede, hvad hun havde i sinde, greb hun hans arm med begge hænder og satte munden til såret.

Han søgte at rive den fra hende, men hun holdt fast. Derpå råbte hun til mig, at jeg skulle komme med en stok, hvorpå hun rev en strimmel af sin kjole og svøbte den rundt om armen oven for såret. Imidlertid var jeg kommet derhen med stokken, som hun satte i en løkke på strimlen, hvorefter jeg drejede den rundt, indtil hånden blev helt blå af det stærke pres.

"Hvad var det for en slange?" spurgte jeg.

"Den giftige grå," svarede han og tilføjede derefter: "Se ikke så forskrækket ud, jeg kender et råd. Kom med hen til lejren –

hurtigt!"

To minutter efter havde vi nået den, og señoren havde snappet en skarp kniv og et krudthorn.

"Nu, ven," sagde han og rakte mig kniven, "skær dybt ned, for det er liv eller død for mig, og der er ingen pulsårer i det øverste af håndleddet."

Idet han så, hvad der var sket, greb Zibalbay señorens hånd, og jeg skar til to gange. Han krympede sig ikke; men Maya stønnede ved hvert snit. Efter derpå at have ladet blodet løbe så længe det ville, strøede vi krudt i såret, så meget der kunne ligge på et tyve-centavos-stykke, og brændte det af, og såret var nu helt sort og forbrændt.

"Da vi ikke har nogen spiritus, er der nu ikke andet at gøre end at vente," sagde señoren med et forsøg på at smile; men Zibalbay gik hen til en sæk og tog noget cocadej frem.

"Spis dette," sagde han, "det er bedre end ildvand."

Señoren tog det og begyndte at spise det, men snart efter så jeg, at han ikke kunne tvinge mere i sig, for det var, som om en lammelse krøb over ham; hans strube trak sig sammen, og hans øjenlåg faldt til, som om de blev tynget ned af en uimodståelig søvnighed. Da vi så, at giften trods det, vi havde gjort, begyndte at virke på ham, greb vi ham i armene og begyndte at gå frem og tilbage med ham, idet vi opmuntrede ham til at holde modet oppe og kæmpe imod døden.

"Jeg gør, hvad jeg kan," svarede han med svag røst; men derefter begyndte han at tale vildt, og til sidst sank han sammen og lukkede øjnene.

En stor rædsel greb mig da, for jeg troede, at han var ved at dø, og jeg følte desuden noget, der lignede raseri, fordi det lå

over min evne at frelse ham. Når jeg skal være ærlig, var jeg allerede blevet skinsyg på Maya, og nu brød denne skinsyge ud i bitre og uretfærdige ord.

"Det er din skyld," sagde jeg.

"Du er grusom," sagde hun, "og du taler således, fordi du hader mig."

"Måske er jeg grusom, Maya. Ville du måske ikke blive grusom, hvis du så en ven, som du elskede, dø på grund af en kvindes tåbelighed?"

"Er du den eneste, der kan elske?" hviskede hun.

"Kan vi ikke vække den hvide mand, da dør han," sagde Zibalbay.

"Oh, vågn op!" råbte Maya fortvivlet, idet hun satte munden til señorens øre. "De siger, at jeg har dræbt dig. Vågn op! Vågn op!"

Det så ud, som om han hørte hende, for skønt hans øjne ikke åbnedes, smilede han svagt og mumlede: "Jeg vil prøve." Ved vor hjælp stod han da atter op og begyndte at gå igen, men som en, der er drukken. Tre gange ravede han frem og tilbage ad den sti, som vore fødder havde trådt, så faldt han igen, og da vi lagde hænderne på hans bryst, følte vi, at hans hjerteslag blev svagere for hvert øjeblik, indtil det til sidst syntes helt at ophøre. Men pludselig, da vi allerede havde opgivet alt håb, begyndte det at banke heftigt, og fra hans hud, der hidtil havde været brændende tør, fremperlede store sveddråber i så store mængder, at vi kunne se det løbe ned over hans ansigt i lyset fra den opgående måne.

"Nu tror jeg, den hvide mand vil leve; han har sejret over giften," sagde Zibalbay roligt, og jeg takkede Gud i mit hjerte.

Vi lagde ham i en hængekøje og indsvøbte ham i tæpper og kapper, indtil endelig den stærke sved ophørte efter at have taget al giften med sig.

Han sov nu en times tid eller mere, men vågnede så og bad med svag røst om noget vand. Vi så på hinanden fortvivlelse, for vi havde ikke en eneste dråbe at give ham, hvilket vi var nødt til at sige ham. Han stønnede ynkeligt og tav en tid; men så sagde han:

"Det ville været barmhjertigere at have ladet mig dø af giften, for denne tørst er mere, end jeg kan udholde."

"Kan vi ikke gå ned i *cueva*en?" stammede Maya.

"Det er er umuligt," sagde hendes fader, "vi ville alle omkomme."

"Ja, ja, det er umuligt," gentog señoren – "bedre at én dør end fire."

"Fader," sagde Maya, "du må tage det bedste muldyr og ride af sted til det vandhul, du talte om, hvor vi skulle slå lejr i morgen. Månen skinner klart, og du kan være her tilbage om otte-ni timer, hvis alt går vel."

"Det er unyttigt," mumlede señoren, "så længe kan jeg ikke leve uden vand, min strube er så hed som en glød."

Zibalbay trak på skuldrene, han troede også, det var unyttigt, men hans datter vendte sig imod ham og sagde med stor heftighed:

"Vil du ride, eller skal jeg gøre det?"

Så gik han, idet han mumlede i skægget, og et par minutter efter hørte vi ham ride ud i ørkenen.

"Frygt ikke," sagde jeg til señoren, "det er sveden, der har gjort dig så tørstig, men tørsten vil ikke dræbe dig så hurtigt, og

du vil snart føle mindre til den. Åh, blot vi havde noget medicin her, der kunne få dig til at sove!"

Han lå nu rolig nogen tid og sagde intet; men af hans hænders og ansigts uafbrudte bevægelse kunne vi se, at han led meget.

"Maya," sagde han til sidst, "kan du ikke finde mig en kølig sten at tage i munden?"

Hun søgte og fandt også en lille sten, som han sugede på; men den faldt lidt efter ud af hans mund igen, og vi så, at den var lige så tør, som da han havde fået den. Så mistede han pludselig bevidstheden og begyndte at tale vildt på mange sprog.

"Er I djævle?" spurgte han, "at I vil lade mig dø af sådanne pinsler ved at formene mig en drik vand? Hvorfor står I der og håner mig? Åh, vær barmhjertige og giv mig lidt vand!"

I nogen tid bar vi dette, skønt vore kvaler ved at høre det måske var lige så store som hans – så rejste Maya sig og så på hans ansigt. Det var udtæret som efter en hård sygdom; der var kommet tykke, sorte ringe under hans blå øjne, og hans læber var blodplettede.

"Jeg kan ikke holde dette ud længere," sagde hun med kvalt røst. "Våg du nu over din ven, Don Ignatio."

"Du har ret," sagde jeg, "dette er ikke noget sted for en kvinde. Gå bort og sov, så skal jeg vække dig, hvis det behøves."

Hun så bebrejdende på mig, men gik bort uden at svare mig og satte sig bag ved en busk henved tredive meter fra mig. Her begyndte hun, som hun senere fortalte mig, at gruble over, hvad hun skulle gøre. Hun følte sig overbevist om, at señoren ville dø, hvis han ikke snart fik noget at drikke, og at det ikke kunne

nytte at vente på hendes fader, der tidligst ville være tilbage næste morgen. Desuden havde hun en følelse af, at hendes liv hørte op tillige med señorens, for hun vidste nu, at hun elskede ham. Hvis der ikke blev gjort noget, da ville han snart dø, og hendes hjerte ville briste. Kun en ting kunne frelse ham og hende – vand. I dybet af den høj, der hævede sig nogle få skridt fra hende, fandtes det utvivlsomt i overflødighed; men hvem ville vove at søge det der? Og dog måtte det være muligt at stige ned i *cueva*en, for de gamle havde jo dagligt benyttet den, og hvorfor kunne hun ikke gøre, hvad de havde gjort? Hun var jo ung og behændig, og lige fra hendes ungdom havde det været hendes lyst at klatre rundt på de farlige steder på den gyldne stads mure og pyramider, og hvor højt hun så var kommet til vejrs, var hun dog aldrig blevet svimmel. Hvorfor skulle hun da blive det nu, når det gjaldt at frelse den mands liv, hun elskede? Men selv om hun skulle sætte livet til, hvad gjorde så det? Hun ville jo dog ønske sig døden, hvis han døde?

Ja, hun ville prøve det!

Så snart hun havde bestemt sig, nølede hun ikke med at udføre sin beslutning. Jeg stod ved hængekøjen og bad til Himlen, at min ven, der lå og slog vildt omkring sig i sine kvaler, måtte leve, da jeg så hende komme listende hen og betragte ham.

"Du tror, at du elsker ham," sagde hun pludselig til mig. "Men jeg siger dig, at du ved ikke, hvad kærlighed er. Hvis jeg lever, da skal jeg, som du foragter, lære dig det, Ignatio."

Jeg ænsede imidlertid ikke hendes ord, for de forekom mig tåbelige.

Uden at jeg så det, listede hun sig da bort igen hen til muldyrene, hvor hun forsynede sig med et fyrtøj, et reb og et lille vandskind, som hun bandt fast om skulderen. Derefter løb hun som en hind hen over sletten. Ved indgangen til *cueva*en standsede hun for at samle de aloefakler op, vi havde kastet der, og tillige for at kaste et blik på den skønne himmel, som hun måske nu så for sidste gang. Så tændte hun en fakkel og krøb igennem den snævre åbning.

Stedet havde været såre uhyggeligt, da hun havde betrådt det i selskab med os, men nu ved nattetid, og da hun var alene, var det rædselsfuldt. Stærke vindstød tudede omkring i de fjerne fordybninger, hidsuget fra jordens dyb, og nu og da lød det som suk og jamren af mennesker. Maya gyste, for hun troede, at dette var ånder af de hedengangne *antiguo*s ånder, der jamrede over deres evige pine; men trods sin rædsel skred hun dog frem, indtil hun stod ved randen af skakten. Her standsede hun og afførte sig næsten alt sit tøj, for at der kunne være så lidt som muligt til at hindre hendes bevægelser. Hun bandt håret op i en knude, gjorde rebet fast om sin midje og tog vandskindet, som hun lagde fyrtøjet i, på skuldrene. Derefter tændte hun to af faklerne og satte dem skråt ind i to revner, således at deres lys faldt ned i skakten, som hun derpå kastede først et bundt utændte fakler ned i, og derefter en tændt. Den gik ikke ud, som hun halvt havde ventet, for da hun kiggede ned, så hun et lysglimt skinne halvandet hundrede fod eller mere neden for sig.

Nu var alle hendes forberedelser til ende, og hun havde ikke andet at gøre end stige ned og søge efter vandet. Et øjeblik nølede Maya og så med gysen på lysglimtet, der skinnede op fra

det frygtelige dyb, og på de små fordybninger, der var hugget ind i den glatte klippe. Men da hun følte, at rædslen ville overvælde hende, hvis hun blev stående længe således, knælede hun ned, tog fat i klipperanden og svang sig ud over den, idet hun følte for sig med foden, indtil hun fandt den første fordybning. Så hvilede hun med foden i den, indtil den anden fod havde fundet den næste, som lå skråt neden for den første. Men nu måtte hun til at trodse en af de største farer ved nedstigningen, for det var umuligt for hende at nå den første fordybning uden at give slip på skaktens rand, men hun kunne heller ikke nå den første fordybning med hånden, før hendes fod stod i den fjerde, så der var intet andet for hende at gøre end at tage balance på det ene ben, sætte håndfladerne mod skaktens glatte væg og lade dem glide ned, indtil hendes fod hvilede i den fjerde, og hendes fingre i den første fordybning.

Idet hun således som en flue hang på den glatte klippevæg, trådte hun ned i den tredje fordybning, og da hun ikke turde gøre ophold, begyndte hun straks at søge efter den fjerde. I sin angst lod hun foden glide for langt ned, og da hun trak den tilbage, havde hun nær fået overbalance. Det isnede igennem hende af rædsel, men hun trykkede panden imod klippen, tog sig ved en fortvivlet kraftanstrengelse atter sammen, og i næste øjeblik stod hun i den fjerde fordybning og holdt fast i den første. Derfra var nedstigningen lettere, for nu havde hun ikke andet at gøre end skifte fod- og håndfæste fra hul til hul og passe på at søge i den rigtige retning med foden. Langt fra at være hende til fortræd, var mørket hende netop til hjælp, da det hindrede hende i at se det rædselsfulde ved hendes stilling.

Da hun havde tilbagelagt den første tredjedel af vejen, vendte hendes mod tilbage, og det eneste, hun nu frygtede for, var, at nogen af fordybningerne skulle mangle. Heldigvis var dette dog ikke tilfældet; men en af dem var rigtignok så slidt, at hendes tæer gled ud af den, og hun hang et øjeblik ved hænderne alene. Men til sidst stod hun velbeholden ved skaktens bund.

Hun stod et øjeblik stille for at puste ud, hvorefter hun tog en af aloestænglerne og tændte den ved gløderne fra den, hun havde kastet ned. Nu så hun sig om. Hun befandt sig i en stor, naturlig hule, der ikke var meget høj, og som skrånede jævnt nedad, længere end hun kunne se. Hun søgte efter og fandt også den sti, der var blevet trådt af de gamle, men som nu var halvt skjult af sand og støv. Den løb i lige retning ned ad hulen, og hun fulgte den i en længde af over et halvt hundrede skridt, idet hun holdt faklen i den ene hånd og nogle af de andre aloestængler under armen. Hernede i hulen var luften så hed og stille, at hun næppe kunne ånde, skønt hun dog stadig på afstand kunne høre de sære vindstød hyle i skakten, hun var kommet ned gennem. Nu begyndte hulen at indsnævres til en smal passage, og Maya sukkede højt, for hun frygtede, at hun skulle komme til mundingen af endnu en anden skakt, for hun havde hørt, at vandet i disse *cuevas* sommetider findes i en dybde af fem eller seks hundrede fod, og hun var endnu kun to hundrede fod nede.

Men da hun havde gået en snes skridt til, gjorde passagen en pludselig drejning, og hun blev beroliget, for der i midten af et sælsomt sted, hvis lige hun aldrig havde set, glimtede det vand, som hun havde vovet livet for at nå.

Hvor stort, stedet var, fandt Maya aldrig ud af, for det spinkle lys fra hendes fakkel nåede ikke ud til dens vægge. Alt, hvad hun kunne se, var en mængde hvide søjler – hun troede, at de var fremstillet af menneskehænder, men uden tvivl har det været stalagmitter – der hævede sig fra hulens gulv til dens loft, og midt imellem hvilke der fandtes en rund fordybning på omtrent 30 fods bredde, der indeholdt vandet. Men skønt vandet var klart som krystal, var det dog ikke stille, for med få sekunders mellemrum hævede der sig en stor boble – tre-fire fod i gennemsnit – i dens midte, for straks efter at briste og sende en række bølgeringe ud mod bassinets stenvægge. Så skøn var denne boble og så regelmæssig dens tilsynekomst, at Maya i nogen tid undrende stod og betragtede den; men pludselig kom hun i tanke om, at hun ingen tid havde at spilde, og beredte sig på at få fat i vandet; men her mødte der hende en ny vanskelighed, der ikke havde ladet sig overvinde, hvis hun ikke havde været så forsynlig. Bassinets vægge var så glatte og stejle, at det var umuligt at få fodfæste på dem. De gamle var steget ned til vandet ad en trætrappe, men den var henrådnet, så at kun den øverste stump var tilbage af den. Men der, hvor trappen endte, var der i klippen boret et hul, hvor der rimeligvis havde været fastgjort et reb, vandbærerne havde holdt sig fast ved, mens de fyldte deres krukker, og dette hul gav Maya en idé. Hun løste rebet, som hun havde bundet om livet, og bandt det fast i hullet, derefter tog hun fyrtøjet ud af vandskindet og lod sig så glide ned ved rebet, indtil hun stod i vand til brystet.

Således blev hun stående et par minutter, drak så meget vand, hun kunne, og nød badets kølighed, der var dejligt svalende oven på hulens kvælende hede. Derpå tog hun

vandskindet fra sine skuldre, vaskede det ud og fyldte det; hvorefter hun trak sig op ved rebet og ved lyset fra en nytændt fakkel begav sig tilbage til skakten.

Ved dens fod hvilede hun nogen tid og samlede kræfter, men da hun mærkede, at hun igen begyndte at blive ræd, begyndte hun på opstigningen. Der var et hundrede og én fordybninger; hun havde talt dem, da hun steg ned, og nu begyndte hun atter at tælle, så at hun kunne vide, når hun var ved enden, for se kunne hun ikke på grund af det tætte mørke. Før hun var kommet til midten, ængstedes hun ved at føle en tiltagende mathed, der til sidst tvang hende til at standse og hvile lidt, hængende ind til klippevæggen. Men snart gik hun videre, og ved anspændelsen af alle sine kræfter nåede hun til det fem og halvfjerdsindstyvende trin, hvor hun atter var nødt til at standse og puste ud, indtil en stærk smerte i det højre ben, som hun hvilede på, advarede hende mod at blive stående længere. For tredje gang begyndte hun da at slæbe sig opad, idet hun fortvivlet trak fødderne fra den ene fordybning til den anden. Hendes åndedræt kom i dybe gisp, det tunge vandskinds stropper skar ind i hendes kød, og det begyndte at svimle for hende.

Nu havde hun kun ti trin tilbage. Hun kom til at tænke på, at hun kunne redde sig ved at løsne byrden fra skuldrene og lade vandet falde; men dette ville hun ikke gøre. Nu var der kun tre trin tilbage, og hendes mål ville være nået; men nu svigtede hendes hjerne hende også ganske. Hun blev helt fortumlet; men ved en fortvivlet kraftanstrengelse bevarede hun dog lidt af sin bevidsthed. Hendes fod var nu i den øverste fordybning, hendes legeme hvilede på randen af skakten, og tynget bagover af det

svære vandskind var hun lige ved at styrte ned; men så var det ligesom en røst kaldte på hende, og for sidste gang stred hun imod og vred sig fremad som en såret slange, indtil hun til sidst faldt helt i afmagt.

Da hun noget efter kom til bevidsthed, fandt hun sig liggende over kanten af skakten, stadig med fødderne hængende ud over denne. Straks huskede hun, hvor hun var, og trak sig med et svagt rædselsskrig hen over gulvet. Med stort besvær, for hun var stadig kortåndet, og det var, som om hendes muskler slet ikke besad nogen kraft mere, rejste hun sig op, og efter at have famlet efter, fundet og iført sig sin kjortel vaklede hun hen imod den svage lysplet, som betegnede hulens indgang. Snart var hun igennem den, og med et taknemmelighedens suk åndede hun atter frit og vaklede langsomt hen imod lejren med det kostelige vand på skuldrene. –

– Imidlertid havde jeg, Ignatio, der slet ikke vidste noget af alt dette, også tænkt en del. Jeg huskede på, hvorledes señoren havde vovet sit liv for at frelse mit, da jeg lå under stenen. Skulle jeg da ikke også nu vove mit for at frelse hans? Jo, jeg kunne ikke andet. Fik han ikke vand, da ville han sikkert dø, og så meget jeg end ræddedes ved at stige ned i *cueva*en, så måtte det dog gøres. Jeg forlod hængekøjen og søgte efter Maya, men kunne ikke finde hende, og derfor råbte jeg højt: "Señora, señora! Hvor er du, señora?"

"Her!" svarede hun. "Hvad er der? Er han død?"

"Nej," sagde jeg; "men jeg er vis på, at han, hvis han ikke får vand, vil dø, inden der er gået en time. Derfor har jeg besluttet at gøre et forsøg på at stige ned i *cueva*en. Vil du være så god at

våge over señoren, indtil jeg kommer tilbage, og, hvis jeg ikke kommer, hvad der vel er mest sandsynligt, fortælle din fader, hvad der er sket. Han vil finde min halvdel af Hjertet liggende ved mine klæder ved skaktens munding. Jeg vil bede til, at han vil tage det, og desuden, at han vil komme tilbage til Mexico med den del sin bys rigdomme, for at fortsætte det arbejde, jeg har påbegyndt, og som jeg har fortalt ham om. Farvel, señora!"

"Holdt, Don Ignatio," sagde Maya med hæs røst, "Du behøver ikke at stige ned i *cueva*en."

"Hvorfor ikke? Jeg ville være glad for at slippe for det, men det gælder liv eller død."

"Ja," svarede hun, "og netop fordi det gælder liv eller død, Don Ignatio, har jeg allerede været nede i det afskyelige dyb, Don Ignatio, og – her er vandet." Hun faldt forover og tabte bevidstheden.

Jeg sagde intet, dertil var jeg alt for forbavset, og – må jeg indrømme – alt for flov. Jeg løftede den afmægtige pige op og lagde hende i en hængekøje, der var ophængt i nærheden. Derefter tog jeg vandskindet og et læderbæger og løb med det hen til min ven. Señoren var nu sunket hen i en døs og lå helt stille, kun nu og da jamrede han sagte. Jeg løste op for skindet, hældte noget af vandet i bægeret og begyndte at stænke hans pande og væde hans tørre læber. Så snart den døende følte og lugtede vandet, kom der et helt andet udtryk i hans ansigt, det tomme udtryk forsvandt, og han åbnede øjnene.

"Det var vand," hviskede han, "jeg kan smage det!" Nu så han bægeret, og det var, som om dette syn gav ham en pludselig styrke, for han rakte armene ud, snappede det af min hånd og tømte det i tre slurke.

"Mere," gispede han, "mere."

Men endnu ville jeg ikke give ham mere, skønt han bønfaldt ynkeligt om det, og da jeg atter tillod ham at drikke, fik han kun lov til at tage lidt ad gangen, indtil endelig den skrækkelige tørst var delvis slukket. Da begyndte også de indfaldne kinder at runde sig, og det dunkle blik at klares.

"Vandet har frelst mig fra døden," hviskede han. "Hvor er det kommet fra?"

"Det skal jeg sige dig i morgen," svarede jeg. "Nu må du helst sove."

13. Ignatios ed

Ved solopgang den følgende morgen tændte jeg en ild, hvor jeg ville koge noget suppe til señoren, der endnu sov, og mens jeg var beskæftiget med dette, så jeg Maya komme hen imod mig, og jeg lagde mærke til, at hendes hænder og fødder var ophovnede.

"Señora," sagde jeg og bøjede mig for hende, "Jeg hilser dig ydmygt for dit mod og lykønsker dig med din frelse fra de store farer. I aftes sagde jeg i min store kvide ord til dig, som helst skulle have været usagte, for det er min fejl, at jeg har hang til at være uretfærdig mod kvinder. Jeg beder dig om tilgivelse, og jeg tilføjer, at hvis jeg kan gøre min uretfærdighed god igen ved at tjene dig på nogen vis herefter, da beder jeg dig byde over mig."

Hun hørte på mig og svarede:

"Jeg takker dig for dine venlige ord, Don Ignatio, og jeg vil glemme andre ord, du har talt til mig nu og da, og som ikke var så venlige. Hvis det er dit alvor, at du vil vise dig som min ven, da ligger det også i din magt at gøre det. Du har gættet min hemmelighed, derfor skammer jeg mig ikke ved at gentage, at señoren hist er blevet alt for mig, skønt jeg måske kun er meget lidt for ham. Derfor beder jeg dig om at sværge ved Hjertet, at du intet vil gøre for at vende ham fra mig eller for at adskille os, hvis han skulle komme til at elske mig, men derimod at hjælpe os, så vidt det står i din magt."

"Det er en svar ed, du der kræver af mig, señora, og en, der angår fremtiden, som vi ikke kender," sagde jeg nølende.

"Det er det, señor; men husk på, at havde jeg ikke været, da havde din ven, der nu sover som et barn derhenne, have ligget stiv og død. Husk også, at du har et mål at nå i Hjertets stad, og at det er bedst at have mig til ven og hjælperske dér, hvis vi skulle leve længe nok til at nå frem til den. Dog – vil du ikke, da undlad kun at sværge, så ved jeg da for vist, at du er min fjende, og jeg skal blive din til gengæld."

"Du behøver ikke true mig, Señora," svarede jeg, "på den vis lader jeg mig alligevel ikke røre; men jeg lover dig, at jeg ikke skal stille mig mellem dig og señoren. Hvorfor skulle jeg også det? Hans vilje er jo hans egen, og, som du siger, har du jo frelst hans liv. Men se, nu vågner han, og hans suppe er færdig."

Hun tog krukken af ilden, skummede suppen og hældte den derefter i en skål.

"Skal jeg bære den hen til ham, eller vil du?" spurgte hun.

"Jeg tror, det er bedst, at du går med den," svarede jeg.

Så gik hun hen til hængekøjen og sagde: "Señor, her er din suppe."

Han var lige vågnet op og så fortumlet på hende.

"Sig mig, Maya," spurgte han, "hvad er der sket?"

"I aftes," begyndte hun, "da du ville plukke en blomst til mig, blev du bidt af en slange og var nær ved at dø."

"Det husker jeg," sagde han, "uden tvivl ville jeg være død, hvis du ikke havde udsuget såret og bundet en strimmel tøj om håndleddet, for denne grå slange er den giftigste, som findes i landet. Men gå videre."

"Efter at havde overvundet giften blev du tørstig – så tørstig, at du var ved at dø af det, og vi havde intet vand at give dig."

"Ja, ja," svarede han, "det var en frygtelig kval, og jeg beder til Gud, at jeg aldrig skal lide sådan igen. Men jeg fik jo vand, og det frelste mig. Hvem skaffede mig det?"

"Min fader gav sig på vej til den næste lejrplads, hvor der er et vandhul," svarede hun.

"Er han kommet tilbage?"

"Nej, endnu ikke."

"Så har han altså ikke bragt vandet. Hvor kom det fra?"

"Det kom fra *cueva*en – den hule, vi undersøgte, før du blev bidt."

"Hvem gik da ned i *cueva*en for at hente det? – Det var jo umuligt at stige derned."

"Jeg gik derned."

"Du!" sagde han i stor forbavselse. "*Du!* Det er ikke muligt. Spøg ikke med mig. Fortæl mig den rigtige sammenhæng – hurtigt! for jeg er træt."

"Jeg spøger ikke, señor. Du var ved at dø af tørst for vore øjne, det var skrækkeligt at se, jeg kunne ikke udholde det, og jeg vidste, at min fader ikke ville komme tilbage i rette tid, derfor tog jeg et vandskind og nogle fakler og gik uden at sige noget til Ignatio om det. Skakten var meget vanskelig at stige ned i, og det var et meget sælsomt eventyr. Det skal jeg senere fortælle dig om. Men trods alle farer kom jeg dog tilbage, og da var Ignatio i færd med at gå derned også."

Señoren lyttede og forstod, men han svarede intet. Han strakte blot armene ud imod hende, og derude midt på ødemarken gav de hinanden deres tro.

"Husk på, at jeg kun er en indianerpige," hviskede hun straks efter til ham, "mens du er en af Jordens hvide herrer. Er det

godt for dig at elske mig?"

"Det er godt," svarede han, "for du er den ædleste kvinde, jeg har kendt, og du har frelst mit liv." –

Zibalbay kom ikke tilbage før over middag, da han viste sig med vandet og trækkende med muldyret, der havde trådt på en skarp sten og var blevet halt.

"Lever han endnu?" spurgte han Maya.

"Ja, fader."

"Da må han være stærk," svarede han; "jeg troede, at han nu måtte være død af tørst."

"Han har fået vand, fader. – Jeg steg ned i *cueva*en og hentede det," tilføjede hun efter et lille ophold.

Oldingen så forbavset på hende.

"Hvorledes fandt du mod til at stige derned, min datter?" spurgte han til sidst.

"Ønsket om at frelse en ven gav mig mod," svarede hun, idet hun slog øjnene ned for hans blik. "Jeg vidste, at du ikke kunne være tilbage i rette tid – og så gik jeg."

Zibalbay tænkte sig om, så sagde han:

"Jeg tror, at du ville have gjort bedre i at lade ham dø, min datter, for jeg tror, at denne hvide mand vil volde os mange bryderier. Det har behaget guderne at bevare dig i live, husk da på, at dit liv tilhører dem, og at du må følge den vej, de har bestemt for dig, og ikke den, du selv vil vælge. Husk også på, at i staden derhjemme venter dig én, der måske har et ord at sige med hensyn til dit venskab med denne vandrer." Og han gik videre med sit muldyr.

Samme aften fortalte Maya mig faderens ord og sagde:

"Jeg tror, at jeg vil komme til at trænge til den hjælp, du har svoret at yde mig, señor, for jeg indser nu, at min fader vil være imod mig, med mindre mine ønsker stemmer med hans formål. En ting er jeg dog vis på, nemlig at mit liv er mit eget og ikke tilhører guderne; for de guder, min fader tilbeder, og som jeg blev opdraget til at tjene, tror jeg ikke mere på, hvis jeg da nogensinde har gjort det."

"Du taler dristigt," svarede jeg, "og hvis du vil lyde mit råd, da lad ikke din fader høre sådanne ord."

"Skulle mit liv da ofres til de guder, spotter?" afbrød hun mig. "Tror du da på disse guder, Don Ignatio?"

"Nej, Maya, jeg er en kristen og har intet at skaffe med afguder eller dem, som tilbeder dem."

"Jeg forstår det, det er kun deres rigdom, du vil dele med dem. Men hvorfor skulle jeg ikke også blive en kristen? Jeg har lært en del af jeres tro af señoren der henne og har forstået, at den er stor og ren og fuld af trøst for os dødelige."

"Måtte du kun få nåde til at gå videre på den vej; men det er ikke kristeligt at skose mig med den rigdom, som jeg kun søger til gavn og genoprejsning for mit folk; du ved jo dog, at jeg intet begærer for mig selv."

"Tilgiv mig," svarede hun; "min tunge er skarp – som din også undertiden har været, Don Ignatio. Men hør, nu kalder señoren på mig." –

– Endnu i to dage tilbragte vi ved *cueva*en, indtil señoren var i stand til at drage videre, så brød vi op. I ti dage drog vi nu over ødemarken, idet vi fulgte sporet af den gamle vej, og uden at støde på noget spor af mennesker ud over det dem, der udgjordes af ruiner af templer og pyramider. På den ellevte

begyndte vi at stige op ad bjergene, og på den tolvte nåede vi op til snelinjen, hvor vi blev tvunget til at efterlade de tre muldyr, vi havde tilbage, da vi ikke kunne finde føde til dem højere oppe i bjergene, og stien blev for stejl til, at de kunne finde fodfæste. Efter at have fået meget lidt at spise sov vi den nat i et hul, som vi gravede i sneen, og indhyllet i vore kapper, eller rettere, vi forsøgte at sove, for vor søvn blev stadig afbrudt af den bidende kulde, af bitterkolde, pludselige vindstød, der kom og gik, og af og til af braget fra vældige laviner, der rullede ned fra bjergtoppene.

"Hvor langt skal vi endnu drage op i denne sne?" spurgte jeg Zibalbay, idet vi stod rystende af kulde i det grå dagskær.

"Se dér op," svarede han og pegede på en sort klippe højt oppe over os, der nu netop beskinnedes af solens første stråler. "Der er det højeste punkt, og det må vi nå før aften."

Således opmuntrede fortsatte vi fremad time efter time, med Zibalbay tavs marcherende afsted foran os, indtil vort syn blev ødelagt af sneblindhed, og jeg blev grebet af bjergsyge. Heldigvis var det ikke vanskeligt at klatre opad, og endelig klokken fire stod vi ved den sorte klippevæg.

"Skal vi klatre op ad denne?" spurgte jeg Zibalbay.

"Nej," svarede han, "det ville være umuligt uden at have vinger, men der er en vej igennem den. To gange i gamle dage har hvide mænd, der søgte efter den Gyldne Stad ofr at plyndre den, nået dette, men da de ikke fandt nogen sti gennem klippen, drog de hjem igen, skønt de næsten stod med hænderne på døren."

"Omkredser denne klippemur hele den dal, hvor byen ligger?" spurgte señoren.

"Nej, hvide man, den slutter mange dagsrejser ude mod vest, men den, der vil rejse rundt om den, må vade gennem en vældig sump. Man kan også passere uden om bjergene mod øst ved at rejse i tre dage gennem sne og over afgrunde; efter hvad jeg har hørt, har kun én mand passeret dem i live, en omvandrende indianer, som nåede bredden af den hellige sø i min bedstefaders dage. Bliv nu her, mens jeg finder indgangen."

"Er du nu glad ved at stå foran porten til dit hjem, Maya?" spurgte señoren.

"Nej," svarede hun, i en næsten vild tone. "Her i ødemarken følte jeg mig lykkelig, men dér venter sorgen mig og dig. Oh, hvis du har mig kær, da lad os vende om og flygte tilbage til det land, hvor dit folk bor." Og hun greb hans hånd, idet hun så ham alvorligt ind i øjnene.

"Hvad," svarede han, "og lade Ignatio og din fader fuldende rejsen alene?"

"Du er mere for mig end min fader, men måske er denne højtidelige Ignatio mere for dig end jeg er."

"Nej, Maya, men da jeg er kommet så langt, vil jeg dog gerne se den hellige stad."

"Som du vil," sagde hun og lod hans hånd falde. "Se, nu har min fader fundet stedet og kalder på os."

Vi gik videre henved en hundrede skridt, idet vi gik forsigtigt mellem bunker af store sten, der lå på afgrundens bund, indtil vi kom til det sted, hvor Zibalbay stod, støttet op mod stenvæggen, i hvilken vi ikke kunne skelne den mindste revne eller åbning.

"Selv om jeg stoler på jer og tror, at Himlen har bragt os sammen af grunde, den kun selv kender," sagde den gamle *cacique*, da vi var kommet hen til ham, "så må jeg dog følge den ældgamle sædvane og adlyde min ed, ikke at lade nogen fremmed se indgangen til denne bjergport. Kom hid, min datter, og bind disse fremmede for øjnene."

Hun adlød, og da hun bandt tørklædet om señorens øjne, hørte jeg hende hviske:

"Frygt ikke, jeg vil være dine øjne."

Så tog de os i hånden og førte os hid og did, indtil vi var ganske forstyrrede. Derefter fik vi lov at stå stille, mens vore førere efter lyden at dømme bevægede noget meget tungt, hvorpå vi blev ført ned ad en stejl skråning gennem en gang så lav og snæver, at vi gned med vore skuldre mod dens sider og var nødt til at gå med bøjede hoveder. Men efter at have gjort mange drejninger blev gangen til sidst bredere og dertil jævn og lige.

"Tag bindene af," sagde Zibalbay.

Maya fjernede bindende for vore øjne, og da de atter var blevet fortrolige med lyset, så vi os nysgerrigt om og fandt, at vi stod ved foden af en dyb, vulkansk klippekløft, ikke menneskeskabt, men udhugget af naturen ved hjælp af ild og vand. Denne kløft, i hvis bund der løb en vej, så velbygget og afvandet, at den, bortset fra enkelte snedriver, der blokerede den hist og her, stadig kunne benyttes efter mange århundreders forløb, målte ikke mere end fyrre skridt fra væg til væg. På hver side af den tårnede stejle, sorte klipper sig op, som var fulde at små døre, der kun kunne nås ved hjælp af stiger.

"Hvad er dette?" spurgte jeg Zibalbay. "Begravelsespladser?"

"Nej," svarede han, "boliger. Annalerne siger, at de fandtes der, før vore forfædre byggede Hjertets stad, og i dem boede der hulemennesker, barbarer, der levede af lidet og ikke følte kulden. Det var ved at følge nogle af disse hulemennesker gennem den gang, vi har passeret, at den ældgamle stads grundlægger fandt denne kløft og det gode land og den store sø, som ligger hinsides den, og hvor klippeboerne, som vore forfædre udryddede, boede om vinteren. Da jeg var ung, steg jeg engang sammen med nogle kammerater ved hjælp af stiger og reb op til disse huler og fandt der mange sælsomme levninger: stenvåben og plumpt dannede guldsmykker fra barbarernes tid. Men lad os nu gå videre, ellers vil mørket indhente os i passet."

Lidt efter lidt indsnævredes kløften igen, indtil den endte ved en anden stor klippevæg.

Foran den lå et stort klippestykke; og da vi var drejet uden om dette, kom vi til mundingen af en tunnel.

"Frygt kun ikke for mørket her," sagde Zibalbay, "Tunnelen er kun kort, og der er ingen faldgruber."

Vi fulgte lyden af hans skridt gennem mørket; snart så vi en lysprik foran os, og noget efter stod vi på den anden side af bjerget; men vi kunne intet se, for det var allerede blevet mørkt.

Uden at standse gik Zibalbay videre ned ad bjerget, drejede så pludselig til højre og standsede foran et hus, der var bygget af tilhuggede sten.

"Træd ind," sagde han, "og vær velkomne i hjertefolkets land."

Da døren blev lukket op, strømmede lyset fra et bål ud til os, og der hørtes en mandsrøst, som spurgte: "Hvem er der?"

Uden at svare trådte Zibalbay ind. Det var et lavt, hvælvet rum, og ved et bord, der var sat hen foran et stort bål, som brændte på arnen, sad en mand og en kvinde og spiste.

"Er det på den måde, du venter på min tilbagekomst?" spurgte Zibalbay med barsk røst. "Skynd dig og tilbered os nogen mad, for vi er forkomne af sult og kulde."

Manden var sprunget op og blev stående rådvild, men kvinden, der sad således, at hun kunne se den talendes ansigt, greb ham ved armen og sagde:

"Ned på knæ med dig, det er *cacique*n, der er kommet tilbage."

"Tilgiv mig!" råbte manden knælende; "men når jeg skal tale ærligt, o herre, så er det således blevet tudet mig i ørene hist nede i byen, at hverken du eller din datter ville komme tilbage mere, at jeg troede, I måtte være ånder. Ja, og således vil de da også tro i staden, hvor Tikal hersker i dit sted."

"Ti!" sagde Zibalbay med rynkede bryn. "Vi efterlod vore klæder her, gjorde vi ikke? Læg dem frem i sovekammeret tillige med andre til disse mine gæster, mens din hustru tilbereder maden til os."

Manden bøjede sig til jorden. Derefter tog han en lerlampe fra et sidebord, tændte den og forsvandt bag et forhæng. Konen skyndte sig at få taget af bordet, derefter kastede hun mere ved på arnen og gik så ud samme vej som manden.

Da de var gået, satte vi os alle hen ved ilden for at lade os gennembage af varmen.

"Hvad er dette for et sted?" spurgte señoren.

Zibalbay sad hensunken i sine egne tanker og hørte ham ikke, men Maya svarede:

"En simpel hytte, der benyttes som hvilested og af jægere – ikke andet. Disse folk vogter den, og blev pålagt at holde øje med, når vi kom tilbage, men de synes at have udført deres opgave slet. – Undskyld mig, jeg vil gå ud og hjælpe dem. Kom, fader."

De gik, og lidt efter vågnede señoren op af en døs, som den gode varme havde hensat ham i, og så da hyttens vogter stå og stirre på sig med forbavselse og ærefrygt.

"Hvad går der af manden, og hvad ønsker han, Ignatio?" spurgte señoren mig på spansk.

"Han undrer sig over din hvide hud og dit lyse hår, señor, og siger, at han ikke tør tale til dig, fordi du må være en af de himmelfødte, som deres sagn taler om. Han beder mig sige dig, at vaskevandet er sat frem, og vore klæder rede, og at han vil vise os, hvor det er."

Vi fulgte med ham, og han førte os gennem en gang i den bageste ende af stuen, og derfra ind i et lille soveværelse, et af flere, der vendte ud til gangen. I dette værelse, der var oplyst af en simpel olielampe, fandtes to senge med tæpper af hjorteskind og bomuldslagner. På dem lå fine, linnede kjortler, samt kapper, der var lavet af bånd besat med skiftevis grå og sorte fjer, som var fastgjorte til et stærkt underlag af lærred. I et hjørne af værelset stod to træstole, og på dem to mægtige fade fyldt med dampende vand. Señoren gjorde store øjne, da han så, at de var af hamret sølv.

"Disse folk må være rige," sagde han til mig, så snart manden havde fjernet sig, "siden deres husgeråd er af sølv. Hele denne historie om den hellige by, hvor Zibalbay skulle være *cacique* og Maya hans arving har hidtil forekommet mig at være en fabel;

men nu lader det til, at den dog er sand, for den mands opførsel tyder på, at Zibalbay er en meget højtstående person."

Vi tog nu de klæder på, man havde lagt frem, hvilket voldte os ikke så lidt besvær, for deres form var os ganske fremmed, og derefter vendte vi tilbage til det forreste værelse. Straks efter blev forhænget trukket til side, og Maya trådte ind til os, men hun var så forandret, at vi i stor forbavselse trådte et skridt tilbage.

Den før så simpelt klædte, af vejens smuds plettede kvinde var nu iført en snehvid kjortel, broderet med kongelig grøn farve og med et guldindvirket hjerte på brystet. På fødderne havde hun sandaler, der også var broderet med grønt, og om hendes hals, håndled, ankler og midje skinnede brede smykker af mat guld. Hendes mørke hår faldt ikke længere løst ned om hende, men var bundet op i en simpel knude og indesluttet i et lille gyldent net, og over skuldrene bar hun en kappe af rene, hvide fjer, mellem hvilke der var stukket enkelte prægtige, gule hejrefjer.

"Ligesom I har jeg også skiftet klædning," sagde hun. "Finder I måske, at min dragt er hæslig, siden I ser så forundrede på mig?"

"Hæslig," svarede señoren, "den forekommer mig at være den smukkeste, jeg nogen sinde har set."

"Den smukkeste, du har set, min ven, – nå, og det er endda den simpleste, jeg har. Vent, til du ser mig i mit kongelige skrud med det store smaragdhjerte, hvad mon du da vil sige?"

"Det ved jeg ikke, men i dette øjeblik kan jeg ikke sige, hvad der er det smukkeste, du eller din dragt!"

"Tys!" fortsatte hun leende, men dog med alvor i stemmen. "Du må ikke tale så ligefremt til mig. Hinsides passet var jeg den indianske pige og din medrejsende, men her er jeg Hjertets herskerinde."

"Da ville jeg nok ønske, at du var forblevet den indianske pige," svarede han efter en pause. "Men måske spøger du kun."

"Nej, det er ikke ganske spøg," svarede hun med et suk. "Du må være forsigtig nu, ellers vil det gå dig eller os begge ilde. Jeg er den øverste kvinde i landet, og min fætter Tikal vil sikkert vogte nøje på mig. Men se, der kommer min fader."

Zibalbay trådte ind tillige med de to indianere, der kom med maden. Han var simpelt klædt i en hvid toga-lignende dragt af samme slags som dem, señoren og jeg havde fået. En kappe af sorte fjer dækkede hans skuldre, og rundt om hans hals hang en tyk guldkæde, hvori var fastgjort Hjertets symbol, der også var af guld.

Vi lagde mærke til, at Maya bøjede sig for ham, da han trådte ind, hvilket han nikkede billigende til, og at de to indianere, hver gang de gik forbi ham, næsten krummede sig til jorden.

Vort venskab fra ørkenrejsen havde øjensynlig nu fået ende, og den person, vi hidtil havde tænkt på og behandlet som ligemand, måtte vi herefter vise stor ærbødighed. Ja, den hvidskæggede høvding med det stolte ansigt forekom os virkelig så kongelig i de forandrede omgivelser, at vi var nær ved at følge de andres eksempel og bøje os hver gang, han så hen i retning af os.

"Maden er færdig," sagde Zibalbay, "således som den er – jeg beder jer, sæt jer til bords. Nej, min datter, du behøver ikke at

blive stående. Vi er endnu alle rejsefæller, og det kan vente med ceremonierne, indtil vi kommer til Hjertets stad."

Så tog vi plads, og indianerne opvartede os. Vi vidste ikke, hvad retterne bestod af, men efter den mangelfulde kost, vi i så lang tid havde måttet nøjes med, forekom det os, at vi aldrig havde spist noget så fortræffeligt eller drukket så herlig en vin, som vi nu nød i den simple hytte. Men trods vort øjeblikkelige velbefindende, tror jeg, at señoren nærede bange anelser, og at han havde en forudanelse om noget ondt. Han og Maya elskede stadig hinanden, men han mærkede, at omstændighederne var så forandrede, som de vel kunne blive, hvilket hun jo også selv havde vist ham. Så længe vi var på vandring, havde han på en måde været lederen af vort selskab, thi, for at sige tingene lige ud: I et selskab af farvede anerkendes den hvide mand altid som den af det reneste blod. Nu var det hele forandret, og han måtte indtage sin stilling som en fremmed vandringsmand, der kun var tålt her, og dette kunne man allerede nu se i Zibalbays opførsel og tiltale. Før havde han kaldt ham "señor" eller endog "ven"; i aften brugte han et ord, der betød "fremmede" eller "ukendte", og selv mig tiltalte han ved navn uden nogen høflig tilføjelse eller titel.

Én god ting fandt vi dog her. Vi havde været uden tobak i seks uger eller mere, og nu kom indianeren ind med cigaretter, der var fremstillet ved at rulle tobaksurten ind i det tynde omblad, der sidder uden om majskolberne.

"Kom her, du," sagde han til indianeren, da denne havde givet os cigaretterne, "gå ned til søens bred og sig til høvedsmanden i majsdyrkernes landsby, at hans herre er vendt tilbage, og byd ham i mit navn at være her med fire bærestole inden fem timer

efter solopgang. Sig ham også, at han skal have kanoer rede, der kan føre os over søen, men hvis han har sit liv kært, må han ikke sende bud til nogen i byen om vor ankomst. Gå nu, og skynd dig!"

Manden bøjede sig, tog et spyd og en fjerkappe ned fra en krog ved døren og forsvandt ud i mørket uden at turde ænse den hylende vind eller regnen, der trommede på taget.

"Hvor langt er der til den landsby?" spurgte señoren.

"7-8 mil," svarede Zibalbay, "og vejen er ikke god, men hvis han ikke falder i en afgrund eller mister livet i en snedrive, vil han dog kunne være der om 6 timer. Kom nu, min datter, det er tid for os at gå til hvile, vor rejse har været lang, og du må være træt. God nat, mine gæster! I morgen håber jeg at kunne huse jer bedre." Med disse ord bukkede han og forlod værelset.

Maya rejste sig for at følge ham; men først gik hun hen til señoren og gav ham hånden, som han kyssede.

"Hvor dejligt det er at smage tobak igen," sagde han, da Maya var gået. "Nej, gå ikke i seng endnu, Ignatio, tag en cigaret og et glas til af dette *agua ardiente* og lad os tale lidt sammen. Det forekommer mig, min ven, at Zibalbay har forandret sig en del; jeg har nu aldrig været nogen stor beundrer af hans karakter, men måske forstår jeg den ikke."

"Gør du ikke? Da tror jeg nok, jeg gør. Ligesom så mange kristne præster er manden fanatiker, og ligesom jeg er han en drømmer. Desuden er han fuld af ærgerrighed og meget tyrannisk, en af den slags, der hverken vil skåne sig selv eller andre, hvor det gælder om at nå sit mål eller fremme sit folks velfærd og sine guders hæder. Tænk, hvor modig og nidkær den mand må være, der efter at have haft et drømmesyn har nedlagt

sin værdighed og i sin høje alder, kun ledsaget af sin datter, har rejst hundreder af mile gennem ødemarker og udsat for sult og alskens farer. Tænk, hvad det må have været for ham, der i mange år er blevet æret næsten som en guddom, at optræde som medicinmand i Yucatan og at lide og se sin datter lide forhånelser og pinsler af hvide skurke. Og dog har Zibalbay båret alt dette og endnu mere for at nå sit mål, fordi han tror, det tjener hans formål."

"Men Ignatio, hvad er hans formål, og hvad har vi at bestille med det? Indtil dette øjeblik har jeg ikke kunnet indse det."

"Hans formål, ja hele hans livs formål, er at genopbygge Hjertets stads falmede magt og glans. Skønt jeg ikke tror på hans guder, så tror jeg på Zibalbays visioner, siden de har ført ham til mig, hvis mål er det samme som hans, og ingen af os kan nå det uden hinanden."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi jeg har brug for rigdom og han har brug for mænd; giver han mig rigdommen, kan jeg skaffe ham mænd i tusindvis."

"Jeg hører, hvad du siger," svarede señoren. "Det lyder alt sammen troligt nok, skønt I begge vil finde, at det ikke er så ligetil. Derimod forstår jeg ikke, hvilken rolle Maya og jeg skulle spille i denne sag, da ingen af os er opsatte på at ophjælpe et hensygnende folk eller genoprette et kejserrige. Vi må vel kun blive tilskuere ved spillet."

"Hvorledes, señor, når hun er arving til faderens magt, og når," tilføjede jeg, idet jeg dæmpede min stemme, "du og hun har fået hinanden så kær?"

"Jeg troede ikke, du havde lagt mærke til det, Ignatio; og da du hader kvinder, så sagde jeg ikke noget til dig om det," svarede han, idet han rødmede.

"Jeg er ikke ganske blind, señor; tror du, at en mand ikke straks kan mærke, når der kommer en kvinde mellem ham og den ven, han elsker? Men dette vil jeg nu intet sige om, thi det er, som det skal være, og du ville vel næppe forstå mig, hvis jeg gjorde det. Nej, nej, señor, du kan ikke blive holdt uden for spillet, du er allerede dybt inde i det, men hvilken rolle, du vil komme til at spille, kan jeg rigtignok ikke sige. Det beror vel på, hvad guderne åbenbarer for Zibalbay, eller hvad han tror, de åbenbarer. Endnu er han godt stemt imod dig, da han venter, at oraklet vil erklære dig for en søn af Quetzal, som hans folk skal frelses ved, som spådommen lyder, og af denne grund er det, at han ikke har sat sig imod dit venskab med datteren – det tror jeg i hvert fald. Men tag dig i vare, señor, for kommer han under vejr med, at du ikke er den rette, da vil han feje dig til side som en unyttig ting, og du kan da sige farvel til din elskede."

"Det gør jeg ikke, så længe jeg er i live," svarede han roligt.

"Nej, señor, måske ikke, mens du er i live, men de, der står præster og konger i vejen, plejer ikke at leve længe. Nå – men skønt der er grund til at være forsigtig, er der dog ingen grund til at tabe modet, for er du ikke den mand, der skal frelse folket, så bliver jeg det måske, og i så fald kan jeg vel hjælpe dig, som jeg har tilsvoret Maya at gøre. Eller måske kan du hjælpe mig."

"I alle tilfælde vil vi stå last og brast med hinanden," sagde señoren. "Men det tjener ikke noget formål at tale om fremtiden, så vi kan lige så godt gå til ro. Én ting kan du dog

være sikker på – hvis ikke hun dør, eller jeg dør, så vil jeg gifte mig med Maya."

14. Hjertets stad

Det var endnu mørkt den næste morgen, da vi blev vækket af Zibalbay.

"Stå op," sagde han, "det er tid at tage afsted."

"Er bærestolene her?" spurgte jeg.

"Nej, og de kan heller ikke være her før om nogle timer. Men jeg vil nå byen endnu i aften, og derfor må vi begive os på vej til fods for at møde dem."

Vi stod op, og, siden vi ikke havde noget valg, iførte vi os så godt vi nu kunne, de lokale dragter, vi havde fået udleveret, for vore egne klæder var de rene laser, som vi skammede os ved at lade os se i. Inde i det forreste værelse traf vi atter Zibalbay og Maya.

"Spis," sagde oldingen og pegede på maden, der stod på bordet, "og lad os så komme af sted."

Ti minutter efter stod vi uden for hytten. Der var ingen vind, men i disse højder var luften så bidende kold, at vi svøbte os i tæt ind i vore kapper og ilede hastigt afsted med Zibalbay i spidsen. I begyndelsen var alt gråt og dunkelt, men snart skinnede snehvide tinder frem gennem tågen. Alt strålede i den endnu ikke opståede sols sarte farver, skønt bjergsiden under os endnu lå indhyllet i natten mørke. Efterhånden som lyset nåede længere ned, så vi, at landet dernede var formet som en stor skål, hvis sider dannedes af den bjergkæde, vi stod på, og på bunden af skålen, næret af talløse strømme, der havde deres kilder oppe i sneregionen, lå søen, dette folks hellige vand. Endnu kunne vi dog kun se lidt af dette, for hvad der lå neden

for os, var skjult af store tågeskyer, der bølgede som oceanets overflade. Aldrig før havde vi set noget så sælsomt som denne tykke tågeklædning, på hvis overflade solen nu skinnede og farvede den med det skønneste rosenrødt. Det så ud, som et stort landkort rulledes op for os – lande og søer, øer og byer trådte frem, men kun for atter at forsvinde og antage nye og fremmede skikkelser.

"Det er smukt, er det ikke?" sagde Maya. "Men vent nu, til tågen forsvinder. Se, nu begynder den!"

Idet hun talte, blev tågesløret tyndere, der blev hul i dets midte, og gennem denne åbning viste sig først pyramider og tempeltinder og derefter hele Verdens Hjerte, den gyldne stad, der ligesom flød på den hellige sø. Den lå langt borte, men nu, da tågen forsvandt, blev atmosfæren så klar, at det så ud, som om den befandt sig omtrent neden for vore fødder. Byen, der så ud til at være omgivet af en mur, var bygget af marmor eller en anden hvid stenart, som lyset funklede og flimrede på. Den lå på en hjerteformet ø, og rundt om dennes bredder og længere bort, end øjet kunne række, glimtede den hellige søs blå vande. Alt som tågen rullede op ad bjergenes sider, fyldtes hele den skålformede dal af lys. Nu kunne vi se søens bredder med deres grønne bræmme af siv og oven for dem græsgange, gennemstrømmet af sølvhvide strømme. Oven for disse igen, på bjergsiderne, voksede store skove af eg og ceder næsten lige op til snelinjen. Til højre og venstre for os strakte de mægtige bjerge sig i majestætisk vælde, indtil de yderst ude smeltede sammen med den blå synskreds, mens hist og her en sneklædt tinde, krateret af en udslukt vulkan, tårnede sig op som en skildvagt over det øvrige.

"Der ligger mit land," sagde Maya, idet hun stolt slog ud med hånden: "behager det dig, hvide mand?"

"Det behager mig så vel, Maya," svarede han, "at jeg nu mindre end nogen sinde før forstår, hvorfor du ønsker at forlade det."

"Fordi, skønt søer og bjerge og byer fulde af rigdom er skønne ting, så er det dog ikke i dem, men iblandt de mennesker, vi lever, vi må søge efter lykken."

"Nogle ville vel tænke anderledes, Maya; de ville sige, at vi må søge lykken i os selv. Jeg kunne i det mindste nok føle mig lykkelig i et sådant land som dette."

"Det synes du nu," svarede hun, "men når du har været nogen tid i byen dernede, vil du nok tænke anderledes. – Åh!" vedblev hun lidenskabeligt, "hvis du virkelig følte noget for mig, ville vi aldrig have passeret det bjerg bag os. Men det gør du ikke – ikke sandt og oprigtigt, for du har hele tiden været skamfuld over din hengivenhed for en indianerpige, som du jo *måtte* forelske dig i, fordi hun var køn og du var så meget sammen med hende, og hun tilfældigvis kom til at frelse dit liv. Ja, du ville skamme dig ved at gifte dig med mig efter dit folks skik, og vise mig frem som din kone blandt de hvide folk – mig, den omvandrende indianer med den gale fader, som du fandt i hænderne på en flok banditter. Her vil det være anderledes, for her er jeg i det mindste en mægtig kvinde, og du vil se, hvorledes folk på gaderne bøjer sig til jorden for mig; og hvis jeg siger, at en mand skal dø, så vil du se, at denne mand bliver dræbt. Her ejer jeg desuden flere rigdomme end nogen hvid kvinde, og du vil elske mig for det –"

"Du er meget uretfærdig," afbrød han hende vredt, "det er skammeligt, at du taler således til mig uden nogen som helst grund."

"Måske er jeg uretfærdig," svarede hun hulkende, "men der forestår os så mange vanskeligheder. Der er nu for det første Tikal –"

"Hvad er der med Tikal?" spurgte señoren.

"Han ønsker at ægte mig, eller ved min arveret at blive *cacique* i landet, hvilket er ét og det samme, og han vil ikke give slip på mig uden kamp, og så er der min fader, der kun tjener to herrer – sine guder og sit land – og som vil bruge mig som en brik i sit spil, hvis dette fremmer hans formål, – ja, og dig med. Vore gode dage er forbi, og de onde er på vej, og efter dem – natten. Fra nu af vil vi kun sjældent få lejlighed til at tale sammen, for jeg vil blive omringet af hofmænd og terner, der ville våge over enhver af mine bevægelser og lytte efter ethvert af mine ord, og min fader vil også passe nøje på mig."

"Da begynder jeg at angre, at jeg ikke fulgte dit råd og blev på den anden side af bjerget," svarede señoren. "Tror du ikke, at vi kunne flygte?"

"Nej, det lader sig ikke gøre. De ville snart finde vort spor. Nej, nu må vi drage fremad mod vor skæbne, hvorledes den så end bliver. Men tilsværg mig ved det, du har kærest, at du vil holde fast ved mig, til jeg er død, ligesom jeg vil holde fast ved dig." Dermed tog hun hans hånd i sin og så ham bønligt op i ansigtet.

I samme øjeblik hændte det, at Zibalbay, der gik foran, hensunket i dybe tanker, vendte sig om og så dem.

"Kom hid, min datter, og du hvide mand," sagde han med streng røst. "Hør på mig, begge to. Jeg er vel gammel, men mit syn og min hørelse er endnu skarpe, skønt jeg hist ude på ødemarken ikke ænsede noget af det, jeg så og hørte; men her i mit eget land er det anderledes. Det skal du vide, hvide mand, at Hjertets herskerinde er stillet højt over dig, og der tror jeg, hun vil forblive. Forstår du, hvad jeg mener?"

"Fuldstændig," sagde señoren, idet han søgte at bekæmpe sin harme. "Men det er skade, høvding, at du ikke har sagt mig dette før. Hvis jeg og en anden, som nu er død, ikke havde gjort, hvad vi kunne for at frelse dig, da ville dine ben nu have ligget og smuldret i skoven. Hvorfor sagde du mig ikke der, at jeg ikke var passende selskab for din datter?"

"Fordi du af guderne var sendt for at tjene mig, og fordi jeg der trængte til dig, hvide mand," svarede Zibalbay roligt, "ligesom jeg måske atter vil komme til at trænge til dig. Havde jeg ikke tænkt mig den mulighed, da skulle vi have skiltes hinsides bjergene."

"Jeg ville ønske, at vi havde!" udbrød señoren.

"Måske vil jeg også komme til at ønske det," sagde oldingen mørkt. "Men nu er du her og ikke der, og det måske så længe du lever, og du må huske på, at du er i min vold. Et ord af mig kan hæve dig højt eller lægge dig dybt under jorden, tag dig derfor i agt og tag med taknemmelighed det, som jeg vil give dig. Nej, se kun ikke tilbage – det er umuligt for dig at flygte. Føj dig efter min vilje i dette som i alt andet, og det vil gå dig godt – stå mig imod, og jeg vil knuse dig. Jeg har nu talt, vær så god at gå foran mig, og du min datter, gå bagved."

Jeg så, at señorens harme var stor, og at han ville til at svare i vrede, derfor løftede jeg advarende hånden, mens Maya så bønfaldende på ham. Han så det, og beherskede sig.

"Jeg hører dine ord," sagde han tvungent. "Du har ret, jeg er i din vold, og det er til ingen nytte at svare dig." Dermed gik han frem foran, som det var befalet ham; mens Maya holdt sig tilbage.

Mens jeg nu vandrede ved siden af Zibalbay, sagde jeg til ham:

"Du taler hårde ord mod ham, der er min broder, og derfor også mod mig."

"Jeg taler, som jeg må," sagde han koldt. "Mange bryderier venter mig dernede i staden. Hørte du ikke, hvad den skurk sagde i aftes: at Tikal, min søstersøn, nu råder i mit sted? Nuvel, min datter, som er trolovet med ham, og gennem hvem han håber at komme til at regere senere, er sikkert det eneste middel, der kan lokke ham fra herskerstolen, for han betragter mig som død, og det vil ikke smage ham at nedlægge scepteret. Hvorledes skulle det da behage ham at se en hvid mand holde denne datters hånd og hviske hende i øret? Jeg siger dig, Ignatio, at sligt syn ville fremkalde en krig imod mig, og derfor var det, jeg talte skarpt, mens det endnu var tid. Derfor vil det også tjene dig bedst at gøre ham tingene helt klare, thi hvis jeg ikke atter kommer til magten, vil også dine planer mislykkes, og du vil have levet forgæves."

Jeg svarede intet på dette, for i samme øjeblik gjorde vejen en drejning, og vi stod ansigt til ansigt med de bærere, som Zibalbay havde sendt bud efter.

Der var over fyrre mænd, og de var næsten alle sammen høje og velskabte med regelmæssige træk og ligesom Zibalbay og Maya temmelig lyse af indianere at være; men deres ansigtsudtryk var helt forskelligt fra mit folks. Det var hverken sløvt eller brutalt, heller ikke tomt, men forrådte nærmest en stor træthed. Selv den yngste iblandt dem så trods sine runde kinder og klare øjne ud, som om han nedtyngedes af et langt livs bekymringer. Trætheden var deres herre – ikke deres legemers, for de var stærke og friske nok, men deres sinds, og når jeg så på dem, kunne jeg forstå, hvad Zibalbay mente, da han sagde, at hans stamme var udlevet. Ikke engang synet af señorens hvide ansigt, der dog må have forekommet dem meget sælsomt, lod til at røre dem. De stirrede ganske vist på ham og mumlede noget til hinanden om længden og farven af hans skæg, men det var også det hele.

Men til Zibalbay sagde de i dybe strubetoner: "Fader, vi hilser dig!" hvorefter de på et tegn fra deres høvedsmand kastede sig på jorden for ham og blev liggende med udstrakte arme, som om de var døde.

"Rejs jer, mine børn," sagde Zibalbay. Derefter vinkede han deres høvedsmand hen til sig og talte med ham, mens bærerne gav sig til at spise af den mad, de havde bragt med, og jeg lagde mærke til, at Zibalbay blev meget forstemt ved det, han hørte. Derefter gav han os befaling til at stige ind i hver sin lærestol – de var primitivt tildannede, og bestod af en stol uden omhæng, der var fastgjort mellem to stokke. Hver af dem blev båret af otte bærere, for vejen var meget stejl og ujævn.

Vi satte i gang ned ad bjerget, og efter en times forløb var vi kommet ud af sneregionen og ind i cederskovene. Disse store

træer voksede i grupper, adskilte af store åbne sletter, som var fyldt med vildt, især hjorte. Så tæt stod de, at det var som tusmørke blandt dem, og fra hver eneste gren hang ranker af spansk mos, der bevægede sig frem og tilbage i brisen. Det forekom mig at være ligesom jeg atter befandt mig i den halvmørke katedral i Mexico, hvor taget dannedes af de uigennemtrængelige grene af cedrene, mens stammerne var støttepiller og duften fra deres nåle var duften af røgelse.

Efter cederbæltet fulgte egeskovene, og da vi var kommet ud af dem, nåede vi ned til den jævnere grønsvær, hvor græsset voksede frodigt, isprængt med talrige, smukke blomster. Det var i sandhed et skønt land. Det var langt hen på eftermiddagen, da vi steg ned ad den sidste skråning og kom til det egentlige agerland, der lå mellem bjergene og søen, og hvor luften var meget varm. På de indgrøftede agre og vandingskanalerne var det let at se, at dette bælte altid havde forsynet beboerne af Hjertets Stad med majs og andre nødvendige agerdyrkningsprodukter. Her fandtes også store marker med sukkerrør og smålunde af kakaobuske og frugthaver med mange andre slags planter. Men det blev os snart klart, at størstedelen af disse gamle frugthaver var urøgtede, for frugterne lå i store dynger på jorden og rådnede. De var åbenbart blevet opdyrket i bedre tider, og nu behøvede den svindende befolkning ikke mere deres afgrøder.

Endelig, da mørket begyndte at falde på, kom vi ind i majsdyrkernes landsby, der lå halvt i ruiner, og hvis huse var opført af *adobe* eller soltørrede sten og tækket med en slags cement af hvid kalk. Midt i landsbyen var der en åben plads beplantet med træer, og midt på den fandtes en brønd, ved hvis

side der stod et primitivt alter, hvor der var henlagt blomster og frugter. Ved dette alter havde hele landsbyens befolkning, måske henved hundrede mennesker, samlet sig for at tage imod os. De fleste af mændene var lige kommet fra deres arbejde i marken, for deres klæder og fødder var tilsølet af våd jord, og de havde deres redskaber i hænderne. Alle disse mennesker havde det samme trætte udtryk som vi havde bemærket hos vore bærere. Deres ensformige udtryk fik mig til at vende blikket mod den gruppe af kvinder, der stod bag dem. Som deres mænd og brødre var disse kvinder meget lyse for indianere og ganske kønne at se til, men også deres ansigter var præget af melankoli. Synet af señorens hvide hud og lysebrune skæg syntes for et kort øjeblik at bringe dem ud af deres trætte ligegyldighed. Snart ophørte deres interesse imidlertid, og de begyndte at snakke ligegyldigt indbyrdes eller pillede de blomster fra hinanden, de havde fæstnet i bæltet. Der fandtes næsten slet ingen børn i flokken, og det var sælsomt at lægge mærke til, hvor stor lighed der var mellem alle indianerne. Den kunne ikke have været større, om de alle havde været medlemmer at samme familie, og de var næsten umuligt for en fremmed at se forskel mellem to kvinder af samme alder.

Da Zibalbay steg ud af bærestolen, kastede alle de tilstedeværende sig til jorden for ham og blev liggende, indtil han, fulgt af nogle af byens mest ansete mænd, var gået ind i et hus, der var blevet sat i stand til ham, og havde ladet os blive udenfor.

"Ser hele dit folk træt og bedrøvet ud?" spurgte jeg Maya.

"Ja," svarede hun – "det vil sige, alle de simple folk, som arbejder. Det er anderledes med stormændene, der er af andet

blod. Her er nemlig to klasser, Don Ignatio, herrerne og folket, og af folket er hver familie tvunget til at arbejde tre måneder om året, mens den øvrige tid bliver givet dem til hvile. Udbyttet af deres arbejde bliver samlet i store forrådshuse og uddelt blandt alle Hjertets børn; men templerne, *cacique*rne og mange af adelsmændene har deres egne trælle, der har tjent i familien fra fader til søn."

"Men hvis de nu ikke vil arbejde?" spurgte señoren.

"Da må de sulte, for hverken de eller deres familier får da noget af det fælles forråd, og når de så falder til føje, bliver de sat til det sværeste arbejde."

Nu forstod vi, hvorfor folkene så så trætte og sløve ud. Hvad kunne der ventes af mennesker uden ærgerrighed eller ansvarlighed, folk, hvis arbejdes udbytte gik i en fælles kasse og blev uddelt til dem i bestemte rationer? Nu på mine gamle dage har jeg hørt, at der er lærere, der taler for et sådant system for alle mennesker, men jeg er sikker på, at hvis de havde dvælet hos Hjertets folk, ville de ophøre med denne prædiken, thi dér havde den ikke gjort noget godt for folkets velfærd.

Snart kom der bud ud til os fra Zibalbay, at vi skulle komme ind i huset, hvor vi fandt et rigeligt måltid tilberedt, bestående især af fisk fra søen, stegte fugle og mange slags frugt. Da vi var færdige med at spise og havde drukket den chokolade, der blev sat frem til os i bægre af hamret sølv, var det blevet helt mørkt. Jeg spurgte Zibalbay, om vi skulle tilbringe natten der, men hertil svarede han kort, at vi straks skulle fortsætte vor rejse til staden. Vi drog altså videre ved månens lys og kom til en lille havn ved søbredden, hvor en stor kano med mast og sejl og bemandet med ti indianere ventede på os. Vi gik ombord, og da

det var fralandsvind, hejsede vi sejlet og styrede ud imod Hjertets ø, der lå omkring femten engelske mil fra bredden.

Brisen var kun svag, men efter den kolde bjergluft forekom luften hernede os så blid og balsamisk, og hele sceneriet var så nyt og forunderligt, at i det mindste jeg for mit vedkommende ikke havde noget mod vor langsomme fart. Der var ingen i båden, som talte et ord, for vi sad alle hensunkne i vore egne tanker, og indianerne havde for stor ærefrygt for deres herre til at vove at tale. Han alene syntes utålmodig; han sad og strøg sit skæg og mumlede ved sig selv. Således gled vi hen over den blå sø, hvis stilhed kun blev brudt af de susende vingeslag af de vilde fugle, der trak hen til ædestederne, eller ved et pludseligt plask af en stor fisk, der sprang op efter et natligt insekt, og ved vandets sagte skvulpen mod kanoens sider. Foran os skinnede drømmeagtig og overnaturlig i måneskinnet den gådefulde stads mure og templer. For hvert minut, der gik, trådte de tydeligere og tydeligere frem, og mens vi stirrede på dem, blev vi grebet af et sælsomt håb og frygt. Det var ingen drøm: foran os lå den eventyrstad, som vi havde længtes så meget efter at få at se; snart ville vore fødder træde inden for dens mure, og vore øjne skue dens ældgamle civilisation.

"Hvad venter os vel der?" hviskede señoren, idet han så på Maya. Hun rystede sørgmodigt på hovedet. Der læstes intet håb i hendes øjne, som var slørede af tårer. Så vendte han sig mod mig som for at hente trøst, og min begejstrings let tændte ild blussede op, og jeg svarede:

"Frygt ikke," sagde jeg, "målet er nu nået, og vi skal overvinde alle vanskeligheder og farer. Denne gyldne stads unyttige rigdomme skal blive vore, og ved deres hjælp skal jeg vække min

undertrykte stammes slumrende og truende had mod tyrannerne og skabe et stort, indiansk kejserrige, der skal strække sig fra hav til hav, og hvis hjerte skal blive denne stad."

Han smilede og svarede:

"Måske; og for din skyld ønsker jeg, at det må blive således, men vi søger dog ellers forskellige mål, Ignatio." Dermed så han atter på Maya.

Vi gled videre i månelyset og stilheden, for fra staden kom ingen anden lyd end nu og da råbet fra vægterne, der på deres vagt på de ældgamle mure meldte timeskifterne, indtil vi endelig gled ind i skyggen af den hellige stad, og indianerne lagde årerne ud – for det var nu blevet helt vindstille – og roede frem ad en stenomsat kanal, der førte op til en havneport.

Vi standsede foran porten, hvor der ikke var nogen mand at se. Med utålmodig røst bød Zibalbay høvdingen praje portens vogter, og straks efter kom en mand gabende ned ad trappen og spurgte, hvem det var.

"Det er mig, *cacique*n," sagde Zibalbay, "luk straks op."

"Så – det var ellers mærkeligt," svarede manden, "for i nat holder *cacique*n sin bryllupsfest hist oppe i paladset, og der er dog kun én *cacique* over Hjertets folk! Ro tilbage til landet og kom tilbage ved dagen, når portene står åbne."

Da Zibalbay hørte disse ord, udstødte han i sin harme mange forbandelser, mens Maya studsede som i glæde.

"Jeg siger dig, at jeg er Zibalbay, der er kommet hjem igen, din herre – den eneste du har," råbte han, "og du gør klogest i at lyde mit bud."

Manden stirrede og betænkte sig lidt, indtil høvedsmanden i båden sagde til ham:

"Tåbe, vil du være fiskeføde? Dette er jo vor herre, Zibalbay, der er kommet tilbage fra de døde."

Da skyndte han sig at åbne porten, så hurtigt hans angst tillod det.

"Nåde, fader, nåde!" råbte han og kastede sig til jorden. "Vor herre Tikal, som råder i dit sted, har sagt os, at du var død i ødemarken, og givet befaling til, at dit navn ikke må nævnes tiere i staden."

Zibalbay strøg forbi ham uden at sige et ord. Da han var kommet op ad marmortrinnene og gennem porten, standsede han og sagde til bådens høvding:

"Lad denne mand blive pisket i morgen middag på torvepladsen, at han kan lære herefter ikke at sove på sin post."

På den anden side af muren løb en bred gade med prægtige, af hvide sten opførte huse til begge sider. Den førte op til byens åbne plads, der lå et par kilometer fra stadsmuren, og ad den vandrede vi nu hurtigt og tavse. Jeg lagde mærke til, at der groede græs mellem gadens sten, og at mange af de store huse stod tomme, og skønt der hist og her skinnede lys ud fra vinduesåbningerne, var der dog ikke et menneskeligt væsen at se.

"Her er byen," hviskede señoren til mig, "men hvor er folket?"

"De fejrer vel sagtens bryllupsfesten på den store plads," svarede jeg. "Hør, nu kan vi høre dem."

Idet jeg talte, bar et vindpust bar lyden af sang ned til os, og lyden blev tydeligere, alt som vi nærmede os pladsen. Fem minutter efter trådte vi ind på denne. Det var et meget stort torv, og på dets midte hævede sig Hjertets tempel til en højde af 300 fod, kronet af den hellige ild, der evigt brændte på dets top.

På den åbne plads mellem pyramiden og husene, der omgav torvet, var indbyggerne samlet til deres midnatsfest. Alle var klædt i hvide kjortler, og mange bar skinnende fjerkapper på deres skuldre, og var kronede med blomsterkranse. Nogle af dem dansede, og nogle sang, mens andre så på gøgleres og bajadsers kunster. Men de fleste sad dog rundt om småborde, spiste og drak, røg og talte elskovsord, og vi lagde mærke til, at ved disse borde var børnene tilsyneladende de mest ærede gæster, alle kælede for dem og gjorde, hvad de forlangte. Intet kunne være skønnere eller sælsommere end denne uskyldige fest under åben himmel og i det blide måneskin. Men Zibalbay blev ikke fornøjet ved at se den.

Langs med pladsens omkreds løb en allé af træer med hvide blomster, som duftede stærkt, og Zibalbay vinkede til os, at vi skulle følge med ind i deres skygge. Mange af bordene var stillet tæt ind til træerne, og han kunne derfor uset gå fra den ene gruppe til den anden og høre på deres tale. Således standsede han nu ved et bord, hvor der sad en midaldrende mand sammen med en ung, smuk kvinde. Deres samtale interesserede ham, og vi, der stod sammen med ham, forstod også, hvad der blev sagt, for forskellen mellem disse folks sprog og mayasproget var så lille, at selv ikke señoren havde nogen vanskelighed med at følge den.

"Det er en munter fest her i aften," sagde han.

"Ja, husbond," svarede kvinden, "det er da heller ikke så underligt; i går blev jo herren Tikal af Hjertets råd udnævnt til *cacique*, og i dag er han i folkets overværelse blevet viet til Nahua, den smukke, herren Mattais datter."

"Ja, det var et smukt syn," sagde manden; "men jeg synes dog, det er lovlig tidligt at vælge ham til *cacique*. Zibalbay kunne endnu komme tilbage, og så –"

"Zibalbay vil aldrig komme tilbage, ikke heller Maya, hans datter. De er for længst omkommet i ødemarken. For hende gør det mig ondt, for hun var så smuk og venlig, men ham under jeg det gerne, for han var en hård tyran mod os småfolk og dertil meget gerrig. Tikal har givet langt flere fester i de sidste ti måneder, end Zibalbay har givet os i lige så mange år. Desuden har han mildnet loven, så at vi simple kvinder nu må bære smykker ligesom stormændenes." Dermed skottede hun ned til guldarmbåndet, hun bar om håndleddet.

"Det er let at være gavmild med andres gods," svarede manden. "Zibalbay var bien, der samlede; Tikal er hvepsen, der opæder. De siger, at den gamle *cacique* var forrykt, men det tror jeg ikke; jeg tror, at han var en større mand end nogen at os andre, og at han så, hvorledes folket sygnede hen, og ville bringe det på fode igen."

"Han var virkelig forrykt," svarede kvinden. "Hvorledes kunne han standse folkets hensygnen ved at drage med sin datter ud i ørkenen, så at de begge kunne dø af sult? Hvis der er nogen derude, er det jo det folk af hvide djævle, vi har hørt om, som dræber indianerne eller holder dem i slaveri, så at de kan stjæle deres rigdomme, og vi ønsker vel ikke, at nogen af den slags skulle finde vej til vores by. Desuden, hvad angår det os, om folket aftager i tal? Vi har jo alt, hvad vi ønsker; de, der kommer efter os, må sørge for sig selv."

"Da har jeg dog hørt dig sige, hustru, at du ønskede dig børn."

Pludselig blev kvindens ansigt meget sorgfuldt.

"Ja," sagde hun, "hvis Zibalbay kunne skaffe mig et barn, da ville jeg tage alle mine ord imod ham tilbage og kalde ham den viseste mand, i stedet for, hvad han nu er – eller rettere var – en afsindig gammel dåre, der var blevet gal af forfængelighed og for megen bøn. Men han er dø, og selv om han ikke var, så kunne han aldrig gøre dette for mig, det ligger over selv gudernes formåen, hvis de da ellers er andet og mere end en drøm. Så hvorfor tale mere om ham, lad mig nyde den fest, Tikal har givet os, og tal ikke om børn, at jeg ikke skal komme til at græde og komme til at hade de af mine søstre, der er velsignede med afkom."

På et tegn af Zibalbay gik vi nu videre; men Maya holdt os tilbage og hviskede til os:

"Se på min faders ansigt. Aldrig har jeg set ham så vred. Dog er disse tidender ikke ilde for mig." Dermed skottede hun hen til señoren.

Zibalbay gik hastigt fremad, idet han trak i sit skæg og mumlede ved sig selv, indtil vi kom til en stor buegang, hvor to soldater, bevæbnede med kobberspyd, stod på vagt, mens de sladrede med de kvinder i sværmen omkring indgangen og bragte dem syltede frugter, som de spiste. Zibalbay skjulte ansigtet med en flig af sin kjortel, bød os gøre ligeså og ville til at træde ind gennem buegangen, da de to soldater krydsede deres spyd og spurgte om hans navn og titel.

"Efter hvis befaling spørger I om det?" sagde Zibalbay.

"Efter vor herres, *cacique*ns, der nu fejrer sit bryllup, omgivet af sine adelsmænd og gæster," svarede den ene soldat. "Er du måske en af dem, og hvorfra kommer du da så silde?"

Da blottede Zibalbay sit ansigt og sagde:

"Se på mig, mand. Befalede jeg dig måske at lukke mine egne døre for mig?"

Han stirrede på Zibalbay og gispede: "Det er *cacique*n, der er kommet hjem igen!"

"Hvordan kan du da sige, at du vogter indgangen efter *cacique*ns ordre? Kan der være to *cacique*r i Hjertets Stad?" spurgte Zibalbay bittert, og, uden at vente på et svar, gik han videre, fulgt af os andre, ind på pladsen, eller paladsgården, hvor adskillige fontæner plaskede på marmorfliserne.

Efter at have passeret en kolonnade og en stor dør, som lyset strømmede ud af, befandt vi os pludselig i en stor og mærkelig sal, over hundrede fod lang, med et kassetteret loft af cedertræ, som blev båret af en dobbelt række træsøjler, der var smukt udskårne, og mellem hvilke der var hensat borde med frugt og blomster, drikkekar og guldopsatser. Væggene havde paneler ligeledes af cedertræ, og var beklædt med sølvindvirkede tapeter. Foran dem stod groteske dværge- og abeskikkelser af guld, der hver holdt en sølvlampe i hånden. Ved den bageste ende af salen stod et lille bord, og bag ved det sad på tronlignende stole en mand og en kvinde, der til hver side som vagt havde en væbnet kriger.

Manden var pragtfuldt klædt i en hvid robe, forsynet med Hjertets tegn baldyret i guld, samt en skinnende fjerkappe. Om panden bar han en guldring, hvorfra der vajede en fjerbusk af grønne fjer, og i hånden holdt han et gyldent scepter, i hvis øverste ende der funklede en smaragd. Han var af middelhøjde og svært bygget og omtrent fem og tredive år gammel. Det sorte, stride hår hang ned over hans skuldre, og hans ansigt var

smukt, men havde et mørkt udtryk; hans mørke øjne skinnede med en sælsom ild under de sammenvoksede bryn, og om hans store mund og svære hage var der et skummelt drag, som end ikke forlod dem, når han smilede. Kvinden ved hans side var også smuk og klædt i en hvid brudekjortel, baldyret med sølv og med det kongelige hjertes tegn på brystet, mens smaragdsmykker snoede sig om hendes pande, arme og hals. Hun var ung og høj med prægtige øjne og et stolt, skønt ansigt, der dog skæmmedes noget af en noget for stor mund. Det var let at se, at hun var meget forelsket i sin husbond, for hendes øjne var ikke fra ham et eneste minut.

Mellem os og det kongelige par strakte sig salen i hele sin længde og fyldt med mennesker så prægtigt klædte og så funklende af ædelstene og guld, at vore øjne i de første minutter fuldstændig blændedes. Hele selskabet, der vel talte 2-300 personer, stod i en gruppe med ryggen mod os og lod en plads være åben i den anden ende af salen, hvor skønne kvinder, klædt i lette silkerober og smykket med blomster og turkiser, sang og dansede til musikken af fløjter foran bruden og brudgommen på tronen.

15. Hvorledes Zibalbay kom hjem

En tid stod vi ubemærkede i dørens skygge og betragtede denne mærkelige og skønne scene, indtil Tikal, netop som Zibalbay ville til at gå op mod tronen, rakte scepteret op som et tegn, og kvinderne hørte op med deres sang og dans. Ved synet af det hævede scepter standsede Zibalbay også og trak sig længere tilbage i skyggen, idet han vinkede til os, at vi skulle gøre det samme. Nu begyndte Tikal at tale med en fuldtonende, dyb stemme, der fyldte hele salen:

"I Hjertets rådgivere og adelsmænd," sagde han, "Og I højbårne kvinder, adelshustruer og adelsdøtre – hør mig. I går påtog jeg mig, som I ved, mine forfædres plads og magt, og efter jeres ønske og vilje blev jeg udråbt til enehersker over Hjertets folk. I dag har jeg indbudt Eder til mit bryllup, at I kunne brede glans over festen og dele min glæde. Her i alles nærværelse nævner jeg da Nahua, den smukke, datter af den højædle herre Mattai, stjernetydernes høvding, helligdommens vogter og overhovedet i Hjertets råd. Hende nævner jeg nu i jeres nærvær som min første og ægteviede hustru, medindehaver af min magt og jeres hersker næst efter mig, og hvad der end sker, kan hun aldrig forskydes fra min seng eller trone – hilser hende da nu som jeres *cacique*s ægtemage."

Dermed tav han og vendte sig mod kvinden ved hans side, kyssede hende og sagde derpå:

"Hil dig, Hjertets mø, hvem det har behaget guderne at ophøje og velsigne. Gid du må få børn og med dem lykke og magt i mange år."

Derefter bøjede hele selskabet sig for Nahua, hvis smukke ansigt blussede af glæde og stolthed, og med høj røst gentog de Tikals ord:

"Hil dig, Hjertets mø, som det har behaget guderne at opløfte og velsigne. Må du blive velsignet med børn, og med dem lykke og magt i mange år."

"Ædlinge," vedblev Tikal, da denne ceremoni var til ende, "det er kommet mig for øre, at der er nogen, som knurrer imod mig og sige, at jeg ingen ret har til det ældgamle *cacique*-scepter, som jeg nu holder i min hånd. Ædlinge, jeg har noget at sige jer om denne sag, noget, jeg i morgen efter ofringen skal gentage for folket, og jeg siger det efter at have rådført mig med mine rådgivere, herrerne over Hjertets mysterier. I morgen vil der være gået et år, siden Zibalbay, min moders broder, der var *cacique* før mig, og hans eneste barn og arving efter ham, møen Maya, min trolovede brud, forlod denne stad. Før de drog af sted i deres ærinde, blev det aftalt mellem Zibalbay, Maya, mig og Hjertets råd, at jeg som den næstfølgende arving skulle råde under Zibalbays og hans datters fraværelse, og at arven, hvis de ikke kom tilbage inden to års forløb, skulle være min for bestandig. Kun med sorg gik jeg ind på denne aftale, for den gang som endnu holdt jeg for, at min onkel var afsindig og i sin afsindighed drog ud for at tilsætte sit liv og sin datters, som jeg elskede. Da de var borte, holdt jeg dog aftalen til punkt og prikke. Men snart rejste der sig misnøje mellem folket, de ville ikke adlyde den, der ikke er salvet til hersker, men siger: "Vi vil

vente med dette eller hint, indtil Zibalbay kommer hjem, at han kan sige, hvad vi skal gøre."

Da Zibalbay var borte, var der desuden heller ingen ypperstepræst i landet, og indtil han fik en efterfølger, måtte derfor flere af vore hemmeligste mysterier forblive ufejrede, hvorfor vi bragte gudernes vrede over os. Derfor var der mange, som trængte ind på mig og forlangte, at jeg for folkets og denne stads velfærds skyld skulle afkorte ventetiden og straks lade mig salve. Men jeg huskede på mit løfte og svarede dem kort, at jeg ikke ville vige et hårsbred fra det, og at, hvad der så end skete, de to år måtte fuldt udløbe, før jeg satte mig på mine forfædres trone.

Ved denne beslutning holdt jeg fast, indtil for tre dage siden, da de af folket, i hvis lod det faldt at drage ind til fastlandet for der at dyrke de agre, der er helliget templet, nægtede at gå til deres arbejde og erklærede, at kun ypperstepræsten kunne byde over dem, og at der ingen ypperstepræst var i staden. I min forlegenhed rådførte jeg mig da med stjernernes herre, Mattai, og han rådførte sig igen med stjernerne. Hele natten stirrede han på himlen, og han læste da, at Zibalbay, der var blevet forledet af en falsk drøm og imod landets lov var vandret over bjergene, nu havde måttet bøde for sin tåbelighed og var død i ødemarken tilligemed sin datter. Er det ikke således, Mattai?"

Den således tiltalte person, en svær mand med et skaldet hoved, hurtige, urolige øjne og et tykt, gråsprængt skæg, trådte nu frem, bøjede sig og sagde:

"I fald min visdom ej fejler, var stjernernes budskab således, o herre."

"Ædlinge," fortsatte Tikal, "I har nu hørt mit vidnesbyrd, og Mattais vidnesbyrd, hans, hvis røst er sandhedens røst. Af disse grunde har jeg fundet mig i at blive salvet og sat til hersker over jer, såsom jeg ved byrd og ifølge loven er Zibalbays arving. Og da Maya, min trolovede brud også er død, har jeg taget Nahua, Mattais datter, til viv. Sig nu, om I vil antage os?"

Nogle enkelte af selskabet forblev tavse, men de fleste råbte:

"Vi antager jer, Tikal og Nahua, og gid I længe må herske over os efter dette lands ældgamle love."

"Det er godt, mine brødre," svarede Tikal. "Men før vi drikker afskedsbægeret, vil jeg spørge jer, om nogen af jer har noget at sige mig?"

"*Jeg* har noget at sige dig," råbte Zibalbay med høj røst fra skyggen, som vi stod i i den anden ende af salen.

Ved lyden af denne røst, som Tikal syntes at skulle kende, fo'r han sammen og sprang op; men snart fattede han sig og sagde:

"Træd frem af skyggen, hvem du så er, og sig, hvad du har at sige, hvor vi kan se dig."

Zibalbay vendte sig mod sin datter og os og bød os gøre, som han gjorde. Derpå tilhyllede han sit ansigt med en flig af sin kjortel og gik op gennem salen, og mængden trådte til side for os, så at vi snart stod for tronen. Her blottede han sit ansigt, ligesom vi også gjorde, stillede sig således, at hans ansigt kunne ses både af Tikal og alle de øvrige og åbnede munden for at tale. Men før han fik fremført et ord, brød der et forundringsråb frem fra alle gæsterne, og Tikal tabte scepteret af hånden, så at det rullede hen ad gulvet.

"Zibalbay!" lød råbet, "det er Zibalbay, som er kommet tilbage, eller hans ånd, og hans datter med ham!"

"Ja, ædlinge," sagde han med rolig røst, skønt hans hænder rystede af harme, "det er mig, Zibalbay, jeres herre, der er kommet tilbage, og det ikke for tidligt, ser jeg. Hvad, min søstersøn, var du så grisk efter min plads og efter min magt, at du måtte bryde den ed, du svor ved hjertet, og gribe dem før den bestemte tid? Og du, Mattai, har du mistet forstanden, eller har guderne slået dig med forbandelse, siden du har spået falsk og forkyndt, at vi var døde, hvorved din datter blev løftet op til tronen? Nej, I behøver ikke at svare mig. Jeg har stået derhenne og hørt det alt sammen. Jeg siger dig, Tikal, at du er en mensvoren forræder, og dig, Mattai, du er en falskner og en løgner, der har dristet dig til at bruge din hellige viden i dit eget øjemed og til fremme for dit hus' magt. På jer begge vil jeg hævne mig – ja, og på alle dem, der har været meddelagtige i jeres forbrydelse. Vagt, grib den mand, og herren Mattai med ham og lad dem indespærre, indtil jeg kan dømme dem."

Soldaterne, der stod på begge sider af tronen, betænkte sig et øjeblik, men gik derefter hen mod Tikal som for at adlyde Zibalbays befaling. Men nu sprang Nahua op, vinkede dem bort og råbte:

"Hvad! vover I at lægge hånd på jeres salvede herre? Tilbage, siger jeg jer, hvis I ikke vil gøre jer skyldige i helligbrøde. Enten Zibalbay er levende eller død, så er hans magt forbi, for Hjertets råd har sat kronen om Tikals pande, og ligegyldigt om det er godt eller ondt, kan deres valg ikke gøres om."

"Ja!" sagde Tikal, hvis mod nu var vendt tilbage, "Nahua, jeres herskerinde taler sandt. Rør mig ikke, om I har livet kært."

Men mens han talte, var hans øjne fæstet på Maya, hvis skønne ansigt han ikke blev træt af at betragte, som om det

tilhørte en elsket, der var stået op fra de døde.

Da Zibalbay atter ville tale, bøjede astronomen Mattai sig for ham og sagde:

"Bliv ikke vred, men hør mig, herre. Du har vandret langt, og du er træt, og trætte mænd bliver let vrede. Du synes, at der er gjort dig uret, og sikkert må det, der er sket, også forekomme dig sært, men det er ikke tiden nu for os at aflægge regnskab for vore handlinger eller for dig at høre på det. Hvil i nat, og i morgen på pyramiden og i folkets nærværelse skal alt blive forklaret dig, og retfærdighed øves mod alle. Velkommen være du, Zibalbay, og du også, Hjertets datter – og sig os så, hvem er disse fremmede, som I bringer med jer fra ødemarken hinsides bjergene?"

Zibalbay tav en stund og skævede til siderne som en ulv, der er fanget i en saks, for han søgte at komme på det rene med stormændenes standpunkt. Da han så, at det kun var de færreste, han kunne regne med, løftede han hovedet og sagde:

"Du har ret, Mattai, jeg er træt, for alder, møje og menneskers troløshed har udmattet mig. I morgen vil vi da afhandle denne sag i folkets overværelse; og foran alteret, på pyramiden, skal det så blive afgjort, om jeg er herre, eller du er det, Tikal. Der skal jeg da også gøre rede for, hvem disse to fremmede er, og hvorfor jeg har ført dem hid over bjergene. Indtil da overlader jeg dem til jeres varetægt og byder jer for jeres egen skyld at behandle dem vel. – Nej, her vil jeg hverken æde eller drikke; følg I med mig." Dermed nævnede han flere af stormændene ved navn, som han vidste var ham tro.

Uden at sige mere vendte han derpå om og forlod salen, fulgt af en del af stormændene.

"Det ser ud, som om min fader har glemt mig," sagde Maya smilende, da han var gået. "Jeg hilser jer alle, venner, dig min frænde, Tikal, og dig også Nahua, der fordum var min terne, men nu ved skæbnens gunst er blevet ophøjet i min plads og til min titel. Hvad følgen så end vil blive af disse forviklinger, så vil jeg ønske jer lykke i hinandens kærlighed, Tikal og Nahua."

Nu steg Tikal ned fra tronen, bøjede sig for hende og sagde: "Jeg sværger dig til, Maya – "

"Sværg ikke," afbrød hun ham; "men giv mig og mine venner her et bæger vin og lidt levninger fra bryllupsfesten, for vi er sultne. Jeg takker dig. Hvor smuk er ikke den brudekjortel, som Nahua der bærer, og disse smaragder – de har vist før tilhørt mig. Nå – lad hende beholde dem som en brudegave fra mig. Gør plads, Tikal, jeg beder dig, og lad disse kvinder fortælle mig deres nyheder, for husk på, jeg har været længe borte og ved intet af, hvad her er sket."

I nogen tid sad vi og spiste eller lod, som vi spiste, mens Maya talte således om løst og fast, og alle de tilstedeværende stirrede på os, for vi forekom dem meget sælsomme, da de aldrig før havde set mænd udefra. Især vakte señoren med sin hvide hudfarve, sit brune hår og det lange skæg deres højeste forundring, så at de alle stimlede sammen for at betragte ham. Dog var der to, som kun gav liden agt på señoren og mig, og det var Tikal, der stirrede på Maya, mens han stod bag ved hendes stol og betjente hende som en slave, og Nahua, hans hustru, der sad tavs og uænset på sin trone og med et mørkt udtryk iagttog alt, hvad han gjorde og sagde. Til sidst kunne hun ikke udholde det længere, men rejste sig og gik ned i salen.

"Gør plads for bruden, I kvinder," sagde Maya. "Nu god nat, frænde, det bliver silde, og din hustru venter dig."

Idet Tikal fremmumlede nogle uforståelige ord, vendte han sig om, og fulgt af vagten gik parret nu side ved side ned gennem salen.

"Hvor smuk er ikke bruden, og hvor mandig brudgommen," sagde Maya, idet hun så efter dem, "og dog tykkes det mig, at jeg har set de brudepar, der har set lykkeligere ud på deres bryllupsdag. Men nu er det tid at gå til ro. God nat, venner! Mattai, jeg overlader disse fremmede til din varetægt. Bring dem til mig i morgen, når de har spist, for om min fader tilsteder det, da vil jeg vise dem noget af byen før middag, når vi alle skal mødes på tempeltoppen."

Da hun var gået, bøjede Mattai sig dybt og højtideligt for os og bad os følge med. Vi gik med ham over paladsets gård og gennem mange gange til et smukt kammer, dunkelt oplyst af sølvlamper. Her stod senge med silkeforhæng, som var gjort rede til os, og på et bord midt i værelset kolde drikke og mange slags frugter. Men vi var så trætte, at vi kun lidet ænsede disse ting.

Efter at vi havde sagt god nat til Mattai, der så nysgerrigt på os og sagde, at han ville komme til os tidligt den næste morgen, skød vi kobberboltene for døren og kastede os på sengene.

Så træt, som jeg var, kunne jeg dog ikke sove på dette sælsomme sted, og når tid efter anden mine øjne faldt til, så vækkede lyden af fodtrin, der stadig hørtes uden for min dør, mig igen. En ting følte jeg mig forvisset om, og det var, at Zibalbay ikke var velset her i sin egen stad, og at der ville blive uroligheder næste dag, når han holdt sin tale for folket, for

Tikal ville sikkert ikke med det gode finde sig i at blive stødt fra den plads, han havde bemægtiget sig, og han havde mange venner. Uden tvivl var det deres fodtrin, jeg hørte uden for døren, idet de ilede til og fra det kammer, hvor Mattai sad og lagde råd op med dem. Hvorledes ville vel vor skæbne blive i den kamp om magten, der nu måtte komme? Disse folk frygtede fremmede – så meget kunne jeg læse i deres ansigter – og de ville uden tvivl skaffe sig af med os, hvis de kunne. Nå – vi havde dog en god ven i Maya, og resten måtte vi overlade til Forsynet.

Under disse tanker faldt jeg i søvn.

Jeg blev vækket af señorens røst. Han sad på sengekanten og sang, idet han så sig om i kammeret, for nu strømmede dagslyset klart ind gennem de tilgitrede vinduesåbninger. Jeg ønskede ham god morgen og spurgte, hvorfor han sang.

"Fordi jeg er så let om hjertet," sagde han. "Vi har nu endelig nået staden, og den er langt prægtigere og mere vidunderlig, end jeg havde drømt om. Desuden er lykken med os, for Tikal har taget en anden kvinde til ægte, der, så vidt jeg kan se, ikke vil give slip på ham med det gode, og derfor har Maya ikke mere at frygte for ham. For det tredje er der, hvis vi kan dømme efter det, vi så i aftes, så mange skatte i denne stad, at du, om du ville, mageligt kunne oprette tre indianske kejserriger med dem, og Zibalbay vil sikkert give dig så mange af dem, som du ønsker. Derfor, ven Ignatio, burde du også synge, som jeg gør, i stedet for at se så melankolsk ud, som om du så din egen ligkiste blive båret ind ad døren."

Jeg rystede på hovedet og svarede:

"Jeg er bange for, at du ser for lyst på forholdene. Der er store uroligheder i gære i staden, og jeg frygter, at vi vil blive draget med ind i dem, for kampen mellem Tikal og Zibalbay vil blive på liv og død. Hvad angår Maya, da er jeg vis på, at Tikal endnu elsker hende og vil søge at få hende, det så jeg i hans øjne i nat. Og nu rigdommene – ja, der er nok af dem, men om deres ejere vil tillade mig at få nogen del i dem – selv om de ikke selv kan bruge dem til noget – det er en anden sag."

"Der var én i Bibelen, som hed Job, og han havde en ven ved navn Eliphaz – jeg tror, det er den ven, der atter er kommet til live," svarede señoren leende. "Jeg for mit vedkommende vil få det bedste ud af tingene, som de er, og ikke bekymre mig om fremtiden eller politikken hos dette formørkede folk. Men hør, der er nogen, som banker på døren."

Jeg rejste mig og skød boltene fra, hvorefter nogle tjenere trådte ind, som på en bakke bragte bægre med chokolade og småkager. Efter at vi havde spist, førte de os til et badekammer, hvis kar var af marmor og meget smukke, og hvoraf det ene fyldtes med vand fra en varm kilde, og dernæst ind i et tredje kammer, hvor morgenmaden var sat frem til os. Mens vi sad ved bordet, trådte Mattai ind til os, og jeg kunne på hans øjne se, at han slet ikke havde sovet om natten.

"Jeg håber, I har sovet godt, fremmede," sagde han meget høfligt.

"Ja, herre," svarede jeg.

"Nå – det er mere, end jeg har gjort, for det er min bestilling at iagttage stjernerne – især min egen stjerne, der for tiden er noget formørket," og han smilede, idet han sagde dette. "Når I har fuldendt jeres måltid, skal jeg føre jer til herskerinden

Mayas værelser, som vil vise jer noget af vor stad, hvad der vel kan interessere jer, eftersom I er fremmede i den. For resten – hvis det da ikke er at spørge om for meget – ville jeg gerne have noget at vide om, hvilken slægt I tilhører," han bukkede i retning af señoren, "for vi har hørt om hvide mænd her, skønt vi ikke har lært noget godt om dem, og vore annaler fortæller os, at vor første hersker, Cucumatz, var af denne slægt. Er du af hans blod, fremmede?"

"Det ved jeg ikke," svarede señoren leende. "Jeg kommer fra et koldt land langt borte over havet, hvor alle mennesker er ligesom jeg selv."

"Da må beboerne af dette land være smukke at skue," svarede Mattai alvorligt. "Jeg takker dig for din beredvillighed til at besvare mit spørgsmål, Havets Søn. Jeg spurgte ikke kun af nysgerrighed, men fordi folket i denne by er rædselsslagne for fremmede, og forlanger at få at vide, hvad du er."

"Vor ven Zibalbay vil uden tvivl tilfredsstille deres nysgerrighed," sagde jeg.

"Udmærket. Vær nu så venlige at følge med." Mattai førte os over gårde og gennem gange, indtil vi kom til et lille forværelse med ældgamle udskæringer og smykket med blomster. Her stod nogle kvinder og talte sammen.

"Sig jeres herskerinde, Maya, at hendes gæster venter hende," sagde Mattai, hvorefter han vendte sig mod os og tilføjede halvt hviskende: "Vi vil atter mødes ved middagstid på pyramiden; men hvad der så end vil ske der – vær forvissede om, fremmede, at jeg vil beskytte jer, om jeg kan. Farvel!"

En af kvinderne forsvandt igennem døren i den anden ende af værelset, og efter at have bedt os sidde ned, blev de andre

stående i kort afstand fra os og skottede nysgerrigt hen til os. Straks efter åbnedes døren, og Maya trådte ind, indhyllet i en silkekåbe, der dækkede hendes hoved og skuldre, og såre skøn at skue i værelsets bløde lys.

"God morgen, mine venner," sagde hun, da vi bukkede for hende. "Jeg har fået tilladelse af min fader til at vise jer noget af denne by, som I har længtes så meget efter at få at se. Disse kvinder her vil ledsage os sammen med en vagt, men vi behøver ikke nogen bærestole, før vi har besteget det store tempel; for jeg ønsker, at I skal se udsigten deroppe fra, før pladsen bliver opfyldt af mennesker. Kom så, hvis I er rede."

Vi tog da af sted; Maya gik imellem os, mens vagten og hendes damer fulgte efter. Vi gik over pladsen, hvor festen afholdtes den foregående aften, men som nu lå øde og tom, og kom til pyramidens forgård, der var omgivet af en mur af kalksten, hvorpå der var udhugget jagtscener, slanger og hjerter. Ved porten, der førte ind til forgården, stod vi stille og betragtede den mægtige pyramide, der hævede sig lige for os.

"Der er én i Ægypten, som er større," sagde señoren; men han holdt dog denne for at være endnu vidunderligere på grund af dens glinsende hvide sideflader, der kun blev brudt af den uhyre trappe, som strakte sig fra foden til toppen på den østlige side.

"Ja, det er en stor bygning," sagde Maya, der så vor forbavselse, "og i vore dage kan vi ikke opføre dens lige. Sagnet fortæller, at 25.000 mennesker arbejdede på den i 50 år – de 20.000 tildannede stenene og bragte dem hertil, mens de 5.000 byggede pyramiden."

"Hvor kom materialet fra til den?" spurgte señoren.

"Noget af det blev hugget ud af selve templets grund," svarede hun, "men det meste blev ført hertil i store kanoer fra stenbrud på fastlandet; disse stenbrud kan endnu ses."

"Er pyramiden da hul?" spurgte jeg.

"Ja, der er mange kamre i den, for det meste oplagsrum og skatkamre, og under dens grund ligger en krypt, der er begravelsesplads for *cacique*rne, deres hustruer og børn. Der findes også Hjertets største helligdom, som du, da du er af broderskabet, måske kan få tilladelse til at se. Kom, lad os gå op ad trappen."

Dermed førte hun os tværs over forgården hen til en trappe, der var over fyrre fod bred, og som i seks afsatser hver på et halvt hundrede trin førte op til pyramidens top.

Ad disse trin steg vi nu langsomt op, fulgt af kvinderne og vagten, indtil vor møje blev belønnet, og vi stod på pyramidens svimlende høje top. Foran os havde vi en platform omgivet af en lav mur og stor nok til at give plads for flere tusinde mennesker. På den vestlige side af denne platform stod et lille marmorhus, der blev brugt som oplagshus til brændsel og tillige som vagttårn af præsterne, der her holdt vagt dag og nat for at passe på den evige ild, der flammede på en rist på dets top. I kort afstand fra dette hus stod der et lille alter, omvundet med blomster; men ellers var pladsen tom.

"Se," sagde Maya.

Staden neden for os var bygget på en lav, hjerteformet ø, der i midten var så nedhulet, at den sikkert engang må have været krateret i en vulkan, eller måske blot en højderyg, der omkransede en lagune. Øen måtte være over ti miles i længden og seks i bredden og syntes at flyde som et uhyre grønt blad på

søen, disse indianeres hellige vand, der var så stor, at vi fra pyramidens top kun kunne skimte land mod nord, der hvor vi var kommet sejlende fra natten før. Med undtagelse af nogle enkelte småøer mødte øjet ellers intet – ikke et eneste sejl eller andet tegn på liv. I dette blå vand skinnede øen som en smaragd. Her var haver fyldt med prægtige blomster og smålunde af palmetræer, og rundt langs øens bredder voksede der et bredt bælte af siv og rør. Så yppig var vegetationen, der år efter år gødedes af søens dynd, og så dejlige var træerne og blomsterne i morgenens blide lys, at øen mere lignede et paradis end et hjemsted for mennesker. Og som øen var, således var også staden, som var bygget på dens ene ende.

Ligesom landet, den lå på, således var den også i sit omrids lig et hjerte – et hjerte af koldt, hvidt marmor, liggende på et glinsende grønt. Hele vejen rundt om den løb en grav, der var fyldt med vand fra søen, og inden for denne grav gik en mur på over et halvt hundrede fods højde, bygget af store hvide kalksten, udhugget af øens klippegrund, og overalt smykket med udhuggede allegoriske skikkelser og tegn og vældige fremstillinger af gudeskikkelser. Inden for denne aflange murring lå så staden, en stad af paladser, pyramider og templer eller rettere levningerne af dem, for vi kunne ved et eneste blik se, at folkene her ikke var i stand til at holde de mange bygninger ved lige. Vi så palmerne vokse op igennem husenes tage og i pyramidetemplernes murrevner, mens mange af gaderne var helt grønne af græs og bregner, så at der kun i midten var en smal, nedtrådt sti, der viste, hvor få fødder, der befærdede den. Selv på den store plads neden for os var der kun liden færdsel, og der var intet af det livlige røre hos et folk, der

var optaget af dagligdags forretninger, skønt denne plads havde været skuepladsen for nattens festligheder, og snart igen ville blive fyldt med mænd og kvinder, der samledes omkring pyramiden. Kun nu og da så vi enkelte, yndefulde kvinder, med langsomme bevægelser og med røde sivkurve i hånden, gå ind i boderne, hvor der blev uddelt rationer af fisk fra søen eller af mel, frugt, tørret kød og kakao i forhold til familiens størrelse, eller en gruppe mænd, der var på vej til deres arbejde i haverne, som var standset for at ryge og samtale på en måde, der viste, at tid ikke havde nogen særlig værdi for dem. Hist og her så vi også nogle få – meget få – børn lege sammen med blomster i stedet for legetøj i skyggen af paladserne og oplagshusene, der omgav den store plads; men det var alt – resten af stedet lod til at være tomt eller sov.

16. På pyramiden

"Ligger byen ikke meget lavt?" spurgte jeg Maya, da vi havde set udsigten til alle sider. "For mig ser det ud, som om husene næsten lå i højde med søens vande."

"Det tror jeg er rigtigt," sagde hun. "Og vandet vil i de måneder, der nu kommer, stige flere fod, så at den største del af øen bliver oversvømmet, og vandet står lige op til murene."

"Hvorledes kan det da undgås, at byen også bliver oversvømmet?" spurgte señoren. "Når vandet først kommer ind, vil stedet jo forsvinde og hver en levende sjæl drukne."

"Ja, ven, men vandet stiger aldrig mere end til en bestemt højde, og ved en stor sluseport hindres det i at oversvømme staden. Men hvis denne port blev åbnet under den høje vandstand, da ville vi omkomme hver og en. Derfor åbnes den aldrig i disse måneder, og hvis nogen i den tid vil ind i eller ud af byen, da må de benytte sig af stiger, som går fra murene og ned til flydende landingspladser i graven nedenfor. Nat og dag holdes porten bevogtet, og den kan kun lukkes op fra ét bestemt sted, og det er kun få indviede, der ved, hvorledes dette sker."

"Det forekommer mig at være et mærkeligt sted at bygge en by på," svarede señoren. "Jeg tror ikke, jeg ville sove rigtig trygt i oversvømmelsens tid, når jeg vidste, at mit liv afhang af en enkelt port."

"Da har menneskene dog sovet trygt her i over tusinde år," sagde hun. "Sagnet fortæller, at vore forfædre, som i gamle dage bosatte sig på øen efter deres guders befaling, valgte denne fordybning at bo i, for at de, hellere end at underkaste sig deres

fjender, som deres forfædre havde været nødt til i landet hinsides bjergene, kunne, om det gjordes behov, sætte stedet under vand og omkomme. Af denne grund er det også, at den navnløse guds, himlens hjertes helligdom er nedhulet dybt i stenen under os, for ved et eneste tryk af en menneskehånd kan søens vande flyde ind over den og begrave den og dens skatte for evigt. Men har I nu set nok, da vil jeg føre jer ned til de offentlige arbejdshuse, hvor der tørres fisk, væves linned og udføres alt andet arbejde, som er nødvendigt for os." Dermed gik hun hen mod trappen fulgt af sine terner.

Da vi kom nærmere til den, så vi imidlertid tre mænd komme op ad den; den ene af dem var Tikal. Da han så Maya, gik han hen imod hende og bukkede.

"Maya," sagde han, "da jeg fik at vide, at du var heroppe med disse fremmede, fulgte jeg efter dig for at bede dig om at tale ene med mig i nogle få minutter."

"Det kan jeg ikke, frænde," svarede hun koldt, "for hvem ved, hvad farve der senere kan blive lagt på mine ord. Har du noget at sige mig, da sig det for os alle."

"Det kan jeg ikke," svarede han, "for det, jeg har at sige, er hemmeligt. Men for din faders skyld og måske også for din egen, vil du gøre vel i at høre det."

"Uden vidner vil jeg ikke høre på dig, Tikal."

"Da farvel, Maya," sagde han og vendte sig for at gå.

"Vent, frænde. Frygter du for at tale i vort eget folks påhør, så lad denne fremmede," her pegede hun på mig, "være nærværende ved vor tale. Han er af vort blod og kan forstå vort sprog, han vil ikke sladre, og hører desuden til Hjertets broderskab."

"Hjertets broderskab? Hvorledes kan en fremmed høre til det? Bevis mig det, vandrer."

Han drog mig til side og gav mig flere spørgsmål, som jeg besvarede og gav ham tegnene.

"Samtykker du så?" spurgte Maya.

"Ja, siden det så må være, skønt det er mig meget imod at åbne mit hjerte for en fremmed."

Dermed gik han hen til midten af platformen, og Maya og jeg fulgte ham.

"Maya," begyndte han, "dette er vanskeligt for mig at forklare. I mange år var vi trolovede, og både du og din fader lovede, at vi skulle blive viet, når du vendte tilbage fra denne rejse –"

"Som tingene nu står, er det unødvendigt at tale om vor trolovelse," afbrød hun ham spydigt.

"Nej, ikke helt unødvendigt, Maya," svarede han. "Meget har jeg at bede dig om tilgivelse for, og dog drister jeg mig til at bede dig om det. Maya, du ved jo godt, at jeg har elsket dig og elsker dig højt endnu, og at ingen anden kvinde nogen sinde har stået mit hjerte nær."

"Så," sagde hun og lo, "disse ord lyder ellers underligt i den nys viede Nahuas brudgoms mund."

"Måske – og dog er de sande. Jeg er vel viet til Nahua, og hun elsker mig, men jeg elsker ikke hende. Det er dig, jeg elsker, og da jeg så dig i går, fløj mit hjerte dig i møde, så at jeg næsten hadede den fagre brud ved min side."

"Hvorfor ægtede du hende da?"

"Fordi jeg måtte, og fordi jeg troede, at du var død og din fader med dig, hvad alle andre også troede. Var det da så underligt, om jeg ønskede at beholde denne plads, som mange

tænkte på at berøve mig? Og kun på én måde kunne jeg beholde den, nemlig ved hjælp af Mattai, den snildeste og mægtigste mand i staden, men Mattais pris for hjælpen var, at hans datter skulle blive Hjertets herskerinde. Nå – hun elskede mig, hun er skøn, og hun besidder sin faders kraft og kløgt – blandt alle landets døtre var ingen værdigere til at blive min viv."

"Og så ægtede du hende, og dermed er den sag til ende. Du har bedt mig om min tilgivelse, og jeg giver dig den, for det sømmer sig ikke for mig at optræde som den skinsyge og forsmåede kvinde. Tiden vil sikkert læge det slag, der er blevet mig tilføjet," lagde hun spottende til.

"Nej, Maya, sagen er ikke til ende, og jeg er kommet for at spørge dig, om du vil forny dit løfte om at blive min hustru."

"Hvad, frænde! Vil du efter at have brudt dit løfte endnu tilføje mig denne fornærmelse? Vil du byde mig, at jeg, Hjertets datter, skal blive Nahuas tjenerinde?"

"Nej, jeg foreslår dig, at du, når Nahua er skaffet til side, skal indtage hendes plads og din egen."

"Hvorledes kan dette ske, da Hjertets herskerinde ikke kan forskydes?"

"Ophører hun at være Hjertets herskerinde, da kan hun forskydes som enhver anden kvinde. Kærligheden kender i alt fald ikke til nogen lov, og jeg skal vide at finde en udvej."

"Dødens udvej måske. Nej, jeg vil ikke høre noget om det. Æren har sine love, Tikal, selv om kærligheden ikke har. Gå tilbage til din viv og bed til, at hun aldrig må erfare, hvorledes du har villet behandle hende."

"Er det dit sidste ord, Maya?"

"Hvorfor spørger du?"

"Fordi mere afhænger af dette, end du ved. Hør: Snart vil alle stadens indbyggere være samlet på dette sted for at høre din faders ord og afgøre, om han eller jeg skal herske. Se, de begynder allerede at samle sig på tempelpladsen. Lov at blive min hustru, og til gengæld vil jeg underkaste mig din fader; han skal da vedblive at være herre, så længe han lever, og få sin vilje i alt. Afslå det, og jeg vil klynge mig til magten, og det kan da let gå dig ilde og ham tillige, samt," tilføjede han truende, "disse fremmede, dine venner."

"Alt dette må ske, som det kan," svarede hun stolt, "jeg vil ikke blande mig i slige spørgsmål, og dine trusler rører mig ikke. Er du så nedrig, at du vil lægge råd op mod en olding, der kun har gjort dig godt, så gør det kun – til sin tid vil du nok modtage din løn for dette. Jeg for mit vedkommende er nu færdig med dig, og hvad der så end sker, vil jeg aldrig blive din viv."

"Måske der vil komme den dag, da du vil tage disse ord tilbage," sagde han dæmpet; derpå bøjede han sig dybt og gik fra os.

"Du har skaffet dig en farlig fjende," sagde jeg, da han var uden for hørevidde.

"Jeg frygter ham ikke, Ignatio."

"Det er godt," svarede jeg, "men jeg gør det. Jeg tror, at han har sine planer parat, og at de, før dagen er til ende, vil blive sat i værk. Ja, jeg vil være glad, om vi i morgen endnu er i live."

Vi var nu nået hen til de andre.

"Er du træt af at vente?" sagde hun til señoren og sendte ham et varmt blik. "Jeg ville også langt hellere have været her end der. Men giv mig nu din hånd og før mig ned ad trappen, for jeg er

træt. Ak, ven, du ved ikke, at jeg i denne time har vovet mere for din skyld, end jeg ville have vovet for min egen."

"Hvad har du vovet?" spurgte han.

"Det vil du få at vide, hvis vi lever længe nok," sagde hun, "men ak – gid vi aldrig havde sat foden inden for denne stad."

Der var gået to timer, og i Zibalbays og Mayas følge befandt vi os atter på pyramidens top. Nu var den imidlertid ikke længere tom, for alle stadens voksne mænd, måske flere tusinde, var forsamlet deroppe. Ved den ene side af alteret sad Tikal og Nahua samt nogle hundrede adelsmænd, der alle – bemærkede jeg – var bevæbnet, og hver havde en livvagt bag ved sig. På den anden side af alteret var der mange tomme pladser, og da Zibalbay sammen med Maya og det store følge, han havde samlet, gik frem for at indtage dem, blottede Tikal og alle de andre tilstedeværende deres hoveder og bøjede sig for dem.

Efter nogle få øjeblikkes ophold trådte to præster frem fra vagthuset bag ved alteret, og efter at have lagt et offer af friske blomster på det, fremsagde den ældste af dem, der bar en snehvid klædning, en kort bøn til den navnløse gud, himlens hjerte, om at modtage gaven og sende sin velsignelse ned over hans her forsamlede folks rådslagning. Derefter rejste Zibalbay sig for at tiltale mængden, og jeg lagde mærke til, at hans barske ansigt var blegt og ængsteligt, og at hans hænder skælvede, skønt hans øjne tindrede af vrede.

"Ædlinge og borgere i Hjertets Stad," begyndte han, "på denne dag for et år siden forlod jeg, jeres *cacique* og himlens hjertes ypperstepræst, denne stad med et ganske bestemt formål. Og dette var mit formål: at finde den bortkomne halvdel af det

hellige symbol, som ligger i templets helligdom – den halvdel, som kaldes Dagen, og som har været savnet i mange tidsaldre. I ved, at der er faldet forbandelse over vor stamme, og at den stadig formindskes, så at den tid snart kan imødeses, da den er helt uddød og glemt. I kender også den gamle spådom, at når Hjertets to halvdele – Natten og Dagen – forenes på ny og lægges på alteret i helligdommen, da skal folket fra den time atter vorde stort og mægtigt. I ved også, hvorledes en stemme talte til mig som svar på mine bønner, og bød mig, Zibalbay, at vandre ud fra Hjertets land og følge vejen mod havet, thi dér skulle jeg finde det, der var tabt.

Efter at have fået mit råds tilladelse, har jeg vandret alene med min datter Maya. Mange farer og mange besværligheder døjede vi, men se, til sidst fandt jeg dog det, der var tabt, og nu har vi bragt det tilbage hertil, for det hænger om halsen på denne mand, Ignatio, der er vandret med mig hertil fra landet hinsides ødemarken."

En forbavselsens mumlen steg nu op fra mængden, og Zibalbay tav en kort stund.

"Senere," vedblev han derefter, "skal jeg gøre rede for, hvorledes jeg fandt Symbolet, for dem som har ret til at høre det, nemlig Hjertets udvalgte broderskab i helligdommen på vandets rejsningsdag, som er en af de otte dage i året, da broderskabets råd har ret til at mødes i helligdommen. I dag er der andre spørgsmål, som må afgøres.

I ved, hvorledes Tikal ved min afrejse blev indsat som min stedfortræder, og hvorledes det var aftalt mellem os, at hvis jeg ikke vendte tilbage inden for to år, skulle han blive *cacique*. Ét år derefter er jeg kommet tilbage og har fundet, at han ikke alene

har ladet sig salve til *cacique*, men også, skønt han var trolovet med min datter, har taget en anden kvinde til hustru. I nat hørte jeg ham udråbe sit forræderi i paladsets sal, og da jeg udtalte min harme over dette, mødte jeg, jeres herre, kun trusler, og det blev desuden sagt mig, at Tikal ikke kunne afsættes, eftersom han en gang var blevet salvet. Men jeg bruger nu dette udsagn imod ham, ædlinge: er ikke *jeg* blevet salvet, og har ikke jeg hersket over jer i mange år? Kan jeg da afsættes – jeg, der hverken er forræder mod min herre eller mensvoren som min søstersøn hist?"

Atter tav han en kort stund, og nogle af tilhørerne samt de, der havde fulgt Zibalbay, råbte "Nej!" men de fleste af dem så dog hen mod Tikal og forblev tavse. Nu rejste Mattai sig fra sin plads bag Tikal og sagde:

"Som den, der har del i, at Tikal er blevet taget til *cacique*, da vi troede dig og din datter Maya død, vil jeg, før vi på denne side af alteret svarer dig, bede dig sige os åbent og ærligt, hvad meningen er med denne rejse, du har foretaget, og med hvilket formål du har medtaget disse to fremmede, Ignatio og Havets Søn, til trods for den ældgamle lov, der siger, at den, der bringer en fremmed over bjergene ind i Hjertets Stad, skal dø tillige med den fremmede?"

Da Zibalbay hørte dette spørgsmål, fo'r han sammen, for han havde glemt denne lov og så nu straks den fælde, som Mattai havde lagt for ham. Ikke desto mindre svarede han dristigt, thi det var hans natur at være åbenhjertig og ligefrem:

"Det klæder dig ilde, Mattai, at udspørge mig, – du som har vist dig som en forræder og falsk profet og forkyndt min og min datters død, skønt vi endnu er i live. Dog vil jeg svare dig og

uden underfundighed eller falskhed fremsætte hele sagen i folkets påhør, at de kan dømme imellem dit parti og din herre. Først vil jeg sige, at jeg havde glemt den lov den lov, du omtaler, og hvis bogstav jeg har brudt, eller at nødvendigheden, hvis jeg skulle have husket på den, tvang mig til at se bort fra den. For I skal vide, at denne Ignatio er af kongeligt indiansk byrd og indehaver af det symbol, som jeg drog ud for at søge, samt at den hvide mand, som du kalder Havets Søn, er ham som en broder. Begge er de desuden medlemmer af Hjertets broderskab, og Ignatio er tilmed broderskabets stormester i deres land, ligesom jeg er det i dette. Denne herre Ignatio kaldte jeg til mig, og han kom. Han kom, og tillige med sin ven, Havets Søn, frelste han mig og min datter fra skam og død for hvide morderes og niddingers hænder. Da vi var frelst, prøvede vi hinanden; vi lagde symbolerne ved hinandens side, og se: Dag og Nat kom sammen, og de var ét. Da fortalte jeg ham, hvorfor jeg var vandret fra mit land, og han fortalte mig sine hensigter og sit livs mål.

Og dette er hans hensigt: at bryde det åg, som de hvide mænd har lagt på indianernes nakke i de fjerne lande, og at genoprette et mægtigt, indiansk rige, der skal strække sig fra hav til hav. I dette rige skal denne stad, Verdens Hjerte, være midtpunktet og hovedstaden. Så sluttede vi en pagt, der ikke kan brydes, og det var denne: at herren Ignatio tillige med den hvide mand, som han ikke vil skilles fra, skulle følge mig hid, hvor symbolet skulle lægges på det udpegede sted, så at spådommen kan blive opfyldt, og lykken vende tilbage til os; at jeg skulle give ham så meget af skatten, der ligger unyttet i vore skatkamre, så at han for dette kan hverve tropper og fuldføre

sine hensigter, samt at han til gengæld skulle bringe os, hvad vi savner langt mere end guld og ædelstene – mænd og kvinder, vi kan blande os med, så at vor stamme kan ophøre at hensygne, men kan formeres og blive stor.

Således, ædlinge, var vor pagt, og dette er den vej, som vor gud har anvist os at gå. Antag den, og I vil blive store og mægtige – afslå den, og gå til grunde. Og i skal vide, at det ikke er for mig selv jeg taler, men for jer og jeres efterkommere. Lad jer ikke forvilde eller forvirre, for, skønt disse ting er nye for jer, kan det vel tænkes, at den gud, vi tilbeder, den navnløse gud, under hvis vejledning alle disse ting er sket, vil afsløre sit formål gennem sit orakel, og vise os, hvilken rolle disse fremmede og alle vi andre skal spille i vort folks fremtidige skæbne. O, ædlinge og I, mit folk, lad ikke jeres syn blive forblindet, forhærd ikke jeres hjerter, og afvis ikke den lykke og den fremtid, der ligger foran jer. Jeg har vovet meget for jeres skyld, vov I nu også lidt for jeres eget bedste. Luk jeres øren og jeres porte, og gør oprør imod mig, og jeg siger jer, at I og jeres strålende hjem snart kun vil være et minde; men lad jer råde af min visdom og af jeres guders vilje, og jeres vælde og glans skal strække sig over hele Jorden. – Jeg har talt – vælg nu selv."

En stund var der tavshed – forbavselsens tavshed, for adelsmændene stirrede på hinanden, og de af det menige folk, der stod inden for hørevidde, stirrede på ham med åben mund, for de forstod sig ikke på statssager, og for dem var der derfor kun liden mening i hans ord. Snart blev tavsheden dog brudt af Tikal, der sprang op fra sit sæde og råbte højt:

"I sandhed, de havde ret, der sagde, at denne olding var afsindig. Har I hørt og forstået, I Hjertets folk, hvad I skal gøre

for at fuldbyrde Zibalbays vilje? Først må I sætte ham på hans plads igen og gengive ham al magten, mens I må fordømme mig til død eller lænker; dernæst må I tilgive ham, at han har brudt loven, og overgive jeres skatte – de skatte, som jeres forfædre gennem mange slægtled har samlet – til disse omstrejfende tyve, som han har bragt med sig, og endelig må I åbne jeres porte, som i generationer har været lukkede, for de andre tyve, som han vil føre hid, og til hvem I også må give jeres kvinder til ægte, for at stammen kan blive stor. Sig mig, vil I gøre disse ting, Hjertets folk?"

Alle de adelsmænd, der stod bag ved Tikal, råbte nu: "Nej, aldrig!" og folket bag ved dem istemte med tordnende røst det samme råb, skønt de fleste kun forstod lidt af det hele.

Tikal rakte hånden op, og der blev stilhed.

"I vil ikke gøre det," sagde han, "og uslinge ville I også i sandhed være, om I svarede anderledes. Hvad vil I da gøre? Sig mig først, hvem I vil vælge til hersker – min morbroder, der nu er afsindig, og som vil bringe skam og ødelæggelse over jer, eller mig, som har svoret at bevare jeres gamle love?"

"Vi vælger dig, Tikal, Tikal!" lød svaret.

"Jeg takker jer," råbte han; "men hvad skal der da gøres med denne olding og dem, han har bragt med sig for at udspejde vore hemmeligheder og plyndre os?"

"Dræb dem foran alteret!" råbte de, idet de svang deres sværd.

Tikal tænkte sig et øjeblik om, derpå pegede han på os og sagde:

"Grib disse mænd!"

Over hundrede af adelsmændene, der tydeligvis var blevet instrueret til at udføre hans ordrer, styrtede nu pludselig ind på os. Jeg så señoren føre hånden ned til bæltet og sagde til ham:

"For Guds skyld, gør ikke modstand, for rører du en af dem, da vil de ganske sikkert dræbe os."

"Det vil de jo gøre alligevel – men som du vil," svarede han.

Så brød de ind på os. Alle de adelsmænd, der havde sluttet sig til Zibalbay, veg tilbage fra ham og lod os tre tillige med Maya stå alene.

"Krystere!" sagde Zibalbay og skottede tilbage til dem; derpå drog han sit sværd og huggede med et højt råb den forreste af dem ned, der angreb os – en af de øverste adelsmænd. I næste øjeblik var våbnet slået fra ham, og señoren og jeg blev trukket hen imod alteret, fulgt af Zibalbay og Maya, som ingen dog vovede at lægge hånd på.

"Hvad skal vi gøre med disse mænd?" råbte Tikal igen.

Og atter svarede adelsmændene: "Dræb dem!"

De kastede os til jorden, og mange styrtede frem med deres sværd for at gøre ende på os, hvad de også hurtigt ville have gjort, hvis ikke Maya var sprunget frem, havde stillet sig over señoren og råbt: "Holdt!" med så gennemtrængende en røst, at de holdt inde.

"Hør mig, I Hjertets folk," råbte hun, "vil I øve mord på jeres hellige alter og plette det med uskyldige mænds blod? I taler om love, som er brudt – Gælder da ikke den lov i den hellige stad, at ingen må ombringes, før han er forhørt og dømt af *cacique*n og hans råd? Er disse mænd blevet forhørt? I siger, at min fader, jeres lovlige hersker, er afsat. Hvis så er, da er det ikke Tikal,

men mig, som er hans arving, hersker i hans sted, og jeg har ikke udtalt nogen dom over dem."

Ved disse ord hørtes der en tvivlens mumlen blandet med bifald, men Tikal svarede hende og sagde:

"Herskerinde, den lov, du anfører, gælder for dig, for din fader og for enhver Hjertets borger, hvor ringe han så er, men for disse mænd gælder den ikke, for de er omstrejfende fremmede og spioner, der ikke kan kræve nogen beskyttelse af vor retfærdighed, og derfor sker dem kun deres ret, når de lider døden."

"Det er ikke ret, at de skal dø," svarede hun med stor heftighed. "Du, Tikal, har bemægtiget dig min faders trone, og nu vil du indvie din regering ved at begå et nedrigt mord. Jeg siger dig, at disse mænd ikke har gjort sig skyldige i den mindste forbrydelse. Hvis nogen er skyldige, da er det min fader og mig, og skal nogen straffes, da bør det være os. Desuden," tilføjede hun med flammende øjne, "hvis disse mænd, som vi har tilsagt frit lejde, skal lide døden, da vil jeg også dø, og enten jeg dør for jeres hånd eller for min egen, vil mit blods forbandelse hvile over jer for bestandig."

Med disse ord snappede hun en kniv fra sit juvelbesatte bælte; dens blad glimtede i sollyset, og hun så så skøn, men tillige så frygtelig ud i sin harme, at adelsmændene veg tilbage fra hende, og hundreder af folket råbte:

"Hør herskerinden Maya, og adlyd hende; hun er *cacique*, og ingen anden."

Zibalbay, der havde skjult ansigtet i hænderne, så nu op og sagde:

"Du har ret, min datter. Siden folket forkaster os, og vi ikke engang kan beskytte vore gæster, er det bedst at vi dør med dem." Dermed skjulte han atter ansigtet i hænderne.

Nu fulgte der et ophold og en lyd af megen hvisken. Jeg kiggede op mellem sværdbladene, der var rettet mod min strube, og så, at Nahua stod ved siden af sin mand og bønfaldt ham. De var så tæt ved mig, at min skarpe hørelse, der blev endnu mere skærpet ved min frygt for døden, satte mig i stand til at opfange noget af deres samtale.

"Hun vil sikkert gøre, hvad hun siger," sagde Nahua, "og det vil blive din ødelæggelse, for er hendes fader hadet, så er hun så meget mere elsket, og mange vil rejse sig for at hævne hende."

"Hvorfor skulle hun dræbe sig selv for en hvid vandrers skyld?" spurgte han.

Nahua trak på skuldrene og smilede mørkt, idet hun svarede:

"Ja, hvem kan sige det; han er hendes ven, og det er før set, at kvinder har givet livet for deres venner. Gør, som du vil, men bliver Maya dræbt, da tror jeg ikke, at vi få lov at leve til i morgen." Hun gik fra ham og satte sig i sin stol.

Tikal så på señoren, der lå udstrakt på jorden ved min side; jeg så, at der var had i dette blik, og skælvede, for jeg troede, at det var forbi med os. Derefter vendte jeg hovedet bort og begyndte at anbefale min sjæl i Himlens varetægt. Mens jeg bad, begyndte han at tale til Maya og sagde:

"Herskerinde, du har beråbt dig på loven, og efter loven skal disse fremmede blive dømt så vel som du selv og din fader. I morgen skal dommerne blive valgt og holde råd her på templet og i folkets overværelse."

"Det kan ikke ske, Tikal," svarede hun roligt, "der er kun én ret, som kan dømme os fire, som alle er medlemmer af Hjertets broderskab, og det er Hjertets råd, som skal træde sammen i helligdommen og mødes i dag om otte dage, den nat, da vandet stiger. Er det ikke så, ædlinge?"

"Hører I alle til Hjertets broderskab, da er det så," svarede de.

"Lad det da ske således," sagde Tikal; "men indtil da må jeg holde jer i varetægt. Vil du derfor behage at følge Mattai, herskerinde, og du min herre Zibalbay. Vagt, bring disse mænd til vagthuset derhenne, og bevogt dem, indtil jeg kommer til jer."

Maya bøjede hovedet; derefter vendte hun sig imod folket og sagde med høj røst: "Farvel mit folk. Ser I os ikke tiere, da må I vide, at min fader og jeg er blevet ombragt af Tikal, der har tilrevet sig vor plads, og til jer overlader jeg det da at hævne vor død."

17. Zibalbays forbandelse

Med tak til Gud rejste jeg mig op fra jorden.

"Vi har været døden nær," sagde señoren med noget midt imellem et gisp og en latter, idet vi fulgte efter Zibalbay og Maya ind i vagthuset.

"Den er os nær endnu," svarede jeg, "men i det mindste har vi dog, med mindre Tikal skifter sind, vundet nogle dages frist."

"Ja, takket være hende," sagde han og nikkede hen mod Maya. I det samme trådte vi ind i vagthuset, der bestod af et lille, temmelig spartansk indrettet kammer med en massiv dør.

Så snart vi var kommet ind, blev døren lukket efter os, og vi var alene. Zibalbay satte sig ned, fæstede sine øjne på væggen og stirrede, som om han så lige igennem den, mens vi andre blev stående ved døren og lyttede til mængdens tummel udenfor. Det var tydeligt, at der var stor strid imellem dem, for vi kunne høre lyden af vrede røster og råb, og til sidst lyden af ilende fodtrin, idet folket forlod pyramiden ad den store trappe.

"Du har for en tid frelst vort liv, hvorfor vi skylder dig megen tak," sagde señoren kort efter til Maya; "men sig mig, hvad vil de nu gøre ved os?"

"Jeg kan ikke sige det," svarede hun, "men her i pyramiden er der kamre, som vi vist vil blive skjult i, indtil retten træder sammen; det antager jeg i det mindste, for de tør ikke slippe os ud mellem folkene af frygt for, at vi skulle forårsage oprør i staden."

Før hun endnu havde talt ud, blev døren åbnet, og ind trådte Tikal, Mattai og flere andre af de stormænd, der var fjendtligt

stemt mod Zibalbay.

"Hvad vil I nu forlange af os?" spurgte denne, idet han vågnede op af sin drøm.

"At du skal følge mig," svarede Tikal barsk, "du og de andre." Derpå tilføjede han med dæmpet røst til Maya: "Tilgiv mig, herskerinde, at jeg må øve denne vold mod dig og din fader, men jeg har intet andet valg, hvis jeg da vil frelse jer fra folkets hævn."

"Det er ikke folkets hævn, vi har at frygte, Tikal," svarede hun roligt, "men snarere dit had."

"Som det står i din egen magt at udslukke," sagde han med dæmpet stemme.

"Måske står det i min magt, men ikke i min vilje," svarede hun og kneb læberne sammen. "Før os nu til det fangehul, som du har beredt til os, frænde."

"Som du vil," sagde han, "følg mig da." Dermed gik han foran gennem vagthuset og et sovekammer for præsterne, som lå bag ved det, til et forhæng, der hang foran den bageste mur.

Da dette forhæng blev draget til side, kom en lille stendør til syne, som Mattai, efter først at have tændt nogle lamper, der stod parat i kammeret, lukkede op med en nøgle, som hang ved hans bælte. En efter en gik vi gennem døren, Tikal foran os og Mattai, tillige med seks af stormændene, bag efter os. Inden for døren begyndte en trappe på tyve trin, og derefter kom en port af kobberstænger. Bag ved den kom trappe efter trappe, der gik snart i en retning og snart i en anden, stadig længere ned i den mægtige pyramides indre. Endelig, da mine lemmer var ganske trætte af denne nedstigning, kom vi til andre porte, større og smukkere end dem, vi allerede havde passeret. Snart smældede

de i bag ved os, og vi stod i en stor hal, der befandt sig midt inde i pyramiden. Det kunne se ud, som om denne hal var gjort rede til vort komme, for den var oplyst med mange sølvlamper; i den ene ende var der bredt tæpper, og på dem stod borde og stole. Så stor var hallen, at lamperne skinnede i den kun som stjernerne skinner på himlen, men vi så dog, da vi gik ned igennem den, at dens loft var hvælvet, og at dens vægge og gulv var af hvidt marmor, smukt poleret. Vi hørte senere, at den fordum havde tjent som samlingssted for templets præster, men nu, da disse var så få, blev den ikke brugt uden en gang imellem som fængsel for fanger af høj rang. Langs ned ad dens vægge fandtes døre, som førte ind til sovekamre og andre rum. Nogle af dørene var åbne, og idet vi passerede dem, fortalte Mattai os, at det skulle være vore sovekamre. Efter at have meddelt os, at der ville blive bragt føde ind til os, trak stormændene og Tikal sig tilbage; vi hørte kobberportene smække i og genlyden af deres fodtrin dø hen op ad de næsten endeløse trapper.

En tid stod vi og stirrede på hinanden i tavshed. Det var Zibalbay, der brød den, og hans røst klang sælsomt i det vældige rum.

"Det er hans tid nu," sagde han og truede med den knyttede hånd i den retning, hvori Tikal var forsvundet; "men lad ham bede til, at min aldrig må komme," og pludselig vendte han sig om, gik hen til en løjbænk, kastede sig på den og skjulte ansigtet i hænderne.

Maya gik bag efter ham, bøjede sig ned over ham og søgte at trøste ham, men han viste hende fra sig, og hun kom tilbage til os.

"Dette er et trist sted," sagde señoren halvt hviskende, for her turde man næppe vove at tale højt af frygt for ekkoet, der fo'r fra den ene væg til den anden; "men så trist det er, forekommer det mig dog sikrere end pyramidens top, hvor der var så mange sværdspidser." Og han pegede på en lille rift i struben.

"Den er sikker nok," svarede Maya med en bitter latter, "og sikkert vil den gemme vore ben indtil verdens undergang, for gennem de porte og mændene, der vogter dem, findes der ingen udgang, og døden, der truede os i solens klare lys, vil indhente os i skyggen. Advarede jeg jer ikke mod denne afsindige jagen og søgen efter mit folks stad? Jer begge advarede jeg; men I ville ikke høre; nu er farerne blevet til virkelighed, og I vil med jeres liv komme til at betale bøden for jeres egen og min faders dårskab."

"Hvad der må ske, det må ske," svarede señoren med et suk; "men jeg vil alligevel håbe på, at det værste er overstået, og at de ikke vil dræbe os. Det var din faders fremfusenhed, der bragte dette over os, men måske kan ulykken lære ham visdom."

"Aldrig," svarede hun og rystede på hovedet; "for de har ret; i denne henseende er han afsindig, ligesom også du, Ignatio, er afsindig. Men kom, lad os se på vort fængsel, for jeg har aldrig set det før nu." Dermed tog hun en af de håndlamper, der stod tæt ved, og gik ned gennem hallen. Ved den anden ende var lignende porte som den, vi var kommet ind ad, og gennem dem blæste der en trækvind.

"Hvor fører de hen?" spurgte jeg.

"Det ved jeg ikke," svarede hun, "måske gennem en hemmelig gang til helligdommen. Pyramiden er fuld af sådanne kamre, der i gamle dage blev brugte til mange ting såsom til oplagssted

for majs og våben og begravelsessteder for præsterne, som der hviler tusinder af hernede. Nu er de tomme og forladte."

Da vi gik tilbage, standsede jeg foran en trædør, der stod på klem, og som førte ind til et af de kamre, jeg har talt om.

"Lad os gå ind," sagde Maya og stødte den op. Vi trådte ind og befandt os nu i et lille rum, hvis vægge var fulde af hylder. På disse hylder lå der hundreder af ruller, som var dækket af et tykt lag støv. Maya tog en af dem, rullede den op, og vi så nu, at pergamentet var tæt dækket med skrifttegn, udført i indianernes smukke farver.

"Den må være hen ved et tusinde år gammel," sagde hun, "det kan jeg se på stilen i skrifttegnene. Nu vel, vi behøver ikke at savne historie at læse, mens vi er her," og dermed kastede hun den uvurderlige rulle fra sig tilbage på hylden og forlod kammeret.

Nogle få skridt længere fremme kom vi til et andet rum, hvis dør var lukket, men så råddent var træværket, at et let skub løsnede det fra beslagene, og vi trådte ind. Her var væggene også beklædte med hylder, der var fulde, nogle af gule og nogle af hvide metalbarrer.

"Kobber og bly," sagde señoren, idet han så på dem.

"Nej," svarede Maya leende, "det er det, som I hvide mænd attrår – guld og sølv. Se, hvad der er malet oven over hylderne." Dermed holdt hun lampen op og læste: "Rent metal fra de sydlige miner, lagt til side for Hjertets tempel og for Østens og Vestens templer. Af guld så og så meget, af sølv så og så meget."

Jeg stirrede, og mine øjne blev grådige, for her i dette ene rum, forsømt og glemt, lå rigdomme nok til at fuldbyrde mine planer tre gange, ophobet af forfædrene til dette sælsomme,

rustædte folk. Åh, kunne jeg kun få halvdelen af det over bjergene, hvor stor ville da ikke min fremtid blive og det folks, som jeg levede for at tjene.

"Måske vil du alligevel få fat i det, Ignatio," sagde Maya, der læste mine tanker; "men skal jeg være ærlig, så tror jeg nok, du har mere udsigt til at finde en grav inden for disse skumle hvælvinger."

Herefter besøgte vi flere kamre, der var tomme eller kun opfyldt af hensmuldrende tapeter og mærkelige møbler, indtil vi endelig kom til et rum eller rettere et stort skab, opfyldt fra gulv til loft af gyldne kar af den sælsomste, antikke støbning, der var blevet kasseret af præsterne og bortkastet som ubrugelige – af hvilken grund ved jeg ikke. Foran skabet stod en kiste, som ikke var aflåset, og som señoren åbnede. Den var fuld af præstesmykker af guld med store smaragder. Maya tog et bælte op af kisten, gav mig det og sagde:

"Tag dette, Ignatio, siden du holder så meget af slige ting; det vil tage sig godt ud på din kjortel."

Jeg tog det og spændte det om mig, dog ikke over min kjortel, men under den. Min ven, det er spændet fra det bælte, som nu er dit, og som jeg viste dig for nogen tid siden, og for de penge jeg fik for de øvrige ædelsten i det købte jeg denne *hacienda* og alle dens tilliggender.

Men da vi var trætte af at se på al denne unyttige rigdom vendte vi nu tilbage til Zibalbay, der sad, som vi havde forladt ham, hensunket i tanker.

I det samme blev dørene til vort fængsel åbnet, og en del tjenere, ledsaget af vagtens høvedsmænd, trådte ind med et rigeligt måltid, som de satte på bordet. De blev stående og

opvartede os, mens vi spiste; men de talte slet ikke til os. Da vi var færdige, tog de af bordet, og efter at de havde fyldt på lamperne og gjort vore soveværelser i stand, bukkede de og forlod os. En tid blev vi siddende ved bordet, Zibalbay og jeg i tavshed, men Maya og señoren samtalede med dæmpet stemme, indtil endelig stedets uhygge overvældede os, og vi som ved en fælles indskydelse rejste os og søgte ind i vore sovekamre for at hvile, hvis vi kunne.

Vi sov, og vågnede og stod op igen, men om det var nat eller dag, kunne vi ikke sige, eftersom intet dagslys nogen sinde trængte derind. Det eneste middel til at beregne tiden var tjenernes besøg, når de kom for at bringe os føde.

Jeg antager, det må have været tidligt på eftermiddagen, dagen efter, at vi var blevet spærret inde, at Tikal besøgte os, kun ledsaget af fire vagter.

"Kun en lille bande," sagde señoren, da han så dem nærme sig, "men dog stor nok til at gøre det at med os, som er ubevæbnede" (thi alle vore våben var blevet os frataget), "hvis de har noget sådant i sinde."

"Frygt ikke, ven," sagde Maya, "så åbenlyst vil de ikke myrde os."

Tikal stod nu foran os; han bukkede, og Zibalbay, der som sædvanlig sad og grublede, hævede blikket og så på ham.

"Hvad søger du, forræder?" spurgte han og så op, idet han blussede af harme. "Vil du måske dræbe os? Hvis så er, da slå kun til, så meget snarere vil jeg da komme til den gud, hvis hævn jeg skal nedkalde over dig."

"Jeg er ingen morder, Zibalbay," svarede Tikal med værdighed. "Kommer du til at lide døden, da bliver det ifølge

den lov, du har brudt, og ikke på mit bud. Jeg er kommet herned for at tale med dig, hvis du vil træde afsides med mig."

"Tal i disse andres overværelse, eller lad dine ord være utalte," svarede han, "for ikke ét skridt vil jeg gå med dig, der uden tvivl kun søger lejlighed til at snigmyrde mig."

"Men det er dog nødvendigt, at du hører, hvad jeg har at sige dig, Zibalbay."

"Sig frem, forræder eller gå."

Tikal nølede et øjeblik og så tankefuldt på Maya, fra hvis skønne ansigt hans øjne så at sige aldrig veg.

"Er det dit ønske, at jeg skal gå?" spurgte hun kort.

"Det er ikke mit," sagde Zibalbay. "Bliv, hvor du er, datter."

Nu betænkte Tikal sig ikke længere, han befalede vagterne, der ledsagede ham, at træde uden for hørevidde, og sagde derefter:

"Hør mig, Zibalbay; i går, før vi samledes på pyramiden, talte jeg med din datter, og jeg sagde hende da, at jeg nu som altid elsker hende, og at det kun var, fordi jeg troede, hun var død, at jeg havde taget mig en anden viv. Derefter sagde jeg til hende, at hvis hun ville gå ind på at blive min hustru, så ville jeg forskyde Nahua, som jeg har ægtet, og ydermere ville jeg da afstå min stilling som *cacique* til dig, så længe du lever, og love ikke at modstå dig eller dine planer på nogen vis. Jeg sagde hende tillige, at hvis hun på den anden side afslog at blive min viv, da ville jeg ikke afstå noget, men samle al min magt for at knuse dig og hende og disse fremmede, dine venner. Hun svarede mig med foragt og sagde, at jeg kunne gøre jer lige så meget ondt, jeg ville, men at hun ikke ville have noget med mig at gøre. Hvad der siden skete, det ved du jo, Zibalbay, og du ved

også, i hvilken stor fare du er stedet i dag, nu da din magt er brudt, og du endog trues på livet."

Han tav, og Zibalbay, der med stor forbavselse havde lyttet til hans ord, vendte sig mod Maya og sagde med stor strenghed:

"Taler denne mand usandhed, min datter?"

Idet hun ville til at svare – hvad hun havde tænkt sig at sige, ved jeg ikke – afbrød Tikal hende og sagde:

"Til hvad nytte er det at spørge hende, Zibalbay? Tror du, at hun vil tale sandt, skønt mine ord kunne stadfæstes af den vandrer, som står ved din side, for han stod hos og hørte dem. Dette tilbud gav jeg hende, og for at det kan bringes uden for al tvivl, så giver jeg det nu atter til dig og hende. Vil hun tage mig til ægte, da vil jeg for hendes skyld forskyde Nahua; jeg vil nedlægge spiret og sætte dig på din plads igen samt give dig frihed til, så længe du lever, at øve lige så mange dårskaber, som guderne vil tillade dig. Alt dette vil jeg gøre, fordi jeg elsker hende, som jeg har været trolovet siden min ungdom, elsker hende højere end alt; hun er lyset i mine øjne og luften i mine næsebor, og uden hende har jeg slet ingen glæde her i verden, hvad jeg heller ikke har haft, siden jeg troede hende død."

Da Zibalbay hørte dette, opløftede han sine hænder og sagde:

"Jeg takker dig, gud, at du til svar på mine bønner har vist mig en vej ud fra de bekymringer, der omgav mig. Tikal, alt skal ske efter dit ønske, og vi vil tilsværge hinanden forbund på Hjertets alter. Uden tvivl vil vi få bryderier med Mattai og nogle af hans tilhængere, men når vi kun holder sammen, da kan de let overvindes. Glæd dig med mig, ven Ignatio, for nu skal den sæd, vi har sået med så stor umage, bære gylden frugt."

Her hørte jeg señoren brumme af tvivl og vrede bag ved mig, og jeg vidste, at denne skønne plan ligesom så mange tidligere, dette fremtidssyn, der fyldte mit sind med fryd, ville blive tilintetgjort, blot på grund af en kvindes lune.

"Tilgiv mig, Zibalbay," sagde jeg, "men din datter har endnu ikke talt."

"Talt!" udbrød han. "Nå, hvad skulle hun sige?"

"Det, som jeg sagde til min frænde Tikal i går," svarede hun, idet hun kneb læberne sammen og talte meget dæmpet – "at jeg ikke vil have noget med ham at gøre."

"Intet med ham at gøre, pige! Hvad, han er jo din trolovede, forstår du ikke det?"

"Jeg forstår det godt, fader, men ikke for alt i verden vil jeg give mig selv som hustru til den mand, der har handlet med dig og mig, som min frænde Tikal har gjort – en mand, der ikke kunne holde sin ed til dig eller vente på mig blot ét år."

"Ti med den tåbelighed," sagde Zibalbay. "Tikal har vel fejlet, men nu vil han gøre sin fejl god igen, og kan jeg tilgive ham, så kan du vel også. Tænk ikke mere på denne piges dårskab, Tikal, men send bud efter farve og pergament, og lad os nedmale vor overenskomst, for jeg er gammel og har kun lidt tid at spilde; måske vil du, før der er gået et år, erhverve det ved arv, som du nu ville have taget med magt."

"Jeg har pergamentet her," sagde Tikal og trak en rulle frem fra sit bryst, "men sig mig først – vil Maya samtykke i det?"

"Ja vist vil hun samtykke."

"Nej, visselig vil jeg *ikke*, fader, og om I trækker mig hen til alteret med denne mand, så vil jeg råbe ud til folket og bede

dem beskytte mig, og vil de ikke, da vil jeg tage min tilflugt til døden – ved min egen hånd, om det gøres nødvendigt."

Nu vendte Zibalbay sig mod sin datter, rystende af raseri; men pludselig betvang han sin harme og sagde:

"Tikal, for øjeblikket er min datter afsindig, lad os være ene, og kom tilbage om nogle timer, da vil du finde hende af et andet sind. Gå nu, jeg beder dig, før der siges ord, som ikke kan glemmes."

Tikal gik da, og indtil dørene i den anden ende af hallen var faldet bragende i efter dem, var der tavshed.

Så talte Zibalbay til sin datter.

"Pige," sagde han, "jeg kender dit hjerte og ved, at dine læber talte løgn, da du sagde, at det var på grund af Tikals troløshed, du ikke ville ægte ham. Der er en anden grund, som du ikke har nævnt. Den hvide mand, han der i sit eget land kaldes James Strickland, han er grunden. Du har ladet dit hjerte fatte længsel efter ham, og du kan ikke rive hans billede ud af dit bryst. Taler jeg ikke sandt?"

"Du taler sandt, fader," svarede hun, og lagde sine hænder i señorens, idet hun talte. "For dig vil jeg ikke lyve."

"Jeg takker dig, datter; men hør nu mine ord: Det gør mig ondt for dit hjerte og for den hvide mand, hvis det virkelig har været hans agt at gøre dig til andet end et legetøj, men her må dine ønsker vige for folkets bedste. Hvem og hvad er du, at dit lune skulle stille sig imellem mig og opfyldelsen af mit livs stadige tanke, mellem mit folk og dets genfødelse? Skulle alle disse ting blive til intet blot for en elskovssyg piges ønsker, når hendes forgængelige skønhed ved gudernes nåde kan blive et redskab til det store fornyelses og genoprejsnings værk?"

"Ja, fader," sagde hun, "eftersom i denne sag min pligt mod mig selv og mod ham, der elsker mig, og som jeg elsker, er højere end min pligt mod dig og din plan. Alt andet kan du, som er min fader, forlange af mig – også mit liv; men min ære er min egen."

"Hvad skal jeg sige til denne halsstarrige pige?" gispede Zibalbay. "Tal, hvide mand, og sig, at du giver afkald på hende, for dit hjerte er dog vel ikke så ondt, at du vil række hånden til en sådan dårskab og til din egen undergang stå mellem hende og hendes skæbne?"

Alles øjne var rettet mod señoren, der blev helt bleg, idet han langsomt svarede:

"Det gør mig ondt at måtte sige det, Zibalbay, men din datters skæbne og min er knyttet sammen, og jeg kan heller ikke befale hende at forlade mig og give sig i ægteskab med en mand, hun hader."

"Dog lader det til, at du kunne befale hende at bryde sin tro for din skyld, o højtærede, hvide mand," sagde Zibalbay med en bitter latter. "Hør mig, ven Ignatio, for du er vel ikke forelsket, sig til din broder der og til denne oprørske pige, hvad der er deres pligt. Lær dem, at vi er kommet her til Jorden for højere formål end tilfredsstillelsen af vore egne ønsker, og husk vel på, at din egen skæbne også afhænger af denne sags udfald. Husk, hvorledes du har lidt og stræbt i mange år, husk alt det, du har gået igennem for at opnå det, der i dag ligger i din hånd, den rigdom, der skal sætte dig i stand til at udføre din plan. Hist inde i hine hvælvinger ligger den lige for hånden, og er det ikke nok, da vil jeg give dig mere. Tag den, Ignatio, tag den og køb dine fjender, betal dine hære og bliv konge, en retmæssig konge,

kronet af Himlen til at fuldbyrde vor stammes bestemmelse. Sig sådanne ord, der kan bøje denne pige og hendes elsker under vor vilje, og vind sejr, eller sig dem ikke, og lid om nogle få dage en tyvs død for Tikals hånd. Tal nu."

Mit hjerte sank dybt, da jeg hørte disse ord. Ak, jeg vidste kun alt for godt, hvor sande de var, og at dette var mit livs vendepunkt. Hvis denne pige ville hengive sig til Tikal, der var gal af kærlighed til hende, vil alt være godt, og inden tre år var gået, ville min drøm for mit folk være blevet til virkelighed, og flere generationers ophobede hævn være bragt over de forbandede spaniere. Her i disse hvælvinger lå, ubrugelige og glemt, de rigdomme, jeg havde brug for, og derude i Mexico stod tusindvis af mænd, der ved deres hjælp kunne blive bevæbnede, men mellem mig og dem stod denne kvindes vilje og min vens tåbelighed. Ak! mit hjerte havde talt sandt, dengang jeg første gang så hendes skønne ansigt, og det advarede mig mod hende, som om det vidste i forvejen alt det onde, hun ville bringe over mit hoved. Hende kunne jeg intet stille op med, thi hvem kan drage en kvinde fra hendes kærlighed eller hendes had? Men med min ven var det anderledes, han ville sikkert høre på mig, hvis jeg rigtig bønfaldt ham, for han vidste jo, at ikke alene mit håb, men også mit liv afhang af hans svar, og ingen mand har ret til at bringe død over andre blot for at få sit hjertes ønske opfyldt. Desuden ville det jo også være allerbedst, om han blev skilt fra denne kvinde, der ikke var af hans blod eller farve, og hvis kærlighed før eller senere ville blive hans ødelæggelse. Ja, jeg ville sikkert handle vel imod ham ved at lade hende gå til den mand, hvis trolovede hun havde været, og han ville gøre vel i at høre efter

mig. Min bøn var allerede på læberne, da Maya, som læste mine tanker, lagde sin hånd på min arm og hviskede:

"Husk din ed, Ignatio."

Da erindrede jeg, hvad jeg havde lovet hist ude i ørkenen, da hun ved sit mod havde frelst sin elskedes liv, og jeg forstod, at en kvinde endnu en gang ville blive min ødelæggelse, eftersom det er bedre at miste alt end bryde en sådan ed.

"Zibalbay," sagde jeg, "jeg kan ikke tale din sag eller min egen, om end min tavshed vil blive vor ødelæggelse, eftersom jeg har svoret, at jeg, hvad der så end skete, ikke ville stille mig imellem disse to. I dag er for anden gang i mit liv mine planer tilintetgjort ved en kvindes lidenskab. Nu vel – således vil skæbnen det, og således må det da blive!"

Zibalbay svarede mig ikke, men han vendte sig mod señoren og sagde:

"Hvide mand, du har fra din ven hørt ord, der burde røre dig mere dybt end nogen bøn; vil du da endnu holde fast ved dit forsæt og benytte dig af min datters afsind? Hvis så er, da vid, at din triumf kun vil blive kort, for når Tikal om nogle få timer kommer igen, da vil jeg fortælle ham alt og overgive dig til ham, at han kan gøre ved dig, hvad han lyster, og da hjælpe dig guderne, hvide mand, for han er af naturen hård og hævngerrig og vil uden betænkning nedtræde den, der stiller sig imellem ham og den kvinde, han elsker. Svar da for sidste gang: Vælger du liv eller død?"

"Jeg vælger døden," sagde han kækt, "hvis prisen for mit liv skal være den, at jeg bryder min tro og overgiver min brud til en anden mand. Det gør mig meget ondt for dig, Zibalbay; og for dig, Ignatio, min ven, er jeg endnu mere bedrøvet; men det er

skæbnen og ikke mig, der har bragt disse ulykker over jer. Hvis Ignatio her ikke kan glemme sin ed, hvor meget mindre kan jeg da glemme min, som jeg har tilsvoret denne kvinde. Og desuden ville der komme værre ting over os, hvis jeg gjorde det, for intet godt ville kunne vokse af en sådan fejhed. Indtil Maya forkaster mig, vil jeg derfor i ondt og i godt, i liv som i død holde fast ved hende."

"Og i liv som i død vil jeg holde fast ved dig, min elskede," sagde hun. "Tag kun den hævn over os, som du ønsker, min fader, ja, om det lyster dig, så overgiv kun denne mand, som mit hjerte drog mod mig over bjergene og ødemarken, til at dø for Tikals hånd; men det skal du vide, at han som død, vil holde mig endnu fastere end i live, for hurtigt skal jeg følge ham ned i dødens skyggedal."

Nu brød Zibalbays raseri endelig løs, og det var frygteligt. Han sprang op fra stolen og rystede sine knyttede hænder ind over datterens hoved, idet han forbandede hende, indtil hun i sin angst gyste tilbage fra ham og kastede sig til sin elskedes bryst.

"Med mit sidste åndedræt," råbte han, "skal jeg nedbede dine guders, dit lands, dine forfædres og min, din faders forbandelse over dig og dine børn. Gid dine ønsker må blive til aske i din mund, og døden berøve dig deres frugter, gid dit hjerte må fortæres tomme for tomme af anger og sorg, og dit navn blive en hvæsende forbandelse og skam. Oh! jeg skuer fremtiden, og jeg siger dig, datter, at du skal vinde ham, for hvis skyld du har bragt din fader død og ødelæggelse. Ved svig skal du vinde ham, og en tid skal han hvile ved din side, og dette er prisen, der vil

blive forlangt af dig, og som du skal betale: Dit folks dødsdom og undergang ved din hånd!"

Her måtte han standse for at trække vejret, og Maya kastede sig ned for hans fødder og fremhulkede:

"Oh, fader, tag disse ord tilbage og skån mig. Har du da slet ingen medlidenhed med en kvindes hjerte?"

"Jo!" råbte han, "lige så meget medlidenhed, som du har med min sorg og mine grå hår. Hvorfor skulle jeg skåne dig, der ikke har skånet mig, din fader. Min forbandelse er udtalt, og til den vil jeg endnu føje, at den skal knuse dit hjerte og bringe død over ham, der har berøvet mig din pligt og din kærlighed!"

Så tav han pludselig, hans øjne blev ganske forvildede, han udstrakte sine arme og faldt tungt om på gulvet.

18. Sammensværgelsen

Señoren og jeg sprang til, løftede Zibalbay op og lagde ham på en løjbænk. Maya kiggede over vore skuldre og så sin faders dødblege ansigt og fråden om hans læber.

"Åh, han er død," jamrede hun, "min fader er død – død, idet han forbandede mig."

"Nej," sagde señoren, "han er ikke død, for hans hjerte slår endnu. Bring ham vand, Maya."

Hun adlød, og i to timer kæmpede vi nu for at kalde ham tilbage til bevidsthed, men forgæves. Der var vel endnu liv i ham, men vi kunne ikke vække ham af hans afmagt. Endelig, mens vi hvilede, trætte af vore frugtesløse bestræbelser, åbnedes dørene, og Tikal trådte atter ind.

"Hvad nu?" spurgte han, da han så Zibalbay ligge udstrakt på lejet. "Er den gamle faldet i søvn?"

"Ja, han sover," svarede señoren, "og jeg tror ikke, han vil vågne mere. De ord, han nys sagde til dig, er nu gået i opfyldelse; det, du tog fra ham med magt, vil snart blive dit med rette."

"Nej," svarede Tikal, "med rette vil det blive Mayas, skønt det vel ved magt kan forblive mit, med mindre hun af egen fri vilje vil overlade mig det. Men sig mig, hvorledes dette er sket."

Nu tog jeg hastigt ordet, for jeg frygtede for, at señoren skulle sige for meget og således måske nedkalde en hurtig og skrækkelig skæbne over sig selv.

"Han var udmattet af den lange rejses besværligheder og af spændingen i går. Efter at du var gået, begyndte han at tale om

dit forslag, men faldt så pludselig i afmagt. Disse ting vedkommer vel ikke mig, som kun er en fange her i et fremmed land, dog vil jeg sige dig, herre, at det ikke ser godt ud, at han, som fordum var dette lands *cacique* således dør her uden hjælp og pleje, for folk kunne da sige, at du har myrdet ham. Har I ingen læger, der kan blive tilkaldt og tage sig af ham, for uden lægemidler. eller i det mindste en åreladningskniv, kan vi ikke gøre mere for ham?"

"Myrdet ham! Ja, det vil de sige i alle tilfælde. Jo, vi har læger her i staden, og den dygtigste af dem alle er Mattai, min svigerfader. Ham vil jeg sende. Men har du intet at sige mig, Maya, før jeg går?"

Maya, der sad ved bordet med ansigtet skjult i hænderne, så nu op og sagde:

"Er dit hjerte af sten, siden du kan plage mig i sådan en stund som denne? Når min fader er kommet til sig selv eller er død, da vil jeg svare dig, ikke før."

"Lad det da være så, Maya," svarede han, "indtil da vil jeg vente. Men nu vil jeg gå herfra, for der vil måske blive uroligheder i staden, når disse tidender bliver kendt."

Der gik nu en lille stund, så trådte Mattai ind fulgt af en mand, der bar hans skåle og lægemidler. Uden at sige et ord trådte han hen til Zibalbay og undersøgte ham ved lyset fra lampen. Derefter hældte han noget medicin ned i hans hals og blev stående, som om han ventede at se ham stå op, men han hverken rejste eller rørte sig.

"Et slemt tilfælde," sagde han, "jeg frygter, at han ikke vil vågne mere. Hvorledes er dette sket?"

"Vil du vide det," sagde Maya, "da lad din tjener træde tilbage, så skal jeg sige dig det. Min fader faldt i afmagt af raseri, idet han forbandede mig."

"Og hvorfor forbandede han dig, Maya?"

"Også det skal jeg sige dig. Mens vi vandrede i ødemarken, tog Tikal, min frænde og fæstemand sig en viv, din datter Nahua, der blev kronet sammen med ham som Hjertets herskerinde. Men det lader til, Mattai, at om han end gav din datter magt og glans, så gav han hende ingen kærlighed, for i dag kom din svigersøn til min fader og tilbød ham, mens vi alle hørte på det, at genindsætte ham i hans værdighed, og tillade ham at udføre sine planer, hvorledes de så end var, hvis jeg ville indvillige i at blive hans hustru."

"At blive hans hustru!" udbrød Mattai i stor forbavselse. "Hvorledes kan du blive hans hustru, når han allerede er gift? Kan der da være to Hjertets herskerinder?"

"Nej," svarede Maya roligt, "men min frænde Tikal havde også i sinde enten at forskyde eller dræbe din datter – og dig tillige, Mattai – således at han kunne give mig hendes plads."

Da Mattai hørte det, funklede hans urolige øjne, og det var, som om hans skæg strittede ud til alle sider i raseri.

"Det var hans hensigt! Det vovede han at foreslå!" gispede han. "O, lad ham tage sig i agt. Det var mig, der bragte ham til vejrs, og jeg kan trække ham ned igen. Men bliv ved, Maya."

"Han foreslog det, og min fader tog imod tilbuddet, for han vidste jo, at du havde lagt råd op imod ham, og tog derfor intet hensyn til dig og dit hus' velfærd eller ære, Mattai. Men skønt min fader tog imod det, så afslog jeg det, eftersom jeg ikke

ønsker at have mere med Tikal at gøre. Så forbandede min fader mig, og det var mens han rasede, at han faldt i afmagt."

"Du siger, at du ikke ønsker at ægte Tikal, Maya. Er det måske dit ønske at ægte en anden mand?"

"Ja," svarede hun og slog øjnene ned. "Jeg elsker denne hvide mand her, som I kalder Havets Søn, og hans viv vil jeg være. – Hans viv vil jeg være" fortsatte hun efter en pause, "men, Mattai, Tikal er meget mægtig, og kan jeg ikke finde hjælp andre steder, da vil jeg måske for at frelse den mand, jeg elsker, samt hans ven, Ignatio, og mig selv, blive nødt til at kaste mig i Tikals arme. Tikal har bedet mig om svar, og jeg har sagt ham, at han skal få det, når min fader enten er kommet til bevidsthed igen eller er død. Måske vil det komme til at bero på dig, hvad svar jeg skal give, for alene og i fængsel er jeg ikke stærk nok til at modstå Tikal. Sig mig, elsker folket mig højt nok til at skille mig af med Tikal og sætte mig i min faders sted, om han skulle dø?"

"Det kan jeg ikke sige, Maya," svarede han kort, "men da jeg ikke tror, at du, når du spørger mig således, vil bringe ødelæggelse over mig og min datter, så vil jeg tale rent ud til dig. Jeg fik Hjertets råd til at sætte Tikal på tronen, og min pris for det var, at han skulle ægte min datter og derved tilfredsstille hendes kærlighed og min higen efter ære. Ja, jeg har bedraget og lagt rænker op for at sætte Nahua på tronen, både for hendes og min egen skyld, så at jeg kunne blive den mægtigste i byen efter *cacique*n. Kan jeg da nu vende mig imod ham og afsætte ham, og min datter og mig selv med det samme? Og om jeg gjorde det, hvad løn kunne jeg da vente mig af din hånd i fremtiden? Ja, vist har jeg lyst til at få hævn over Tikal, der har tiltænkt mig og mit hus så blodig en fornærmelse, men det må

ske på en anden måde end denne. Sig mig, Maya, – hvad attrår du højest, at blive *cacique* over denne stad ved fødslens ret, eller ægte den mand, du elsker?"

"Jeg ønsker højest at ægte den mand, jeg elsker," svarede hun, "og at slippe bort fra dette sted sammen med ham tilbage til det land, hvor de hvide mænd bor. Desuden ønsker jeg, at der skal gives min ven her, Ignatio, så meget guld, som han behøver for at udføre sine planer i kystlandet derude. Hvis dette kan ske, da må Tikal og Nahua og deres efterkommere gerne for mig herske i Hjertets Stad indtil verdens ende."

"Det er kun lidt, du beder om," sagde Mattai, "og det skal gå hårdt til, om jeg ikke kan skaffe dig det, men nu vil jeg forlade dig, for jeg må have tid til at tænke mig om; men kommer Tikal tilbage, da sig ham hverken ja eller nej, indtil vi har talt sammen igen. Og hvad jer angår, fremmede, da husk på, at jeres liv afhænger af jeres forsigtighed. Farvel." –

Der gik nu to dage, så vidt vi kunne skønne efter måltiderne, der blev bragt os; men hverken Tikal eller Mattai kom for at besøge os. Der kom vel andre læger og så til Zibalbay, der lå på sit leje, som om han var hensunket i dyb søvn; men skønt de prøvede mange lægemidler, hjalp dog ingen af dem. Den anden dags aften stod vi samlet rundt om hans leje og iagttog ham, og talte meget modfaldne sammen; ensomheden, mørket og frygten for den overhængende død havde nedbrudt vort mod, så at selv señoren var trist til mode.

"Ak," sagde Maya til ham, "det var i en ond stund, vi mødtes hist oppe i Yucatans land, min ven, og ingen gave kunne være mere ulykkelig end den kærlighed, jeg skænkede dig, og som du nu, skønt den kun er lidet værd, må betale så dyrt. Også mod

dig, Ignatio, har skæbnen været grusom, du, som nu for anden gang skal se dit håb knust af en kvindes hånd. Sig mig nu, min ven," her greb hun señoren i armen – "ville det ikke være bedst at gøre en ende på al denne dårskab ved, at jeg overgav mig til Tikal? Da kunne jeg bringe jer i sikkerhed over bjergene og skaffe jer så meget guld med herfra, som I begærede. I behøvede da heller ikke at bekymre jer for mig eller tro, at I overlod mig til vanære, for så snart I var draget bort, skulle jeg søge trøst i en anden herres arme – Dødens – og søge hvile der, indtil vi atter kunne mødes i et nyt liv."

"Ti med slig tale, Maya," sagde señoren og drog hende til sit bryst, "hvad vi end skal lide, vil vi lide det sammen. Selv om jeg kunne være så nedrig at købe mit liv for en sådan pris, så ville det dog uden dig være ganske uden værd for mig; hellere vil jeg dø ved din side end leve alene. Det er jo også min skyld, at vi er stedt, som vi er, for havde jeg fulgt dit råd, ville vi aldrig have sat foden inden for Hjertets Stad. Men det var nysgerrigheden, der overvandt mig, for jeg længtes lige så meget efter at se dette sted, som jeg nu længes efter at komme bort herfra. Men fat mod, min elskede, for om end din fader er ved at dø, og vor fare er stor, så er jeg dog vis på, at vi skal slippe bort fra dette fangehul og blive lykkelige med hinanden under sollyset."

Så kyssede han hende og trøstede hende, idet han borttørrede de tårer, der strømmede ned over hendes kinder.

I det samme så jeg op og opdagede, at Mattai stod i døren – vi var samlede Zibalbays kammer. Han betragtede optrinnet meget opmærksomt og med et blidt udtryk.

"Jeg hilser jer," sagde han, "og tilgiv mig, at jeg kommer så sent, men mit ærinde er hemmeligt, og af en art, der bedst

røgtes ved nattetide. Hvorledes går det med Zibalbay?"

"Endnu lever han," sagde jeg; "men det er også det hele, for han ligger hen i afmagt og vil uden tvivl snart dø. Men kom selv og se."

Mattai gik hen til lejet og undersøgte oldingen, løftede hans øjenlåg og følte på hans bryst.

"Nej, længe kan han ikke leve," sagde han. "Nå – døden er også det bedste for ham; – men nu til mit ærinde. Der er stor uro i staden, og sære rygter flyver fra mund til mund. Mange af folkene råber, at Tikal har myrdet Zibalbay, og de forlanger nu, at du, herskerinde, skal føres frem for dem og indsættes som *cacique* i din faders sted. Da sagerne nu står således, har høvdingene og Tikals parti trængt ind på ham, for at han, da han dog aldrig vil kunne rense sig for den beskyldning at have dræbt Zibalbay, nu også skal gøre en ende på dig, herskerinde, og naturligvis også på de fremmede, dine venner, eftersom ingen derefter vil kunne gøre ham hans ret til tronen stridig. Så stærkt trængte de ind på ham under en hemmelig rådslagning, der blev holdt i nat, at han allerede havde givet befaling til at dræbe dig, men før morderne havde forladt paladset, tog han befalingen tilbage, for jeg så, at hans hjerte, da det kom til stykket, overvandt hans fornuft, og han kunne ikke overvinde sig selv til således at skille sig ved dig. Men han gav til grund, at han ikke ville plette sine hænder ved at udøse så uskyldig og skøn en kvindes blod. Dog vil jeg ikke skjule for dig, herskerinde, eller for jer, fremmede, at I er i stor fare og går på afgrundens rand."

Her tav han, og Maya spurgte med dæmpet røst:

"Har du ingen plan til at redde os, Mattai?"

"Hvorfor skulle jeg have nogen plan, Maya, når mit hus ville have så stor fordel af din død?"

"Jeg ved ikke, hvorfor du skulle have en plan, gamle," brød señoren her ind, "men det vil jeg sige dig, at du gør bedst i snart at skaffe dig en, for ellers får du ikke lov til levende at forlade dette sted." Med disse ord sprang han pludselig hen og stillede sig mellem Mattai og døren.

"Skal vi myrdes som fugle i et bur," fortsatte han, "så skal halsen dog blive drejet om på dig først. Forstår du?"

"Jeg forstår det, Havets Søn," svarede Mattai, idet han ængsteligt skottede op til señorens barske ansigt og hans udstrakte hånd, der var parat til at gribe ham. "Men jeg vil også have jer til at forstå noget, og det er, at hvis jeg ikke snart kommer tilbage, så vil der komme nogen og søge efter mig, og så –"

"Så vil de finde dit lig," afbrød señoren ham, "Og hvad vil alle dine rænker og planer nytte dig, når du ligger som en klump livløst ler?"

"Kun lidet, det indrømmer jeg," svarede han. "Men min datter, som jeg elsker højere end mig selv, vil dog høste fordel af det, og det må jeg så lade mig nøje med. Men vær ikke så hastig, hvide mand. Jeg spurgte, hvorfor jeg skulle have en plan, men jeg sagde ikke, at jeg ingen havde."

"Har du en, da lad os høre den uden videre omsvøb," sagde señoren.

Mattai bukkede og svarede:

"I skal høre den; jeg ved ikke, om planen vil behage dig, Maya; men nu får vi at se. Men før jeg åbenbarer den, vil jeg gøre det klart for jer, at der kun er én anden mulighed – nemlig den, at I

alle vil dø ved næste morgengry. Jeres liv ligger i min hånd, og hvis det bliver nødvendigt for at frelse min datter og mig selv, vil jeg ikke vige tilbage for at dræbe jer."

"Ligesom jeg ikke vil tøve med at dræbe dig, gamle mand," sagde señoren barsk, "for husk på, at hvis din plan ikke er af en sådan art, at vi kan godkende den, kommer du til at forlade dette kammer med fødderne forrest og en brækket hals."

Mattai bukkede igen og vedblev:

"Kun på én måde har Tikal kunnet berolige det oprørte folk, nemlig ved at love, at herskerinden Maya skal blive fremstillet for Hjertets råd i den navnløse guds helligdom i vandstigningens nat, der er den første nat, det er tilladt for rådet at samles i helligdommen, og siden efter ved daggry i hele folkets overværelse. Zibalbays ord har gjort et stærkt indtryk på folket, endskønt de råbte imod ham, da han udtalte dem, og de forlanger nu at få at vide, hvad der vil ske, når spådommen er opfyldt, og de to Hjertets halvdele atter er lagt side ved side på deres plads på alteret. Zibalbay sagde dem, at han troede, guderne da ville åbenbare deres hensigter og vise, hvilken rolle enhver af jer skulle udføre i det, skæbnen har bestemt, og derfor venter nu folket – ja, og mange af stormændene og selv Hjertets råd – at se et tegn eller et under, når Dag og Nat er kommet sammen, og det, som var adskilt, er sammenføjet, for de begynder at holde for, at Zibalbays afsind skyldes guderne, og at det var deres røst, der bød ham at drage over bjergene."

Mattai tænkte sig om et øjeblik, derefter fortsatte han:

"Maya, jeg er gammel, og i mange år har jeg ydet guderne tilbedelse og bragt dem ofre; men endnu har jeg aldrig hørt dem svare deres tilbedere eller mærket deres udødelige

stemmer i mit øre. Det synes jo tilmed, som der er mange guder, og disse fremmede har vist også deres. Derfor er jeg i min høje alder kommet til at spørge mig selv, om der virkelig findes andre end dem, menneskene har skabt sig i deres eget sind fra intet, eller dannet i deres egne lidenskabers lignelse. Jeg kan ikke afgøre det, men det ved jeg, at var jeg i så stor nød som I, da skulle jeg ikke vente med at lade disse stumme guder høre min røst."

"Hvad mener du?" spurgte Maya.

"Dette: Når de adskilte hjerters halvdele bliver lagt på deres plads på alteret, skal guderne, om der er nogen, give et tegn. Jeg, som er helligdommens vogter, ved, at det ældgamle symbol på alteret er hult, og skulle det hænde, at det åbnede sig, da kunne det jo ske, at et skrift kunne findes i det, et ældgammelt gudeskrift, som var blevet gemt til denne dag, og som kunne blive for os som en lygte i mørket. Nu er det netop sket, at jeg ved at søge blandt templets ældgamle ting har fundet et skrift, og det forekommer mig, at din lykke vil blive stor, hvis dette skrift kunne ligge inde i symbolet på vandstigningens nat. Her er det."

Fra sin kjortel fremtog han en lille plade af mat guld, der var dækket med hieroglyffer.

"Læs det," sagde Maya.

Derpå læste Mattai:

"Dette er den navnløse guds ord, som hans profet hørte dem i det år, da helligdommen blev opført, og som han indgraverede på en tavle af guld, som han lagde på et hemmeligt sted, nemlig i helligdommens symbol, hvor den skal findes for at kundgøres i en fjern fremtid, når det tabte er fundet, og Dagens og

Nattens tegn er blevet samlet. Til dig taler den, du ufødte datter af en kommende høvding, du hvis navn er navnet på et folk. Når mit folk er blevet gammelt, når deres tal mindskes, og deres hjerte er blevet svagt, da skal du, jomfru, tage dig til husbond en mand af den lyse guds stamme, en søn af det hvide havskum, som du skal føre hid over ødemarken. Så skal mit folk atter blomstre og blive mægtigt, og landet skal tilhøre dit barn og gudens barn, som det breder sig mod nord og syd, øst og vest, længere end ørnen kan flyve mellem solens opgang og dens nedgang."

Efter at han havde ophørt at læse, blev der en tids tavshed, og vi stirrede på hinanden, forbavsede over den gamle rænkesmeds frækhed og list. Det var Maya, som først tog til orde:

"Du har selv lavet denne skrift, Mattai," sagde hun koldt, "og nu vil du have, at jeg skal lægge det i symbolet, for du husker på den forbandelse, der er skrevet i hjerteåbningsritualet, mod den, der vanhelliger dens mysterier og tegn, eller som vover at fortælle løgn inde i helligdommen eller sværge falsk ved symbolet. Med andre ord, du frygter ikke gudernes hævn, men du frygter broderskabets."

"Når jeg skal tale sandt, Maya, da frygter jeg begge, for ingen kan jo vide, hvilken magt den navnløse gud virkelig har. Men desuagtet må du nu træffe dit valg og det snart, for hvis du afslår, vil du i morgen have fundet ud af – eller rettere, hvis jeg husker den hvide mands ord rigtigt – i morgen har *vi* fundet ud af, hvilken sandhed der måtte være i religionen."

Nu vendte hun sig til os og sagde:

"Råd mig, mine venner, for jeg ved ikke, hvad jeg skal svare. Jeg har ingen tro til mit folks guder; det er til jeres, jeg henvender mig om hjælp og trøst; men alligevel forekommer denne gerning mig skrækkelig, for er vi end ikke tilbedere af den navnløse gud, så er vi dog alle medlemmer af Hjertets ældgamle, gådefulde broderskab, og at gøre dette vil være at bryde vore højtidelige eder. Kom, lad os stemme om det, og du, Ignatio, som er den ældste og klogeste iblandt os, skal først give din mening til kende."

"Det skal jeg," svarede jeg, "og jeg stemmer imod dette kneb. Dit folks guder kender jeg intet til, og endnu mindre tror jeg på dem; men jeg er broderskabets stormester i mit land, og dets love vil jeg ikke forbryde mig imod. At gøre dette vil være at øve det skændigste bedrag, og løgn og sligt er en stor synd i Himlens øjne. Alle mennesker må dø, men jeg vil fremtræde for dommeren ren for en sådan svig. Dog – da jeres liv stå på spil så vel som mit eget, så vil jeg føle mig bundet ved den afgørelse, som I to træffer, hvis I bliver enige om det samme. Men siger den ene af jer som jeg, da skal den anden føje sig efter os."

"Godt, lad det blive således," sagde Maya. "Tal nu du, min elskede, og sig os, om du vælger døden og en ren samvittighed eller livet og min kærlighed til at skænke det fryd." Dermed så hun kærligt på ham med sine skønne øjne og udstrakte halvt sine arme som for at trykke ham til sit bryst.

Skønt señoren ikke svarede straks, så vidste jeg dog, da jeg så og hørte dette, at sagen nu var afgjort, eftersom en mand, der var stærkt forelsket i hende, ikke ville kunne modstå hendes bønner og fortryllelse. Snart talte han da også, men hans ansigt blev rødt, som om han skammede sig.

"Jeg har intet valg," sagde han. "Jeg frygter ikke for at dø, om det skulle gøres behov, men jeg ville ikke være nogen mand, om jeg valgte at dø, når jeg ved, at det er dit ønske, at jeg skal leve. Denne stads guder er for mig som for Ignatio kun afguder, og at bedrage nogen, som ikke eksisterer, kan jo ikke lade sig gøre. Medlem af broderskabet blev jeg ikke efter ønske, men ved et tilfælde, og derfor føler jeg også kun få skrupler i den henseende. Men for at være en del af dette rænkespil må jeg begå en løgn, og det har jeg aldrig gjort før. Men det forekommer mig, at en mand kan vælge livet og kærligheden frem for en grusom og hemmelig død, og dog bevare sine hænder rene, selv om han må begå et uskyldigt bedrag for at opnå dette. I denne sag som i enhver anden vil jeg derfor gøre dig til vilje, Maya, og skulle du foretrække at dø, så lad os kun dø straks og få ende på det."

"Nej," svarede hun med opblussende lidenskab. "Jeg synes, det er bedre at leve langt borte fra denne ulykkelige by og være lykkelige ved hinandens kærlighed. For din skyld er min faders forbandelse faldet på mig, og efter dette vil alle andre guders og menneskers forbandelser kun tynge mig som fjer. Er det en synd, vi er ved at begå, da vil jeg gøre den for din og vor kærligheds skyld, og fordi jeg gerne vil blive lykkelig en stund, før jeg går ned i graven. Se nu, hvorledes min fader ligger der; gennem hele sit liv har han tjent sin gud, og se nu, hvorledes hans gud har tjent ham i hans nød. Lad hans bønner være for os begge, for jeg vil ikke vide mere af sådanne falske guder, med mindre det kan gavne mine egne formål. Hvis det virkelig er en synd, og hævnen vil følge i syndens spor, da lad den falde over mit folk, der vil myrde mig, skønt jeg intet ondt har gjort det,

og på Mattais hoved, han som har fristet mig for selv at drage fordel af det, og om det ikke er nok, da også på mit eget hoved. Lidet bryder jeg mig om hævnen, der skal komme, når jeg blot en kort tid må kalde dig min husbond."

"Ildevarslende ord," mumlede Mattai og gyste lidt, "ord, som kun en kvinde kunne komme med, men lad så være."

Idet han sagde dette, forekom det mig, at jeg hørte en svag jamren fra oldingen henne på lejet. Jeg skottede ængsteligt hen til ham og så, at jeg måtte have taget fejl, for han lå der stiv og bevidstløs som et lig.

"Stemmerne er givet, og sagen er afgjort," sagde jeg sørgmodigt. "Hvad nu, Mattai?"

"Følg mig," svarede han, "så vil jeg vise jer en hemmelig gang fra dette kammer til helligdommen nedenunder. Nej, I behøver ikke at være bange for at forlade ham, for er der endnu liv i ham, da ligger det i dyb dvale. Men vent, hvor er talismanen? Den må vi have."

"Jeg har den ene halvdel," svarede jeg; "den anden er om Zibalbays hals."

"Tag den," sagde han strengt til Maya. "Det er dig, der må tage den!"

19. Helligbrøden

Nu bøjede Maya sig ned over faderen og tog talismanen af hans hals.

"Jeg har en fornemmelse, som om jeg plyndrede en død," sagde hun.

"Tænk på, at det sker for at frelse de levende og finde lykken," svarede Mattai. "Men lad os nu komme af sted, for det er sent."

"Tag hver en lampe," sagde han til os, da vi var kommet til hallens anden ende, hvorefter han lukkede kobberportene op med en nøgle fra det bundt, han havde hængende ved sit bælte. Vi gik igennem, og han lukkede portene i, men dog ikke helt.

"Hvorfor lader du portene stå på klem?" sagde jeg.

"Fordi ingen dog vil følge efter os," svarede han, "Og hvem ved, hvad der kan ske. Skulle vi blive nødt til at flygte fra helligdommen, da er åbne døre lettere at passere end lukkede."

"Hvem eller hvad kunne bringe os til at flygte fra helligdommen?" spurgte jeg.

Mattai trak på skuldrene og gik videre uden at svare. Vi gik ned ad mange trapper, gennem gange og hemmelige døre, som Mattai stadig lod stå åbne, indtil vi endelig kom til en glat marmorvæg. Denne væg befølte Mattai med sin tommelfinger, til han fandt et sted, hvor stenen gled til side for hans tryk, så der kom et lille nøglehul til syne, hvori han anbragte en sølvnøgle. Derefter trykkede han atter på væggen, og en fylding flyttede sig, der vel var to fod bred og seks fod høj, og vi så, at der strømmede lys ud igennem åbningen. Han vinkede til os, og vi gik igennem den, hvorefter vi én for én fulgte ham ind i

den navnløse guds helligdom; men ved den anden side af væggen blev vi stående, trykkede os sammen og greb fat i hinandens hænder, for stedet var såre ærefrygtindgydende, og dets dybe stilhed og højtidelighed fyldte os med angst.

Det første, der mødte vort blik – fordi det fandtes i væggen lige over for os, og fordi det var igennem det, at lyset kom, som fyldte kammeret – var det mest vidunderlige og mystiske billede i Hjertets Stad. Det var nemlig en kolossal maske af sælsom og frygtelig skønhed, dannet af poleret jaspis, af samme slags som dem, der kan findes i Palenques ruiner og andre forladte indianske byer, hvis alder intet menneske kender. Denne store grønne maske var anbragt lige over en dør, som gav adgang til helligdommen, og var blevet udskåret for at forestille ansigtet af en skabning, der, skønt dens træk vel var menneskelige, dog i sin overjordiske værdighed og grusomme ro hverken lignede mand eller kvinde. De tykke læber var krummede til et foragteligt smil, og ud mellem dem glimtede tænderne, der var dannet af hvid emalje. Næsen var krummet som et ørnenæb, og næseborene var udspilede, som om de indåndede tilbedelsens røgelse. Panden, på hvis midte der sås aftrykket af en kvindelig hånd, som havde været neddyppet i en skarlagenrød væske, var bred, lav og tilbagetrukken. Under de alvorlige og sammentrukne bryn var der anbragt øjne af ædelstene. Gennem disse øjne, men tillige fra hele maskens overflade strømmede et lys, der gjorde ansigtet synligt, som om det var indgnedet med fosfor, for jaspis'en var gennemsigtig som det tyndeste alabast, og bag ved det brændte to store lamper, der kaldtes Sol og Måne.

Således var den navnløse guds billede, som vi her så for første gang. Han, som kun havde ansigt, men intet legeme, ånden, Hjertets mund, som enhver anden gud var underlagt, udtaleren af Himlens hjertes tanker, magtens herre, beboeren af mørket bag solen, granskeren af dødens hemmeligheder. Uden barmhjertighed var denne deres gud, men også uden vrede. Iklædt evig ro, således troede folket, dvælede han i mørkets bolig, iagttog de himmelske og jordiske begivenheders skygger i sit månespejl og fortalte dem til Hjertet, som var hans sjæl. Kvindens blodfarvede hånds segl var trykket på hans pande, fordi kvinden er symbolet på livet, der fornyer sig, og hånden tegnet på forsættet og evnen til at udføre det. Men den navnløse gud udførte intet forsæt – sligt var de mindre guders værk. I begyndelsen var det Hjertet, der tænkte, og Munden, der åndede og gav Jorden liv og fik den til at vandre i sfærerne, og nu vågede Øjnene med et evigt smil, mens Jorden og alle vi, der befolker dens overflade, fuldbyrder vores skæbne, indtil til sidst dens fremdrift bliver svagere og den standser sit løb. Da vil Hjertet og Munden og Ørene tænke og tale og søge og en ny verden vil opstå af den gamles døde legeme, og nyt liv vokse frem af dem, der beboede den.

Derfor var det at folket, skønt troen aftog hos dem sammen med deres svindende livskraft, siden de ikke kendte noget bedre, tilbad den trefoldige navnløse Skæbne, som de holdt for at være guders og menneskers herre. Og det var også derfor, at de for mange generationer siden på dette sted, som vi nu kom for at vanhellige, og som for dem var det helligste sted på jorden, havde opstillet fremstillinger af et Hjerte, en Mund og Øjne som symboler på ham.

Helligdommens loft var hvælvet – en efterligning af den hvælvede himmel – og på den sås en gylden sol, en sølverne, tiltagende måne samt mange stjerner. Dens vægge var over det hele beklædte med polerede blokke af den skønne sten, der er kendt under navnet mexicansk onyx, og i mandshøjde var der en omløbende frise med hieroglyffer og forskellige skikkelser, der forestillede de mindre guder i tilbedende stillinger – alle forgyldte. For øvrigt fandtes der i helligdommen kun nogle få stole af meget fint træ, forgyldte og af sælsomme former, samt et lille bord, hvorpå der lå flere ark pergament, lavet af bark, samt pensler med røde hår og krukker med sådan farve, som brugtes af folket, når de malede deres skrift. Endelig stod der ved den væg, vi var kommet ind i helligdommen igennem, et alter af sort marmor med billedtegn af guld, og på dette alter lå noget, som var skjult under et silkeklæde.

Et par minutter stod vi stille og betragtede disse mærkelige ting, derpå begyndte Mattai med en utålmodig håndbevægelse at tale og sagde hviskende:

"Lad det nu blive gjort, som vi er kommet for at udføre, for nu er helligbrøden begået, og det er for silde at vende om."

Med disse ord trådte han hen til alteret, løftede det silketørklæde, som tilhyllede den genstand, der lå på det, så at denne kom til syne. Det var billedet af et menneskehjerte, dannet af blodsten og indlagt med årer af guld. Midt i dette hjerte var der en lille fordybning.

"Sagnet melder," sagde Mattai, stadig hviskende, "at når to halvdele af en vis talisman lægges i denne fordybning, så vil symbolet åbnes og åbenbare det, som har ligget i det, siden det for tusinder af år siden blev dannet af Cucumatz, og den

omstændighed, at symbolet er forsynet med guldhængsler på siden, tyder på, at sagnet taler sandt. Den ene halvdel af talismanen har ligget her gennem mange slægtled, indtil Zibalbay tog den med sig, da han drog ud for at søge efter den anden halvdel; men symbolet har aldrig åbnet sig. Dog er jeg vis på, det vil åbne sig, når hele talismanen bliver anbragt på sin plads. I denne sag er der imidlertid noget andet at frygte end gudernes hævn, for i de tegn, der er anbragt rundt om alteret, står der at læse, at et gammelt sagn siger, at hvis symbolet flyttes fra den plads, hvor det har ligget gennem så mange slægtled, så vil flodportene rulle tilbage, og søens vande vil strømme ind over staden og ødelægge den og dens indbyggere."

"Men flodportene kan dog ikke rulle tilbage, når de ikke er lukket; ikke heller kan vandene flyde ind i den tørre årstid, når det ikke står i højde med murene," svarede Maya.

"Det kan de vel ikke, herskerinde, men måske kan andre ting ske. Hvorfor er hjertet blevet anbragt således? Er det mon ikke, fordi dets tilbedere i den yderste nød kunne vælge døden og hidkalde den frem for at lide nederlag og døje slaveri? Og var dette valg indskrænket til den våde måned? Vær vis på, at hvis i dette øjeblik en fortvivlet eller ugudelig hånd rev dette symbol fra alteret, da ville vandene enten styrte op fra grunden under staden, eller en underjordisk ild ville bryde frem og ødelægge den. Men trods dette, så tror jeg dog ikke, vi har noget at frygte, eftersom skriften siger, at hjertet, for at denne skrækkelige skæbne skal nedkaldes, må rives fra alteret med magt. Men nu til vort værk. Fremmede, giv herskerinden Maya din halvdel af den ældgamle talisman, at hun kan sætte den sammen med den halvdel, hun selv har, og lægge det hele på dets sted i symbolet."

Jeg indså, at det var for silde at trække sig tilbage, og med et suk løste jeg derfor smaragden fra min hals og gav den til Maya, der lagde den ved siden af sit stykke i sin skælvende, hule hånd, hvorefter hun trådte hen med det til alteret. Her blev hun stående et øjeblik, derpå hviskede hun med svag røst:

"Jeg er grebet af rædsel og gyser tilbage for at gøre dette."

"Det må dog gøres, og ikke af mig," sagde Mattai, "eller også er vi gået herned som tåber og vil gå herfra til vor død, i alt fald nogen af os." Dermed så han hen til mig.

"Jeg vil ikke gøre det," sagde jeg og besvarede hans blik; "ikke fordi jeg frygter jeres guder; men fordi jeg frygter min egen samvittighed."

"Så vil jeg gøre det," sagde señoren dristigt; "for jeg frygter ingen af dem. Giv mig smykket, Maya."

Hun rakte ham det, og han lod nu de to halvdele af talismanen falde ned i det ældgamle leje i symbolet, der var tiltænkt dem. I den dybe stilhed hørtes tydeligt den lyd, de frembragte, da de klirrede mod stenen, og jeg fo'r sammen, da jeg fornam den.

I nogle sekunder stod vi tavse og stirrede på alteret med spændte blikke; men symbolet rørte sig ikke. Da sagde jeg:

"Det lader til, Mattai, at du må skjule din løgnskrift et andet sted, eftersom Hjertet dér ikke vil åbne sig, eller også har vi ikke fundet den rette nøgle."

"Vent lidt," afbrød señoren mig, "måske er fjedrene rustne." Og førend nogen af os kunne lægge sig imellem eller standse ham, lagde han sin tommelfinger på de to halvdele og trykkede så hårdt, at symbolet skælvede i sit marmorleje.

"Tag dig i agt!" råbte Mattai, og mens genlyden af hans røst døde hen, studsede vi alle i stor forbavselse, for se! Hjertet åbnede sig som en blomst.

Langsomt åbnede det sig, indtil den adskilte talisman faldt ud af fordybningen, og dets to halvdele lå bøjet tilbage på alterets marmor og blottede noget, som lå skjult inde i dets midte og skinnede som en glød. Vi sneg os sagte nærmere og stirrede, og derefter blev vi stående stille og halvt forfærdede, for i Hjertets hulhed funklede på en firkantet guldplade, der var dækket med tegnskrift, en rød ædelsten, der var dannet som et menneskeøje og syntes at besvare vor stirren med sin.

"Bliver vi stående således, da bliver vi helt forskræmte," sagde señoren barsk og skottede omkring sig, idet han talte, "og der er dog ingen grund til at blive forskrækket for en rød sten, der er slebet som et øje."

"Hvis du synes det, hvide mand," svarede Mattai med en røst, der skælvede lidt, selv om han nok så meget søgte at beherske den, "så løft du den hellige sten og giv mig skriften, som ligger under den. Men tag først dette, læg det ind i symbolet og læg øjet tilbage på det."

Dermed rakte han ham den falske guldtavle.

Señoren gjorde, som han bød, og der skete intet under, da han løftede den skrækkelige ædelsten og byttede den rette plade ud med den falske.

"Læs den," sagde Maya, da tavlen var overgivet til Mattai. "Du kan jo tyde de ældgamle skrifttegn."

"Måske var det dog bedst at lade det være ulæst," sagde han tvivlrådigt.

"Nej," svarede hun, "lad os vide det værste. Læs det, siger jeg."

Da oplæste han langsomt og med højtidelig stemme følgende ord:

"Øjet, der har sovet, men er vækket, ser den ondes hjerter og forsætter, og det siger, at i min stads ødelæggelsestime skulle ikke alle den hellige søs vande kunne bortvaske deres synd."

Vore ansigter blev askegrå, for om end folkets guder var falske, følte vi dog, at en sand profet talte til os fra den forbandende tavle, og at vi over vort hoved havde nedkaldt en forbandelse, som vi ikke kunne måle.

"Sagde jeg jer ikke, at det var klogest at lade skriften være ulæst," gispede Mattai og lod tavlen falde ud af sin hånd, som om den havde været en giftig slange.

Dens klirren mod marmorgulvet syntes at vække os af en ond drøm. Señoren vendte sig imod ham og sagde barsk:

"Hvad vedkommer det os, hvad skriften siger, kæltring! Du har vel skrevet den, ligesom du har skrevet den anden."

"Ak, gid jeg havde!" svarede Mattai; "men når straffen indhenter jer og os alle, da skal I få at føle, om jeg med falske hensigter har lavet denne ældgamle skrift." Dermed tog han pladen op fra gulvet, skjulte den i sin robe og tilføjede: "Luk Hjertet, hvide mand, og tilbagegiv den spaltede ædelsten til dem, der bar den."

Señoren adlød ham og lagde derefter silkeklædet over symbolet, så alteret så ud, som det ikke var blevet rørt.

"Lad os nu gå," sagde Mattai, "og lad os være glade over, at om end hint øje har set vor ondskab, så er det selv dog skjult for menneskenes øjne. Gudernes hævn er vel sikker; men menneskenes er snar."

Idet han sagde disse ord, vendte vi os for at forlade helligdommen; men pludselig udstødte Maya et højt skrig og ville være faldet om, hvis ikke señoren havde grebet hende. Intet under, at hun skreg, for i den hemmelige dørs snævre niche, gennem hvilken vi var trådt ind, stod indrammet, som et lig i sin kiste, en hvid skikkelse, som jeg først antog for at være en eller anden hævnende ånd, så spøgelsesagtig var skikkelsens hvide klædebon, dens snehvide hår og skæg og dens magre, gyselige ansigt. I næste øjeblik så jeg, at det virkelig var et genfærd, Zibalbays genfærd, eller rettere hans legeme, der var kommet tilbage fra dødens grænser for at udspejde vor helligbrøde, før det overskred dem for bestandig.

Ja, det var Zibalbay, for mens det havde set ud, som om han lå bevidstløs på lejet hist inde i kammeret, havde hans sanser dog været vågne, og ak, hvad må han ikke have lidt, da han, den navnløse guds ypperstepræst, hørte os lægge planer til dette bedrag i hans helligdom. Efter at vi havde forladt ham, havde raseriet og fortvivlelsen så sprængt de lænker, der havde bundet hans legeme så fast, og havde givet ham kræfter til at følge os, skønt de ikke havde kunnet befri hans lammede tunge. Under store smerter må han være kravlet ned ad trapperne, gennem gangen og den åbne dør, thi vejen var ham jo kendt, selv i mørke. Her havde hans kræfter atter svigtet ham; uden at være i stand til at røre sig eller tale havde han lænet sig op mod væggen og set og hørt alt, hvad der var sagt og udøvet.

Oh, aldrig skal jeg glemme hans dirrende ansigts raseri og hans pinte øjnes kval og rædsel, idet deres blikke mødte vort. Ingen forbandelse kunne have været så frygtelig som det blik, han sendte sin datter, og ingen udæsket guddom eller dæmon

kunne være skrækkeligere for et menneskes øje end denne døendes høje skikkelse, der selv i døden stræbte efter at beskytte sine guders ære, som vi havde forbrudt os imod i den helligste af deres helligdomme. Aldrig har jeg set et så rædselsfuldt syn, og jeg vil bede til, at jeg hverken i denne eller den tilkommende verden må se dets lige.

Den døende Zibalbay så vor rædsel, og med en sidste kraftanstrengelse vaklede han frem mod sin datter, idet han holdt de knyttede hænder højt i vejret. Et øjeblik stod han således foran hende, idet hun lagde sig ind i sin elskedes arm og stirrede op på ham som en fugl stirrer på en slange, mens han svajede frem og tilbage over hende som en slange, der vil til at hugge. Da styrtede pludselig fråde, blandet med blod ud af hans mund, han sank sammen ned foran hendes fødder og døde i en stilhed, der var mere frygtelig end nogen lyd. –

Jeg behøver ikke at beskrive alt det, der fulgte; ja, jeg *kan* ikke gøre det, for så stor var min rædsel over dette optrin og så frygtelig den spænding, min sjæl led under i disse timer, at jeg slet intet husker af, hvad der skete umiddelbart efter Zibalbays død og indtil jeg kom til mig selv igen, yderst udmattet og liggende på mit leje i mit fængsel.

På en eller anden måde fik vi Maya beroliget og trøstet, og på en eller anden måde kom vi ud af den skrækkelige helligdom og fik lidt efter lidt hende og hendes faders lig slæbt op ad trapperne og gennem de snævre gange og fik liget lagt på dets leje. Derefter forlod Mattai os, og jeg husker ikke mere før den næste morgen, da der kom en mængde adelsmænd og læger for at våge over den afdøde *cacique*s lig og balsamere det til jordfæstelsen.

Langsomt og tungt gik de næste to dage for os, nedtrykte som vi var af vort fængsels tavse mørke og mindet om hin skrækkelige nat. Der havde aldrig været nogen stor kærlighed mellem Maya og hendes fader, for de var så forskellige, men nu, da han var død, sørgede hun dog dybt over ham, så meget mere, som han var død, mens han hadede og forbandede hende. Efterhånden kom hun sig dog fra den overtroiske frygt, der var fostret af symbolets skrift, men faderens forbandelse forvandt hun aldrig helt, og skønt hun var villig til at bære den for sin kærligheds skyld, tror jeg dog, at mindet om den herefter altid lå som en skygge mellem hende og señoren.

"Ak! hvorfor kom jeg til at elske dig?" kunne hun sige. "Hvad har du at bestille med mig, der er af en anden stamme og hvis skæbne er forskellig fra min?" Og dog vedblev hun at elske ham, mere og mere for hver dag.

Også jeg var ulykkelig, for skønt jeg kun havde liden tro til varsler, døende profeters spådomme og levende rænkesmedes kunstgreb, så følte jeg dog tydeligt, at den ulykkesstjerne, der havde skinnet over min fortid, endnu stadig stod over mig. Alting var gået skævt for mig; Zibalbay var død, og Kvinden, den uundgåelige, havde trukket min vens hjerte fra mig og kastet mig selv og mine planer ud i sin lidenskabs malstrøm, hvorfra de til sin tid ville genopstå uden magt og form. Dog bar jeg ved hjælp af min stammes gamle tålmod alle disse hemmelige bekymringer som jeg bedst kunne, og trøstede og vågede over de elskende, der naturligvis, fortabte som de var i deres egen tvivl og modgang, kun tænkte lidt på mig og mine tabte mål.

Til sidst førte man da Zibalbays lig bort for at indsvøbe det i de gyldne liglæder og udstyre det med al den ældgamle pomp

og pragt, som den afdødes rang berettigede det til, for derefter med de brugelige ceremonier at føre det til de dødes hal. Maya græd bitterligt, men jeg var glad ved at se ham for sidste gang, og det samme, tror jeg, var señoren, der var begyndt at tabe modet midt i al denne sorg og kummer.

Den dag – det var den, der gik forud for vandstigningens nat, hvor vi skulle træde frem for Hjertets råd i helligdommen – kom Tikal for at besøge os. For Maya bukkede han dybt; men señoren og mig så han på med vrede blikke – ja, med blikket hos én, der ville have dræbt os, hvis han turde. Med mange smukke ord og tomme talemåder udtrykte han først sin medfølelse i anledning af hendes faders død. Hun takkede ham, men med en opblussen af sin gamle kækhed anførte hun derefter et af sit folks ordsprog, der udtrykte den mening, at den enes død er den andens brød.

"Min fader var din fjende, Tikal," tilføjede hun, "og nu, da han er borte, kan du jo sove og herske i fred."

"Nej, ikke ganske," svarede han, "eftersom han har efterladt en meget farlig rival til min magt, nemlig dig. Jeg vil ikke skjule for dig, Maya, hvad du snart vil erfare, at en stor del af folket og med dem mange af adelsmændene beskylder mig for at have myrdet din fader og forlanger, at du skal indsættes i mit sted som *cacique* i Hjertets Stad. For nogle få dage siden kunne jeg vel have omgået deres krav ved at have ladet dig ombringe, men nu er det for sent, for siden da har tiden kæmpet for dig, og nu ville din død sikkert blive efterfulgt af min. Da vi sidst talte sammen, frænde, stillede jeg dig et simpelt spørgsmål, som du lovede mig at svare på, når din fader var død, eller var kommet til sig selv igen, og i dag er jeg kommet for at høre dit svar.

Mens Zibalbay levede, havde jeg meget at byde ham og dig til vederlag for din hånd, og jeg tilbød det uden betænkning. Så stor pris satte jeg på den, at jeg var villig til at nedlægge min magt og lade din fader forbryde sig mod loven samt pådrage mig Mattais og hans datters samt deres partis fjendskab for at erhverve den. Men nu må jeg gøre dig et ringere tilbud – nemlig at dele magten lige med mig og give dine venner, de fremmede, hvad de ønsker. Men afslår du mit tilbud, da vil følgen blive borgerkrig i landet, indtil en af os er ødelagt, og øjeblikkelig død over disse fremmede.

Men, Maya, jeg beder dig ikke at afslå det, for jeg har noget mere at tilbyde dig – min bestandige kærlighed. Lige fra du var barn, har jeg elsket dig, Maya, skønt du altid har været meget kold mod mig, og dag for dag elsker jeg dig nu højere. Jeg troede virkelig, at du og din fader var døde hist ude i ødemarken, for jeg stolede fuldt ud på Mattai, som jeg nu ved er en forbryder, og Mattai svor, at det stod skrevet i stjernerne. Men selv den gang ville jeg dog ikke have ægtet nogen anden kvinde, for mit hjerte blødte over tabet af dig; men Mattai satte dette giftermål som betingelse for sin hjælp, uden hvilken jeg ikke kunne håbe at blive salvet *cacique*, eftersom jeg havde mange skinsyge fjender. Det var ærgerrighed, der forledte mig til at samtykke, og bitterligt har jeg siden angret min dårskab, for lige så højt Nahua elskede mig, lige så inderligt hader jeg hende, og hvad det så skal koste, vil jeg af med hende. Tilgiv mig da min synd imod dig og kom alene i hu, at jeg har elsket dig og tjent dig i den forbigangne tid, ligesom jeg vil elske og tjene dig i den tilkommende, samt at det er dig selv, der er skyld i alt det, der er sket, fordi du, skønt jeg tiggede og bad dig så

meget om at blive, dog absolut ville ledsage din fader på hans vanvittige rejse ud i ødemarken. Nu har jeg talt, og jeg takker dig for den venlighed, du har hørt på mig med."

"Du har talt, frænde," svarede hun, "og dine ord har været blide, og dog var du, hvis jeg ellers forstår alt rigtigt, for nogle få dage siden i tvivl om, hvor vidt det ikke var det bedste at myrde mig her i dette mørke fangehul, hvor du har anbragt os."

"Hvis statskløgt har indgivet mig en sådan tanke, Maya, så drev kærligheden den ud igen," svarede han lidt forvirret.

"Nå – du indrømmer dog altså, at det forholder sig således," svarede hun. "Men så kunne der muligvis komme den dag, da statskløgt atter kunne indgive dig tanken, og kærligheden, ældet og træt, ikke ville vise sig stærk nok til at modstå den. Det lader jo også til, at du truer mine venner her med døden, hvis jeg modsætter mig dit ønske."

"Hvis du modsætter dig mit ønske, Maya, så er det måske af en hemmelig grund," dermed skulede han arrigt hen til señoren – "en grund, som disse mænds død eller den enes vil fjerne."

"Vær vis på en ting, Tikal," afbrød hun skarpt, "at en så ond handling ville for evigt berøve dig håbet om at få mig til viv. Men nu har jeg hørt dine ord, og de har på en vis måde rørt mig, for jeg tror, at skønt du har brudt din ed til min fader og din tro til mig, så er du dog i grunden trofast mod din kærlighed. Desuagtet kan jeg ikke give dig noget svar endnu, og det af den grund, at svaret ikke ligger hos mig, men hos guderne. Næste nat træder vi frem for Hjertets høje råd, og da skal du selv med egen hånd lægge de adskilte dele af den talisman, som vi har rejst så langt for at opsøge, på det sted, der er blevet beredt til at modtage den i det symbol, der findes på

helligdommens alter. Da skal, som min afdøde fader troede – og han var begavet med visdom oven fra – guden på en eller anden måde tilkendegive sin vilje og vise sine tjenere, hvorfor alle disse ting er sket, og hvad vi skal gøre for at opfylde hans vilje. Ved den vilje, frænde, og ikke ved min egen, vil jeg lade mig lede i denne og alle andre ting."

Nu tænkte Tikal sig om, og derpå svarede han:

"Men om nu intet følger af denne ceremoni, og gudernes orakel forbliver tavst, hvad da?"

"Da, Tikal," svarede hun blidt, "må du atter spørge mig, om jeg vil blive din hustru, og måske, hvis rådet tillader det, vil jeg ikke sige dig nej. Og nu farvel, for sorgen overskygger mig endnu, og jeg kan ikke tale mere."

20. Hjertets råd

Da Tikal var gået, sad jeg i nogen tid tavs, for skønt det kunne være nødvendigt nok at frelse vort liv og sætte Maya i besiddelse af sin elskede, behagede dette dobbeltspil mig dog langtfra, og jeg kunne ikke med et let hjerte tale om det. Men señoren sagde:

"Jeg håber da, at den ærkekæltring til Mattai ikke har betænkt sig eller er blevet bestukket af Tikal, så at han har indsat en anden spådom i symbolets hulhed. For så, Maya, vil du blive taget på ordet, og sagerne vil stå endnu værre end nogensinde før."

"Jeg håber det også, og det er heller ikke rimeligt," svarede hun, idet hun stod op, derefter tilføjede hun med et pludseligt udbrud af lidenskab:

"Hvorfor ser du så bebrejdende på mig, Ignatio? Nej, svar ikke, jeg ved godt, hvorfor. Det er, fordi du synes, at jeg er en bedragerske og løgnerske, og ved dig selv siger: "Dette er en kvindes ære, således vil alle kvinder handle, når fristelsen indfinder sig." Men Ignatio, trods al din høflighed, hader og fornægter du os kvinder og anser os for ringere end I mænd samt en snare for jeres fod. Nuvel, hvis vi er skabt således, kan vi så bebrejde vor skaber det? Vi er dog i visse ting større end jer, selv om I ynder at kalde jer selv mere ærlige. *Du* ville dog ikke have vovet det for din kærlighed, som jeg har vovet, *du* ville ikke have vovet at opbringe dit folks gud eller handle mod dit blods instinkt og din ungdoms lære. Nej, du ville have siddet stille og vredet dine hænder og set din elskede omkomme for

dine øjne, hvorefter du ville have opløftet dine øjne mod himlen og sagt: "Det kan ikke være anderledes – det er Himlens vilje, og *jeg* har i det mindste rene hænder."

"Ja, således er det; men jeg, Maya, er af en helt anden natur end dig; jeg har vovet alle disse ting og glæder mig over det, om end du stadig iagttager mig med dine melankolske øjne. Hvorfor skulle jeg ikke? Er min kærlighed ikke alt for mig, og tjener dette mig til vanære? Jeg tror ikke mere på denne ukendte gud, hvorfor skulle jeg da ræddes for at fornærme ham? Jeg vil ikke se min elskede overgivet til døden og mig selv til det, der er værre endnu, og hvorledes kan jeg skade mit folk ved at tage en mand, langt ædlere end dem, til husbond? Lad da være at se så bebrejdende på mig, men lær at have medlidenhed med mig, for jeg er såre ilde stedt, og hævnen følger mig i hælene. Lad den falde, om den vil, på mig, men ikke på dig, min elskede – oh, nej, ikke på dig." Pludselig forlod hendes raseri hende, og hun sank grædende om i señorens arme.

Da gik jeg hen i den anden ende af hallen og satte mig til at læse i dette folks ældgamle skrifter, som vi havde fundet inde i kammeret. Dette var nu min daglige beskæftigelse, for jeg mærkede, at de elskende helst ville være alene, når der da ikke skulle udtænkes planer eller gives råd. Der lagde sig en skygge mellem señoren og mig i hine dage, for skønt han ikke sagde noget, var han dog også vred, fordi jeg ikke bifaldt de mørke rænker, som vi var en del af, og Mayas udbrud kunne lige så vel have været hans. Og det var da heller ikke særlig mærkværdigt; når jeg nu ser tilbage, bebrejder jeg hverken ham eller hende, eller synes, at det var forkert af dem, og jeg tror, at det jeg i virkeligheden følte, ikke så meget var forargelse over et bedrag,

som så meget afhang af, men en overtroisk rædsel for, at en eller anden ukendt magt skulle hævne sig, for som man jo ved, får djævlene magt over os, når vi bekæmper dem med deres egne våben.

Tjeneren, der plejede at komme med vore måltider, medbragte den følgende dag en ny og parfumeret ren kjortel til os hver og til Maya endvidere visse kongelige prydelser. Disse iførte vi os før aften og ventede. Timerne hengled langsomt, men til sidst åbnedes kobberdørene, og en skare adelsmænd og vagter kom ind til os og sagde, at de skulle føre os til helligdommen. Vi svarede, at intet ville fornøje os mere, eftersom vi var inderligt kede af at bo som rotter i mørket, og nogle få minutter efter var vi på vej op ad trapperne mod pyramidens top.

Vi nåede den og så stjernerne blinke oven over og følte den friske vind blæse os i ansigtet, og aldrig har synet af stjernerne eller følelsen af den kølige natteluft forekommet mig dejligere. Efter at have forladt vagthuset gik vi over pyramidens ensomme top hen til den store trappe og begyndte at stige ned ad den. Ved foden af trappen drejede vi til højre og vandrede videre, indtil vi kom til en fløjdør af kobber, overmåde kunstfærdigt og smukt udhamret, anbragt midt på pyramidens vestre side og vogtet af en lille skare soldater, der hilste med deres våben og lukkede op for os. Dørene førte ind til en stor hal, ikke ulig den, der havde tjent os til fængsel, oplyst af lamper, beklædt med poleret marmor og forsynet på begge langvægge med døre, som førte ind til kamre, der blev brugt som soveværelser for de høvdinger, der havde vagttjeneste. Ved tærsklen til denne hal

blev vi modtaget af hvidklædte præster, og til disse blev vi nu overgivet af de adelsmænd og soldater, der havde ført os hertil.

Omgivet af præsterne, der sang, alt mens de gik, vandrede vi ind gennem hallen, til vi nåede en anden og mindre dør. Bag ved den lå en hel labyrint af stejlt nedstigende gange, der løb i alle mulige retninger dybt ned i klippegrunden under pyramiden. Så mangfoldige var disse gange, at selv ved lyset fra de lygter, præsterne bar, ville de have været umuligt for nogen, der ikke kendte deres hemmelighed, at finde en vej gennem dem, eller blot at vedblive at gå i samme retning mere end et par skridt ad gangen.

Men vore førere vandrede igennem dem uden mindste famlen eller betænkning, så til højre, så til venstre, og nu og da syntes det som om de gik tilbage igen, indtil de til sidst gjorde holdt for at åbne en tredje dør, der var dækket med plader af drevet guld, og bag hvilken lå det mest hellige sted i Hjertets Stad, kammeret, der på én gang tjente som domsal, kirke, hvori adelsmændene tilbad guddommen, og begravelsesplads for stadens afdøde *caciquer*. Her i denne store og ærefrygtbydende hvælving hvilede, hver i sin niche og sammen med sin hustru, liget af alle de præstekonger, der havde hersket i den hellige stad, nedlagt i kister, der var smedet af purt guld og formet som liget, der lå i den, samt forsynet med vedkommendes navn, alder, dødsdag og en kort beretning om det onde eller gode, som han havde øvet. Der stod da mænd og kvinder, dannet af guld, med deres levnedsløb prentet på brystet og med skinnende smaragder indsat som øjne. Så mange nicher, der var i kammeret, så havde dog hver af dem sin beboer, og i den sidste – den nærmest ved døren – fandtes en nykommen, for

her stod i sit gyldne hylster liget af Zibalbay ved siden af hende, der havde været hans viv og Mayas moder.

Et øjeblik standsede Maya og kastede et blik på sine forældres lig, derpå gik hun med en bøjning og et suk videre, hvorefter hun sagde til mig: "Se, denne dødens hal er fuld, der er ikke nogen plads tilbage for mig og mine efterkommere, og visselig er dette et ilde varsel. Nu vel," tilføjede hun med et suk, "hvad har det at sige, hvor vi blive anbragt, når vi er døde? Jeg for min part vil hellere hvile i jorden eller under vandene, end til evig tid stå indkapslet i guld og glo med juveløjne ud i mørket. Ja, hvis jeg måtte, da ville jeg vælge jorden, der fostrede os, for den ville forvandle mit kød til blomster."

Vi fortsatte nu vor gang forbi de dødes tavse flok, der syntes at iagttage os, alt som vi vandrede, indtil vi, efter at have skredet rundt om et dommersæde, der stod tæt ved hallens ende, stod foran en lille dør, over hvilken der brændte nogle meget store lamper. Denne dør blev bevogtet af to præster med dragne sværd, hvis spidser de rettede imod os som tegn på, at vi skulle standse.

Derefter trådte præsterne, som havde ledsaget os, hen bag ved dommersædet, og vi stod alene.

"Giv tegnet, dørvogtere," sagde Maya.

En af mændene med de dragne sværd udstødte nu et dæmpet og ejendommeligt skrig som en barns klynken. Da han havde udstødt tre sådanne skrig med et ophold af omtrent et halvt minut mellem hvert, besvaredes det indvendig fra af et andet og højere skrig i samme tonart. Så blev døren pludselig slået op på vid gab, og en mand med et barsk udseende og raget hoved kom igennem den.

"Hvem er I, der søger adgang til helligdommen?" spurgte han; "er I guder eller djævle, mænd eller kvinder?"

"Vi er to mænd og en kvinde," sagde Maya, "Hjertets præster og præstinder, og vi kommet for at blive prøvet og dømt af Hjertets råd, som det er vor ret."

"Kender I Hjertets åbne tegn, Broderskabets, Enhedens og Kærlighedens tegn, siden I vover at stå på helligdommens tærskel, som den uindviede må bøde med livet for at overskride?"

"Vi kender dem," svarede Maya. Og hver for sig gav vi de forlangte tegn.

"Kender I Hjertets hemmelige tegn, der giver jer lov til at overskride tærsklen?" spurgte han på ny. "Hvis ikke, må I gå tilbage og lade jer dømme i den almindelige domssal."

"Jeg kender dem," svarede Maya, "og jeg siger god for disse mænd, der ledsager mig. Tilsted mig da at træde ind tillige med dem, der er med mig, for jeg er her ifølge ældgammel ret, og jeg er indviet både i de ydre tegn og de indre mysterier."

Da trak manden sig tilbage, og døren lukkedes efter ham. Snart efter kom han dog atter til syne og sagde:

"Jeg har meldt jer til rådet, og det er rådets vilje, at I skal træde ind."

"Følg mig," sagde Maya til os, "og selv om I bliver tiltalt, så svar dog ikke, før jeg har sagt god for jer. Jeg skal svare for jer."

Præsterne lod deres sværd synke, og efter at vi havde passeret dørene – for dem var der to af, forbundet ved en kort gang – befandt vi os atter under den ukendte guds maske i Hjertestadens helligdom. Men nu var den ikke længere tom.

Bag ved det lille alter stod tre stole, og på dem sad, klædt i vidunderlige skrud og smykket med guld og ædelstene, Tikal, Mattai og Nahua, som var den eneste kvinde blandt dem. Foran alteret var en åben, rund plads, og hinsides denne sad i den orden og hver bærende den dragt, der svarede til hans rang, Hjertets brødre i et antal af seks og tredive.

Ført af Maya gik vi ind på pladsen foran alteret og blev stående der tavse. Ingen af de tilstedeværende syntes at ænse os, det lod endog til, at de slet ikke så os; de blev siddende med bøjede hoveder og hænderne foldede over brystet. Endelig rejste en af brødrene sig – han, der havde siddet nærmest ved døren og havde spurgt os – vendte sig mod Tikal og sagde:

"Hjertets vogter! En, der gør fordring på at høre til vort broderskab, står for os, og sammen med hende to, hun står inde for, og som jeg også efter dit bud har fundet at være Hjertets brødre, om end de er fremmede. Hvad de ellers bærer i deres skød, ved jeg ikke. Værdiges du da nu også at prøve dem, at deres mund må åbnes, og deres bønner komme Hjertets råd for øre."

Efter denne tale stod to af brødrene op og bandt señoren og mig for øjnene, for at vi ikke skulle se de hellige tegn, som jeg dog kendte godt alle sammen; men Maya bandt de ikke for øjnene. Derefter hørte vi Tikal spørge:

"Hvorledes kaldes I, som er fremmede for vore øjne?" men vi svarede intet, for en røst i vore øren advarede os mod at sige noget.

"Vi kaldes "Havets Søn" og "Vandreren Ignatio"," lød det med Mayas stemme.

"Havets Søn og Vandreren Ignatio, hvorfor kommer I her?" svarede Tikal, "gennem den dør, over hvilken der står skrevet: "Død over den fremmede og den uindviede"."

"Fordi vi har en bøn at fremføre og et tilbud at gøre, og fordi vi, om end vi dvæler i et fremmed land, dog er Hjertets tjenere," svarede Maya.

"Hvorledes kommer I her?"

"Hjertet førte, Munden hviskede, og vi fulgte Øjnenes lys."

"Vis mig Øjenlysets tegn, eller dø for denne verden."

Nu blev der stilhed, mens Maya på vore vegne viste tegnet.

"Vis mig det andet tegn, Mundens tegn, eller vær forbandet af Munden og dø for denne verden og den næste."

Atter blev der stilhed.

"Vis mig Hjertets tegn, det tredje og største tegn, at ikke Hjertet tænker på jer, og I dør for denne verden, den næste verden og alle de verdener, der skulle komme, at I ikke skulle blive udkastet mellem Lyset og Mørket og fortabes i afgrunden af ild, der forener Himlen med Helvede."

Nu hørte vi en raslende lyd, som om alle de tilstedeværende rejste sig og kastede sig til jorden, og straks efter blev bindet taget fra vore øjne.

"Fremmede," sagde Tikal, "jeres munde er åbnet i helligdommen efter de ældgamle ceremonier, og det er tilladt rådet at høre jeres begæringer. Tal da foruden frygt."

Da talte jeg og sagde:

"Brødre – for således vil jeg kalde jer, eftersom jeg også, om end en fremmed, er af Hjertets broderskab, hvad jeg kan bevise jer, om det behøves – ja, og højere i rang end nogen, som her er til stede, måske med undtagelse af dig, Hjertets bevogter. På

mine egne vegne, på min broders vegne, han, som også er af vort broderskab, og på Mayas vegne, taler jeg og fremsætter mine begæringer for jer. Det kan vel se ud, som om vi tre tillige med Zibalbay, der er død og derfor uden for jeres dom, har overtrådt denne stads lov, – vi, ved at vove os inden for dets porte, og Zibalbay og Maya ved at føre os til dem. For denne forbrydelse skulle vi have været henrettet for otte dage siden på pyramiden, hvis ikke herskerinden Maya havde krævet som en ret at få vor sag fremført for denne høje domstol; for hendes og hendes faders vedkommende blev dette tilstedet, og jeg begærer nu, at den samme mildhed må blive mig og min broder vist."

"På hvilket støtter du denne din begæring, fremmede?" spurgte Tikal.

"På det, at vi er brødre af Hjertets inderste kreds og derfor ikke har begået nogen overtrædelse ved at gæste denne stad, der står åben for os på grund af vor rang og vort embede."

Nu hørtes der en mumlen af "Sandt" fra rådet bag ved mig, og Tikal sagde også "Sandt", men tilføjede: "Hvis I virkelig er brødre af Hjertets inderste kreds, da er I fri for overtrædelse, men først må I bevise, at dette er så, hvilket I endnu ikke har gjort. En broder af den inderste kreds kender dens mysterier og kan svare på de hemmelige spørgsmål. Velan, lad os da underkaste jer prøven. Men før først den hvide mand ud af helligdommen, for i dette må hver give borgen for sig selv."

Altså blev señoren ført bort, og efter at dørene var blevet lukket, og der var hængt skærme for lamperne, trådte de ældste og mest erfarne af rådsherrerne frem og prøvede mig med mange spørgsmål, som jeg alle uden famlen besvarede.

Derefter bød de mig træde frem foran alteret og som Hjertets vogter åbne Hjertet i den højeste grad. Dette gjorde jeg også, om de end senere fortalte mig, at mit ritual på enkelte steder var lidt forskelligt fra deres. Derefter tog jeg ordet og begyndte at spørge dem, indtil ingen af dem kunne svare mig, nej, ikke engang deres højeste præst eller Mattai, og de erkendte ydmygt, at jeg var mere indviet end nogen af dem, og på grund af denne kundskab blev jeg fra den dag holdt i stor ære af alle i Hjertets Stad.

Nu gav man mig det øverste sæde mellem brødrene, det næst efter ypperstepræstens og de høje dignitarers, og derefter blev señoren tilkaldt.

Han trådte ind med nedslagne øjne, og mens Maya og jeg iagttog ham med bedrøvelse, begyndte hans eksamination. Den varede ikke længe. Allerede ved det andet spørgsmål blev han forvirret, begyndte derefter at give ondt af sig på spansk og engelsk og havde så ikke mere at sige.

"Mine brødre," sagde Tikal – og der var glæde i hans øjne, da han sagde det – "det ser ud til, at vi ikke behøver at gøre os megen ulejlighed med denne bedrager. Ved at vove sig ind i vor stad har han fortjent døden; og han har forværret sin brøde ved at gøre fordring på at være medlem af vort broderskab, skønt han ikke kender det simpleste løsen. Er det jeres vilje, at han nu skal lide sin straf? Hvis så er, da udtal domsordet!"

Da Maya hørte disse ord, sprang hun harmfuld op, men jeg gjorde tegn til hende, at hun skulle tie og sagde så:

"Hør mig, før I udtaler det skæbnesvangre ord, der ikke kan tilbagekaldes! Denne mand er af vort broderskabs inderste kreds, skønt han ikke formelt er blevet indlemmet i den og har

glemt de mysterier, som han lærte, da han blev indviet. Hør mig, og jeg skal fortælle jer, hvorledes han blev optaget i Hjertets broderskab."

Dermed fortalte jeg dem om, hvorledes jeg var blevet frelst fra døden af señoren, og jeg fortalte dem endvidere om vort møde med Zibalbay og vor rejse til Hjertets Stad, og skønt min tale varede i over en time, lyttede de dog hele tiden med stor opmærksomhed.

Da jeg var færdig, rådførte de sig med hinanden om señorens skæbne, og med én stemmes overvægt blev deres afgørelse, at hvis han ikke havde mere at anføre til sit forsvar, så måtte han straks dø.

"Jeg har mere at anføre, før I udtaler domsordet," sagde jeg i min store nød og fortvivlelse (idet jeg, for at frelse min elskede vens liv, gjorde mig skyldig i en løgn – ja, jeg, der bebrejdede Maya den samme forbrydelse), "endskønt det mere vedkommer vor religions mysterier end vort broderskab. Det var den nu afdøde Zibalbays tro, at når de to halvdele af den ældgamle talisman blev lagt på deres plads i symbolet, som de engang udfyldte, før folket skiltes, da skulle det åbenbares, hvilken rolle enhver af os vandrere skal spille i de tilskikkelser, der forestår. Det var netop derfor, Zibalbay foretog sin rejse, og se! her er det, han drog ud for at finde."

Dermed trak jeg talismanen frem fra mit bryst.

"Tag den, Tikal, for jeg giver den og dens magt fra mig, og læg det med den tilhørende halvdel på det sted, der er beredt for dem, så at vi kan erfare og hele folket med os, hvilken sandhed der var i Zibalbays syner."

"Det er også vort ønske," sagde Tikal, idet han tog min halve smaragd og derefter Mayas, som hun rakte ham. "Lad den hvide mand, Havets Søn, blive sat uden for helligdommen og bevogtet der en stund, så kan han i det mindste få tid til at berede sig til døden. Frygt ikke, herskerinde," tilføjede han, da han lagde mærke til Mayas ængstelige ansigt, "der skal intet ondt tilføjes ham, før spådommen er undersøgt."

For anden gang blev señoren ført ud, og da han var borte, talte Tikal og fortalte historien om spådommen, så vidt den var kendt, og dens indhold: At når de to halvdele af Hjertets symbol atter blev lagt sammen på deres plads i alteret, ville dets folk atter blive stort og mægtigt.

"Alt dette," sagde han, "har jeg ikke megen tiltro til; men Zibalbay, der på sin egen måde var vis, troede det, og siden historien er blevet kendt, har folket krævet, at den skal prøves, hvis dette også er jeres vilje?"

"Det er vor vilje," svarede rådsmændene.

"Udmærket. Lad det da ske, og skulle ondt følge af det, lad det da være over jeres hoveder. Mattai, rådet forlanger, at du skal samle disse to dele i symbolets hulning."

"Hvis det er rådets ønske, kan jeg ikke gøre andet end at adlyde," sagde Mattai. "Men skønt ingen andet har talt imod det, så vil jeg, for jeg finder, at dette er en barnlig ting, og jeg har aldrig hørt om noget godt, der udsprang af sådanne spådomme –" Han tav, ligesom han ventede på et svar.

"Adlyd! Adlyd!" sagde rådet, for nysgerrigheden havde grebet dem, og de strakte hals for at se, hvad der skete.

"Adlyd!" gentog Tikal, "men tag dig i vare, at du ikke tager således på Hjertet, at det går, som det gamle sagn varsler, og vi

omkommer under vandenes vrede."

Da lagde Mattai de to halvdele på deres plads, og se, ligesom før åbnede symbolet sig under den dybeste tavshed, som en blomst. Jeg bøjede mig frem og så øjet i dets hulhed, men det forekom mig, at ilden var slukket i juvelen, og at den glimtede koldt som øjet på et menneske, der lige er dødt. Jeg tror også, at Mattai lagde mærke til dette, for idet symbolet åbnede sig, studsede han, og hans hænder rystede.

Men da rådsherrerne så underet, lød der et forundringens gisp fra dem alle. Derefter tog Tikal ordet og sagde:

"Det ser da ud, som om der var visdom i Zibalbays mund, for Hjertet har ganske rigtigt åbnet sig, og inde i det er et ædelstens øje, der ligger på en guldplade, dækket med skrift."

"Læs skriften!" råbte alle rådsherrerne.

Tikal løftede øjet op, tog guldpladen og lod blikket glide hen over den.

"Jeg kan ikke," sagde han og rystede på hovedet, "det er skrevet med tegn, som er ældre end dem, jeg har lært. Læs du det, Mattai, for du er jo indviet i den slags tegn."

Mattai tog pladen og studerede den længe med et spændt udtryk, som derefter opklaredes og gik over til den dybeste forbavselse, så at jeg, der iagttog ham, og ikke kendte hans store forstillelsesevne, begyndte at tænke, at señoren havde ret, og at pladen, siden vi så den, var blevet forbyttet.

"Læs det! Læs det!" råbte rådet.

"Brødre," sagde han, "ordene tykkes tydelige nok, og dog er denne skrift så sælsom, at jeg næsten frygter, min lærdom svigter mig, og at jeg helst må lade andre læse den for mig."

"Nej, nej, læs, læs!" råbte de igen, næsten vredt.

Da læste han:

"Dette er den navnløse guds ord, som hans profet hørte det år, da helligdommen blev opført, og som han indgraverede på en tavle af guld, som han lagde på et hemmeligt sted, nemlig i helligdommens symbol, hvor den skal findes for at kundgøres i en fjern fremtid, når det tabte er fundet, og Dagens og Nattens tegn er blevet samlet. Til dig taler den, du ufødte datter af en kommende høvding, du hvis navn er navnet på et folk. Når mit folk er blevet gammelt, når deres tal mindskes, og deres hjerte er blevet svagt, da skal du, jomfru, tage dig til husbond en mand af den lyse guds stamme, en søn af det hvide havskum, som du skal føre hid over ødemarken. Så skal mit folk atter blomstre og vorde mægtigt, og landet skal tilhøre dit barn og gudens barn, som det breder sig mod nord og syd, øst og vest, længere end ørnen kan flyve mellem solens opgang og dens nedgang."

Alt, som Mattai læste, blev Tikals ansigt mørkt af raseri, og de sidste ord var næppe udtalt, før han sprang op og skreg:

"Hvem der så end har skrevet denne løgnagtige spådom, så være han forbandet. Skal Maya gives som viv til den hvide hund, der venter på sin dom uden for døren, og skal hans søn herske over os? Før vil jeg se hende dø og ham med hende!"

Da rejste en af de ældste rådsherrer, en mand ved navn Dimas og – som jeg senere fik at vide – fosterbroder til Zibalbay, sig og sagde harmfuldt:

"Det må dog ske således, Tikal, og vogt dig for at true hende med døden, at den ikke skal falde på dit eget hoved. Vi har kaldt på guden, og guden har svaret os med klare ord. Møen Maya

skal blive Havets Søns, den hvide mands viv, og således skal skæbnens bud opfyldes."

"Hvad?" svarede Tikal, "skal denne omløbende fremmede sættes over mig og os alle?"

"Det ved jeg ikke," sagde rådsherren, "det siger skriften intet om, den siger kun, at hans søn skal sættes over os, og endnu har han jo ingen søn. Men så meget er vist, at møen Maya må gives ham til viv, og ved hendes ret kan han vel komme til at herske, såsom hun er sin faders lovlige arving, hvad du ikke er, Tikal, om end du har tilrevet dig hans plads."

Nu råbte mange røster på Maya, og hun trådte frem og talte med nedslagne øjne:

"Hvad skal jeg sige?" begyndte hun, "andet end én ting: at min vilje er gudernes, og vil de, at jeg skal gives denne hvide mand til ægte, nuvel, da må det være sådan. I mange år lærte man mig at se i en anden retning, men han, der skulle have været min husbond –" hun pegede på Tikal "- valgte en anden som sin viv, og jeg indser nu, at han ikke gjorde dette udelukkende efter sin egen vilje, men fordi skæbnen bød det. Men jeg, der kun er en kvinde, har ingen attrå efter at herske eller tage den plads, som Nahua har fået. Skriften siger, at i en fjern fremtid skal et af mine børn herske her, hvis det da virkelig er således, at "mit navn er navnet på et folk". Så lad ham da komme i sin tid og tage den magt, der er ham bestemt, men indtil da er pladsen din, Tikal, når blot du vil lade mig være i fred."

"Dette er gunstige ord for dig, Tikal, og for min datter," sagde Mattai, "og hvis folket vil have det, da gør du vel i at tage mod tilbuddet, og lade fremtiden skabe sig, som den selv vil. Hun siger, at hun vil tage den hvide mand til husbond, men vi har jo

endnu ikke hørt, om den hvide mand vil have hende; måske," tilføjede han med et smil, "vil han hellere dø, men et svar må vi i det mindste have af hans egne læber – hvis I, mine brødre, godkender spådommen som sendt fra Himlen. Sig mig, godkender I den?"

"Vi godkender den," lød det fra rådet som med én røst.

"Da lad den hvide mand blive kaldt ind," sagde Mattai.

21. Mayas giftermål

Døren blev åbnet, og señoren blev ført ind i helligdommen, som han troede til sin død, for jeg kunne se, at han bed tænderne sammen og hans hænder var knyttet, som om han ville forsvare sig. Men idet han viste sig, rejste de fleste af rådsherrerne sig, bøjede sig for ham og råbte:

"Hil dig, Havets Søn, Himlens yndling, den tilkommende befriers fader."

Da vidste han, at planen var lykkedes, og drog et dybt lettelsens suk.

"Lyt, hvide herre," sagde Mattai, mens Tikal sad tavs og stiv og skulede til ham, "guderne har talt gennem deres orakel. Som Zibalbay troede, det skulle være, således var det, og din fod er blevet ledet til Hjertets Stad med et forudbestemt formål. Lyt nu til gudernes ord" – og idet han tog guldtavlen, oplæste han den falske profeti for ham. "Vælg nu, hvide mand. Vil du tage herskerinden Maya til hustru, eller vil du lade dig dræbe, fordi du er kommet til Hjertets stad, men nægter at adlyde gudernes vilje?"

Señoren tænkte sig lidt om, og svarede så:

"Den mand ville være en tåbe, der foretrak døden for så skøn og blid en brud. Men det er ikke en beslutning, der tilkommer mig alene. Hvad siger herskerinden Maya?"

"Hun siger," svarede Maya, "at skønt dette ægteskab ikke er, hvad hun turde håbe på, og det ikke før er set, at Hjertets datter skulle tage en fremmed af yngre blod som husbond, så er Himlens vilje også hendes, og den herre, Himlen bestemmer

for hende, skal blive hendes herre." Hun rakte hånden ud mod señoren.

Han tog den, knælede for hende, kyssede hendes fingre og sagde:

"Måtte jeg blive dit valg værdigt, herskerinde."

Nu troede jeg, at ceremonierne var til ende, og var glad over det, for jeg var led ved at deltage i dette komediespil; men den gamle præst, Zibalbays fosterbroder, rejste sig og sagde:

"Endnu en ting må ske, brødre, før vi forlader denne helligdom, og det er at indsværge disse fremmede som medlemmer af rådet. De er kommet hid fra det fjerne, men må nu leve og dø hos os, eftersom de begge kender vore hemmeligheder, og den ene er forudbestemt til at blive fader til den store hersker, hvis komme er ventet gennem så mange slægtled. Derfor må han, indtil barnet er født, vogtes og bevares som præsterne vogter en hellig ild."

"Ja, det er vel betænkt! Lad dem blive taget i ed og vis dem den straf, der venter dem, hvis de bryder eden," lød det fra de andre.

Da rejste Mattai sig, som helligdommens vogter, og sagde:

"Sværg da, du hvide mand, Havets søn, og du Ignatio, Vandreren og en af Hjertets herrer, på Hjertets hellige symbol den ed, som det er en forfærdelig død i denne verden og evig fortabelse i den næste at bryde. Sværg, og sæt jeres legeme og sjæl i pant på, at I vil holde eden, at I hverken ved ord eller tegn eller gerning ville åbenbare en eneste af dette broderskabs ceremonier eller mysterier, som I skal tjene tro til jeres død og holde for højere og mægtigere end nogen anden magt på jorden. Sværg, at I ikke vil sætte jer i besiddelse af nogle af de

rigdomme, der findes i Hjertets Stad, eller uden broderskabets samtykke prøve på at forlade dens porte eller bringe fremmede inden for dens mure. I sværger disse ting ved at lægge hånden på alteret hist og sætte jeres sjæl og legeme i pant for edens opfyldelse."

Der var flere andre betingelser, som jeg har glemt, men disse var de vigtigste i den ed, der blev os dikteret. Vi så hjælpeløse på hinanden, men da der jo ikke var andet at gøre, svor vi, idet vi knælede foran alteret og lagde hænderne på det.

Men idet de højtidelige ord forlod vore læber, hørte vi en lyd som af tunge sten, der bevægedes sig bag ved os.

"Rejs jer nu," sagde den gamle præst, "vend jer, brødre, og se på det, der findes bag ved jer."

Vi adlød, men veg i næste øjeblik forfærdet tilbage mod alteret, for seks fod fra os var en svær sten i gulvet blevet løftet, og derved var en brønd kommet til syne, fra hvis umådelige dyb der hørtes en fjern lyd som af brusende vande.

"Se, brødre," fortsatte han, "og vid, hvilken straf der venter jer, hvis I i mindste måde bryder eden, I har svoret. I denne afgrund skal I da blive kastet, vandene skal kvæle jer, og underverdenens dæmoner skal æde af jeres sjæle til evig tid. Har I set og forstået det?"

"Vi har set og forstået det," svarede vi.

"Da lad afgrundens mund atter blive forseglet, og bed til, at den aldrig må blive åbnet for at modtage det levende legeme af jer eller nogen af os. Havets Søn, og du, Ignatio Vandreren, har nu svoret eden, og vor ceremoni er fuldbragt. Fra nu af og indtil jeres død er I medlemmer af vort råd og indehaver af vore rettigheder, og der vil blive jer tildelt huse, tjenere og indtægter,

der svarer til jeres stilling. Gå da nu bort, brødre, at I kan vederkvæge jer og forberede jer på ved daggry – som er om en time – at møde folket oppe på pyramidens top. Tag dem med dig, Mattai."

Derpå gik vi, men måtte efterlade det brudte Hjertes talisman, for præsterne nægte at give mig det tilbage, idet de sagde, at siden nu Dag og Nat endelig var bragt sammen og anbragt på deres rette sted, måtte de forblive der for evigt. Sammen med Maya, Mattai og et følge af præster vandrede vi nu gennem sale og gange til tempelgården, og derfra til værelser i paladset, hvor vi fik serveret forskellige forfriskninger, for vi var ganske udmattede.

Planen var lykkedes, prøven var forbi, og foreløbig i det mindste var vi ikke længere i livsfare; desuden var Mattais magt befæstet, hans datter var sikret i sin stilling som Tikals hustru, og señoren og Maya skulle snart nå deres ønskers mål og blive viet i folkets overværelse. Og dog har jeg aldrig deltaget i et mere sørgeligt måltid, eller set ansigter, der var mere nedslåede af frygt for fremtiden, for om ikke vi sagde det, så følte vi dog selv, at vi havde været meddelagtige i en forbrydelse, og at vi til sidst på en eller anden måde ville få vor straf. Jeg havde desuden endnu en grund til at være bedrøvet, for jeg så, at mens de andre havde vundet, så havde jeg dog intet opnået, og jeg havde tilmed ved en højtidelig ed forpligtet mig til aldrig at forlade den by, jeg var draget til med så store forhåbninger. Nuvel, gjort var gjort, og det var formålsløst at fortryde eller tænke på fremtiden, så jeg vendte mig til Mattai og spurgte ham, hvad der skulle ske på pyramiden.

"Folket vil forsamle sig," svarede han, "således som det er sædvane ved daggry efter vandenes rejsning, og de vil få alt det at vide, der er sket i helligdommen. Derpå vil Tikal, såfremt det er deres vilje, få bekræftet sin stilling som *cacique*, således som det er aftalt, og enten i dag eller i morgen vil denne hvide mand" – tilføjede han med et hånligt smil – "blive herskerinden Mays ægtemand, således at der ved deres forening kan fødes den befrier, spådommen fortæller om. – Nu, hvis du er rede, så er tiden inde til, at vi går derud, for folket er allerede forsamlet, og dér venter vort følge."

Vi forlod paladset med et følge af vagter og adelsmænd, gik over tempelgården og op ad trapperne på pyramiden. Nattemørket var ved at glide over i et gråt morgenlys, og ved denne dæmring, hvor stjernerne endnu glimtede svagt, så vi, at der var opstillet grupper af præster og adelsmænd i deres broderede kapper – thi morgenluften var kølig – på deres pladser rundt om alteret. Foran dem stod folket i en tæt masse, forsamlet for at opsende deres bønner på denne helligdag, men også for at få sandheden om Zibalbays død at vide og den skæbne, der skulle vederfares de fremmede, der havde fulgt ham fra det ukendte land; hvilken beslutning Rådet havde taget angående hans efterfølger i embedet som *cacique*; og endelig, om gudens orakel havde talt til præsterne om dette eller nogen anden ting, da nu den brudte talisman atter var samlet og indsat på sin plads i helligdommen.

Da vi nået alteret, fik vi plads mellem de fornemste adelsmænd, og señoren og Maya fik sæde således, at alle i forsamlingen kunne se dem.

I nogen tid sad alle tavse, indtil en præst, der stod på vagthusets tag, blæste i en sølvtrompet og forkyndte, at dagen gryede, og straks efter istemte et indøvet kor en smuk og højtidelig sang, hvis omkvæd blev gentaget af hele folket. Under sangen traf en stråle af den opgående sol ilden, som brændte på alteret, atter lød trompeten, og i den stilhed, der fulgte, bad den hvidklædte præst, der stod ved siden af ilden, med høj stemme:

"O gud, vor gud, led vore synder dø med det år, der er udrundet. O gud, vor gud, trøst os i de dage, der skal komme. O gud, vor gud, havde medlidenhed med os, befri os fra fortidens mørke, og giv os lys i de kommende tider. Hør os, Himlens Hjerte, hør os!"

Han holdt inde, og ud af de omgivende skygger svarede et kor af stemmer: "Hør os, Himlens Hjerte, hør os!"

Et øjeblik stod den gamle præst fuldstændig stille; skæret fra ilden flimrede over hans høje skikkelse og henrevne ansigt, idet hans blik var rettet stift mod øst. Dæmringslyset blev mere og mere gråt, indtil pludselig en stråle fra den opgående sol skød gennem skyggerne som et spyd og faldt tværs over pyramidens top, så at den hellige ild blegnede og ligesom veg tilbage for den. Samtidig rejste folket sig – mænd og kvinder i forening – fra marmorfliserne, hvor de havde knælet i bøn, og afkastede de mørke kapper, der havde dækket deres hvide klædninger, udstrakte deres arme mod øst, og råbte som med én stemme:

"Hil dig, o sol, alle gode gavers giver; hil dig, du gudens nyfødte barn!"

Nu blev det hurtigt lysere, og snart kunne man se byen rejse sig smuk og hvid fra de tåger, der havde dækket den, og idet dagslyset faldt på den, fremsagde andre præster, der stod ved

alteret, andre bønner, der var særligt udvalgte til denne dag ved begyndelse af vandenes rejsning. For folket i Hjertets Stad var dette en stor dag, eftersom der kun faldt lidt regn i deres land, og deres høst derfor var afhængig af, at øen og de lave søbredder blev oversvømmet af vandet, der steg som følge af at sneen smeltede i bjergene inde i landet. Når vandet så trak sig tilbage, plantede de korn i jorden, der var gødet af mudderet uden at de selv behøvede at gøre nogen indsats, og kunne så nå at høste deres afgrøder, før søen steg igen.

Efter at deres bøn var afsluttet, og de smukkeste børn, der var udvalgt til denne tjeneste, havde lagt ofringer af friske blomster på alteret, velsignede Tikal folkemængden i sin egenskab af ypperstepræst, og den simple ceremoni var afsluttet.

Nu rejste Mattai sig og forkyndte folket alt, hvad der var sket – eller så meget af det, som det var passende, de fik at vide. Han fortalte dem om Zibalbays død, om indsættelsen af det brudte Hjerte i dets alter og det skrift, der var fundet deri, som blev læst op for dem under en dødlignende stilhed. Derpå fortalte han dem, hvorledes Maya og den hvide mand havde accepteret at indgå ægteskab, idet de adlød oraklets stemme, og endelig, hvordan hun, Maya, havde ønsket, at hendes frænde Tikal skulle vedblive at være *cacique* over Hjertets Stad, for at hun bedre kunne ofre sig for sin fra Himlen sendte husbond og til sin tid for sin søn, hvis visdom og magt skulle gøre folket endnu større, end deres forfædre havde været.

Da han var færdig med sin tale, lød der høje bifalds- og glædesråb, og en af folket spurgte, hvornår vielsen af den hvide mand, Havets Søn, og herskerinden Maya skulle finde sted.

Dette spørgsmål besvarede Maya selv, idet hun sagde, at det var hendes herres vilje, at den skulle finde sted den samme aften i paladset, og at der ville blive afholdt en stor fest i denne anledning.

Derefter blev der ikke talt mere. Tikal havde ikke mælet et ord under, bortset fra, hvad hans embede gjorde nødvendigt. Nu kom, som det var skik, en mængde adelsmænd og borgere frem for at ønske bruden til lykke, men da jeg blev ked af at høre på alle deres skønne talemåder, tog jeg mod en venligsindet adelsmands tilbud og fulgte med ned for at overvære ceremonien ved flodportens lukning. Det var en uhyre marmorblok, der gled ned ved en fals i en niche, hvor den blev fastgjort med svære kobberstænger og forseglet af visse embedsmænd, skønt det blev sagt, at vandet ikke ville nå den de første otte eller ti dage. Men selv om oversvømmelsen ikke ville blive stor, var der dødsstraf for at bryde disse segl de første fire måneder, og i al den tid måtte enhver, som ville forlade byen, gøre dette ved hjælp af stiger, der hang fra muren ned til små træbroer, som bådene var fortøjet til. Derefter gik vi rundt på bymurene og op og ned ad nogle af de vigtigste gader, og jeg beundrede storheden ved denne halvøde by, som for størsteparten lå i ruiner, og de mange mærkværdigheder, jeg fik at se i den. Ja, jeg tror endog, at Mexico på min forfader Montezumas tid ikke var mægtigere eller mere folkerig end denne by måtte have været i sine velmagtsdage.

Efter middag vendte jeg tilbage til de værelser, der var anvist mig i slottet, og da jeg hørte, at señoren stadig var optaget ved opvartningen af Maya, spiste jeg min mad alene, omend uden særlig appetit, og lagde mig nogen tid for at hvile.

Jeg blev vækket af min søvn af señoren, der så lige så fornøjet ud, som før Molas var kommet for at føre os til den gamle indianer og hans datter, og snakkede op ad stolper og ned ad vægge om forberedelserne til hans bryllup den samme aften. Jeg lyttede tålmodigt til det hele, og prøvede af et ærligt hjerte at glæde mig sammen med ham, men vistnok uden held, for til sidst blev han i stedet trist ligesom jeg, og begyndte at tale i en fortrydelig tone om det forgangne og med tvivl om fremtiden. Jeg gjorde mit bedste for at opmuntre ham, men uden særligt held, for han rystede blot på hovedet og sagde:

"Skønt hun er indianer, så elsker jeg Maya, og ingen anden kvinde har været eller kan nogen sinde blive det samme for mig; og dog er jeg bange, Ignatio, for dette ægteskab lover intet godt, og jeg beder til, at det, der er skabt ved bedrag, ikke må ende i fortvivlelse. Og fremtiden tegner heller ikke lys for hverken dig eller mig. Du kom hertil med et ganske bestemt formål, og vil ønske at drage videre for at forfølge dette formål, og heller ikke jeg vil ønske at blive resten af mine dage i Hjertets Stad, end ikke med Maya ved min side. Men hvis vi ikke kan flygte, så er det ikke desto mindre vores eneste mulighed."

"Så lad os håbe, vi får lejlighed til at flygte," svarede jeg.

"Jeg tvivler på det," sagde han, "for jeg har allerede fundet ud af, at selv om man behandler os med ærbødighed og respekt, så holder man øje med alt, hvad vi foretager os – eller i hvert fald med, hvad *jeg* foretager mig – af en ganske bestemt grund. Men komme hvad der vil, så håber jeg ikke, at dette ægteskab vil betyde noget for vort venskab, Ignatio."

"Jeg ved det ikke, señor," svarede jeg, "men jeg tror, at dets skygge allerede har stået mellem os i flere uger, og jeg frygter, at

den skal formørkes yderligere. Det er min skæbne, at kvinder og deres kærlighed skal komme mellem mig, mine mål og ønsker, og mine venner. Fra det øjeblik, da mine øjne faldt på Maya, da hun stod bundet til alteret i kapellet på *hacienda*en, følte jeg, at hendes store skønhed ville bringe os besvær, og nu ser det ud til, at mit hjerte ikke bedrog mig. Med hende som fører har vi betrådt en mørk og farlig sti, som intet menneske kender enden på."

"Du har ret," svarede han, "men vi betrådte den for at frelse vore egne liv."

"Men hun betrådte den, ikke for at frelse sit eget liv, som jeg ikke tror, hun værdsætter synderligt, men for at få den mand til ægte, hun begærer. Jeg tror, det ville have været bedre for os at dø, hvis det havde været Guds vilje, end at leve med vore hjerter besudlet af løgn og bedrag, siden vi jo alligevel skal dø til sidst, og ingen yderligere tid, der må blive os beskåret, kan fjerne denne plet. Nå, dette er jo en trist tale for en brudgom. Glem det, min ven, og læg dig til hvile en stund, så at du kan være vel oplagt til din bryllupsfest."

Ude at svare, lagde señoren sig på sengen, hvor han blev liggende – om han sov eller ej, ved jeg ikke – indtil den time ved solnedgang, da han blev vækket ved ankomsten af flere adelsmænd og tjenere, som skulle bade ham. Da han kom tilbage fra badet, kom nye tjenere med prægtige, juvelbesatte klædninger – det var gaver fra Maya, beregnet til at blive båret af ham og mig selv ved bryllupsceremonien. Derpå ankom en barber, som var klippede og salvede señorens lyse hår og skæg efter dette folks skik.

Så snart han var blevet smykket som et offerdyr, der skal føres til alteret, og alting var klart, blev dørene åbnet på vid gab, og seks paladsvagter kom ind med deres embedsstave i hænderne, sammen med et kor af syngende piger, udvalgt for deres skønhed, som, sandheden i ære, ikke var så helt lille. Midt mellem disse vagter og piger placerede man señoren, og med mig, tung om hjertet, i hælene, gik han til den store hal. Da vi nåede den, blev dørene åbnet på vid gab, og pigerne begyndte på en sang om kærlighed, der var ganske køn at lytte til, men ordene var så tåbelige, at jeg helt har glemt dem. Vi gik over tærsklen til hallen, og fandt, at den store hal var fyldt med gæster iført deres smukkeste klæder, glimtende af ædelsten i lyset fra faklerne. Vi fortsatte gennem denne mængde, indtil vi nåede en åben plads i den fjerneste ende, hvor medlemmerne af Hjertets Råd sad bænket i en halvcirkel med Tikal og hans hustru placeret midt iblandt dem. På deres højre side sad Mattai og på den venstre den gamle præst Dimas, Zibalbays fosterbroder, der havde forestået vores edsaflæggelse.

De vi nåede derhen, rejste alle medlemmerne af Rådet sig, undtagen én. Denne undtagelse var Tikal, som sad ubevægelig og stirrede stift frem for sig. Næppe havde de sat sig igen, før sangen blev genoptaget, blandet med lyden af musikinstrumenter, og i den anden ende af hallen kom nu et orkester til syne, spillende på bambusfløjter, klædt i kongeligt grønt og kronet med egeløvskranse. Efter disse kom en flok unge piger, fuldstændig klædte i hvidt, marcherende – eller rettere dansende – med hvide liljer i hænderne, som de strøede på gulvet, hvor bruden skulle træde. Dernæst kom Maya selv, så skønt et syn, at det rørte selv mit kolde hjerte, og fik mig til at

tænke mere venligt på señoren, der havde ladet sig forlede til bedrag alene for at vinde hende. Også hun var klædt i hvidt med guldbroderi, og et sindbillede af Hjertet på brystet; om hendes talje og hals lå et bælte og et halsbånd af kostbare smaragder; på hendes hoved sad en tiara af de mest perfekte perler, som en gang for århundreder siden var hentet fra den store søs muslinger, og rundt om hendes håndled og ankler sad smykker af det reneste guld. Hendes bølgende hår var løsnet og nåede næsten sandalerne på hendes fødder, og i hånden bar hun som symbol på hendes rang, et lille gyldent scepter med en stor perle i den ene ende og en hjerteformet smaragd i den anden. Frem gik eller nærmest flød hun, med det skønne hoved højt hævet, og så bemærkelsesværdigt smukt var hendes åsyn, at jeg fra det øjeblik, hun kom ind, og til hun stod foran sin brudgom, ikke sansede andet. Hun var meget bleg, og hun lignede i dette øjeblik virkelig mere en hvid kvinde end en indianer. Hendes buede læber var adskilte, som om de ventede på, at et eller andet glemt ord skulle komme over dem. Også hendes mørkeblå øjne stod vidåbne, og under skyggen af deres vipper forekom de mig fyldte af mysterier og undere, som øjnene hos en, der går i søvne og ser, hvad der ellers er skjult, når hun var vågen. Nu faldt de på señoren, hun så ham i øjnene, og pludselig blev hun menneskelig, da blodet skød rødt op over hendes bryst og arme og ansigt.

Da vågnede jeg af fortryllelsen, og jeg skottede hen til Tikal og så, at hans ansigt havde det samme udtryk, som da han ved sin egen bryllupsfest så hende, som han troede død, stå for sig så skøn og levende. Vedholdende og fortvivlet stirrede han på hende, og jeg så, at der var tårer i hans harmfulde øjne, og at en

opblussen af skinsygt raseri gennemrystede ham fra hoved til fod, da han så hende blusse af glæde, idet hun så op på hans hvide rival. Fra Tikal gled mit blik hen til den mørke skønhed ved hans side, Nahua, og jeg så, at det netop i dette øjeblik gik op for hende, hvad hun før måske kun havde anet vagt, at hendes mand afskyede hende lige så stærkt, som han elskede sin ungdoms trolovede, der nu stod for ham som en andens brud. Tvivl, frygt og raseri glimtede i hendes truende blik, da denne viden satte sig fast, for så at blive fulgt af en altgennemtrængende smerte, en smerte og elendighed, som om hun vidste, at hele hendes livs lykke var borte for altid. Hun pressede hænderne mod hjertet et øjeblik og vendte sig om for at skjule sin skam og elendighed, men da hun så op igen, var hendes ansigt roligt som en statues, men det var tillige som en forstenet maske af uudslukkeligt had – had til den kvinde, som havde berøvet hende hendes elskede.

Nu stod brudgommen og bruden sammen på den åbne plads i den halvkreds, der blev dannet af Rådet, blandt hvilke jeg var blevet anvist en plads, mens orkestret og pigernes kor blev opstillet bag dem. Bag disse trængte den storslåede forsamling af bryllupsgæster. Da alle var kommet på plads, rejste en herold sig og udråbte alle parrets navne og titler, og at de skulle vies efter direkte ordre fra stadens skytsgud, efter Rådets ønske, og på grund af den kærlighed, de nærede til hinanden. Derpå oplæste han den aftale, ifølge hvilken Maya afgav sin ret til at herske til sin fætter Tikal, og jeg bemærkede, at denne aftale blev modtaget med kølig tavshed og enkelte udbrud af misfornøjelse fra forsamlingen. Endelig oplæste han fra en anden rulle de æresbevisninger, forrettigheder, embeder,

rigdomme, huse og tjenestefolk, som blev tildelt Maya og hendes gemal, og til mig, deres ven, til beviser for deres rang og værdighed, og til min bekvemmelighed.

Da han havde afsluttet sin oplæsning, spurgte han señoren, om de havde hørt alt, hvad han efter Rådets ordre havde opremset, og om de var tilfredse dermed. De nikkede bekræftende, hvorpå herolden vendte sig, tiltalte Tikal ved alle hans titler og bad ham om i kraft af sit præstelige embede og som stadens overhoved at forene disse to i folkets overværelse og i overensstemmelse med landets ældgamle skik.

Tikal hørte ham, og rejste sig fra sit sæde som for at fuldbyrde vielsen, men sank så atter tilbage i stolen og sagde:

"Søg en anden præst, herold, for dette vil jeg ikke udføre."

22. Mattais onde spådom

Ved Tikals ord lød der en forundringens mumlen fra hele forsamlingen, og Mattai bøjede sig frem og hviskede Tikal noget i øret. Tikal hørte på det et øjeblik, derpå vendte han sig harmfuld imod ham og sagde så højt, at alle kunne høre det:

"Jeg siger dig, Mattai, at jeg vil hverken have lod eller del i denne skændighed. Er vel en sådan ting set før, at Hjertets herskerinde, den højeste dame i landet, er blevet givet som ægtefælle til en fremmed, der som en anden herreløs hund er strejfet ind gennem vore porte?"

"Spådommen –" begyndte Mattai.

"Spådommen! Jeg har ingen tro til spådomme. Hvorfor skulle jeg adlyde en spådom, der er skrevet, jeg ved hverken hvor, hvornår eller af hvem? Jeg ved kun, at denne kvinde var min trolovede brud, og at man nu forlanger af mig, at jeg skal forene hende med en navnløs person, der hverken er af vor tro eller stamme. Nå, det vil jeg ikke."

"Der begår du vistnok en gudsbespottelse, herre," svarede Mattai, idet han blev meget vred, "for det sømmer sig ikke for ypperstepræsten at tale mod gudens orakel. Desuden," tilføjede han med eftertryk, "hvad vedkommer det dig, der for kun ti dage siden blev viet til den kvinde, der sidder ved din side, at den, du før var trolovet med, vælger en anden husbond?"

"Hvad det vedkommer mig?" sagde Tikal rasende, "Hvis du vil have det at vide, skal jeg gerne sige dig det. Hvorfor brød jeg mit ord og tog din datter til viv? Det var din skyld, Mattai, du løgner og falske profet. Svor du ikke, at Maya var død derude i

ødemarken? Og påtvang du mig ikke, for at tilfredsstille din egen ærgerrighed, din datter til hustru? Jo! og er ikke også dette ægteskab mellem Hjertets herskerinde og den hvide mand et af dine rænkespil, der skal tjene i samme øjemed?"

Mens alle stod forbavsede, rejste Nahua, der hidtil havde siddet tavs som en støtte, sig pludselig og sagde:

"Min husbond Tikal glemmer, at almindelig høviskhed burde beskytte endog en påtvungen viv mod offentlig beskæmmelse."

Dermed vendte hun sig og forlod hallen gennem døren, der var bag ved hende.

En mumlen af medynk med kvinden og indignation mod manden lød fra hele forsamlingen, men da den var hendød, sagde Tikal:

"Der vil komme ondt af denne aftens værk, og jeg vil ikke have nogen del i det. Gør, hvad I vil, og tag følgerne –" og før nogen kunne svare, havde også han forladt hallen, fulgt af sin livvagt.

En stund var der tavshed, så begyndte der en forvirret snakken mellem mængden, og nogle af broderskabets medlemmer rejste sig fra deres stole og holdt en hastig rådslagning. Endelig satte de sig igen, Mattai rakte hånden i vejret for at påbyde tavshed, og derefter sagde han:

"Tilgiv mig," sagde han, henvendt til forsamlingen, "om mine ord kunne tykkes få og hårde, men det er mig umuligt at være rolig efter den beskæmmelse, som er blevet tilføjet min datter og mig i alles overværelse. Jeg vil ikke nedlade mig til at forsvare mig mod de beskyldninger, Tikal i sit raseri har fremsat imod mig. Sikkert må en eller anden ond ånd have slået ham med vanvid, siden han glemmer sin ære som mand og sin pligt som

fyrste og præst, og udslynger sådanne beskyldninger mod den gud, vi tilbeder, den hvide mand, som guden har udvalgt til at være husbond for Maya, og mig selv, helligdommens vogter. Mange iblandt jer kaldte det tåbeligt af mig, da jeg for folkets skyld og efter mange bønner og megen grublen gav min stemme til at opløfte Tikal til *cacique*ns sæde, da vi alle troede, at Zibalbay og hans datter var omkommet i ødemarken, og nu ser jeg, at de havde ret. Men nu nok af anger og bitter tale, der kun er dårlig musik til en bryllupsfest. Tikal, hovedet for vort hierarki, er gået, men der er andre præster tilbage, og hans vilje er heller ikke Rådets eller folkets, for hvem Rådet taler. Deres vilje er, at denne vielse skal fuldbyrdes, og dig, Dimas, min broder, som er den ældste iblandt os, beder jeg nu om at forrette den."

Denne tale blev besvaret med høje bifaldsråb, for det simple folk var blevet meget opsat på denne forbindelse, om ikke for andet, så fordi den var noget nyt og sælsomt, som pirrede deres fantasi, og selv de, der ellers stod på Tikals parti, var blevet opbragt på ham på grund af hans opførsel og den ondskabsfulde fornærmelse, han havde rettet mod sin hustru.

Så snart bifaldsstormen var hendøet, stod den gamle præst Dimas op, tog Mayas og señorens hænder og forenede dem, hvorefter han bad en meget smuk bøn over dem, velsignede dem, og anråbte guden, Himlens Hjerte, og andre guder, om at gøre dem frugtbare og lykkelige i deres gensidige kærlighed. Til sidst lagde han et hvidt silkeklæde over deres hoveder, løste det smaragdbesatte bælte fra brudens midje, tog hendes højre hånd og lagde den på señorens arm, vandt derpå bæltet om håndled og arm, spændte det og erklærede dem med nogle får

højtidelige ord for rette ægtefolk at være, indtil døden skilte dem.

Så blev klædet taget af og bæltet løst, og det nygifte par rejste sig op og kyssede hinanden i folkets påsyn. Da opløftedes et glædesråb, der rystede hallens vægge og loft, og en efter en trængte gæsterne sig frem efter deres rang for at ønske brudeparret til lykke, mange af dem med kostbare gaver, som blev overgivet i de opvartende adelsfrøkeners varetægt. Sidst af alle kom den gamle præst Dimas.

"Yndige brud," sagde han, "den gave, som jeg efter rådets befaling skal skænke dig, er vel i og for sig af liden værd og dog en af de dyrebareste, som er at finde inden for denne ældgamle stads mure, eftersom den er intet mindre end det hellige symbol på Himlens hjertes altseende øje, som folket ved dig i dag skuer efter så mange slægtleds forløb. Bær det stedse, og husk på, at om end denne juvel ingen synsevne besidder, så læser dog det øje, det er et symbol på, din sjæls lønligste tanker og hensigter. Hold da dine tanker lige så rene som dit legeme, og lad din barm hverken huse skyld eller skam eller onde tanker, for alt sådant vil visselig i sin tid blive åbenbaret."

Med disse ord fremtog han det forfærdelige øje, som vi havde set i Hjertets hulhed, dengang vi med vore urene hænder vanhelligede det og udskiftede det sande med det falske. Det var nu blevet indfattet i en guldrand, der var fastgjort til en guldkæde, som han hængte om halsen på Maya, så at den røde og grueligt gloende sten hang og funklede på hendes nøgne barm. Maya nejede og fremmumlede sin tak, men jeg så, at hun gyste, da den frygtelige sten berørte hende. Hun blev ligbleg og

ville være faldet til jorden, hvis ikke hendes ægtefælle havde støttet hende.

Mens señoren og hans hustru modtog gaver og lyttede til kønne taler, havde tjenestefolk bragt en mængde borde ind i den store hal, fyldte med alle slags madvarer, og nu begyndte bryllupsfesten. Den blev lang og frydefuld, men det var, som om al glæde var veget fra Mayas åsyn: hun hverken spiste eller drak, men løftede fra tid til anden det røde øje ud fra sit bryst, som om det brændte hende. Endelig rejste hun sig og gik ledsaget af sin ægtefælle ned gennem hallen til slotsgården, hvor der stod bærere parate med bærestole. Dem satte de sig op i, og efter at en meget lang og prægtig procession havde dannet sig, drog vi under musik og sang og ved lyset fra månen og hundreder af fakler rundt på den store plads. På pladsen var forsamlet hele Hjertestadens befolkning, mænd, kvinder og børn, for at hilse bruden, hver af dem bar en fakkel og blomster; og aldrig har jeg set et smukkere syn end denne deres velkomst.

Da processionen havde gjort runden hele vejen om den store plads, gjorde den holdt, og mange hænder blev udstrakt for at hjælpe bruden og brudgommen ud af bærestolene. Det var i dette øjeblik, at jeg, der stod i nærheden af dem, følte en mand indhyllet i en stor fjerkappe trænge sig forbi mig og så, at han holdt noget i hånden, der glimtede ligesom en kniv.

Instinktivt råbte jeg på spansk: "Pas på, min ven!" med en så gennemtrængende stemme, at señoren hørte det. Han vendte sig om, for han stod allerede på jorden, og i det samme styrtede manden i kappen ind på ham og stødte efter ham med sin kniv. Men da señoren var blevet advaret, var han ham for hurtig. Han sprang til side og tildelte i det samme snigmorderen et så drøjt

slag, at han tabte daggerten og tumlede ind i buegangens mørke skygge.

I de første sekunder var der ingen, som fattede, hvad der var sket, og da det endelig gik op for dem, og de begyndte at søge efter manden, var han forsvundet. Hvem det var, og hvorfor han havde indladt sig på denne feje dåd, blev aldrig opdaget, men jeg nærede ingen tvivl om, at det enten var Tikal selv eller en af hans håndlangere, der havde skjult sig i den mørke fjerkappe, og på denne måde søgt at skaffe sin rival af vejen. Denne overbevisning bredte sig efterhånden til resten af folket, og bidrog ikke lidet til at undergrave Tikals magt og popularitet.

Señoren skyndte sig at forsikre de tililende adelsmænd og livvagtskarle, at han ikke havde lidt ringeste mén af attentatet, og efter at have takket dem for deres deltagelse, trak han og Maya sig derefter tilbage til paladset, og jeg så dem ikke mere den aften.

Denne bryllupsdag var for mig begyndelsen til det længste og mest triste år, jeg har tilbragt gennem et langt og meget trist liv. Jeg lærte snart at forstå, hvorfor Maya hadede denne Hjertets Stad, hvor hun var født, dens folk og dens levesæt, og hvorfor hun brændende attråede et nyt liv i et nyt land. Her var ingen afveksling og kun lidet at foretage sig; enerveret ved en stillestående luksus henrådnede de sølle rester af en stor civilisation langsomt mod sit endelige fald, og ingen løftede en hånd for at redde den. – Siden menneskene nu engang må foretage sig noget, spandt præsterne og adelsmændene rænker for hver for sig at vinde magt og stilling, mens det simple folk

ligegyldige drev dette eller hint håndværk og skaffede føde og klæder til samfundet – ikke til sig selv – men de havde ikke hjertet med i, hvad de foretog sig, og de fandt ingen glæde i det. Lade drev de rundt i det evindelige solskin fra vuggen til graven uden at håbe, lide eller frygte noget, tilfredse, når de kunne holde fest i deres hensmuldrende paladser, og når de var trætte, sove til de skulle feste igen, i mellemtiden søgende adspredelse ved deres religiøse ceremonier, hvis mening de i tidens løb havde glemt. Således var det folk, Zibalbay havde håbet at danne en erobrende nation af!

Dog, dette var det liv, de var født til, og det passede for dem; ja, de ville næppe have kunnet udholde noget andet, for den mindste modgang ville have fået dem til at svinde bort, ligesom mine indianske forfædre var svundet bort under spaniernes jernstyre, men at se på dette liv var for mig en daglig pinsel. Ofte har jeg set et eller andet dyr sygne hen og dø i sit fængsel, skønt der blev budt det langt bedre og mere føde, end det kunne finde i sine skove – som et sådant vildt dyr var jeg i Hjertets Stad.

Rigdommen, jeg var kommet efter, fandtes omkring mig i stor overflødighed, unyttig og uproduktiv som de døde hænder, der havde samlet den, og der ude, i Mexico var der mennesker, som ved hjælp af denne rigdom kunne blive fri og mægtige, men ak, jeg kunne ikke bringe dem sammen. Jeg kunne ikke engang selv slippe ud af mit fængsel, for ethvert af mine skridt blev bevogtet. Alligevel ville jeg have forsøgt på det, hvis señoren ikke havde været; men hver gang, jeg talte til ham om det, sagde han, at jeg ikke var nogen sand ven, hvis jeg løb bort og lod ham være alene tilbage mellem alle disse fremmede.

Hans stilling var i virkeligheden endnu værre end min, for også han blev snart led og ked af denne evindelige sommers skrækkelige stad og alt i den, undtagen hans kone. Timevis kunne vi sidde og stirre ud på søens vande og lægge plan efter plan til at nå bjergene og friheden, men kun for at opgive den ene efter den anden, for de var alle håbløse. Dag og nat blev han bevogtet; dette var det eneste punkt, hvor folket ikke viste sig ligegyldige. De vidste, at deres stamme var ved at dø hen, selv løftede de ikke en hånd for at frelse den, men foretrak at sætte deres tro til den spådom, at der af denne hvide mand skulle avles dem en frelser. Så falsk, som denne spådom på én måde var, så var dog en del af den ved at gå i opfyldelse, hvilket i og for sig var et stort under for dette folk, blandt hvilke barnefødsler var så sjældne.

Så fødtes da barnet – en søn – og jublen kendte ingen grænser. Sælsomt nok fødte Nahua på selvsamme dag også en søn, og stor var hendes harme, da hun erfarede, at det ikke var hende eller hendes barn, jubelen gjaldt. –

Nogle få dage efter señorens bryllup havde vi hørt, at Mattai var blevet angrebet af sygdom, en slags lamhed i armene, tillige med et spedalskhedsagtigt udslæt, der ikke lod sig kurere. Han lå i sit hus i flere måneder og blev stadig svagere, hed det sig, men en aften – jeg husker, det var tre dage, før Maya fødte sin søn – kom han ind til Maya, señoren og mig, mens vi sad i paladset og så ud på den månebelyste have. Straks kendte vi ham ikke, for aldrig før havde jeg set et så skrækkeligt syn. Hele hans krop var oppustet, den ene arm – den venstre – var indsvøbt i bind, hans hoved rystede uafbrudt, og

spedalskheden havde nu også angrebet hans ansigt, der var helt blåsort.

"Bliv ikke bange for mig," begyndte han med lav, skælvende stemme, idet han stirrede på os med sine halvbrustne øjne. "I bør ikke ræddes, eftersom I alle er deltagere i den forbrydelse, der har gjort mig til det væmmelsens vrag, jeg er. Ja, nægt det kun, om I vil, jeg ved dog, at det er sandt. Gudens hævn har ramt mig, hans utro tjener, og det med rette. Men vær forvissede om, at den også vil falde på jer, for Øjet har set, Munden har fortalt, og Hjertet har tænkt på jeres undergang. Se på mig og lær, hvilken løn misdæderne kunne vente sig, og mål efter mine lidelser dem, der er forbeholdt jer. Måske er jeres bæger endnu ikke fuldt, men hævnen skal dog sikkert komme – jeg siger jer, hævnen skal komme både her og hisset. Jeg gjorde dette for min datters skyld, for jeg elskede hende, hun var mit eneste barn. Hun var ærgerrig, og hun begærede denne mand, og jeg tænkte at sikre hende storhed og hendes børn efter hende.

Men se nu, hvorledes min vin er forvandlet til eddike og hendes søde frugter til aske. Hendes husbond hader hende med et stadigt voksende had, de taler næppe sammen, og sker det, da er det kun for at gyde bitre ord over hinandens hoveder. Ydermere vil Tikal ikke længe vedblive at være *cacique*, for hans skinsyge raseri har gjort hans sind hårdt og ondt, og alle hans gerninger er ligeså, derfor hader folket ham allerede, og selv de, der før elskede ham, vender sig nu fra ham og spinder rænker imod ham. Ved I, hvad der er deres agt at gøre? De vil indsætte det barn, der skal fødes af dig, Maya, til *cacique* i hans sted og indsætte dig og din fremmede husbond til regent i dets sted, til

det bliver myndigt. Oh, I har været listige og snu, og alt ser vel ud for jer, men jeg siger jer, det skal dog til sidst mislykkes.

Forbandelsen hviler på dig, Ignatio, Hjertets herre, for alle dine højtflyvende planer vil falde sammen som et råddent tag, og aldrig skal dit drømte imperiums ørne lade sig se på noget banner. De folk, du har arbejdet for, er slaver, og slaver skal de forblive, thi ved den forbrydelse, du lånte din hånd til, har du strammet deres lænker. Forbandelsen hviler på dit barn, Maya – aldrig skal det leve til sit manddomsår – forbandelsen hviler på din mand – han skal ikke leve så længe, at hans hår bliver gråt. Men tungest hviler forbandelsen på dig, du falske Hjertets herskerinde, du, hvis liv er én stor løgn; du, som svigtede din tro og brød din ed; du, som vendte dig fra dit folk og din ældgamle slægts love for at favne en fremmed vandrer. Kvinde, vi vil ikke mødes igen; men i din sidste times elendighed, og i evighedens uendelige straf, da husk på de ord, jeg talte i dag." Dermed truede han ad os med sin visnede hånd og haltede bort fra os.

Da han var gået, sad vi og stirrede på hinanden i rædsel, for skønt ingen af os troede på den gud, han tilbad, følte vi dog, at han talte sandt, og at ondskaben ville indhente os. Maya skjulte et øjeblik ansigtet i sine hænder og græd; men derefter sprang hun op, og en ild i hendes øjne havde borttørret tårerne.

"Lad det da være så!" råbte hun, "jeg er ligeglad. Jeg har dog vundet dig, min elskede, og i nogle måneder har jeg trods alle vore sorger været lykkelig ved din side, og intet af, hvad der kan komme, ondt eller godt, skal berøve mig erindringen om det. Men du, min husbond – jeg frygter for din skæbne –"

Dermed brød hun atter sammen, kastede sig i hans arme og begyndte atter at græde.

Da tiden kom, fødtes altså barnet, en dejlig dreng, næsten hvid af farve, men med moderens stjernelignende øjne; siden hørte vi, at Mattai var død samme nat under store pinsler, og at Nahua også havde født en søn.

Så var der gået atten dage, og Maya, der nylig var stået op, sad sammen med sin husbond og mig, mens en terne stod bagved og holdt det sovende barn i sine arme, da det blev meldt os, at en deputation af rådsherrer ønskede at tale med hende. De blev indladt, og deres ordfører, den gamle Dimas, bukkede for hende og sagde:

"Vi er kommet hid til dig, Hjertets herskerinde, på folkets og rådets vegne for at glædes med dig i din store lykke, men tillige for at tale med dig om rigets anliggender. Allerede længe har folket været led og træt af Tikals undertrykkelser og grusomheder. Mange har han allerede, tvært imod landets lov, ladet henrette under mistanke af, at de har lagt råd op mod hans magt, og det er ikke længere siden end i går, at det gennem én, som han havde underkøbt til at udføre sine skændige planer, kom rådet for øre, at der var lagt en plan til at myrde din mand, dit barn og herren Ignatio."

"Så," sagde Maya, "men hvorfor var mit navn udelukket af denne liste?"

"Det ved vi ikke, herskerinde," svarede han; "men det hed sig, at snigmorderne havde ordre til at tage dig levende og at skjule dig på et hemmeligt sted i Tikals palads."

Da sprang señoren op og svor en drøj ed på, at han ville hævne sig på Tikal.

"Nej, herre," sagde Dimas, "hans person er hellig og må ikke røres, ej heller behøver du at frygte mere for ham, for de, han underkøbte, venter på deres dom, og ham selv bliver der passet på dag og nat. Desuden vil Tikal ikke længe vedblive at være *cacique* over Hjertets Stad, for rådet har holdt et hemmeligt møde, hvor I ikke var tilkaldt, og i dette blev det besluttet, at han efter folkets ønske og på grund af sine voldshandlinger skal afsættes."

"Kan en *cacique* afsættes?" spurgte Maya.

"Ja, herskerinde, hvis han har brudt loven. Skulle ikke din fader afsættes af denne selvsamme årsag? Desuden indtager Tikal kun sin stilling efter en overenskomst, ikke ved fødslens ret. Du er Zibalbays sande arving, oh Hjertets herskerinde."

"Det kan vel være," svarede hun koldt, "men jeg har afstået fra mine krav og ønsker ikke at svigte mit ord."

"Selv om du har afstået," sagde Dimas, "er der én, som dit krav går videre til –" han pegede på det sovende barn. "Dér ligger barnet fra spådommen, folkets håb, og den, som vi vil antage som vor hersker. Du og din mand vil herske på hans vegne, til han når skelsår og alder."

"Nej, det skal ikke ske," sagde Maya, "for han vil da endnu mere blive et mål for Tikals raseri, og hans liv vil snart få ende – åbenlyst eller hemmeligt, som det nu kan falde."

"Nej, herskerinde, for i samme time, han bliver udråbt til *cacique*, vil Tikal blive taget i sikker forvaring, hvor han skal forblive, så længe han lever."

"Hvornår skal dette så ske?" spurgte señoren.

"I morgen ved middagstid på pyramiden, så barnet højtideligt kan blive salvet tre dage efter ved vandenes

rejsning."

"Det er tåbeligt at krone et svøbelsesbarn, og hverken jeg eller min husbond attrår denne storhed," sagde Maya. "Hvis Tikal skal afsættes på grund af sine forbrydelser, så lad en af stormændene blive indsat i hans sted, indtil barnet er stort nok til at herske selv."

"Om end du og din husbond skulle byde over os i fremtiden," svarede Dimas strengt, "så må I dog indtil da adlyde os, for rådets røst må ikke overhøres, og det udfører sin grundlæggers og usynlige formands, Himlens Hjertes vilje, og rådet har besluttet, at det fra Himlen sendte barn, hvis jordiske forældre I er, skal tage sit eje i besiddelse."

"Nå, som I vil," sagde Maya med et suk, og derefter gik de. – –

Samme aften var señoren og jeg til stede ved en fest hos en af de mægtigste adelsmænd, og fra den kom vi noget sent hjem. Efter at have bortsendt dem, der ledsagede os, fulgte jeg med ham til hans dør og ville forlade ham der; men han bad mig om at træde med ind, da han ville tale med mig om den næste dags begivenheder og denne ceremoni med indvielse af barnet. Vi gik da sammen gennem det første værelse og ind i det andet, bag hvilket hans soveværelse lå. Her standsede vi ved det åbne vindue, og gik hen mod en lampe, for jeg ville ryge, men havde ingen ild. Idet jeg bøjede mig over den, opfangede mit øre en svag lyd. Jeg lyttede opmærksomt; og det forekom mig, at jeg gennem sovekammerets tykke døre kunne høre en kvinderøst råbe om hjælp. Øjeblikkelig rev jeg dem da op og styrtede derind gennem et forværelse, idet jeg med det samme råbte til señoren.

Jeg kom ikke et øjeblik for tidligt, for inde i selve sovekammeret mødte et sælsomt syn mit øje. Ved foden af sengen stod en vugge, og tæt ved den kæmpede to kvinder. Den ene af dem, i hvem jeg genkendte Nahua, Tikals hustru, holdt en kobberkniv i sin hånd, og den anden, Maya, greb hende om livet og armene bag fra, så at hun, hvor meget hun end stred for det, ikke endnu var kommet til at bruge den. Men af de to kvinder var Nahua både den største og stærkeste, og hun trak stadig, om end langsomt, den anden nærmere hen til vuggen. Idet jeg trådte over tærsklen, vristede hun den højre arm løs og hævede den for at stikke efter barnet med kniven. Men i samme øjeblik greb jeg hende om livet og trak hende tilbage, så at hun faldt tungt på gulvet og lod kniven falde for at gribe for sig. Derefter sprang hun op og løb hen imod døren; men her mødte hun señoren, der greb hende og holdt hende fast.

23. Vor flugt og dens udfald

"Hvorledes er denne kvinde kommet her, Maya, og hvad vil hun?" spurgte señoren.

"Hvorledes hun er kommet, ved jeg ikke," gispede hans hustru. "Mine terner var gået, og jeg var ved at gøre i stand her til natten, da jeg ved at se i spejlet så hende stå bag ved mig med en kniv i hånden og spejdende omkring i værelset. Så snart hun fik øje på vuggen, løftede hun kniven og trådte hen imod den; da vendte jeg mig om, greb fat i hende og holdt hende, så længe jeg kunne. Men hun var stærkere end jeg og trak mig med sig, og havde Ignatio ikke været, så ville hun nu have gjort ende på vort barn."

"Er dette sandt?" sagde señoren til Nahua.

"Det er sandt, hvide mand," svarede hun.

"Hvorfor ville du dræbe det uskyldige barn?" spurgte han igen.

"Er det da ikke naturligt, at jeg vil rydde ham af vejen, der skal gå forud for mit barn, og at jeg vil knuse hendes hjerte, som har knust mit?" svarede Nahua mørkt. "Blandt mange andre ting, jeg har fundet ud af, hvide mand, er også, at der i morgen skal finde en ceremoni sted, hvorved min mand skal afsættes og mit barn vanæres, så at der bliver plads til dig og dit barn – du, den hvide vandrer og din søn, den Himmelfødte."

"Hvad har vi at gøre med disse ting, du kvinde med et tigerhjerte?" spurgte han. "Når Tikal skal afsættes, da er det på grund af sine forbrydelser."

"Og når du og dine skal sættes i stedet for ham, hvide mand, så er det vel sagtens på grund af jeres dyder; men jeg siger dig, din topmålte bedrager, som du er, at jeg kender hele sandheden. Jeg ved, hvorledes der blev sat en falsk skrift i stedet for den sande ind i Hjertets symbol. Min fader hjalp jer med det, og før han døde, skrev han en beretning om det og gav mig den tillige med den ældgamle spådom, som I vovede at stjæle fra den høje helligdom. Ja, jeg har beviser, og når det gøres behov, skal jeg fremlægge dem. Jeg kom ikke her i aften for at begå mord, i hvert fald ikke på barnet, men da jeg så det ligge og sove i sin vugge, overvældede mine følelser mig, og besluttede pludselig at hævne al min ulykke på det og dets moder. Det mislykkedes, men når jeg angiver jer for rådet, så vil det ikke mislykkes. Så skal i blive kendt som dem, I er, og dø den død, I fortjener."

"Jeg ser," sagde Maya med stor kulde, "at hvis vi vil frelse vort eget liv, da må vi berøve denne kvinde hendes. Det har hun da også ærligt fortjent, og ingen vil dadle os for det, når de hører, hvad ærinde hun kom i."

Da Nahua hørte disse ord, begyndte hun at kæmpe for at rive sig løs og åbnede munden for at skrige.

"Vær stille," sagde Maya, "hvis du ønsker at leve. Ignatio, luk dørene og giv mig sjalet der."

Det gjorde jeg, og vi bandt Nahuas arme bag på hendes ryg med sjalet og gjorde det fast over hendes mund, så at hun ikke kunne frembringe en lyd. Derefter tog vi et læderbælte og spændte om hendes knæ, så at hun ikke kunne røre sig, men lå hjælpeløs på gulvet og stirrede på os med flammende øjne.

"Lad os nu rådslå," sagde jeg.

"Ja," svarede señoren, "her er gode råd dyre. Et af to må vi gøre, dræbe denne kvinde eller flygte herfra, for kommer hun levende fra dette sted, da vil både vi og barnet komme til at dø foran alteret."

"Flygte!" sagde Maya, "hvorledes kan vi flygte, mens jeg endnu er svag, og barnet er så spædt? Selv om vi slipper ud af staden og kommer over søen, vil vi dog omkomme i bjergenes sne eller i ødemarken hinsides dem. Desuden vil vi straks blive savnet og indhentet."

"Så må Nahua dø," sagde señoren.

"Kunne vi ikke slippe hende på den betingelse, at hun tilsværger os evig tavshed?" spurgte jeg, for jeg gyste tilbage for en så skrækkelig gerning, hvor retfærdig og nødvendig den end kunne være.

"Sværge evig tavshed," sagde Maya foragteligt, "du kunne lige så godt tage en slange i ed på, at den ikke ville bruge sine tænder, når du trådte på den. Forstår du ikke, at denne kvinde hader mig så bittert, fordi hun mener, at jeg har berøvet hende hendes husbonds kærlighed, at hun gerne vil dø selv, når hun blot derved kunne berøve mig og mine kære livet. Så såre hun var i stand til at rejse sig fra sit sygeleje, kom hun her for at udæske mig og fortælle mig om den skæbne, hun havde beredt for mig, da hun vidste, jeg var alene. Så så hun barnet, og så stor var hendes hævnlyst, at hun end ikke kunne vente på, at loven fuldbyrdede den for hende. Nej, det ligger klart, at kan vi ikke flygte, da må enten hun eller vi dø. Er det ikke rigtigt, Ignatio?"

"Det ser sådan ud," svarede jeg, "men det er en skrækkelig gerning."

"Det er en skrækkelig gerning, og dog må den vel gøres," sagde señoren, "og for min hustrus og drengs skyld tilfalder det mig at gøre den. Ak, gid jeg aldrig var født, det var bedre end at stå over for en sådan nødvendighed. Kunne en anden ikke gøre det? Nej, for da ville vi ikke være andet end gemene mordere. Giv mig en kniv. Nej, jeg kan gøre det med de bare hænder, og det vil også se mere naturligt ud, for jeg kan sige, at da jeg fandt hende i færd med at myrde mit barn, greb jeg i min vrede så hårdt fat på hende, at jeg dræbte hende uden at have det i sinde."

Derefter trådte han hen til Nahua og knælede ned ved hendes side, og vi trak os tilbage, syge om hjertet, og skjulte ansigtet i hænderne.

Straks efter stod han atter hos os.

"Er det gjort?" spurgte Maya hæst.

"Nej, og vil heller ikke blive det," svarede han barsk. "Før vil jeg tage livet af mig selv, end jeg vil kvæle denne forsvarsløse kvinde, selv om hun nu også er en grusom morderske. Skal hun dræbes, da må en anden udføre det."

"Da vil det ikke blive udført," sagde Maya. "Men da dette nu således er afgjort, så lad os tænke på at flygte, for natten nærmer sig, og flugt er nu vort eneste håb."

"Hvad skal der da gøres med denne kvinde?" spurgte jeg. "Tage hende med os kan vi jo ikke."

"Nej, men vi kunne efterlade hende her kneblet og bundet, indtil hun tilfældigvis bliver fundet," svarede señoren. "Hør Nahua, vi skåne dig og går, i stedet for at dræbe dig, selv døden i møde. Måtte dit grusomme hjerte lære at blive mere barmhjertigt af dette. Farvel."

Efter to timers forløb kunne man have set tre skikkelser indhyllet i grove kapper af samme slags som simple folk brugte, og hvoraf den ene var en kvinde, bærende et barn i sine arme, forsigtigt stige over bymuren ad en trappe, der førte ned til en træbro, hvorved der i oversvømmelsestiden lå fortøjet en mængde både. Som vanligt på denne årstid var vandet allerede begyndt at stige, og i det lave vand for enden af bådebroen lå en fladbundet jolle, som señoren og jeg plejede at benytte til fisketure, når vi kunne slippe væk fra det triste liv i byen nogle få timer.

Vi steg ned i en af disse, og efter at have hejst sejlet styrede vi, vejledet af stjernerne, over mod den landsby, hvorfra vi for et år siden havde begivet os over til Hjertets Stad. Vinden var gunstig og vi holdt en god fart, og ved dagningens første grå skær fik vi øje på landsbyen, der nu kun var et par kilometer fra os. Imidlertid turde vi ikke lande her af frygt for at blive set og genkendt, derfor lagde vi til land et stykke fra landsbyen, fortøjede båden i skjul af nogle dværgpalmer, der voksede ved bredden noget afsides for landsbyen, og efter at have skjult den så godt, vi kunne, begav vi os på vej op mod bjergene.

Vi kom forbi landsbyen uden at blive set, for endnu var der næppe nogen på benene, og vi begyndte den rædselsfulde rejse. I begyndelsen gik det godt nok, men da solen fik magt, og det var blevet meget hedt, begyndte Maya at vise tegn til træthed, hvilket da heller ikke var så underligt, når hun også bar på sit næppe tre uger gamle barn. Ved middagstid gjorde vi holdt, for at hun kunne hvile sig; vi skjulte os bag et træ ved bredden af en bæk og spiste noget af den mad, vi havde taget med os. Men tidligt på eftermiddagen brød vi atter op, og resten af denne

skrækkelige dag vandrede vi fremad, så godt vi kunne, idet señoren og jeg skiftedes til at bære barnet foruden vore øvrige byrder.

Endelig blev det aften, og vi lejrede os for natten, hvis det da kan kaldes at lejre sig at sove under et cedertræ uden ild, med meget sparsom føde og intet andet at dække os med end vore kapper. Hen imod morgen blev luften meget kold, for vi var allerede kommet temmelig højt op i bjergene, og det spæde barn begyndte ynkeligt at græde, så at det skar os i hjertet. Alligevel stod vi op med solen og begav os videre, for der var jo ikke andet for os at gøre. Med voksende udmattelse arbejdede vi os opad hele denne dag, indtil vi ved solnedgang nåede snelinjen og fik øje på hytten, hvor vi havde sovet, dengang vi vandrede over bjergene ind i Hjertets land.

"Lad os gå derind," sagde Maya, "og søge føde og skjul for natten."

Vor plan havde netop været at undgå dette hus og nå op til passet, hvor vi ville blive til solopgang, for derefter at drage ned ad bjergene og ud i ødemarken.

"Går vi derind, Maya, så vil vi blive fanget," sagde señoren; "vor udsigt til frelse afhænger af, at vi kan komme igennem passet, før vi bliver indhentet, for det er imod loven, at nogen af dit folk følger os ind i ødemarken."

"Går vi ikke derind, da vil mit barn dø af kulde," svarede hun. "Du var for blødhjertet til at skaffe os sikkerhed ved at myrde den grusomme morderske, har du da hjerte til at dræbe dit eget barn?"

Ved disse ord så jeg señorens øjne fyldes med tårer, men han sagde kun:

"Lad det da blive, som du vil."

Men vi forstod alle tre, at hvis vi ville frelse os selv, måtte barnet dø, og hvor stor vor nød end var, kunne vi ikke bringe dette over vore hjerter. Så gik vi da op til huset og trådte ind. Ved ilden sad den samme mand manden og hans kone, som havde modtaget os for et år siden.

"Hvem er I?" råbte manden, idet han sprang op. "Tilgiv mig, herskerinde, men i den dragt kendte jeg dig ikke."

"Det er også bedst, at du ikke kender os," sagde Maya. "Vi er vandrere, der er faret vild på en jagtudflugt. Giv os noget føde, som din pligt er."

Manden og hans kone, der var godhjertede folk, fremsatte nu den bedste føde, de havde. Vi spiste og lagde os derefter til at sove, for vi var meget trætte. Først bad vi dog manden om at holde vagt og sige os, om nogen nærmede sig hytten. Før daggry vækkede han os, og vi stod op. Lidt efter kom han ind og meldte mig, at en stor flok mænd nærmede sig huset. Da vidste jeg, at det var ude med os, og kaldte på de andre.

"Der er nu tre ting, vi kan gøre," sagde jeg. "Flygte op mod passet, forsvare os her i huset eller straks overgive os."

"Der er ikke tid til at flygte," svarede señoren, "så jeg mener, vi må kæmpe."

"Du mener, at to mænd, bevæbnet med buer" – for vore skydevåben var blevet frataget os den første dag på pyramiden, og vi havde aldrig haft lejlighed til at skaffe os dem tilbage – "skulle indlade sig i kamp med halvtreds? Nuvel, min ven, vi kan forsøge det, hvis du synes, og måske er det en lige så god måde at møde døden på, som så mange andre."

"Det ville være tåbeligt," brød Maya nu ind; "der er kun én ting at gøre, nemlig at overgive os og stole på lykken, selv om den hidtil har været os imod. Jeg ville kun ønske, at vi havde gjort det, før vi begyndte på denne frygtelige vandring."

I det samme så vi ved den opgående sols lys, at en stor mængde mænd havde slået kreds om huset. Der var mange høvdinge og adelsmænd iblandt dem, og både Tikal og Dimas var med.

"Lad os træde dem dristigt i møde," sagde Maya.

Vi lukkede døren op, gik ud, og stod nu for Tikal, Dimas og de andre stormænd.

"Hvem søger I, siden I kommer med væbnet magt?" spurgte Maya.

"Hvem skulle vi søge uden netop dig, skønne frænke?" svarede Tikal, og jeg så, at hans øjne var vilde, som om han havde drukket. "Hvis Nahua, min hustru, havde fået sin vilje, da havde I fået lov at gå, for hun ønsker blot at blive fri for dig, men hendes ønske er ikke mit, og nu har vi heldigvis indhentet jer."

Med en foragtelig bevægelse vendte Maya sig fra ham mod Dimas.

"Sig os, hvad vi beskyldes for, siden I eftersøger os som misdædere," sagde hun.

"Herskerinde," sagde den gamle præst alvorligt, "det synes også, som du og dine ledsagere har fortjent dette navn. For to dage siden savnedes I, og Nahua savnedes også. Der blev da søgt efter jer, jeres værelser blev åbnet med magt, og der fandtes hun kneblet og bundet. Hun fortalte os da om jeres flugt, og vi satte efter jer."

"Sagde hun jer ikke også, hvorfor vi flygtede?" spurgte Maya. "Fortalte hun jer ikke, at hun listede sig ind i mit værelse som en tyv om natten, og dér blev overrasket i færd med at myrde mit barn?"

"Nej, det sagde hun intet om. Hendes adfærd var også sælsom, for så snart hun var kommet lidt til sig selv, tog hun alt det tilbage, hun havde fortalt os, og sagde, at hun intet vidste om jer og hvad I havde i sinde, og at hvis I var flygtet, gjorde vi bedst i at lade jer gå, før værre ting hændte. Men vi vidste jo nok, at hun havde sine grunde, som det ikke var svært at gætte, og forfulgte jer derfor alligevel og fandt jer, og nu må I være vore fanger og stå rådet til regnskab for de store synder, I har begået ved at bryde jeres ed og søge at forlade landet uden rådets tilladelse, og ydermere medtage dette barn, den af Himlen sendte frelser, som vor stammes genoprejsning afhænger af."

"Har vi brudt vore eder," sagde Maya, "da er det sket for at frelse vort liv. Skulle vi måske blive i staden, indtil vi faldt for snigmordernes knive? Samme nat, jeg havde bryllup, blev der sendt en morder, som skulle snigmyrde min husbond, og måske står der én der –" dermed pegede hun på Tikal – "som kan fortælle os, hvem det var, og hvorfra han kom. For tre dage siden søgte en anden morder at tage mit barns liv, og denne morder var Tikals hustru. Er det da en synd, at vi søger at fly fra et land, hvor snigmordere truer os ved hvert skridt?"

"Alt dette må du forebringe rådet," svarede Dimas, "og hvis det forholder sig, som du siger, må Nahua uden tvivl lide sin straf. Dog kan hendes ondskab ikke rense jer: for hvis I var i fare, skulle I have søgt beskyttelse hos dem, der kunne give den,

og ikke søgt at flygte som tyve, der er bange for at blive opdagede. Træd nu ind i bærestolene, der står parate til jer, og lad os komme afsted."

"Som I vil," sagde hun; "men én ting beder jeg jer om, lad mig blive fri for at være i nærheden af min frænde Tikal, for jeg afskyr synet af ham, der ikke nøjes med at stræbe min husbond og mit barn efter livet, men bringer skam over mig ved stadig at forfølge mig med sine elskovstilbud."

"Det skal ske, som du ønsker, herskerinde. Din mand og din ven kan blive ved din side, og der skal blive anbragt vagt om din bærestol, så at ingen skal få lov at fortrædige dig."

Derefter brød vi op. Om vor rejse tilbage er der intet at fortælle, ud over at den på en måde var langt værre end den vej, vi havde tilbagelagt på vejen ud. Vi havde dengang haft ømme og sårede fødder, vi var sultne og pintes af frygtelige anelser, men vi havde dog haft et håb om frihed, der lyste for os som en ledestjerne, mens vi nu, skønt vi rejste på en langt mere behagelig måde, kun havde skam, afsløring og død at vente. For mit eget vedkommende bevægede det mig ikke synderligt, da jeg ikke længere mente, at der var noget håb, og uden håb ønskede jeg ikke længere at leve. Du, min ven, for hvem jeg nedskriver denne historie, vil måske finde dette mærkværdigt, men havde du stået, hvor jeg stod den dag, ville du ikke undre dig over det. Selv nu drømmer jeg af og til, at jeg er tilbage i Hjertets Stad, og jeg vågner iskold af frygt som en mand, der netop er vågnet af et frygteligt mareridt. Det er rigtigt, at jeg dengang havde magt og var omgivet af luksus, men ak! hvor meget hellere ville jeg ikke have tjent til mit ophold ved at vogte kvæg i vildnisset, end at forspilde mit liv i dette gyldne bur.

Hvad betød deres smukke fester og deres tomme fornøjelser, deres tåbelige stræben efter rang og titler for mig, som alle mine dage havde forfulgt mit eget høje måls stjerne – en stjerne, der nu faldt mod horisonten. Maya og señoren havde hinanden og deres barn til trøst; jeg havde intet andet end hvad venskab, de havde tilovers for mig, minderne om alle de gange, jeg havde fejlet, min dårlige samvittighed, frygten for den hævn, man ville tage over mig, og et håb om at få fred, når alt andet var forbi. Jeg var således en udmattet og skuffet mand, rede til at hilse enhver skæbne velkommen, der måtte overgå mig, men hvordan havde de andre det, de, der stadig var unge og opfyldte af kærlighed?"

Først langt ud på aftenen nåede vi staden. Vi blev dog ikke ført til paladset, hvor vi havde boet, men til pyramidens indelukke.

"Hvad skal det betyde?" spurgte Maya anføreren for vagten. "Vi bor der henne."

"Nej, herskerinde," svarede han, "jeg har ordre til at føre jer op på pyramiden."

Maya trykkede sit ansigt mod barnets og hulkede, for hun vidste nu, at vi endnu en gang skulle føres til det mørke kammer, hvor man havde anbragt hendes fader før hans død. De os op ad trappen og ned ad den snævre gang, indtil vi atter stod i fængselshallen og hørte de store porte slå i efter os. Derefter gav de os noget mad og lod os være ene.

Aldrig har jeg tilbragt en skrækkeligere nat. Søvn fik jeg ikke i mine øjne, og jeg væltede mig hvileløst rundt på mig leje, mens jeg stadig tænkte på, hvilken seng der vel ventede os dagen efter, når vi havde stået for rådet, og Nahua havde aflagt sit

vidnesbyrd imod os. Jeg huskede på den dybe brønd foran alteret, og det forekom mig, at jeg allerede hørte vandets brusen i dens dyb. Jeg har allerede sagt, at jeg ikke var bange for at død, for Gud ser i nåde til enhver synder, men det var skrækkeligt at imødese løgnerens straf og tænke på, at det var min skyld, at señoren skulle dele den med mig.

Mens jeg lå og grublede, hørte jeg gennem hvælvingens tykke mure en kvindes skrig. Jeg sprang op fra mit leje og løb ind i den store hal, hvor lamperne altid brændte. Her så jeg Maya, der, kun iført sin natdragt, løb frem og tilbage i hallen med øjnene vidt opspærrede i rædsel.

"Hvad er der sket?" spurgte jeg og standsede hende, og i det samme kom señoren til.

"Oh, jeg drømte," gispede hun. "Jeg har drømt en skrækkelig drøm. Jeg har drømt, at min fader kom til mig og – oh, jeg kan ikke sige det – barnet – barnet –" Hun brød nu helt sammen og kunne ikke sige mere.

"Dette sted er fuldt af onde ånder, og hendes kraft er ganske brudt," sagde señoren, da vi havde fået hende beroliget nogenlunde. "Kom med mig, min hustru, og se at komme til at sove."

"Sove!" svarede hun, "jeg tror ikke, at jeg nogen sinde vil sove mere; og dog vil jeg blive afsindig, hvis jeg ikke kommer til det. Åh, det skrækkelige syn! Det er visselig Mattais forbandelse, der nu har ramt mig."

Nogle lå timer senere mødtes vi igen i den store hal; men Maya sagde ikke noget om sin drøm, og jeg bad hende ikke om at fortælle mig den, skønt jeg på hendes ansigt kunne se, at den ikke var glemt. Vi spiste eller lod, som vi spiste, og sad så en

stund tavse, indtil endelig portene åbnedes, og Dimas tillige med flere andre præster trådte ind. Han bød disse holde sig tilbage og gik derefter hen og hilste venligt på os.

"Det gør mig ondt," sagde han, "at I atter skal opholde jer i denne mørke bolig, men jeg kunne ikke andet, eftersom jeg kun er rådets tjener, og dets bud var strenge. Man frygtede, at barnet ville forsvinde, hvis I fik lov at have jeres frihed."

"Det vil virkelig snart forsvinde, Dimas," sagde Maya, "hvis det skal blive her i mørket. Allerede nu lider barnet – om en uge vil han være død."

"Frygt ikke, herskerinde, dit fangenskab her vil ikke vare længe, for allerede nu i nat, vandstigningens nat, vil I alle blive ført frem for rådet i helligdommen og anklaget for jeres forsøg på at flygte ud af landet."

"Er der ingen anden anklage?" spurgte Maya.

"Jeg har ikke hørt andre, herskerinde. Hvilken anden skulle det vel være?"

"Og hvilken dom vil rådet da fælde?"

"Det kan jeg ikke sige, men jeg ved, at ingen ønsker at behandle jer strengt, og hvis de beskyldninger, I fremfører mod Nahua, er sande, da vil de også tale til jeres fordel. Forbrydelsen, I har begået, er vel stor, både i vore øjne og endnu mere i folkets, for nu taler de ikke om andet end om den frelser, der er født dem, og de vil ikke så let tilgive dem, der har forsøgt at tage ham fra dem. Dog tror jeg, at jeres dommeres vrede på visse betingelser lader sig formilde."

"På hvilke betingelser?" spurgte Maya.

Dimas betænkte sig lidt, derpå svarede han:

"Efter lovens bogstav er I hjemfaldne til døden, hvis I bliver overbeviste om jeres forbrydelse – alle sammen; dog er du måske selv undtaget fra dødsstraffen på grund af din nedarvede rang som Hjertets herskerinde. Men måske vil rådet ikke gå så langt. Måske vil rådet lade sig nøje med at drive disse fremmede ud af landet."

"Ja, men den ene af dem er jo min husbond, Dimas."

"Sandt nok, herskerinde, men barnet er jo født."

"Jeg kan ikke lade mig skille fra min husbond, så hellere dø sammen. Trænger folket ikke til ham mere, så trænger de heller ikke til mig, lad os da byde dem farvel og gå herfra sammen. Jeg er træt af dette land, Dimas, hvor mordere lurer på os i hver en krog, og jeg hvert øjeblik går i frygt for mit liv, og jeg forlanger intet andet af mit folk end frihed til at forlade det."

"Måske, herskerinde, men dit folk forlanger noget af dig: de forlanger dit barn. De kan befri sig fra disse fremmede ved at lade dem dø eller på andre måder, og du – men det kan jeg ikke vide – kan måske få lov at følge dem. Men dit barn vil de aldrig lade sig berøve, eftersom han er den himmelsendte konge, der er spået om. Hvis rådet derfor vil udøve sin benådningsret, hvad det vil gøre, hvis jeg og mit parti har overmagten, da vil det bedste vilkår, vi kan give dig, blive valget mellem at skilles fra din mand eller din søn."

Da fortrak Mayas ansigt sig som i stor smerte, og hun så ud, som om hun var blevet ti år ældre. Derpå svarede hun:

"Gå og sig dem, der sendte dig, Dimas, at disse er Mayas, Hjertets herskerindes, ord: Mit barn er mig kært, for det er kød af mit kød; men min husbond er mig endnu kærere, for han er både kød af mit kød og sjæl af min sjæl. Skal jeg derfor vælge

mellem disse to, da vælger jeg ham, som står mig nærmest, for jeg kan få et andet barn, men aldrig en anden husbond."

24. Nahuas vidnesbyrd

Der gik nogle timer, så blev portene atter åbnet, og Tikal trådte ind med en vagt på fem mand. Dem lod han blive ved portene og gik ene hen til os, hvor vi sad i den fjerneste ende af hallen.

"Hvad vil du os?" spurgte Maya, "kan du ikke engang lade mig være i fred her i fangehullet?"

"Jeg ønsker at tale med dig alene, Maya."

"I så fald siger jeg som før, Tikal, at jeg vil ikke høre på dig alene. Hvis du har noget at sige, kan du sige det, mens min husbond og min ven hører det, eller du kan gå og lade det være usagt."

"Du taler hårdt til én, der kommer her i håb om at frelse jeres liv," svarede han; "dog – jeg vil bære over med dette, som jeg har båret over med så meget andet. Hør mig: Har du noget at sige, da jeg kender alle jeres forbrydelser, for Nahua har fortalt mig dem. Jeg ved, hvordan I og den skurk Mattai, der allerede har modtaget sin retfærdige straf af Himlen, forfalskede spådommen og vanhelligede helligdommen, og jeg har beviserne for det her i min hånd."

"Ved du også, at vi gjorde det for at frelse vort liv?" spurgte Maya. "Havde vi ikke gjort det, da ville Mattai have myrdet os, for at han ved at rydde mig af vejen kunne sikre sin datter hendes stilling."

"Jeg ved ikke, hvorfor I gjorde det, og bryder mig heller ikke om det, eftersom intet kan undskylde en sådan forbrydelse. Jeg antager ellers, at du gjorde det for at få denne hvide mand til

husbond. Men forbrydelsen er begået, og hævnen venter jer – en hævn, som der kun kan findes frelse for på én måde."

"Hvilken frelse?" spurgte Maya hurtigt, for da hun hørte, at Tikal vidste alt, forlod ethvert håb hende, ligesom det også forlod os.

"Maya, der findes kun to, som ved besked om disse ting – min hustru Nahua og jeg. Indtil i morges var der kun én, for Nahua fortalte mig den først, da hun fik at vide, at I ikke var undsluppet, og hun har gjort det for at slippe af med dig, som hun hader som rivalinde. Derfor var det også, hun ville have holdt mig tilbage fra at forfølge jer, og derfor er det, hun vil træde frem for Hjertets råd i nat, for at hendes vidnesbyrd kan fælde jer, så at I blive styrtet i brønden foran alteret. Men det er nu således med mig, at mindst af alt kan jeg holde ud at tænke på, at jeg skal miste dig, som jeg endnu som altid før elsker højere end noget andet på Jorden."

Nu blev señoren helt bleg af raseri, og han råbte:

"Du vil gøre bedst i at holde slige ord hos dig selv, Tikal, for ellers kan du være vis på, at jeg vil forøge mine forbrydelser, og du skal ikke få lov at forlade dette sted levende. Det nytter dig intet, at du skotter hen til din vagt, hvad bryder jeg mig om dem, jeg, der kun har ét liv at miste. Hvis du igen taler om dette, og du er død, før de kan nå hen til dig."

"Lad ham kun fortsætte, husbond," sagde Maya, "nogle fornærmelser færre eller flere, hvad har det at sige nu. Fortsæt kun, ædle Tikal, men pas på, du ikke siger noget, som det ikke passer sig for en husbond at høre."

"Det er af den grund," vedblev da denne uden at ænse señorens harme, "at jeg er kommet hid med en plan til at frelse

jer alle, ja, selv denne hvide hund, der har berøvet mig dig. Hvis Nahua og jeg tier, hvem vil da kunne vidne om jeres forbrydelse? Og hvis beviset for denne ødelægges for jeres øjne, hvem kan da skade jer? Nuvel, jeg vil tie – for en pris. Ja, jeg vil endog bringe den sande spådomstavle samt Mattais bekendelse herhen og ødelægge dem for ved ild, mens I ser på."

"Du vil være tavs," sagde Maya, "men nu Nahua? Vil hun også tie?"

Da blev Tikals ansigt mørkt af ondskab; men om han havde tænkt at myrde sin hustru eller hvad han ellers havde i tankerne, kan jeg ikke sige.

"Overlad kun Nahua til mig," sagde han, "tag blot jeres beskyldning mod hende tilbage, beskyldningen for at have stræbt barnet efter livet, og fritag hende således for at komme til stede i helligdommen, og jeg sværger dig til, at intet ord om hendes skrækkelige hemmelighed skal komme over hendes læber. I vil da kun blive anklaget for én ting – den at have brudt jeres ed ved at forsøge at flygte – og det er en forbrydelse, som kan finde tilgivelse."

"Du talte om en pris, Tikal; sig os da, hvad det er for en pris, vi må betale?"

"Prisen er dig selv, Maya. Nej – hør mig til ende, og du, hvide mand, vær stille. Hvis du på Hjertet vil sværge at blive min hustru inden et halvt års forløb, da vil jeg tilsværge dig, at den hvide mand – denne husbond, der ikke er din husbond, for han vandt rådets tilslutning til dette ægteskab ved et bedrag – skal få lov at slippe uskadt ud af landet og medtage sin ven, samt så mange skatte, som de begærer. Ydermere vil jeg tilsværge dig – og deraf kan du bedst se, hvor dyb og ærlig min kærlighed til

dig er – at din søn ikke skal blive berøvet den ære og rang, han besidder i folkets omdømme som den himmelsendte frelser. Mit eget barn skal vige pladsen for dit, Maya. En gang tidligere har jeg strakt hånden ud til dig med fred, men du afviste den og bedrog mig, og af denne afvisning udsprang din faders død og mange andre sorger. Afvis mig ikke igen, Maya, at ikke disse sorger skal mangedobles og komme over dit hoved – ja, over vore alle sammens. Det er ikke nogen underlig eller unaturlig ting, jeg forlanger af dig, Maya: at du skal ægte den mand, med hvem du i mange år har været trolovet, og indtage din plads som den første kvinde her i staden i stedet for at overgive dig selv og dine venner til den mest vanærende død."

"Men det er dog en underlig og unaturlig ting, Tikal, at forlange af en hustru, at hun således skal skille sig fra sin husbond. Men vent, det tilkommer ham at tale, ikke mig, for det kan jo være, han er glad ved at kunne tilkøbe sig frelse for denne pris. Dog, lad os allerførst høre, hvad du siger, Ignatio. Sig mig – om end jeg frygter dit svar, da det er let at gætte, eftersom Tikal tilbyder dig alt, hvad du kan begære: frihed og skatte, der kan sætte dig i stand til at udføre dine planer."

"Det er sandt, Maya," svarede jeg, "at han tilbyder mig disse ting – om han vil være i stand til at give dem, kan jeg ikke sige noget om – og det er også sandt, at jeg ingen hustru har her, som jeg nødes til at forlade, og ingen anden udsigt end en forræders død. Men jeg husker et løfte, som jeg gav dig ude i ødemarken, da du ved dit mod havde frelst din husbonds liv, og jeg husker også, at det var min skyld, min ven kom her til dette forbandede sted. Derfor siger jeg: lad vor skæbne blive én."

"Det er såre ædle ord, min ven," sagde hun, "sådanne som kun kunne komme fra dit ædle hjerte. Tal du nu, min husbond."

"Jeg har intet at sige, Maya," svarede señoren med en svag latter, "intet andet, end at det undrer mig, at du spilder den tid, som vi kunne tilbringe lykkeligt sammen, med at høre på denne slyngels fornærmelser. Bød du mig at drage bort for således at frelse dig, da kunne jeg måske tænke over det, men for at frelse mig selv fra døden, vil jeg ikke vige et eneste skridt fra din side."

"Det ser da ud, som om jeg har fået mit svar," sagde Tikal. "Gid ingen af jer fortryder det i nat, når I skal se ned i afgrunden. Nå – tiden iler, og jeg har meget at gøre, før vi atter mødes."

Dermed vendte han sig for at gå.

Idet han gik, blev Maya grebet af fortvivlelse. Et øjeblik bekæmpede hun den, så råbte hun:

"Kom tilbage, Tikal!"

Han kom tilbage og stillede sig foran hende i kølig tavshed, og hun sagde langsomt til sin husbond:

"Du har for travlt; endnu har jeg ikke udtalt mit svar, husbond. Tikal, jeg tager mod dit tilbud. Sørg for, at Nahua ikke vidner imod os, og få ødelagt de beviser, hun måtte have; sæt disse mænd i frihed med alle de ting, de måtte ønske, på den anden side af bjerget, og om seks måneder vil jeg da blive din hustru."

Señoren og jeg stirrede forbløffede på hinanden.

"Er du gal?" spurgte han, "eller siger du dette i håb om at frelse os?"

"Ville det da være så underligt, husbond," svarede hun, "hvis jeg skulle ønske at frelse mig selv og mit barn? At jeg har elsket

dig og stadig gør det, det ved du, men er der nogen kærlighed i graven? Så længe jeg lever, har jeg dog i det mindste mine erindringer; dør jeg, vil selv disse måske blive mig frataget. Rejs hjem, min husbond, tag vore rigdomme og rejs hjem til dit eget folk og dit gamle liv, og udvælg dig en anden kvinde til selskab. Du må ikke glemme mig, men lad mig blive som en drøm for dig, siden det vil være det bedste for os alle. Også til dig, Ignatio, siger jeg 'Gå!' Vort bekendtskab har kun bragt dig lidet held, måske vil vor adskillelse blive til det bedre, så at du endelig kan nå dine mål. Tikal, giv mig din hånd, og lad os aflægge eden."

Han gik hen imod hende med et blik, der glødede i triumf, men idet deres fingre berørte hinanden, så hun til siden og opdagede den tvivl og smerte, der afspejledes i hendes mands ansigt. Med et lille skrig løb hun hen til ham og kastede sig i hans arme med ordene:

"Tilgiv mig; jeg gjorde mit bedste, men dette er mere, end jeg kan udholde. Ak! svag og tåbelig som jeg er, kan jeg ikke skilles fra dig, selv ikke for at frelse dit liv. Du ville vel ikke have troet, at jeg ville have opfyldt denne ed og hengivet mig til denne mand? Nej, nej – døden er den husbond, jeg ville have givet mig til, når du var væk. Men jeg kan ikke skilles fra dig – kan ikke – skønt min selviskhed bliver din død."

"Mit hjerte jubler ved at høre dette," sagde señoren. "Hør, Tikal, er du en mand, da giv mig et sværd og lad os afgøre denne sag ansigt til ansigt. Så vil den ene af os i det mindste blive befriet for sine tvivl og bekymringer."

"Hvide mand, foruden at være en misdæder må du visselig også være en tåbe," svarede Tikal, "ellers ville du næppe opfordre

mig til at vove mit liv mod dit, der allerede er hjemfaldent til døden. Farvel, Maya; længe har du holdt mig for nar og pint mig. I nat skal jeg gengælde dig det."

Dermed gik han. –

Man ville måske tro, at vi, efter at Tikal var gået, talte sammen om, hvad der var passeret, og om de farer, der ventede os, men det gjorde vi ikke. Jeg antager, at det var, fordi vi alle følte, at der ikke var mere at sige. Det er unyttigt at kæmpe mod skæbnen, og det er endnu mere unyttigt at være bange for den, siden den dog vil få det sidste ord, ligegyldigt hvad vi gør eller undlader at gøre. Derfor satte vi os hen og talte om forskellige andre ting – vort liv ved minen i Cumarvo, den nat, vi tilbragte i *hacienda*en ved Santa Cruz, vor brave ven Molas' død, og meget andet, som jeg har glemt. Snart efter vågnede barnet, og dets forældre gav sig da af med det, mens jeg gik frem og tilbage i hallen og tænkte på, hvor jeg vel ville være næste dag ved denne tid.

Endelig åbnedes portene, for det var nu nær midnat, og Dimas og en vagt af præster trådte ind. Oldingen bøjede sig for os og sagde, at det nu var tid at føre os for rådet i helligdommen, men at vi ikke behøvede at frygte for noget, thi efter alt, hvad han havde kunnet finde ud af, ville rådet være os nådigt stemt. Maya spurgte ham da, hvad der skulle gøres ved barnet, som ikke kunne være alene, og han sagde, at hun kunne tage det med sig, hvorpå hun viklede det ind i sin kappe.

"Din omsorg er overflødig," sagde Dimas. "Der findes herfra en hemmelig vej til helligdommen, som jeg vil føre jer ad, for at ikke barnet, vor herre, skal blive udsat for nattens rå kulde."

Så tog han et nøglebundt fra sit bælte, og overlod det til en i sit følge – en anden præst, der også var medlem af rådet – beordrede ham til at gå foran sammen med flere andre vagter, at åbne dørene og tænde faklerne i de gange, der lå mellem os og helligdommen. Præsten gik, og efter at have ventet nogen tid, fulgte vi efter ham, indtil vi nåede ham ved den mur, der skilte gangen fra helligdommen. Da han så os komme, gav han tegnet, som blev besvaret derinde fra, derpå åbnede han døren med en sølvnøgle, idet han lod nøglen og det bundt, den sad i, blive siddende i låsen, så at Dimas kunne tage dem, når han passerede. Dette gjorde den gamle præst imidlertid ikke, eftersom han tænkte, at vi alle skulle forlade helligdommen ad den samme dør. Han nøjedes altså med at lukke døren bag sig uden at låse den, da vi gik ind i helligdommen.

Atter stod vi således på dette dunkle og hellige sted for at lade os dømme for vore forseelser mod Hjertestadens love. Alle rådets medlemmer var samlet, og Tikal, dets ypperstepræst og formand sad på sit højsæde bag alteret, men med en håbets bæven lagde jeg straks mærke til, at Nahua ikke sad ved hans side, og at hun heller ikke fandtes blandt rådets medlemmer. Vi tog plads på de stole, der var sat til os på den åbne plads foran alteret, Maya i midten og señoren og jeg på hver side af hende. Derefter rejste præsteherolden sig og udråbte som rådets første opgave at dømme tre af dets egne medlemmer: Maya, Hjertets herskerinde, hendes husbond, den hvide mand, Havets Søn, og Ignatio, Vandreren, en af Hjertets herrer fra den anden side bjergene, for den forbrydelse, at de havde brudt den ed, de havde aflagt som medlemmer af råder. Efter at have oplæst

denne formelle anklage, beskrev han sagens punkter i nogle få klare sætninger:

"På denne selv samme aften for vandenes stigning, for et år siden," begyndte han, "svor I, fremmede, ved at sætte jeres sjæl og legeme i pant for at I ville opfylde eden, blandt andre ting på, at I ikke ville søge at forlade Hjertets Stad. Og dog indhentede og greb man jer nylig i færd med at flygte over bjergene og ud i vildnisset på den anden side. Og dette er ikke hele jeres forbrydelse, for med jer havde i dette barn, sønnen af den hvide mand og Hjertets herskerinde, spådommens himmelsendte frelser, som I søgte at berøve os og folket i Hjertets stad. Hvad har I at sige til disse anklager?"

"Vi erkender os skyldige," svarede Maya, "men vi beder om lov til at fremføre vort forsvar. Hør mig, I herrer! Siden den nat, da vi på jeres bud blev viet, er min husbond og jeg blevet forfulgt af mordere, og hist sidder som Hjertets ypperstepræst og jeres råds formand han, som vil myrde os. Jeg ser iblandt jer i nat nogle af dem, som kom til mig den i samme dag, som vi flygtede, og som med Dimas som ordfører meldte mig, at der var blevet opdaget en sammensværgelse, der var stiftet af min frænde Tikal, og som havde til formål at myrde min husbond, mit barn og min ven Ignatio. De fortalte mig også, at Tikal ville blive afsat for denne og andre forbrydelser, og at barnet, som jeg her holder i mine arme, i nat ville blive salvet til *cacique* over Hjertets folk. Er det ikke således, Dimas?"

"Det er således, herskerinde," sagde han, "og du skal vide, at I ikke er de eneste, der skal dømmes her i nat. Tikals og andres sager vil følge efter jeres, men indtil da sidder han ifølge sin rang og sit embede som rådets formand."

Nu sprang Tikal op fra sit sæde, men Dimas vendte sig mod ham og sagde strengt:

"Ti, herre, eller sig kun, hvad der er nødvendigt for at udfylde dit embede. Din dom skal blive retfærdig, men til den er faldet, er der intet håb om flugt for dig, for din vagt er afvæbnet, og alle udgange er bevogtet."

Tikal satte sig igen, og Maya fortsatte:

"Den selvsamme nat, efter at Dimas havde været hos mig, da jeg var alene i mit kammer, listede Nahua, Tikals hustru, sig ind til mig og søgte at myrde dette mit barn," og dermed berettede hun, hvordan señoren og jeg havde hørt hendes råb om hjælp, var kommet ind i værelset og havde pågrebet og bundet Nahua. "Da var det, brødre, at rædsel greb os; vi flygtede og søgte at slippe ud af et land, hvor vi ikke kunne vide os trygge fra én time til en anden. Dette er vor forbrydelse, og vi lægger nu dommen i jeres hånd. Sikkert var det dog bedre, at vi søgte at frelse dette barn, at han kunne leve og øve sin gerning, hvorledes så denne bliver, end at han skulle blive her og blive slagtet af dem, som I har ophøjet til herskere over jer."

Da Maya havde endt sin tale, bekræftede señoren og jeg, hvad hun havde sagt, og underkastede os broderskabets dom.

Nu blev det os befalet at træde tilbage, og vi tog plads under den navnløse guds maske, mens rådets medlemmer rådslog med hinanden, og vi ventede på vores dom. Straks efter blev vi dog ført frem igen, og Tikal sagde til os, at vor dom var opsat, indtil beskyldningen mod ham selv, Hjertets stads *cacique*, og Nahua, Mattais datter, var blevet pådømt. Derefter sagde han med langsom og triumferende stemme:

"Lad Nahua, Mattais datter, der venter udenfor, blive ført herind."

Da vi hørte dette, måtte vi samle alt vort mod for se vor skæbne i øjnene, for vi vidste, at vi nu kun havde døden i vente, og at der ikke mere kunne være nogen tale om nåde eller redning.

Døren blev åbnet, og Nahua trådte ind iført sit herskerindeskrud og med det grønne diadem, der kun måtte bæres af en *cacique*s moder eller hustru.

"Hvad vil I mig, stormænd og præster?" sagde hun stolt efter at have bøjet sig for alteret.

Da rejste præsteherolden sig og oplæste anklagen imod hende, at hun med egen hånd havde forsøgt at myrde Hjertets herskerindes, Mayas barn, og at hun tillige havde været medvirkende ved mange af de grusomheder og misgerninger, som hendes mand anklagedes for. Han sluttede ligesom før med at spørge om, hvad hun svarede til disse anklager.

"Til den sidste – ikke skyldig," sagde hun, "lad Tikal svare for sine egne synder. Til den første – skyldig. Jeg søgte at ombringe den djævleunge; men Maya opdagede mig, og jeg blev grebet og bundet."

"Visselig, mine brødre," sagde Dimas, "behøver vi nu ikke at tvivle om denne sag længere; vi har hørt Mayas og de andres vidnesbyrd, og nu bekender Nahua sin forbrydelse. Hun tilstår at have stræbt ham efter livet, som hun vidste var et helligt barn og Hjertets folks håb, og for slig en synd tykkes mig, der kun er én straf, skønt den er skrækkelig, og skønt hun, som må lide den, er en kvinde og af høj rang."

"Vent," afbrød Nahua ham, "du har ikke hørt alt, og jeg har vel ret til at tale ud, før jeg bliver dømt til døden. Du beskylder mig for at have gjort forsøg på at ombringe "det hellige barn, Hjertets folks håb", og havde jeg gjort det, da ville jeg visselig have fortjent den værste straf, mens jeg derimod nu har gjort mig fortjent til jeres ros. I Hjertets herrer, denne dreng, som I tilbeder, det himmelsendte barn, som I i nat vil salve til *cacique* og derfor afsætte Tikal, min husbond, og, som I tror skal blive en stjerne, der skal lyse vor stamme frem til storhed, det er ikke andet end en levende løgn, et bedrag, en bastard."

Nu blev der stor forstyrrelse mellem rådets medlemmer, og vrede røster råbte til hende, at hun skulle ophøre med sine bespottelser, men da der atter blev stilhed, sagde hun:

"Hør mig til ende, for selv om jeg ønskede det, ville jeg ikke vove at tale således uden grund. Jeg er i stand til at bevise mine ords sandhed. I tror, at det var af had til Maya og for at sætte mit eget barn på tronen, at jeg ville dræbe dette barn – det var det ganske vist *også*, men det var ikke den første og eneste grund. I Hjertets herrer, lyt til en tale, den sælsomste, I nogen sinde har hørt, og døm så mig og Tikal, min husbond, og min rivalinde, Maya, og hendes venner imellem: Mattai, min fader, kendte I alle, såsom han i den sidste tid af sit liv, efter at Tikal var salvet til *cacique*, stod nærmest ham i magt og beklædte de embeder, som nu forvaltes af Dimas, og blandt andet også var helligdommens vogter. Dog – min fader var ingen sandhedens mand. Ak! at jeg skal være nødt til at sige det, især da det var mere for min skyld, han syndede, end for sin egen, eftersom han elskede mig og satte min velfærd over alt andet i verden. Det var denne kærlighed, der ødelagde ham og gjorde ham utro

mod sine guder, sine eder og sit land. Han vidste således til en begyndelse, at jeg allerede som barn havde sat min hu til Tikal, som den gang var trolovet med Maya, og tillige, at jeg var magtsyg og tragtede efter storhed. Af den grund var det, han bedrog Tikal og sagde ham, at han i stjernerne havde set, at Maya og hendes fader var døde i ødemarken, derfor var det også, at han trængte ind på Tikal for at få ham til at ægte mig og lovede ham, at han til gengæld skulle sætte igennem, at han blev salvet til *cacique* over Hjertets folk. Alle disse ting og endnu andre gjorde han; på den tid vidste jeg dog ikke noget af det, men troede i min tåbelighed, at Tikal ægtede mig, fordi han elskede mig, og derfor ønskede at dele sin magt og sit liv med mig.

Men så vendte jo Zibalbay tilbage netop den nat, da vi fejrede vor bryllupsfest, og med ham fulgte Maya og disse fremmede. Fra den time begyndte Tikal at hade mig, fordi jeg var blevet hans hustru i stedet for Maya, som han elskede. Han gik endog, som jeg senere fik at vide, til Zibalbay, mens denne var i fængsel, og tilbød ham at nedlægge sin værdighed som *cacique* samt hjælpe Zibalbay til atter at blive det til sin død og ikke mere modsætte sig hans planer, imod at han gav ham Maya til ægte, efter at han havde skilt sig ved mig, enten ved døden eller skilsmisse. Dette ville Zibalbay hellere end gerne have gjort; men det traf sig, at Maya under deres vandring gennem ødemarken havde vendt sin hu til den hvide mand og ikke ville skilles fra ham for at blive Tikals viv. Dog ville denne have nået sit mål, for de andres stilling var fortvivlet, og de havde kun valget mellem hans tilbud og døden, hvis ikke min fader havde fundet på en plan, der kunne frelse dem, og jeg forblive

*cacique*ns hustru. Og planen var denne, I Hjertets herrer: En spådom skulle indsættes i Hjertets symbol hist, en spådom, der kunne bedrage Hjertets råd og bevirke, at Maya blev givet i ægteskab til den hvide mand, hun elskede. Dette skete også. Midt om natten listede de sig ind i helligdommen, åbnede Hjertet og indsatte i det den lille tavle, I har set, den tavle, hvis indskrift forudsagde befrierens fødsel. Resten kender I."

"Det er løgn!" lød det fra mange røster. "En sådan helligbrøde er ikke mulig."

"Det er ikke løgn," svarede Maya, "og jeg vil bevise jer, at helligbrøden virkelig blev øvet. Hjertet blev åbnet, og den falske profeti, som var lavet af min fader, blev sat ind i det, hvor det blev fundet af jer den nat, da vandstigningens fest blev holdt, netop i dag for et år siden. Men da det hellige Hjerte blev åbnet, se, da var det ikke tomt, for inden i det lå en anden spådom, en sand spådom, som blev udtaget af det, for at den løgn, som har bedraget jer, kunne blive indsat i dens sted."

"Hvor er da denne spådom?" spurgte Dimas.

"Her," svarede hun og trak den lille tavle frem fra sit bryst. "Hør nu –" og dermed læste hun:

"Øjet, der har sovet, men er vækket, ser den ondes hjerter og forsætter, og det siger, at i min stads ødelæggelsestime skulle ikke alle den hellige søs vande kunne bortvaske deres synd."

"Se her, I Hjertets herrer, tag det og se selv," fortsatte hun, idet hun lagde den lille guldplade på alteret. "Men hør nu igen og lær, hvorledes denne tavle kom mig i hænde. Efter at min fader havde begået denne store synd, ramte den navnløse guds straf ham, og som I ved, blev han slået af en frygtelig sygdom. Og da han nu lå på sit dødsleje, blev han grebet af brændende

anger, og han skrev en bekendelse, der blev undertegnet af vitterlighedsvidner og derefter overgivet til mig tillige med denne tavle. Her i min hånd holder jeg denne bekendelse, hør den og døm så, om jeg har talt sandhed eller løgn."

Dermed oplæste hun Mattais tilståelse, hvori han udførligt beskrev vort komplot og hvorledes det var blevet udført.

"Nu, I herrer," tilføjede hun, da hun var færdig med oplæsningen, og underskrifterne var blevet efterset, "nu vil I kunne forstå, hvorledes det gik til, at jeg i mit raseri over disse tidender søgte at dræbe dette barn, der er blevet jer pånarret som en gudesøn, og jeg overlader det nu til jer selv, hvad I ville gøre med dem, der har bedraget jer således."

25. Farvel

Nahua tav og satte sig ned, og så stor var rådets bestyrtelse – eller rettere rædsel – over det, de havde hørt, at ingen af det i lang tid kunne fremføre et ord. Langt om længe rejste Dimas sig og sagde:

"Maya, Hjertets herskerinde, og I fremmede, I har nu hørt den skrækkelige anklage, der er fremført imod jer. Hvad har I dertil at svare?"

"At den er sand," svarede Maya roligt. "Vi blev tvunget til at vælge mellem døden og denne gerning, og vi valgte at leve. Det var Mattai, der udtænkte bedrageriet og udførte forfalskningen, og nu ser det jo ud, som om vi må lide for hans synd så vel som for vor egen. Endnu dog et ord! Ignatio her ville ikke godvilligt gå med til bedrageriet, men blev tvunget til det af min husbond og mig – mest af mig."

Dimas svarede intet, men på et tegn fra ham trådte de to præster, der vogtede alteret med dragne sværd, frem og trak os ind i den gang, der førte fra helligdommen til de dødes hal, hvor de lukkede os inde og lod os stå i mørket.

Da nu alt således var forbi, faldt jeg på knæ for at opsende mine sidste bønner til Himlen, mens Maya græd i sin mands arme, idet hun tog afsked med ham og sit barn, der klynkede ved hendes bryst.

"Sandelig, du havde ret, min hustru," sagde han, "da du ville overtale os til ikke at betræde dette Hjertets land. Dog – hvad sket er, kan ikke gøres usket, og da vi dog i en lille tid har været lykkelige sammen, så lad os dø sammen så modigt, vi kan, og

med det håb, at vi snart må vågne op i et andet land, hvor vi skal leve sammen i fred bestandig."

Idet han talte, blev døren åbnet, det var præsterne, der kom for med dragne sværd at føre os tilbage til helligdommen. Maya gik foran, og idet hun trådte over dørtærsklen, gik Tikal hende i møde og rev med en pludselig bevægelse, men dog uden voldsomhed, barnet ud af hendes arme. Nu så vi, hvad der var os forberedt, for stenen foran alteret var blevet løftet op, og ved vore fødder gabte den sorte afgrundsbrønd, fra hvilken vandets brusen lød op til os. De stillede os således, at vi støttede ryggen mod alteret. Tikal stod foran os, og mellem ham og os lå brønden.

"Maya, *cacique*n Zibalbays datter Hjertets herskerinde; hvide mand, Havets Søn; Ignatio, Vandreren og Mattai, præst, du, hvis ånd vi hidstævner, såsom du er død på legemet," begyndte Dimas med kold og frygtelig røst, "ved jeres egen tilståelse er I kendt skyldige i den største forbrydelse, der kan undfanges i det sletteste menneskes hjerne og udføres af hans vanhellige hænder. I har brudt de højtidelige eder, der er aflagt for Himlens og jeres brødres åsyn, I har øvet forsmædelse mod den gud, vi tilbeder, og vold mod hans helligdom, og I har pånarret det folk, der stolede på jer, en bastard og et syndens barn som en gudesendt befrier. For alle disse og andre forbrydelser, som I har begået, formår vi ikke at tildele jer den rette straf. Den må tilmåles jer andetsteds, når I har forladt vor domstol, og jeres navne for længst er glemt på Jorden.

Således lyder Hjertets råds dom: Du, Mattai, skal udslettes af hjertebrødrenes liste, dit minde skal være forbandet, din bolig skal brændes, og dens tomt bestrøs med salt, dit lig skal tages

op af din grav og henlægges på pyramidens top til føde for himlens fugle, og din sjæl skal overantvordes til underverdenens pinsler til evig tid.

Således lyder rådets dom over dig, Maya, *cacique*ns Zibalbays datter og Hjertets herskerinde; dig, hvide mand, Havets Søn og dig, Ignatio Vandreren: Jeres navne skal udslettes af hjertebrødrenes liste og forbandes i byens gader, I selv skal knebles, bindes på hænder og fødder og lænkes levende til helligdommens mure foran den guds alter, som I har forhånet, og forblive der, indtil I dør af hunger og tørst, derefter skal jeres lig lægges på pyramidens top til føde for himlens fugle, og jeres sjæle overgives til underverdenens torturbødler at gøre med, som de lyster for tid og evighed. Dommen er udtalt. Lad den nu blive udført. Barnet er for ungt til at synde eller lide straf, så lad det blive overantvordet til guden, at han kan gøre ved det, hvad han vil."

Idet han sagde disse ord, og før deres mening rigtig var gået op for os, fortumlede som vi var af rædsel over den skrækkelige straf, trådte Tikal frem og – jeg gyser endnu, mens jeg skriver dette – holdt det stakkels barn, der nu atter begyndte at klynke, som om det kunne føle lidelse eller frygt, et øjeblik over brønden, hvorefter han lod det falde ned i dets dyb.

Genlyden fra den sønderknuste moders skrig lød med hjerteskærende kval fra helligdommens vægge, men før den var hendød, sprang señoren frem – sprang som en puma – hen over afgrunden og greb Tikal i struben og om livet. Hans raseri gav ham en overmenneskelig styrke, han løftede ham højt op over sit hoved og kastede ham ned i det frygtelige dyb, hvor barnet var gået forud.

Med et hæst skrig forsvandt Tikal, og et øjeblik blev der dyb tavshed. Den blev brudt af Maya, der med fortvivlet og vanvittig røst råbte:

"Ikke alle den hellige søs vande kan bortvaske vor synd, men dog skal de hjælpe os til at få hævn over jer, o I, det hjælpeløse, uskyldige barns mordere!"

Idet hun råbte således, løb hun, fulgt af señoren og mig, der vistnok var de eneste, der anede hendes skrækkelige hensigt, rundt om alteret og greb med begge hænder om Hjertets symbol, som lå på det.

"Tag dig i agt!" råbte Dimas, men hun ænsede det ikke. Før han eller nogen af os andre kunne nå hende, rev hun, idet hun trak i det med fortvivlet kraft, det ældgamle symbol ud af sit leje, hvorefter hun med en høj, hånende latter kastede det ned på marmor gulvet, hvor det gik i mange stykker.

I et sekund var alt stille, men så lød der fra alterets indre en lyd, som om mange harpestrenge sprang, og den fulgtes øjeblikkelig af en anden og skrækkeligere – lyden af brølende, brusende vande.

"Flygt, flygt!" skreg en røst, "vandene er sat fri, og ødelæggelsen er over os og over Hjertets folk!"

Dermed styrtede rådsherrerne alle som én hen imod helligdommens dør, men ved Himlens nåde kom jeg til at huske på den anden hemmelige dør, som vi var kommet ind ad, og som jeg vidste, præsten havde ladet stå på klem.

"Denne vej!" råbte jeg på spansk til señoren, og idet jeg greb Maya ved armen, trak jeg hende med mig ind i passagen. Da vi alle tre var kommet derind, vendte jeg mig om for at lukke døren og så da et skrækkeligt syn.

Op af brønden foran alteret sprang en vældig vandstråle, der ramte helligdommens loft med så skrækkelig en voldsomhed, at de svære marmorblokke allerede begyndte at regne ned over den rædselsslagne mængde, der forgæves anstrengte sig for at åbne dørene og slippe ind i de dødes hal. Men endnu en ting så jeg: det var Tikals lig, der blev udspyet af dybet, señoren havde kastet ham ned i, en formløs masse, der steg og sank med vandsøjlen, idet denne ramte loftet eller sprang tilbage fra det.

Da – før floden kunne nå den – lukkede jeg døren, tog nøgleknippet, som præsten havde ladet sidde i den, og nu flygtede vi op ad gangene og trapperne, indtil vi kom til den hal, hvor vi havde været indespærret. Her turde vi imidlertid ikke forblive, for sælsomme, gurglende lyde trængte sig allerede op til os, og vi følte den vældige pyramide dirre og ryste under de indespærrede vandes slag, idet disse brød sig vej opad og udad. Vi greb hver sin lampe og løb op til kobberportene ved den anden ende af hallen og fandt også i knippet nøglen, der åbnede den. Der var ingen tid at spilde, for idet vi forlod hallen, styrtede vandet allerede ind i den anden ende og fyldte den snart til en højde af seks-otte fod. Videre flygtede vi da for den fremvældende flod, og det var godt for os, at vor vej gik opad, for ellers ville vi være druknet, mens vi søgte efter nøglerne til de forskellige porte og døre. Men lykken, der så længe havde været vor fjende, stod os nu bi, og til sidst nåede vi op til pyramidens top, netop som dagen begyndte at gry.

Dagningen kom, og sjældent har den vel afsløret et mere sælsomt og skrækkeligt syn for et menneskes øje. Uden for portene, der førte ind til pyramidens forgård, var samlet en stor menneskemængde, der ventede på at blive indladt for at fejre

den fest, der hvert år på denne dag ifølge gammel sædvane skulle holdes på pyramidens top. De skulle allerede have været forsamlet deroppe, men det var en gammel regel, at portene ikke måtte åbnes, før rådet havde forladt helligdommen, og denne nat blev rådet siddende længe. Idet vi så ned på dem, rejste der sig et rædslens og forundringens skrig fra dem, thi frem ad gaden, der førte fra landingspladsen til den store åbne plads, styrtede en uhyre, skumtoppet vandbølge over tyve fod høj og hundrede fod bred. Nu så vi, hvad der var sket: Symbolet på alteret var – jeg ved ikke på hvilken måde – forbundet med de hemmelige og undersøiske sluseporte, der i mange århundreder havde beskyttet Hjertets Stad mod oversvømmelser. Da Hjertet nu blev revet fra sin plads, blev sluseportene åbnet, og vandet styrtede ind; for uden for byens mure stod det nu højere end de højeste huse indenfor.

På toppen af pyramiden var der to præster, der passede den hellige ild og gjorde alt i stand til gudstjenesten, der skulle finde sted. Da de så os komme frem af vagthuset, løb de hen imod os og vred deres hænder, idet de spurgte om, hvilke skrækkelige ting, der var hændt. Jeg svarede, at vi ikke vidste det, men at vi, da vi så vandet stige i vort fængsel, var flygtet ud af det. Hvorledes vi havde kunnet flygte, gav de sig ikke tid til at spørge om, de løb ned ad pyramidens trappe, men kom snart igen, for før de nåede dens fod, blev deres flugt afskåret.

Imidlertid forøgedes rædslen, og straffen oprandt. Over alt strømmede vandet sammen, udspyet af den vældige søs uudtømmelige kilde. Hele gader blev skyllet bort af den kæmpemæssige bølge og forsvandt under dens frådende top,

mens folkemængden ved pyramidens fod udstødte vedvarende rædselsskrig.

Maya knælede ned på pyramidens top og stak fingrene i ørene for ikke at høre de hjerteskærende skrig og ikke se, hvad hendes hænder havde øvet, mens señoren og jeg bestyrtede iagttog, hvad der skete. Nu nåede bølgen folkemængden – flere tusinde mennesker, der havde samlet sig på terrassen foran portene til tempelforgården, og se! i samme øjeblik var de forsvundet, ført bort som efterårsløv for stormen. Før vi havde kunnet tælle til ti, var næsten alle den gyldne stads indbyggere omkommet.

Endnu en kort tid blev nogle af de solideste huse stående, dog kun for at forsvinde ét efter ét – i stilhed syntes det, for det fremvæltende vands brølen og brusen overdøvede alle andre lyde. Før solen havde hævet sig op over horisonten, var det hele forbi, og af den ældgamle, skønne by, Verdens Hjerte, var der ikke andet at se end nogle trætoppe samt det øverste af pyramiderne, der hævede sig op over vand standen i søen. Den gyldne stad var ikke mere! Den var forsvundet og med den alle dens sammendyngede skatte, dens kultur og ældgamle tro, så at det, der i mange slægtled af de øvrige mennesker var blevet anset for en myte, nu virkelig var blevet en sådan. En kort time havde været tilstrækkelig til at udslette den rige frugt af århundreders arbejde af tilværelsen, og med den tillige den hensygnende levning af den sidste ublandede indianerstamme, der endnu fulgte mine forfædres tro og sædvaner. Det måtte vel være, fordi deres time var kommet, fordi Forsynet, der har alle folkeslags skæbne i sin hånd, havde bestemt dem til at blive udslettet af folkenes tal. Men alligevel var så stor og pludselig

en ødelæggelse frygtelig at skue, ja, alene at tænke på den måtte få én til at gyse.

Hvad ville vel – tænkte jeg – denne store stads grundlæggere, dens vældige pyramiders og helligdommens bygherrer have tænkt og følt, hvis de havde kunnet forudse, hvorledes det hele skulle blive ødelagt? Mon de med så stor snildhed ville have befæstet det hellige symbol på helligdommens alter, hvis de havde anet, at en vanvittig kvinde ved at rive det bort skulle begrave alter, tempel, stad og alt, hvad der levede i den, under søens vand? De havde indrettet det så snildt for at beskytte deres hjem og helligdomme mod fjenderne, så at de, om det gjordes nødvendigt, kunne vælge ødelæggelse i stedet for vanære; men de forudså ikke – havde ingen som helst anelse om – at denne fjende kunne være en af deres egen midte, og at det skulle blive en af stadens egne børn, der bragte uoprettelig og fuldstændig ødelæggelse over deres stolte stad, Verdens Hjerte.

Fod for fod fandt vandet nu sit leje og opfyldte den skålformede dal, byen havde stået i, og det klare sollys blinkede på dets overflade, idet dets småbølger legede om pyramidens sider og over de flade tage af de begravede huse. Hist og her flød noget husgeråd af træ omkring samt nogle enkelte lig, som ådselsfuglene allerede begyndte at samle sig om – det var alt, hvad der var tilbage.

Maya rejste sig på knæ og så ud over ødelæggelsen, idet hun skyggede for øjnene med hånden, for lyset var blændende oppe på pyramidens hvide top. Derefter rakte hun armene højt i vejret og udstødte et højt og bittert klagende skrig.

"Se mine hænders værk," råbte hun, "og min synds frugter! Oh, min fader, den drøm, du sendte for at hjemsøge min søvn,

var skrækkelig, men den kom dog ikke sandheden nær! Oh, min fader, det folk, som du ville have frelst, er dødt, forsvundet er den stad, du elskede, og det er mig, der har ødelagt det alt sammen. Oh, min fader, min fader, din forbandelse har fundet mig – nu er jeg i sandhed forbandet!"

Således omtrent vedblev hun at råbe, og derefter begyndte hun at le, vendte sig om mod señoren og sagde:

"Hvor er barnet, min husbond?"

Han kunne ikke svare hende, men det ænsede hun ikke; hun bøjede sine arme, vuggede med dem og trykkede dem ind imod sig, som om hun holdt barnet ind mod sit bryst. Derefter kom hun først hen til ham og så til mig og sagde:

"Se engang, er det ikke en dejlig dreng? Må jeg ikke kaldes lykkelig, at jeg er moder til en sådan dreng?"

Jeg lod, som jeg ville se på barnet, men synet af hendes kvalfulde ansigt og de tomme arme, som hun vedblev at vugge frem og tilbage, var så skrækkeligt, at jeg måtte vende mig bort for at skjule mine tårer. Nu så jeg, hvorledes det stod til. Savn og sorg og rædsel havde forstyrret hendes forstand – hun var blevet vanvittig.

Vi førte hende hen til vagthuset, hvor der var ly og skjul, og præsterne, der nu var kommet tilbage, gav os føde, så snart vi kunne få dem gjort begribeligt, at vi trængte til det, for også de var omtrent gået fra forstanden. Her blev nu herskerinden Maya angrebet af sin sidste sygdom. Det begyndte med knuder i brystet og gik snart over til stærk feber. Med bristefærdige hjerter plejede vi hende i to dage og nætter deroppe på pyramiden, idet vi bestræbte os for ikke at høre alle de hjerteskærende udbrud om sit barn, sin fader og sit folk, som

hun i sin vildelse kom med. Ved daggry den tredje dag døde hun. Men før hun døde, fik hun sin forstand igen, og hun talte ømme og smukke ord til sin husbond – ord, der næsten var for hellige at nedskrive.

"Ak," således endte hun, "som mit hjerte forudsagde mig, har jeg kun bragt ondt og ulykker over dig, og nu er timen kommet, da jeg må forlade dig. Ignatio havde ret, og vi havde uret, eller rettere jeg havde uret. Vi skulle have døet sammen for et år siden, om det var nødvendigt, hellere end at øve den synd, vi begik i helligdommen, for da ville dog vore hænder have været rene, og heller ikke ville mit folks blod være kommet over mit hoved. Men tro mig, min husbond, da jeg øvede denne dødens gerning, var jeg ikke mig selv, jeg var helt afsindig, for jeg havde set mit barn blive myrdet for mine øjne, og da hørte jeg en røst i mit indre byde mig at tage hævn. Nå – det er sket, og jeg har lidt for det og vil måske komme til at lide mere, dog tror jeg, at jeg kun var et redskab i skæbnens hånd, og at min hånd var forud bestemt til at bringe ødelæggelse over en stamme, der var dømt til undergang, og over en tro, der havde overlevet sig selv. Med den tro har mit hjerte intet mere at skaffe, for du har lært mig en anden og bedre, og derfor frygter jeg heller ikke for mit folks guds hævn. Måtte kun mine andre synder finde tilgivelse, om de da er synder, for det var kærlighed til dig, der fik mig til at øve dem. Min husbond, jeg håber, at du må slippe fra dette ulykkens land og leve endnu i mange år i glæde og lykke, men frem for alt håber jeg på, at du i det land, hvor du til allersidst vil nå hen, må finde os ventende på dig, barnet og jeg. Og nu farvel, kære husbond; dette er en sorgfuld afsked, og mit liv har været kort og mørkt. Dog er jeg glad over at have levet det,

eftersom det bragte mig i dine arme, og hvor lidt jeg end kan have fortjent det, tror jeg dog, at du elskede mig oprigtigt og vil vedblive at elske mit minde, efter at jeg er vandret fra dig. Og nu farvel også til dig, Ignatio, du har været mig en trofast ven, skønt jeg kun bragte dig skuffelse og ulykke, og til tider har jeg tilmed været skinsyg på dig. Tænk alligevel venligt på mig, om du kan, og vær, som du var i gamle dage, før vi mødtes, min husbond til trøst og hjælp med dit venskab."

Derefter vendte hun sig endnu en gang til señoren og bad ham med halvkvalt og svag røst om ikke at glemme sig eller deres barn. Jeg hørte ham svare hende, at hun ikke behøvede at frygte for det, eftersom hans lykke døde med hende, og at han troede, at deres adskillelse, selv om han slap bort fra landet, dog ikke ville vare længe, samt at ingen anden kvinde nogen sinde skulle tage hendes plads i hans hjerte.

Hun velsignede ham og takkede ham, idet hun med sine døende hænder strøg ham over kinden, men da jeg ikke kunne tåle at se dette frygtelige syn, gik jeg bort og lod dem være alene i hendes sidste stund.

En time efter kom señoren ud fra vagthuset, og skønt han intet sagde, var dog et eneste blik på ham nok til at lade mig vide, at alt var forbi.

Således døde Maya, Hjertets herskerinde, den sidste af de indianske fyrsters kongelige slægt, når jeg undtager mig selv, en såre elskelig og skøn kvinde, om end til tider egensindig, lidenskabelig og lunefuld.

Mens Maya lå døende, erfarede vi, at nogle indianere endnu levede på fastlandet, det var mænd og kvinder, der var blevet

sendt derover for at se efter kornet, for vi så en båd kredse rundt om det, der før havde været Hjertets ø. De to præster, der var hos os på pyramiden, søgte at give dem signal til at komme os til hjælp, men enten så de, der var i båden, os ikke, eller de var alt for rædselsslagne til at turde nærme sig pyramiden. Desuagtet vedblev vi at beholde liget hele den dag i håb om, at hjælpen ville nå os, så at vi kunne føre det ind til land og begrave det der. Men da der ingen kom, undfangede vi henad aften en anden plan. På taget af vagthuset brændte den hellige ild endnu, for de to præster havde passet den, mere af vane, tænker jeg, end af nogen anden grund. Derop bragte vi da nogle af de forgyldte stole, der på festdagene benyttedes oppe på pyramidens top af præsterne og stormændene, tillige med alt det brændsel, der fandtes i vagthuset, og byggede det hele op til et stort vagtbål rundt om og over det store ildbækken. Og da bålet fængede, bragte vi Mayas lig derop, indhyllet i hendes hvide klædning, lagde det på bålet og forlod det.

Snart antændte ilden hele det store bål, og det brændte så heftigt, at det oplyste hele pyramidens top og mørket, som omgav den. Hele natten vågede vi ved det, mens de to præster opsendte klageråb og slog sig for brystet efter deres skik, indtil det endelig fortærede sig selv; og den hellige ild, der nu havde brændt uafbrudt i over tusinde år, døde hen og slukkedes.

Det forekommer mig såre passende, at denne ældgamle og hellige flammes sidste gerning blev den at fortære den sidste af den kongelige slægt, som havde bevaret den gennem så mange slægtled.

Hen imod daggry rejste vinden sig med en fin regn, og da vi nærmede os bålet, lå det hele koldt og i aske. Der fandtes ikke

en eneste gnist, og af hende, der fordum havde været Hjertets skønne og yndefulde herskerinde, var der intet mere at se.

Triste gav vi os derefter til at forsøge forskellige midler til at slippe over til fastlandet, hvilket snart var på høje tid, for vandet, der endnu arbejdede i pyramidens indre, underminerede dens grundvold og havde allerede fået store stykker af den til at falde. Vor plan blev at danne en tømmerflåde ved at binde nogle bænke sammen, som fandtes deroppe, og på denne flyde eller ro ind til kysten.

Imidlertid blev vi sparet vi for denne ulejlighed, for netop som vi havde begyndt på vort arbejde, så vi en stor kano, bemandet med tre indianere, styre over imod os, og vi signalerede til dem, at de skulle ro hen til pyramidens trappe. Dette gjorde de også, og efter at have samlet og medtaget den føde og de få ting af værdi, der fandtes i vagthuset, gik vi alle fire ned i kanoen; dog var det med nogen vanskelighed, vi kom ud i den, for strømmen gik så stærkt om pyramidens hensmuldrende hjørner, at det var meget svært at holde kanoen ind til trappen.

Af indianerne fik vi at vide, at folkene inde på kysten var så overvældede af rædsel ved den skæbne, der havde ramt deres hellige stad, at de ikke engang turde nærme sig stedet, hvor den havde ligget. Men da de om natten havde set det store bål brænde på pyramidens top, vidste de, at der endnu fandtes levende mennesker deroppe, der, som de troede, signalerede om hjælp, og da tog de endelig mod til sig og roede over for at frelse dem. De spurgte os, hvorledes det var gået til, at vandene havde overskyllet og ødelagt den stad, der fra tidernes begyndelse havde stået trygt grundfæstet iblandt dem. Hertil

svarede vi, at vi vidste det ikke, og præsterne svarede det samme. De syntes at være så betaget af de rædsler, de havde været vidne til, at de nu, hvor de var sluppet fra dem med livet i behold, glemte at fortælle vore redningsmænd, at vi havde været spærret inde i pyramidens indre, skønt de jo godt vidste, at dette havde været tilfældet.

Da vi kom ind til kysten, fandt vi der en lille flok rædselsslagne indianere – måske halvandet hundrede i alt – det var de eneste overlevende af Hjertets folk, med mindre der endnu skulle være nogle enkelte i live af dem, der boede på de få højdepunkter på Hjertets ø, der endnu ikke var oversvømmet. Med åben mund og næsten uden at sige et ord lyttede de til vor frygtelige beskrivelse af deres stads pludselige og fuldstændige ødelæggelse.

Da vi var færdige, foreslog en af dem, at den hvide mand skulle dræbes, eftersom det sikkert nok var ham, der havde bragt ulykker og Himlens hævn over deres stamme, men dette forslag lod ikke til at finde nogen tilslutning hos de andre. Selv om de havde fået at vide, hvilken del vi havde haft i ulykken, tvivler jeg dog om, at de havde haft mod til at gøre ende på os.

De gav os derimod den føde og de klæder, vi trængte til, ja, endog våben, både macheter, buer og pile samt pusterør, hvorefter de lod os gå, hvorhen vi ville. Tit har jeg tænkt på, hvad der er blevet af dem, og om der endnu er nogen af dem eller deres børn i live.

Så rettede vi da vore fjed mod bjergene, og den næste dag kom vi i god behold over dem, for Maya havde fortalt os hemmeligheden ved passagen gennem klippen, som vi under hendes førerskab havde passeret med tilbundne øjne.

Efter at vi havde kastet endnu et sidste blik på den hellige søs blå vande, der nu lå og glitrede i sollyset over stadens paladser og dens indbyggeres ben, forlod vi Hjertets forbandede land, hvor vi havde døjet så meget ondt og lidt så mange tab.

Efterskrift

Min ven, nu har jeg, Ignatio, afsluttet nedskrivningen af min beretning om, hvorledes det gik til, at jeg kom til indianernes gyldne stad, som så mange har antaget for et blot og bart hjernefoster, og som nu heller ikke mere findes. Det er en sælsom historie, og jeg tror, at den vil kunne interessere dig at læse, når du finder den efter at jeg er død og begravet.

Måske har du lyst til at kende enkelthederne ved vor hjemrejse, men sandt at sige har jeg hverken kraft eller tålmodighed til at nedskrive dem. Det var en frygtelig rejse, og en gang blev vi begge angrebet af feber, som jeg ikke troede, vi ville komme os af; men komme os gjorde vi dog, med bistand fra nogle omstrejfende indianere, der fandt os og plejede os. Til sidst nåede vi det sted, vi to år før havde måttet flygte fra for at redde vore liv. Vi fandt *hacienda*en øde og forladt, for den var blevet berygtet som et sted, der var hjemsøgt af spøgelser; dog boede der i dens omegn endnu nogle af den afskyelige skurks, Don Pedro de Morenos, indianske tjenere eller rettere slaver, som for egen regning dyrkede nogle agre af den store ejendom.

Nå, señoren fik lyst til at blive der på stedet, for det var jo her, han først havde set hende, der blev hans hustru, og derfor solgte vi det bælte med smaragder, som Maya tog fra smykkekisten og gav mig, da vi første gang var fængslet i pyramidens hal (behold spændet, min ven, thi det er den sidste overlevende levning af Hjertets folk), og for de penge, vi fik for det, købte vi af regeringen, der havde taget *hacienda*en i besiddelse, denne og dens store jordtilliggender for en meget

billig pris. Her har jeg nu boet siden og dyrket de udstrakte agre, for mine stolte drømme var nu til ende. Jeg havde spillet mit sidste kort, men lykken havde svigtet mig, og med sorgfyldt hjerte måtte jeg opgive håbet om at genoprejse mit folk, for jeg havde ikke længere midler, helbred eller styrke til at gøre noget nyt forsøg. Desuden var jeg ikke længere Hjertets herre, for det var tillige med sit modstykke tabt i helligdommen der ude under den hellige søs vande, og med dette ældgamle symbol tabte jeg meget af min magt.

I fem år boede señoren og jeg sammen, men jeg tror, at i hele den tid var han stadig døende. Han, der plejede at være så stærk på krop og sjæl, han genvandt aldrig sin fulde styrke eller sit forrige muntre og lyse sind fra det øjeblik, hvor Maya døde på toppen af pyramiden, og skønt han sjældent talte om hende, ved jeg dog, at hun aldrig var helt af hans tanker. To gange – om foråret – blev han angrebet af *calenturas*, som vi kalder dette lands feber, og den afkræftede ham meget. Da foråret så kom for tredje gang, bad jeg ham tage til Mexico for at komme i en anden og bedre luft og derefter vende tilbage til *hacienda*en hen på sommeren. De var dog forgæves – han ville ikke tage afsted, og jeg tror i grunden, at han var ligeglad med, om han levede eller døde. Enden på det blev da, at feberen angreb ham igen, og han døde i mine arme, lykkelig som et barn, der falder i søvn.

Nu er også mit livsløb snart til ende, og efter at have fejlet i alle ting og kendt alverdens sorg og skuffelser, skal jeg forene mig med ham. Farvel, min ven. Måske vil du tænke på mig fra

tid til anden, og, skønt du er en kætter, opsende en bøn til Himlen for en gammel indianers sjæl –

IGNATIO

Om "Verdens hjerte"

Forfatter: Henry Rider Haggard (1856-1925).
Org.udgave: *Heart of the World.* Føljeton i *Pearson's Weekly*, 11. august 1894 – 26. januar 1895, bogudgave Longmans, Green, and Co, New York 1895.
Denne udgave baseret på: H. Rider Haggard: *Den gyldne Stad.* Avtoriseret oversættelse ved P. Jerndorff-Jessen. V. Pio's boghandel, København 1896. Revideret og forøget efter den amerikanske førsteudgave ved Kim N. Jensen.
Oversætter: Peter Jerndorff-Jessen (1853-1942) og Kim N. Jensen (f. 1955)
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration til den amerikanske førsteudgave af Amy Sawyer (1863-1945): "*Maya*".

ISBN 978-87-7628-111-3
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-396-5 (Ølstykke 2015).

www.ebib1800.dk

